

Beeldvorming over de zorgberoepen

Promotor
Guido Cuyvers

Onderzoekers
Inge Ivens
An Pintelon

2002

Katholieke Hogeschool Kempen
Departement Sociaal Werk
Geel

Ministerie Vlaamse Gemeenschap
Algemeen Welzijnsbeleid
Weliswaar - Welzijnsmagazine voor Vlaanderen

INHOUD

INHOUD	1
WOORD VOORAF	4
1 PROBLEEMSTELLING.....	5
1.1 STUDENTENBEVOLKING EN WERKGELEGENHEID IN DE ZORGOPLEIDINGEN EN ZORGSECTOR.....	5
1.1.1 De zorgopleiding.....	5
1.1.2 De evolutie van het aantal studenten	5
1.1.3 De werkgelegenheid in de sector	6
1.2 MAATREGELEN DIE DE REGERING REEDS GENOMEN HEEFT OM INSTROOM TE VERHOGEN EN UITSTROOM TE BEPERKEN.....	7
1.3 RESULTATEN VAN EERDER GEVOERD ONDERZOEK.....	8
1.3.1 Allochtonen in de zorgsector	8
1.3.2 Beeldvorming van en over de verpleging	9
1.3.3 Hoe denken jongeren over verpleegkunde.....	10
1.3.4 Het beeld van de verpleegkundige bij laatstejaarsstudenten van de humaniora en studenten verpleegkunde.....	11
1.3.5 Tevredenheidsenquête bij afgestudeerde orthopedagogen.....	12
1.4 CONCEPTUEEL KADER	12
1.4.1 Imago, beeld, identiteit, beeldvorming.....	12
1.4.2 Arbeidstevredenheid	14
1.4.3 Conceptueel kader.....	16
1.5 VRAAG- EN DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	18
1.6 RELEVANTIE VAN HET ONDERZOEK	19
2 ONDERZOEKSMETHODEN.....	20
2.1 DE DOELGROEP	20
2.2 DE ONDERZOEKSMETHODE EN DE WIJZE VAN INFORMATIE VERZAMELEN.....	22
3 ONDERZOEKSRESULTATEN	24
3.1 BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSGROEPEN	24
3.1.1 Leerlingen uit het secundair onderwijs.....	24
3.1.2 Studenten uit het hoger onderwijs.....	25
3.1.3 Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn	25
3.1.4 Werkenden die 20 jaar afgestudeerd zijn	27
3.2 BEELD VAN DE ZORGOPLEIDING.....	29
3.2.1 Leerlingen uit het secundair onderwijs en verder studeren voor een zorgberoep... 30	
3.2.2 Redenen om voor een studie voor het zorgberoep op hogeschoolniveau te kiezen	32

3.2.3	Redenen om niet voor studie voor een zorgberoep op hogeschoolniveau te kiezen	34
3.2.4	Inschatting van de zwaarte van de studie voor het zorgberoep door leerlingen uit het secundair onderwijs	36
3.2.5	Beoordeling van de studies door hogeschoolstudenten en werkenden	37
3.2.6	Samenvatting	42
3.3	BEELD VAN HET ZORGBEROEP	43
3.3.1	Krachtlijnen in het beeld van het zorgberoep	43
3.3.2	Het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs	45
3.3.2.1	Taken die voorkomen in het zorgberoep	46
3.3.2.2	Eigenheid van het zorgberoep	50
3.3.2.3	Redenen om voor een zorgberoep te kiezen	53
3.3.2.4	Inschatting van de zwaarte van het zorgberoep	56
3.3.2.5	Kenmerken van het zorgberoep	60
3.3.2.6	Inschatting van het beginnettoloon per maand van een zorgbeoefenaar	62
3.3.2.7	Redenen om uit het beroep te stappen	63
3.3.3	Samenvatting	64
3.4	ARBEIDSSITUATIE VAN DE ZORGBEOEFENAAR	66
3.4.1	Tevredenheid met de huidige job	66
3.4.1.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	66
3.4.1.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	67
3.4.2	Fysische werkomstandigheden	70
3.4.2.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	70
3.4.2.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	70
3.4.3	Vervulling van de verwachtingen	71
3.4.3.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	71
3.4.3.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	72
3.4.4	Belang van een aantal kenmerken van het beroep	73
3.4.4.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	73
3.4.4.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	74
3.4.5	Kiezen voor dezelfde job?	76
3.4.5.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	76
3.4.5.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	77
3.4.6	Samenvatting	78
3.5	WAARDERING VAN HET ZORGBEROEP	79
3.5.1	Rangschikking van de beroepen volgens aanzien	79
3.5.1.1	Rangschikking van de beroepen door de leerlingen uit het secundair onderwijs	80
3.5.1.2	Rangschikking van de beroepen door studenten uit het hoger onderwijs	82
3.5.2	Waardering van het zorgberoep door de omgeving van de respondenten	82
3.5.2.1	Waardering van de omgeving bij leerlingen uit het secundair onderwijs	84
3.5.2.2	Waardering van de omgeving bij leerlingen uit het hoger onderwijs	85

3.5.2.3	Waardering van de omgeving bij werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn	85
3.5.3	Visie van de zorgbeoefenaars op het positieve of negatieve beeld van het zorgberoep in de samenleving.....	86
3.5.3.1	Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden	86
3.5.3.2	Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen	88
3.5.4	Samenvatting.....	88
4	BESPREKING	90
4.1	DE VRAAGSTELLING EN WIJZE VAN INFORMATIE VERZAMELEN	90
4.2	DE ANTWOORDEN EN INTERPRETATIES	91
4.2.1	Onderzoeksgroep	91
4.2.2	Imago van de zorgopleiding	91
4.2.2.1	Wie kiest er voor een zorgopleiding?	92
4.2.2.2	Redenen voor het studeren voor een zorgberoep.....	92
4.2.2.3	Redenen voor het niet studeren voor een zorgberoep.....	93
4.2.2.4	Zwaarte van de studie.....	93
4.2.3	Identiteit van de zorgopleiding.....	93
4.2.4	Imago van het beroep.....	94
4.2.4.1	Taakhoud van het beroep	94
4.2.4.2	Eigenheid van het beroep	95
4.2.4.3	Redenen om voor het beroep te kiezen.....	95
4.2.4.4	Zwaarte van het beroep.....	96
4.2.4.5	Kenmerken van het beroep	96
4.2.5	Identiteit van het beroep	97
4.2.6	Waardering van het zorgberoep.....	98
4.2.6.1	Beroepsprestige classificatie.....	99
4.2.6.2	Waardering van de omgeving voor het beroep	100
4.3	KRITISCHE BEMERKINGEN.....	102
4.4	BELEIDSVOORSTELLEN.....	103
	BIBLIOGRAFIE	104
	LIJST VAN FIGUREN	106
	LIJST VAN TABELLEN	107
	BIJLAGEN	112

WOORD VOORAF

De zorgsector staat voor grote uitdagingen. Door de dalende schoolbevolking, de vroege uitstroom van werkenden, de verouderende bevolking en de vermindering van de informele zorg, is er steeds meer behoefte aan geprofessionaliseerde zorgbeoefenaars. De zorgverlening van de hulpvrager komt hier zowel kwalitatief als kwantitatief door in gevaar. De overheid nam reeds een aantal initiatieven om deze problematiek aan te pakken. Dit onderzoek is er daar een van. Het onderzoek wil peilen naar het beeld van jongeren en zorgbeoefenaars over de zorgopleiding en het zorgberoep. Tevens willen we voorstellen formuleren om een eventueel negatief beeld te verbeteren en een positief beeld scherper te stellen. Dit om de aantrekkingskracht van de zorgsector te verhogen om en de kwaliteit en de kwantiteit van de zorgverlening niet in het gedrang te brengen.

In het eerste hoofdstuk van dit rapport schetsen we de probleemstelling van het onderzoek. Vervolgens zetten we in het tweede hoofdstuk de onderzoeksmethode uiteen. In een derde hoofdstuk presenteren we de onderzoeksresultaten. Tenslotte bespreken we in het vierde hoofdstuk deze resultaten en formuleren we voorstellen voor het beleid. In dit onderzoeksrapport streven we een zo groot mogelijke leesbaarheid na. We hebben ervoor gekozen om de tabellen eenvoudig te houden. In de bijlagen vindt de lezer een meer uitgebreide gedetailleerde weergave van de onderzoeksresultaten.

We willen tenslotte nog onze dank betuigen aan alle respondenten die meegewerkt hebben aan het onderzoek, en aan de medewerkers, leerkrachten, docenten en directie van de scholen die voor ons de noodzakelijke contacten gelegd hebben. Zonder hen had dit onderzoek niet tot stand kunnen komen.

Geel

10 juni 2002

Guido Cuyvers

Inge Ivens

An Pintelon

1 PROBLEEMSTELLING

In dit rapport brengen we verslag uit over een onderzoek naar het imago van de zorgopleiding en het zorgberoep. Aanleiding van dit onderzoek is de dalende schoolbevolking in de zorgopleidingen en de vroege uitstroom van mensen die in een zorgberoep werken. Dit gegeven wordt versterkt door een verouderende bevolking die de nood aan zorg doet toenemen. Het is dus van groot belang dat de sector opnieuw aan aantrekkelijkheid wint, omdat een ernstig tekort aan gekwalificeerd personeel de kwaliteit en de kwantiteit van de beschikbare formele en informele sterk onder druk kan brengen.

In dit eerste deel van het rapport formuleren we de probleemstelling. Eerst gaan we kort in op de evolutie van het aantal studenten in het eerste jaar in de door ons gedefinieerde zorgopleidingen schetsen. Vervolgens bespreken we de werkgelegenheid in de sector en de maatregelen die de regering reeds genomen heeft om de instroom zo goed mogelijk te optimaliseren en de uitstroom te beperken. Daarna presenteren we enkele theoretische en praktische inzichten die uit eerdere onderzoeken kwamen, om vervolgens onze doel- en vraagstelling van het onderzoek te verduidelijken.

1.1 Studentenbevolking en werkgelegenheid in de zorgopleidingen en zorgsector

1.1.1 De zorgopleiding

Studenten kunnen in België een zorgopleiding op verschillende niveaus volgen. In het secundair onderwijs verzorgen het BSO en het TSO deze opleidingen. In het BSO is er de richting verzorging waarna men een zevende jaar kinderzorg of thuis- en bejaardenzorg kan volgen. In de vierde graad van het BSO kan verder gekozen worden voor de richting psychiatrische verpleegkunde en ziekenhuisverpleging. Ook het TSO biedt richtingen aan zoals sociaal-technische wetenschappen, verpleegaspirant en bijzondere jeugdzorg om de student voor te bereiden op een zorgberoep. Ook hier kan de leerling zich verder specialiseren in een zevende jaar internaatswerking of leefgroepwerking. Het ASO, TSO, KSO en zevende jaar BSO geven toegang tot de graduaatopleidingen verpleegkunde, vroedkunde, maatschappelijk assistent en orthopedagogie. Deze drie verschillende richtingen zullen wij later definiëren als zorgopleidingen. Daarnaast zijn er ook opleidingen georganiseerd in het onderwijs voor sociale promotie. (De Man, Deschamps & Pacolet, 1998) (<http://www.ond.vlaanderen.be>)

1.1.2 De evolutie van het aantal studenten

De evolutie van het aantal studenten in het eerste jaar van de drie zorgopleidingen geven we in tabel 1 weer. Uit deze gegevens blijkt dat vanaf 1983 tot eind jaren tachtig de aantrekkingskracht (percentages) van de opleiding tot maatschappelijk assistent, orthopedagogie en verpleegkunde een dalende tendens volgde. Deze tendens zette zich voor de opleidingen orthopedagogie en verpleegkunde verder voort tot 1991. Daarna steeg de studentenpopulatie in de verschillende opleidingen tot eind de jaren negentig om dan terug te dalen. Alleen in de richting verpleegkunde zette de daling van het aantal studenten zich reeds in vanaf 1997. Over de hele periode beschouwd,

hebben de richtingen maatschappelijk assistent en orthopedagogie aan aantrekkelijkheid gewonnen, terwijl dit niet het geval is voor de richting verpleegkunde.

Tabel 1 Evolutie van het aantal eerstejaarsstudenten in drie opleidingen vanaf 1983 tot 2001, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatschappelijk assistent*		Orthopedagogie		Verpleegkunde		Totaal aantal eerstejaars HOBUS
	N	%	N	%	N	%	
1983-1984	1458	4,1 %	355	1,0 %	2468	6,9 %	35417
1984-1985	1404	3,9 %	347	0,9 %	2264	7,0 %	35158
1985-1986	1328	3,6 %	347	0,9 %	2141	5,8 %	36395
1986-1987	1429	3,9 %	328	0,9 %	2061	5,6 %	36285
1987-1988	1176	3,1 %	347	0,9 %	2248	6,0 %	37362
1988-1989	1089	2,8 %	285	0,7 %	2321	5,9 %	38751
1989-1990	1153	2,9 %	254	0,6 %	1885	4,7 %	39549
1990-1991	1278	3,3 %	228	0,5 %	1790	4,6 %	38113
1991-1992	1288	3,5 %	327	0,9 %	1958	5,4 %	36168
1992-1993	1573	4,3 %	408	1,1 %	1930	5,3 %	36153
1993-1994	1831	4,6 %	472	1,2 %	2253	5,7 %	39135
1994-1995	2117	5,4 %	563	1,4 %	2372	6,0 %	38941
1995-1996**	2256	5,7 %	714	1,8 %	2425	6,1 %	39287
1996-1997	2464	5,9 %	828	2,0 %	2596	6,2 %	41258
1997-1998	2538	5,8 %	971	2,2 %	2661	6,1 %	43488
1998-1999	2517	5,7 %	1021	2,3 %	2614	5,9 %	43800
1999-2000	2710	6,1 %	955	2,1 %	2138	4,8 %	44365
2000-2001	2556	5,8 %	903	2,0 %	2000	4,5 %	43940

Bron: Statistisch Jaarboek van het onderwijs, eigen berekeningen

*: Tot en met het schooljaar 1994-1995 tellen we de studenten 'maatschappelijk advisering' mee met de 'maatschappelijk assistenten'. Vanaf 1995-1996 tellen we de studenten sociaal werk, zonder de assistenten in de psychologie.

** : De studenten van de richting vroedkunde, nieuwe opleiding, zijn vanaf schooljaar 1995-1996 meegeteld onder de richting verpleegkunde.

1.1.3 De werkgelegenheid in de sector

Om een overzicht te geven van het aantal werknemers in de sector, gebruiken we de gegevens van de RSZ. Voor ons is daarbij de sector 'Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' zoals die door de RSZ onderscheiden wordt, interessant.

De werkgelegenheid in deze sector bedroeg in 2000 374.043 personen en is goed voor 11,1% van de totale werkgelegenheid voor werknemers. Dit aantal is lichtjes gestegen ten aanzien van de voorgaande jaren. Deze sector kent wel het hoogste aantal deeltijdwerkende loontrekkenden namelijk 44,5 %. (NIS, Werkgelegenheid en werkloosheid) Men moet hier ook rekening houden met het feit

dan niet iedereen die in de gezondheidszorg werkt, een zorgberoep uitoefent. Het werken in de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening blijkt wel een vrouwenzaak te zijn. Ruim 78% van de werknemers zijn vrouwen.

Tabel 2 De werkgelegenheid in de gezondheidssector en de maatschappelijke dienstverlening van 1996 tot 2000, in aantallen (N) en procenten (%).

	De werkgelegenheid in de gezondheidssector en de maatschappelijke dienstverlening		Totale werkgelegenheid
	N	%	N
1996	329.594	10,3 %	3.197.731
1997	340.942	10,5 %	3.248.231
1998	360.372	10,9 %	3.308.622
1999	369.615	10,8 %	3.411.782
2000	374.043	11,1 %	3.357.027

Bron: Rijksdienst voor sociale zekerheid, eigen berekeningen

1.2 Maatregelen die de regering reeds genomen heeft om instroom te verhogen en uitstroom te beperken

De regering heeft reeds maatregelen genomen om de instroom in zorgopleidingen te verhogen en om de uitstroom van werkenden te beperken. Uit het voorgaande blijkt dat een vermindering van de schoolbevolking zich vooral voordoet in de richting verpleegkunde.

Twee jaar geleden werd daarom het 'Project 600' gelanceerd om de schaarste aan verpleegkundigen op te vangen. Dit project biedt mensen die reeds in de verzorgingssector werken maar geen verpleegkundige zijn, de kans om een driejarige opleiding tot verpleegkundige te volgen met behoud van hun loon. In het schooljaar 2000-2001 waren er 950 inschrijvingen waarvan er 633 slaagden. In het schooljaar 2001-2002 werd het project verlengd en opnieuw schreven 750 mensen zich in. Omwille van het succes heeft minister van Volksgezondheid Magda Aelvoet beslist om ook volgend schooljaar het project te verlengen. (De Standaard, 16/04/2002) (Cornelis, z.d.)

Naast dit initiatief werd in maart 2001 nog een bijkomende campagne opgestart. Deze campagne, met als slogan 'Verpleging: Het zit in je bloed', had echter weinig succes. Het aantal inschrijvingen in het eerste jaar aan de hogescholen is volgens recente gegevens zelfs verder gedaald met 4,5 %. In het schooljaar 2000-2001 waren er 1605 studenten in het eerste jaar verpleegkunde (zonder vroedkunde). In dit schooljaar zijn dat er maar 1535. (Van Cleuvenberg, 14/11/01)

Niet alleen om de instroom te verhogen, trof de regering maatregelen, ook voor de werkenden werden bijkomende initiatieven gerealiseerd. Zo kwam er op 1 maart 2000 een akkoord tot stand tussen de federale regering en de vertegenwoordigers van de non-profitsector. Zij hebben een kader gecreëerd om de arbeidsduur te verminderen en aan te passen. Voor het voltijds werkend personeel voorziet het akkoord in een bonus vanaf de leeftijd van 45 jaar. Deze bonus kan opgenomen worden in de vorm van mindere arbeidsduur met behoud van loon of in de vorm van een bijkomende premie wanneer men de voltijdse arbeidsduur verder zet. Verder worden de verschillende barema's in de

gezondheidssector geharmoniseerd. Zij die werken in een rustoord of een rust- en verzorgingstehuis, in de thuisverpleging of in de diensten bloedtransfusie van het Rode Kruis, zullen hetzelfde loon krijgen als hun collega's in een ziekenhuis. De loonsverhoging gebeurt stelselmatig en zal volledig geharmoniseerd zijn in 2002. (Vandenbroucke, z.d.)

1.3 Resultaten van eerder gevoerd onderzoek

Wanneer we op zoek gingen naar resultaten van ander onderzoek over beeldvorming van zorgberoepen, werd al snel duidelijk dat dit eerder beperkt was. Van datgene dat we gevonden hebben, zullen we de resultaten kort beschrijven. Twee onderzoeken vonden in Nederland plaats. Eén ervan gaat over het beeld dat allochtonen hebben over de zorgsector, het andere betreft een literatuurstudie over de beeldvorming van en over de verpleging. In ons land heeft de Katholieke Hogeschool Leuven vorig jaar een onderzoek gevoerd naar het beeld dat laatstejaars ASO en TSO, en studenten verpleegkunde hebben over de studie en het beroep. Ook in een thesis onder leiding van Sermeus onderzocht men het beeld van leerlingen en studenten over het beroep. Tenslotte vermelden we het onderzoek van de Katholieke Hogeschool Zuid-West Vlaanderen. Zij hebben onder hun oud-studenten orthopedagogie een onderzoek gevoerd naar de arbeidstevredenheid.

1.3.1 Allochtonen in de zorgsector

Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt van de Rijksuniversiteit in Limburg (Maastricht) heeft in mei 1996 een onderzoek gevoerd naar de beeldvorming van allochtone jongeren over de zorgsector. (Hoevenberg & Van der Velden, 1996) De centrale vraag in dat onderzoek betrof de beeldvorming van allochtone jongeren over de zorgsector en hoe die zich verhoudt tot de uiteindelijke keuze voor een beroep in de zorgsector. Er werd een studie uitgevoerd bij verschillende groepen in drie verschillende periodes:

- jongeren in het derde jaar VBO en MAVO en het vierde jaar HAVO en VWO¹,
- bij de keuze van een vervolgopleiding bij gediplomeerde schoolverlaters,
- bij de keuze van een beroep.

De leerlingen in het VBO/MAVO/HAVO/VWO werden bevraagd naar hun beeld van de opleiding en de zorgsector.

Hierbij werden drie verschillende dimensies onderscheiden:

- de moeilijkheidsgraad van de zorgopleiding,
- de arbeidsmarktpositie (werk en inkomen),
- kwalitatieve aspecten van het werk (lichamelijk zwaar, stress, vuil werk, saai werk, zelfstandig werk,...).

Uit dit onderzoek bleek dat het beeld van leerlingen over de opleiding en het beroep niet slecht is. Op de drie dimensies werden er geen belangrijke verschillen aangetoond tussen allochtonen en

¹ VBO=Vorbereidend beroepsonderwijs, MAVO=Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs, HAVO=Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs, VWO=Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs

autochtonen. Wat de moeilijkheidsgraad van de zorgopleiding betreft, schatten ze deze over het algemeen matig in. Met betrekking tot de arbeidsmarktpositie schatten de leerlingen de kans op werk als gemiddeld tot relatief hoog in. Over de hoogte van het inkomen zijn de meningen verdeeld. Het varieert van relatief laag tot relatief hoog. In het algemeen associëren leerlingen het zorgberoep met lichamelijk zwaar werk, vinden ze dat stress relatief vaak voorkomt en wordt de kans op vuil werk als gemiddeld tot hoog beschouwd. Het werken in een zorgberoep wordt niet als saai beschouwd. De verwachting omtrent de mate van zelfstandigheid varieert van een gemiddelde kans tot een relatieve hoge kans.

Bij de groep die een keuze over een vervolgopleiding moet maken, stellen de onderzoekers vast, dat zij die reeds in hun voortgezet onderwijs een zorgopleiding volgden, vaker voor een zorgopleiding kiezen. Er zijn geen significante verschillen tussen allochtonen en autochtonen in de keuze voor een verzorgende opleiding in het vervolgonderwijs. Wel kiezen vrouwen opvallend vaker voor een zorgopleiding. Verdergaand op voorgaande paragraaf kunnen we stellen, dat de afwezigheid van verschillen in de beeldvorming weerspiegeld wordt bij de keuze voor een zorgopleiding, aangezien ook hier geen verschillen optreden.

Wat betreft de keuze voor een zorgberoep, blijkt dat jongeren uit de verzorgende opleidingen op lagere niveaus overgaan naar niet-verzorgende beroepen. Van de jongeren die hoger gezondheidsonderwijs of sociaal-agogisch onderwijs gevolgd hebben, stappen respectievelijk 95% en 67% in een verzorgend beroep.

1.3.2 Beeldvorming van en over de verpleging

Het Landelijk Centrum Verpleging en Verzorging (LCVV) heeft een literatuurstudie gevoerd naar de stand van zaken rond beeldvorming over verzorging en verpleging. Uit de studie bleek dat er weinig expliciet geschreven is over beeldvorming (Van der Zwaard, 1999, pp.2-31). We zullen achtereenvolgens het zelfbeeld en het beeld dat anderen hebben van verzorgenden en verpleegkundigen beschrijven.

De respondenten zien de verzorgenden vooral als degenen die werken met gezinnen en bejaarden in de thuiszorg en met bejaarden in verzorgingstehuizen. Dit werk wordt algemeen getypeerd als vrouwenwerk, poetswerk en laaggeschoolde arbeid. Deze groep verzorgenden lopen niet hoog op met zichzelf. Ze benadrukken te veel wat ze niet zijn, namelijk slechts poetsvrouw of hulpje van de verpleegkundige en spiegelen zich aan andere beroepen waardoor de waardering van het eigen beroep tekort gedaan wordt. Ze waarderen verzorgende taken meer dan huishoudelijke taken. Dit soort taken wordt door anderen ook weinig gewaardeerd. Velen zien het als een 'dagelijks-leven-beroep', een beroep dat iedereen kan doen.

Verpleegkundigen kunnen in diverse functies aantreden. Zij identificeren zich eerder met de afdeling en de patiënten waarmee zij werken. Hét zelfbeeld van dé verpleegkundige bestaat dan ook niet. Uit de literatuur komen een aantal stereotype beelden naar voren. Deze beelden zijn nogal eenzijdig, tegenstrijdig en doen geen van allen geheel recht aan het verpleegkundig beroep. Een eerste stereotyp beeld is dat van de 'Angel of mercy' of de zorgende moederfiguur. Deze heeft voor haar beroep gekozen vanuit ideële motieven. Zij zorgt graag voor mensen en wil zichzelf hiervoor opofferen. Persoonlijke eigenschappen zoals betrokkenheid, inschikkelijkheid, toewijding zijn belangrijker dan kennis en deskundigheid. Een andere typering is 'Doctor's handmaiden' of het hulpje van de dokter.

Dit type is ondergeschikt aan de dokter en voert medisch-technische handelingen uit in zijn opdracht. Zij is efficiënt in haar werken en voert deze taken routinematig uit. 'Fallen Angel' is het beeld van de verpleegster als sekssymbool. Dit beeld is een reactie van mannen op de emancipatie en hun rol van afhankelijke patiënt. Tenslotte is er het beeld van de 'careerist', de professional. Deze verpleegkundige vormt op basis van systematische kennis een eigen oordeel en neemt autonoom beslissingen. Zo'n verpleegkundige is intelligent, assertief, empathisch ingesteld, vakbekwaam en ambitieus. Zelfrealisatie is het persoonlijke doel. Dit beeld van de verpleegkundige wordt als ideaalbeeld beschouwd. De verpleegkundigen zelf zien zich graag als de professional, maar dit blijken ze niet uit te stralen, want het brede publiek heeft eerder het beeld van de 'Angel of mercy'. Het ziet verpleegkundigen als hulpvaardige personen die graag omgaan met mensen.

Uit de literatuurstudie bleek ook dat de waardering die zorgberoepen krijgen, afhankelijk is van de taken die de verzorger uitoefent. Hoe medisch-technischer de handelingen worden, hoe meer deze gewaardeerd worden. Een verzorger die activiteiten uitoefent die ook in het gezin kunnen plaatsvinden, wordt het minst gewaardeerd. Een stijging van het aantal laaggeschoolden die in dit beroep terechtkomen, heeft het imago van de verzorging geen goed gedaan. Het is opvallend dat met de toename van de medisch-technische activiteiten het aantal mannen die in het zorgberoep werken, stijgt. De waardering voor de zorg wordt ook groter wanneer men er persoonlijk mee te maken krijgt.

1.3.3 Hoe denken jongeren over verpleegkunde

Het departement 'Verpleegkunde en vroedkunde' van de Katholieke Hogeschool Leuven (Economisch Hoger Onderwijs & Significant, 2001) heeft in 2001 een onderzoek laten uitvoeren naar het beeld dat laatstejaarsleerlingen uit het secundair onderwijs (ASO en TSO) en studenten verpleegkunde hebben van verpleegkunde. Er werden in totaal 650 leerlingen ondervraagd. 150 studenten studeerden aan de KHL, de overige 500 kwamen uit het secundair onderwijs. Uit deze laatste groep werden vooral studenten ondervraagd die met de richting menswetenschappen in brede zin te maken hadden.

De onderzoekers vroegen aan hun proefgroep waaraan zij spontaan denken bij het woord verpleegkunde. Uit de resultaten in Tabel 3 blijkt dat 'Verzorging en hulp' het meest voorkomende antwoord is. Deze gedachte wordt duidelijker verwoord door de potentiële studenten verpleegkunde² en door de studenten verpleegkunde. TSO-studenten verwoordden het ook meer dan ASO-studenten. Het tweede waaraan eerste- en tweedejaars studenten verpleegkunde en in sterkere mate potentiële studenten verpleegkunde denken, is 'Sociaal contact'.

² Potentiële studenten verpleegkunde: leerlingen uit het secundair onderwijs die eraan denken verpleegkunde te studeren.

Tabel 3 Opkomende gedachten bij het woord 'verpleegkunde' bij verschillende doelgroepen.

	Gedachte 1	Gedachte 2	Gedachte 3
ASO	Verzorging en hulp (23,5%)	Lijden en ziekte (15%)	Onderbetaald (9%)
TSO	Verzorging en hulp (38%)	Veel nachtwerk, lijden, ziekte, sociaal contact (13%)	Bloed, spuiten (11%)
1 ^{ste} jaar verpleegkunde	Verzorging en hulp (48,1%)	Sociaal contact (13,5%)	Kinderen en oude mensen (3,8%) en ziekenhuis (3,8%)
2 ^{de} jaar verpleegkunde	Verzorging en hulp (75%)	Sociaal contact (10%)	Lijden en ziekte (5%)
3de jaar verpleegkunde	Verzorging en hulp (52,2%)	Niet geapprecieerd werk (17,4%)	Veel (nacht)werk (8,7%)
Potentiële studenten verpleegkunde	Verzorging en hulp (63,2%)	Sociaal contact (34,5%)	Onregelmatige uren (10%)

Ook bij TSO-studenten komt dit als tweede gedachte naar voren. Bij de derdejaars verpleegkunde merken we 'niet geapprecieerd werk' op als tweede gedachte. Door de uitoefening van hun stage en doorheen hun opleiding krijgen zij het gevoel dat hun beroepskeuze een mindere maatschappelijke waardering geniet. De leerlingen uit het secundair onderwijs die eraan denken om verpleegkunde verder te studeren (9 %) staan nog positiever tegenover het verpleegkundig beroep dan studenten verpleegkunde, namelijk 94% tegenover 86%. Het grootste gedeelte van de potentiële verpleegkundigen komen uit het TSO en zijn meisjes.

1.3.4 Het beeld van de verpleegkundige bij laatstejaarsstudenten van de humaniora en studenten verpleegkunde

Een gelijkaardig onderzoek over het beeld van de verpleegkundigen vinden we in een thesis onder leiding van Sermeus in 1994. (Simoens, 1994) In dat werk werd er een studie verricht naar het beeld van het verpleegkundig beroep bij laatstejaarsstudenten uit het Algemeen Secundair Onderwijs en studenten tweede en derde jaar gegraduateerden ziekenhuisverpleging. Het doel was om na te gaan in welke mate er overeenkomsten en verschillen zijn in dit beeld van beide groepen.

Beide groepen zijn van oordeel dat het verpleegkundig beroep een sociaal beroep is. Het zich inzetten voor de medemens en het hebben van contacten met mensen, worden ook als belangrijke redenen aangehaald om voor dit beroep te kiezen. De redenen waarom men niet voor dit beroep zou kiezen zijn het hebben van onregelmatige uren en het gebrek aan aanzien, ook het loon vormt geen stimulans om voor het beroep te kiezen. Wanneer er gevraagd wordt naar de inhoud van het beroep, blijken er significante verschillen te bestaan tussen laatstejaars secundair onderwijs en studenten verpleegkundigen. Deze laatste groep denkt dat hygiënische verzorging, het observeren van patiënten en het uitvoeren van huishoudelijke taken veel voor komt. Humaniorastudenten denken hier gematigder over. Zij menen dat -in tegenstelling tot de studenten verpleegkunde- het assisteren van

artsen veel voorkomt. Over de gevolgde opleiding zijn de studenten verpleegkunde positief. 88% van hen zijn tevreden over hun studie maar vinden hun lessen op intellectueel en lichamelijk vlak zwaar.

1.3.5 Tevredenheidsenquête bij afgestudeerde orthopedagogen

Aan het departement IPSOC van de Katholieke Hogeschool Zuid-West Vlaanderen (2001) werd een onderzoek gevoerd naar de tevredenheid van oud-studenten orthopedagogie. Het onderzoek richtte zich naar de afgestudeerden van de voorbije drie jaar. Er werden daarbij 217 enquêtes verstuurd. De verwerking baseerde zich echter op 106 teruggestuurde formulieren. De resultaten van dit onderzoek moeten door deze hoge non-respons enigszins gerelativeerd worden. Enkel de voor ons relevante resultaten van dit onderzoek worden weergegeven.

73 % van de afgestudeerden is van oordeel dat hun opleiding hen in het algemeen goed heeft voorbereid op hun taak. De theoretische, methodische en praktische voorbereidingen komen hun latere werk ten goede. Ook de persoonlijkheidsvorming gedurende de opleiding wordt gewaardeerd. De afgestudeerden uit de richting orthopedagogie vinden vooral een job in de gehandicaptensector en de bijzondere jeugdbijstand. Deze sectoren bieden werk aan 70% van de orthopedagogen. De meerderheid van de afgestudeerden drukten zicht tevreden uit over hun functie, de inhoud van het werk en het loon. Zo waren 95 procent van de respondenten tevreden tot zeer tevreden met hun functie en 90 procent was tevreden tot zeer tevreden over de inhoud van het werk. Ook het loon vond men voldoende, 87 procent toonde zich hierover tevreden tot zeer tevreden. Bij de vraag of men de opleiding zou aanraden aan derden, antwoorden 92 % van wel. 4 % zou voor een andere opleiding kiezen, waarvan 2 % voor maatschappelijk werk.

1.4 Conceptueel kader

In dit deel bespreken we een aantal begrippen die belangrijk zijn voor ons onderzoek zoals het concept imago, identiteit, beeldvorming en arbeidstevredenheid. Ook schetsen we een conceptueel kader.

1.4.1 Imago, beeld, identiteit, beeldvorming

Om een term als imago te definiëren, is het nodig om ook aanverwante begrippen, zoals identiteit en beeldvorming te beschrijven. Verder zullen we wijzen op het belang van een imago en het proces van beeldvorming.

Door het spreken over hun opleiding of beroep, door hun gedragingen, door de wijze waarop een ziekenhuis, een OCMW e.d. zich profileert, zeggen zij allen iets over zichzelf. Zij presenteren zich naar de buitenwereld. Dit wordt gedefinieerd als de identiteit van de zorgsector. Het zegt iets over de werkelijkheid. (Kruijswijk Jansen, 1999, p.374) Het beeld dat anderen, die niet in een zorgberoep werken of die geen zorgopleiding volgen, hiervan hebben en de waardering die zij daarvoor hebben, is het imago. Het imago wordt enerzijds bepaald door de uitstraling van de identiteit. Anderzijds wordt het ook bepaald door persoonlijke en maatschappelijke factoren. (Kruijswijk Jansen, 1999, p.374) In de praktijk kan er dus een verschil zijn tussen hoe medewerkers, studenten hun beroep of opleiding beoordelen (identiteit) en hoe dit door anderen wordt gewaardeerd (imago).

Het belang van een imago

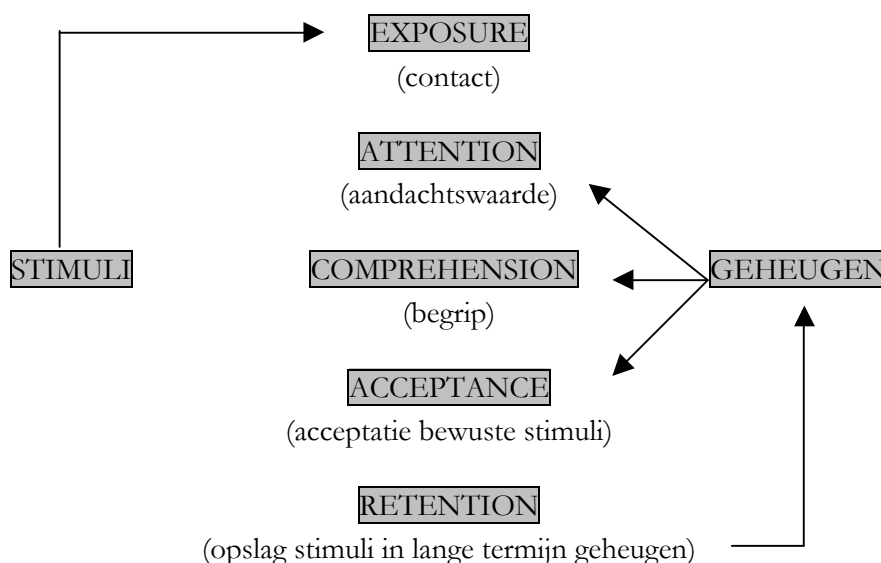
Het imago dat de beroepsgroep uitstraalt en het beeld dat we gevormd hebben, bepalen in sterke mate hoe we naar dat beroep kijken en hoe we met de werknemers omgaan. Mensen handelen op basis van het beeld dat ze hebben en niet op basis van de werkelijkheid. Voor de organisaties en de zorgbeoefenaars is het dan ook van belang dat zij een duidelijk en met de werkelijkheid overeenstemmend imago hebben bij het brede publiek. Er moet dus een evenwicht gevonden worden tussen wat de organisatie voorstelt en wat anderen ervan maken, wil men teleurstellingen langs beide kanten vermijden. (“Waarom een imago-onderzoek”, z.d.)

Bij de keuze voor een studierichting, speelt het imago van de zorgopleiding en het zorgberoep een belangrijke rol. De keuze voor een bepaalde richting is echter niet alleen afhankelijk van het imago. Andere aspecten hebben ook een invloed. Dit kunnen persoonlijkheidskenmerken zijn, de zwaarte van de studie, ... Leerlingen kunnen dus een positief beeld hebben van een bepaalde studie, maar dit vormt geen voldoende reden om de studie ook aan te vatten.

Het proces van beeldvorming

Beeldvorming is het proces waardoor een imago tot stand komt. Dit proces verloopt meestal automatisch en onbewust. Volgens Scheepens (1998, p.6) is beeldvorming noodzakelijk. Het zorgt er voor dat we de hoeveelheid informatie die dagelijks op ons afkomt, kunnen verwerken. Mensen vormen zich beelden om de werkelijkheid te vereenvoudigen en om deze begrijpelijker te maken. De werkelijkheid wordt hierdoor vereenvoudigd. Bepaalde aspecten gaat men benadrukken, terwijl andere aspecten op de achtergrond blijven. (Van der Zwaard, 1999, p.9) Beeldvorming over bijvoorbeeld zorgberoepen kan beschouwd worden als een informatieverwerkingsproces. We voeden ons voortdurend met nieuwe indrukken, die we via de media, via ervaringen opdoen. Deze koppelen we aan eerdere soortgelijke indrukken en ervaringen. Er treedt dus een wisselwerking op tussen eerder opgedane gebeurtenissen en nieuwe indrukken. Onze ervaringen worden op die manier gestructureerd. Een opeenvolging van soortgelijke gebeurtenissen stelt de mens in staat om zijn kennis van de zorgberoepen te vergroten. (Scheepens, 1998, p.8)

De informatieverwerking bij beeldvorming wordt door Engel, Blackwell en Miniard (Van Riel, 1992, pp.85-86) op volgende wijze voorgesteld:

Figuur 1 Het informatieverwerkingsproces volgens Engel, Blackwell, Miniard

De indrukken of stimuli die aangeboden worden, moeten een aantal fasen doorlopen, willen ze in het geheugen behouden blijven. Na het leggen van contact en het trekken van de aandacht, moeten er nog een aantal essentiële fasen doorlopen worden, namelijk de comprehension-, acceptance- en retentionfase. In de comprehensionfase moeten we betekenis geven aan de aangeboden stimuli. Dit hangt af van de in het geheugen opgeslagen concepten. Vervolgens gaat het in de acceptatiefase om de vraag of de informatie leidt tot de door de zender beoogde uitwerking. Dit is afhankelijk van de mate waarin de aangeboden informatie wordt geïntegreerd in het bestaande opvattingensysteem. Als de reacties op de aangeboden indrukken tijdens de comprehensionfase positief zijn, neemt de kans toe op het uiteindelijk belanden in de retentionfase. In de laatste fase gaat het erom of de stimuli in het lange termijn geheugen worden opgeslagen.

1.4.2 Arbeidstevredenheid

Vooraleer we verduidelijken hoe we een term als arbeidstevredenheid meten, zullen we eerst ingaan op enkele inzichten. We zullen het hier kort hebben over Taylor, de Hawthorne-experimenten, Herzberg en Maslow.

De eerste inzichten over arbeidstevredenheid onstonden in het begin van de twintigste eeuw. Toen verscheen het scientific management onder impuls van Taylor. Men meende dat de werknemer zoveel mogelijk zou willen produceren. Het werk moest als zodanig georganiseerd zijn dat de voorwaarden voor een hoge productie aanwezig waren en dat de beloning zou afhangen van de hoogte van de productie. Zowel werkgever als werknemer zouden onder deze situatie tevreden zijn. De aandacht voor de arbeidstevredenheid was toen niet expliciet. Impliciet dacht men echter dat

mensen werk wilden met een zo hoog mogelijke beloning tegen een minimum aan inspanning. Binnen de optiek van het Taylorisme werd de mens als sociaal wezen volledig genegeerd.

Dit was anders bij de Humanrelations-beweging die eind de jaren twintig ontstond. Door de Hawthorne-experimenten kwamen het belang van werken in een informele groep, het belang van arbeid als een sociale activiteit en de immateriële beloningen als status en respect naar voren. Deze stroming legde een sterke nadruk op goede sociale relaties op het werk.

Onder invloed van Maslow en Herzberg werd de aandacht verlegd naar zelfverwezenlijking als hoogste behoefte. De inhoud van het werk zelf zou in dit kader leiden tot tevredenheid. Herzberg ontwikkelde de twee-factoren theorie, namelijk werk-intrinsieke en werk-extrinsieke factoren. Het eerste zou vooral bijdragen tot tevredenheid maar het ontbreken ervan leidt daarom nog niet tot ontevredenheid. Voorbeelden van dit soort factoren zijn het werk zelf, verantwoordelijkheid, erkenning, promotie... De werk-extrinsieke factoren zoals arbeidsvoorwaarden, interpersoonlijke verhoudingen, leiding... zijn bepalend voor eventuele ontevredenheid, maar zijn op zich niet voldoende om tevredenheid te creëren. Maslow van zijn kant ontwikkelde een behoeftepiramide die uitdrukt dat slechts wanneer aan onderliggende behoeften voldaan wordt, men streeft naar het vervullen van onmiddellijk hogere behoeften, met als hoogste behoefte de zelfrealisatie. (Sels, 1998, p.15-20) (Vogelaar, 1990, pp.2-3) (De Witte, Goethals & Quaethoven, 1989, pp.18-19)

Figuur 2 De behoeftepiramide van Maslow

In ons onderzoek zullen we het concept arbeidstevredenheid meten door te vragen naar de verschillende aspecten van deze dimensies. Om dit te doen zullen we een aantal groepen van factoren gebruiken die Locke (Vogelaar, 1990, pp.1-2) heeft opgesteld. Hij maakte volgende indeling:

- **werkinhoud:** afwisseling, mogelijkheden om te leren van het werk, moeilijkheidsgraad, hoeveelheid, controle over snelheid en methode, kansen om te slagen, verantwoordelijkheid,...

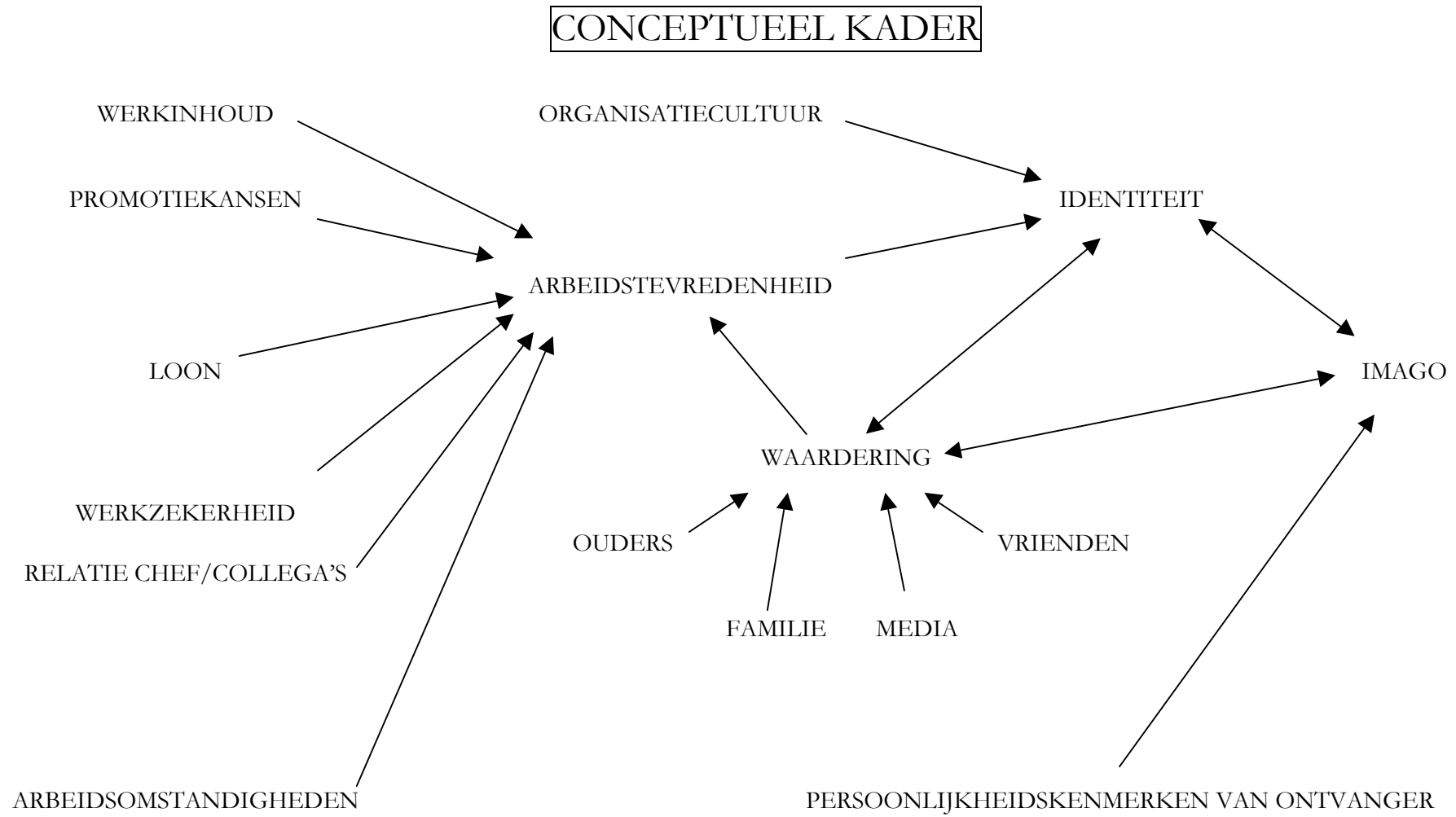
- **betaling:** hoeveel, ervaren rechtvaardigheid,...
- **promotie:** mogelijkheid, rechtvaardiging,...
- **erkenning:** waardering van het werk,...
- **arbeidsomstandigheden:** werkuren, rustpauzes, materiaal, geluid,...
- **collega's:** hulpvaardigheid, vriendelijkheid, ...
- **secundaire arbeidsvoorwaarden:** pensioenregeling, vakantieregeling,...
- **supervisie:** stijl van leiderschap, vaardigheden en kennis van chef,...
- **organisatie en management:** het beleid ten aanzien van betaling en secundaire arbeidsvoorwaarden, aandacht voor het personeel,...

1.4.3 Conceptueel kader

Aan de hand van wat we tot nu toe geschreven hebben, kunnen we ons conceptueel kader creëren. Het imago is onze afhankelijke variabele, verklaard door andere afhankelijke en onafhankelijke variabelen. Het imago van de zorgberoepen wordt bepaald door de identiteit van het zorgberoep, de persoonlijkheidskenmerken van de ontvanger en de maatschappelijke waardering die het beroep krijgt. Hoe we naar het zorgberoep kijken, hangt dus niet alleen af van hoe de organisaties in de zorgsector en de zorgbeoefenaars zich profileren. Dat beeld zal ook beïnvloed worden door het beeld dat anderen hierover hebben. Ook persoonlijke kenmerken spelen ook een belangrijke rol. Iemand die sociaal voelend is, zal een ander beeld hebben dan iemand die het gezelschap van mensen schuwt.

De organisatiecultuur, de arbeidstevredenheid van de werknemers, de maatschappelijke waardering en het imago bepalen de identiteit van het zorgberoep. Er heeft dus een wisselwerking plaats tussen identiteit en imago. De manier waarop mensen naar hun eigen beroep kijken, is ook afhankelijk van de manier waarop anderen hiernaar kijken. Wanneer anderen een positief beeld hebben van het zorgberoep, dan zullen de zorgbeoefenaars zelf hun beroep beter profileren. De invloed van de organisatiecultuur op de identiteit zullen we in dit onderzoek niet verder bespreken.

Analoog aan de typering van Locke hebben we arbeidstevredenheid verder onderverdeeld in een aantal dimensies, namelijk de promotiekansen, loon, relatie met collega's en chef, de werkinhoud, werkzekerheid en de arbeidsomstandigheden. Wanneer dit positief geëvolueerd wordt, dan gaan we ervan uit dat de werknemers arbeidstevreden zijn.

Figuur 3 Conceptueel kader

1.5 Vraag- en doelstelling van het onderzoek

De probleemstelling bestaat uit een vraag- en een doelstelling. De vraagstelling wordt beantwoord op basis van de verzamelde gegevens die het onderzoek zullen opleveren. De doelstelling geeft aan wat de onderzoekers naast het beantwoorden van de onderzoeksvraag verder nog wil bereiken. Dit kan geheel los staan van het onderzoek zelf en kan kennis- of praktijkgericht zijn. (Maso & Smaling, 1998, p.15,p.25)

De doelstelling van ons onderzoek luidt als volgt:

- Het onderzoeken van het imago van de zorgopleidingen en het zorgberoep
- Voorstellen doen om het imago van het zorgberoep te verbeteren

De eerste doelstelling wordt verder uitgewerkt in volgende onderzoeksvragen:

- Hoe denken laatstejaars leerlingen uit het secundair onderwijs over de zorgopleiding en het zorgberoep (= imago zorgberoep en imago zorgopleiding) ?
- Hoe ervaren laatstejaars studenten uit de zorgopleiding hun opleiding (=identiteit zorgopleiding) en hoe denken zij over het zorgberoep (= imago zorgberoep)?
- Hoe ervaren werknemers die een zorgberoep uitoefenen hun job (=identiteit zorgberoep) en hoe hebben zij hun opleiding ervaren (= identiteit zorgopleiding)?

Omschrijving van de begrippen

- Imago: Het beeld dat men van iets of iemand gevormd heeft. Het is de waarneming door anderen op de wijze waarop men zich manifesteert.
- Laatstejaars leerlingen uit het secundair onderwijs: zesde middelbaar ASO, TSO, BSO.
- Zorgopleidingen: maatschappelijk assistent, graduaat orthopedagogie, graduaat verpleegkunde en vroedkunde.
- Zorgberoep: Beroep waarin de zorg voor mensen centraal staat. Voorbeelden: opvoeder, verpleegster, maatschappelijk assistent... in de bejaardensector, jeugdsector, gezondheidssector, welzijnssector, gehandicaptensector,...
- Werknemers: Hier gaan we twee groepen onderscheiden:
 - zij die één jaar afgestudeerd zijn en een zorgopleiding gevolgd hebben. Zij oefenen nu een zorgberoep uit.
 - zij die twintig jaar afgestudeerd zijn en een zorgopleiding gevolgd hebben. Zij oefenen nu een zorgberoep uit.

1.6 Relevantie van het onderzoek

De daling van de schoolbevolking in de richting verpleegkunde zorgt voor lichte onrust, omdat de zorgverlening van de cliënt zowel kwalitatief, als kwantitatief in het gevaar komt. Om beter te begrijpen waarom studenten minder kiezen voor deze richting, willen we nagaan hoe zij denken over het zorgberoep en nagaan of dit strookt met de werkelijkheid. Daarom zullen we zowel studenten als zorgbeoefenaars ondervragen.

Zoals blijkt uit het overzicht van de literatuur, is er al onderzoek gebeurd over beeldvorming van bepaalde zorgberoepen. In België bleef het onderzoek beperkt tot het beeld omtrent de studie verpleegkunde en het verpleegkundig beroep. Wellicht omdat het probleem hier groter is dan in andere opleidingen en beroepen in de gezondheidszorg en de sociaal-agogische sector. Met dit onderzoek pogen we een inzicht te krijgen in de beeldvorming van de zorgopleiding en het zorgberoep in ruimer perspectief. We gaan het zorgberoep dan niet louter beperken tot verpleegkundigen, maar we hebben dit verruimd tot de maatschappelijk werkers en de orthopedagogen.

2 ONDERZOEKSMETHODEN

In dit deel verduidelijken we hoe we de respondenten gevonden hebben en op welke manier we onze informatie verzameld hebben.

2.1 De doelgroep

Bij de start van het onderzoek lag reeds vast dat we de volgende vier groepen zouden bevragen:

- laatstejaars leerlingen secundair onderwijs ASO – TSO – BSO,
- laatstejaars studenten hoger onderwijs maatschappelijk assistent – verpleegkunde/vroedkunde orthopedagogie,
- mensen die na één jaar afgestudeerd zijn aan één van bovenstaande hogeschoolopleidingen, en in een zorgberoep werken,
- mensen die na 20 jaar afgestudeerd zijn aan één van bovenstaande hogeschoolopleidingen, en in een zorgberoep werken.

Om deze groepen te bereiken, hebben we zelf een aantal scholen en hogescholen geselecteerd. We wilden dat de leerlingen uit het secundair onderwijs zo gelijk mogelijk verspreid waren over het ASO, TSO en BSO. De hogescholen moesten de door ons bepaalde zorgopleidingen organiseren. Scholen waarmee de projectleider of de medewerkers van het onderzoek regelmatig contact hebben, werden soms ook weerhouden, om de kans op medewerking te vergroten. De middelbare scholen hebben we vooral in de regio gevonden, omdat we deze leerlingen via een groepsenquête wilden ondervragen. Hierbij was dikwijls een medeonderzoeker aanwezig. De hogescholen zijn meer gespreid over het Vlaamse Gewest. Om aan deze hogescholen medewerking te vragen, werd er een eerste contact gelegd met de directeur of het departementshoofd. De meeste scholen die we benaderden, hebben ook meegewerkt.

In het secundair en het hoger onderwijs wilden we telkens ongeveer 150 leerlingen en studenten ondervragen. Voor de afgestudeerden hadden we geen richtcijfer voor ogen. We hebben alle namen van de oud-studenten die we van de verschillende hogescholen ter beschikking kregen, aangeschreven. Dit hebben we gedaan om de respons te vergroten. Bovendien gingen we de respondenten benaderen met een postenquête en we weten dat de non-respons relatief hoog kan oplopen.

In totaal hebben we 761 oud-studenten aangeschreven, waarvan er 480 één jaar afgestudeerd zijn en 281 twintig jaar geleden hun diploma behaald hebben. Hier streefden we een gelijke verdeling van de drie studierichtingen na, maar doordat enkele scholen hun medewerking niet verleenden, zijn we hierin niet geslaagd. De studenten verpleegkunde en vroedkunde zijn wat in de minderheid.

Tabel 4 *Aantal laatstejaars leerlingen middelbaar onderwijs in onze steekproef naar school*

School	Aantal leerlingen
Sint-Jozefscollege in Lommel	53 leerlingen
Rozenberg in Mol	25 leerlingen
Koninklijk Atheneum in Geel	35 leerlingen
Sint-Aloysiusinstituut in Lier	51 leerlingen
TOTAAL	164 leerlingen

Tabel 5 *Aantal laatstejaars studenten hoger onderwijs in onze steekproef naar hogeschool*

Hogeschool	Aantal studenten
Katholieke Hogeschool Kempen, campus Turnhout, departement gezondheidszorg	15 studenten verpleegkunde/vroedkunde
Katholieke Hogeschool Zuid-West- Vlaanderen, departement IPSOC	23 studenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie
Katholieke Hogeschool Kempen, campus Lier, departement gezondheidszorg	20 studenten verpleegkunde/vroedkunde
Katholieke Hogeschool Limburg, departement Sociaal-Agogisch Werk	20 studenten orthopedagogie
Katholieke Hogeschool Kempen, campus Geel, departement Sociaal Werk	19 studenten maatschappelijk assistent
Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen, departement Sociaal-Agogisch Werk	50 studenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie
TOTAAL	147 studenten

Tabel 6 *Aantal mensen in onze steekproef die 1 jaar afgestudeerd zijn en in een zorgberoep werken*

	Aantal enquêtes opgestuurd	Teruggekomen met post omwille van verkeerd adres	Aantal enquêtes ontvangen	Percentage respons
Maatschappelijk assistent	177			
Orthopedagogie	136			
Verpleegkunde/Vroedkunde	167			
TOTAAL	480	8	329	70%

Tabel 7 *Aantal mensen in onze steekproef die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn en in een zorgberoep werken*

	Aantal enquêtes opgestuurd	Teruggekomen met post omwille van verkeerd adres	Aantal enquêtes ontvangen	Percentage respons
Maatschappelijk assistent	137			
Orthopedagogie	70			
Verpleegkunde/Vroedkunde	74			
TOTAAL	281	33	142	57%

In totaal zijn er 41 enquêtes met de post teruggekomen omdat het adres foutief was. Hiervan zijn 8 enquêtes van personen die één jaar afgestudeerd zijn, en 33 enquêtes van personen die 20 jaar afgestudeerd zijn. We hebben gevraagd aan de personen die geen zorgberoep meer uitoefenen, de vragenlijst blanco terug te sturen. Van de werkenden die één jaar afgestudeerd zijn, oefenen 56 personen geen zorgberoep uit of studeren nog verder. Van de werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn, hebben 36 mensen de vragenlijst blanco teruggestuurd. Deze hebben we meegerekend in het aantal ontvangen enquêtes. Het percentage respons is de verhouding tussen het aantal ontvangen enquêtes en het aantal opgestuurde enquêtes, verminderd met degenen waarvan het adres verkeerd was.

2.2 De onderzoeksmethode en de wijze van informatie verzamelen

Om deze groepen te ondervragen hebben we vier gestandaardiseerde vragenlijsten opgesteld, voor elke doelgroep één. Het materiaal van deze vragenlijst is tot stand gekomen op basis van reeds bestaande vragenlijsten en gegevens die we in de literatuur vonden. Daarna werden de vragenlijsten getest. We hebben aan tweedejaarsstudenten maatschappelijk assistent en aan enkele leerlingen uit het secundair onderwijs gevraagd om de vragenlijst in te vullen. Na het doorvoeren van de laatste aanpassingen, waren de enquêtes klaar om gedrukt en verspreid te worden.

Om de vragenlijst aan de man te brengen, hebben we twee methodes gebruikt, namelijk de post- of groepsenquête. Bij een postenquête worden de vragenlijsten aan de respondenten toegestuurd met de vraag om ze ingevuld terug te sturen. Bij een groepsenquête wordt onder leiding van een onderzoeker en/of een docent de vragenlijst door de leden van de groep individueel in de klas ingevuld. Indien mogelijk ging een onderzoeksmedewerkster naar de scholen en gaf zij aan de groepen bij iedere afname dezelfde instructies. Wanneer het praktisch niet haalbaar was om zelf in de scholen aanwezig te zijn, werd via een begeleidende nota de leerkracht geïnformeerd over de enquête en stond er vermeld wat de leerkracht bij de afname van de vragenlijst diende te zeggen aan de leerlingen. Deze methode hebben we gebruikt voor leerlingen in het middelbaar onderwijs en voor de studenten van vijf hogescholen. Het grote voordeel van deze methode is dat we de groep die we wilden bereiken ook werkelijk geheel bereikt hebben. Eén groep van studenten van een hogeschool hebben we via een postenquête benaderd, omdat zij bezig waren met hun stage en niet in de school aanwezig waren.

Zij die reeds afgestudeerd waren en werkten, werden benaderd met een postenquête. Dit gaf ons heel wat voordelen. Ten eerste bespaarde het ons tijd, we moesten geen verplaatsingen maken en we kunnen na een week de eerste gegevens al invoeren. Ten tweede kunnen we op die manier een grote groep mensen bereiken. De kostprijs ligt bij deze methode ook relatief laag, deze zijn beperkt tot het drukwerk, omslagen en postzegels. Het nadeel van een postenquête is de kans op een hoge non-respons. Dit hebben we proberen te verminderen door de omslagen met de hand te schrijven, waardoor de brief persoonlijker overkomt. We hebben ook een gefrankeerde briefomslag meegezonden, zodat de respondent niet instond voor de kost van de briefwisseling. Na een week hebben we een dank- en herinneringsbrief gestuurd. We hebben deze, net zoals de introductiebrief, zo beknopt en gemotiveerd mogelijk gehouden. Voor de studenten van de hogeschool in Antwerpen hebben we hiervoor het briefpapier van de hogeschool van Antwerpen gebruikt. We veronderstelden dat de studenten zich dan meer aangesproken zouden voelen.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 Beschrijving van de onderzoeksgroepen

In het onderzoek naar het imago van zorgberoepen en -opleidingen, bevroegen we vier verschillende groepen, namelijk laatstejaarsleerlingen uit het secundair onderwijs, studenten uit het laatste jaar hoger onderwijs, personen die één jaar geleden een zorgdiploma behaald hebben en die nu een zorgberoep uitoefenen én werkenden die twintig jaar geleden een zorgopleiding beëindigd hebben en die nu tewerkgesteld zijn in een zorgberoep. We bekijken in wat volgt de kenmerken van de verschillende groepen wat meer in detail. Indien verschillen tussen groepen statistisch significant zijn, duiden we dat als volgt aan: we zetten achter de benaming een sterretje tussen haakjes en onderlijnen de cijfers in de tabel. Verschillen noemen we significant indien ze niet aan het toeval te wijten zijn.

In totaal hebben we 782 ingevulde enquêtes teruggekregen. Deze waren afkomstig van 164 leerlingen uit het secundair onderwijs, 147 studenten uit het hoger onderwijs, 329 werkenden die sinds één jaar in een zorgberoep werken en 142 personen die reeds 20 jaar een zorgberoep uitoefenen.

3.1.1 Leerlingen uit het secundair onderwijs

In het laatste jaar van het secundair onderwijs hebben we in totaal 164 leerlingen bevroegd. De grote meerderheid van de ondervraagden zijn vrouwen, namelijk 82%. Het overgrote deel van hen bezit de Belgische nationaliteit, drie leerlingen zijn Nederlanders en één respondent is van Turkse afkomst. 65 leerlingen studeren in het TSO; 51 leerlingen studeren in het BSO en 48 leerlingen studeren in het ASO.

Tabel 8 *Leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)*

	ASO		TSO		BSO		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Man	10	20,8	12	18,5	6	11,8	28	17,1
Vrouw	38	79,2	53	81,5	45	88,2	136	82,9
Totaal	48	100,0	65	100,0	51	100,0	164	100,0

De leerlingen die in het ASO les volgen, komen vooral uit de richting menswetenschappen (41,7%) en Latijn (31,2%). Moderne talen neemt 16,7% van de leerlingen voor zijn rekening. Vijf leerlingen volgen de richting sportwetenschappen.

Van de ondervraagde TSO-leerlingen volgt 66,2% sociale en technische wetenschappen; 18,5% volgt de opleiding verpleegaspirant; 10,8% komt uit de richting techniek-wetenschappen. De overige leerlingen volgen ziekenhuisverpleegkunde of apotheekhulp.

Een grote groep studenten uit het BSO volgt verzorging (69,8%), gevolgd door organisatiehulp (18,6%) en kantoor-verkoop (11,6%).

3.1.2 Studenten uit het hoger onderwijs

Onze tweede onderzoeksgroep bevat 148 Belgische laatstejaarsstudenten uit hogescholen. Het gaat hier over 52 maatschappelijk assistenten, 15 verpleegkundigen, 59 orthopedagogen en 22 vroedkundigen. Ook in deze onderzoeksgroep zijn vrouwen oververtegenwoordigd, namelijk 94,6%.

Tabel 9 *Studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Maatsch. assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Man	5	9,6	1	6,7	2	3,4	/	/	8	5,4
Vrouw	47	90,4	14	93,3	57	96,6	22	100,0	140	94,6
Totaal	52	100,0	15	100,0	59	100,0	22	100,0	148	100,0

De helft van deze studenten heeft in het secundair onderwijs ASO gevolgd, 48,6% heeft TSO gevolgd en twee studenten (1,4%) komen uit het BSO.

Bekijken we vervolgens de opleiding die ze nu volgen en de onderwijsvorm die ze in het secundair gevolgd hebben. De studenten maatschappelijk assistent komen vooral uit het ASO (63,5%). Een groot deel van de verpleegkundigen (73,3%) en vroedvrouwen (68,2%) hebben in het secundair onderwijs TSO gevolgd. De richting orthopedagogie rekruteert uit beide richtingen evenveel.

Tabel 10 *Studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%)*

	ASO		TSO		BSO		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Maatschappelijk assistent	33	63,5	17	32,7	2	3,8	52	100,0
Verpleegkunde	4	26,7	11	73,3	/	/	15	100,0
Orthopedagogie	30	50,8	29	49,2	/	/	59	100,0
Vroedkunde	7	31,8	15	68,2	/	/	22	100,0
Totaal	74	50,0	72	48,6	2	1,4	148	100,0

3.1.3 Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn

Onze derde doelgroep bestaat uit personen die één jaar afgestudeerd zijn en nu een zorgberoep uitoefenen. In totaal hebben we 272 werkenden ondervraagd, 36 van hen zijn mannen (13,2%); de overige 236 zijn vrouwen (86,8%). In deze groep hebben 37,5% een diploma van maatschappelijk assistent op zak; 30,1% heeft verpleegkunde gedaan, 26,1% heeft orthopedagogie gevolgd en 6,3% van de respondenten heeft vroedkunde gedaan.

Tabel 11 *Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Maatsch. Assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Man	14	13,7	14	17,1	7	9,9	1	5,9	36	13,2
Vrouw	88	86,3	68	82,9	64	90,1	16	94,1	236	86,8
Totaal	102	100,0	82	100,0	71	100,0	17	100,0	272	100,0

Ook hier stellen we vast dat een groot deel van de maatschappelijk assistenten in het secundair onderwijs ASO gevolgd heeft. De verpleegkundigen komen vooral uit het TSO. De orthopedagogen en de vroedkundigen komen ongeveer evenveel uit het TSO als het ASO.

Tabel 12 *Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%)*

	ASO		TSO		BSO		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Maatschappelijk assistent	65	64,4	35	34,6	1	1,0	101	100,0
Verpleegkunde	28	34,6	53	65,4	/	/	81	100,0
Orthopedagogie	36	50,7	35	49,3	/	/	71	100,0
Vroedkunde	6	46,2	7	53,8	/	/	13	100,0
Totaal	135	50,8	130	48,9	1	0,3	266	100,0

Zij die één jaar afgestudeerd zijn, vinden vooral werk in de gezondheidssector (32,8%), gevolgd door de jeugdsector (19,0%), de welzijnssector (14,2%) en de gehandicaptensector (13,8%). Wanneer we dit vervolgens specificeren naar het diploma dat men vorig jaar behaald heeft, dan blijkt dat één derde (33,3%) van de maatschappelijk assistenten vooral terechtkomt in de welzijnssector. Ruim 20% van hen vindt werk in de jeugdsector, en 12,7% werkt in de gezondheidssector. Het overgrote deel van de verpleegkundigen (73,4%) werkt in de gezondheidssector. 11,4% van hen werkt in de bejaardensector. De orthopedagogen hebben vooral werk in de jeugd- en gehandicaptensector en bijna negen op tien vroedkundigen werken in de gezondheidszorg.

We stellen vast dat 25 personen in een andere sector werken dan degenen die wij opgegeven hebben. We zullen per diploma een kort overzicht geven. Het getal dat tussen haakjes staat, duidt het aantal personen aan die dit beroep uitoefenen.

Maatschappelijk assistenten:

- onderwijs (5),
- thuislozen (3),
- verenigingswerk (2),

- openbare sector (1).
- Verpleegkunde:
- privébedrijf (4).
- Orthopedagogie:
- opvang asielzoekers (1),
 - onderwijs (5),
 - verenigingswerk (1).
- Vroedkunde
- zelfstandige verloskunde (1).

Tabel 13 De sector waarin werkenden die één jaar afgestudeerd zijn tewerkgesteld zijn, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. assistenten		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bejaardensector	10	9,8	9	11,4	2	2,9	/	/	21	7,8
Jeugdsector	21	20,6	/	/	29	41,4	1	5,9	51	19,0
Gezondheidssector	13	12,7	58	73,4	2	2,9	15	88,2	88	32,8
Welzijnssector	34	33,3	3	3,8	1	1,4	/	/	38	14,2
Gehandicaptensector	5	4,9	3	3,8	29	41,4	/	/	37	13,8
Justitiële sector	8	7,8	/	/	/	/	/	/	8	3,0
Andere	11	10,8	6	7,6	7	10,0	1	5,9	25	9,3
Totaal	102	100,0	79	100,0	70	100,0	17	100,0	268	100,0

3.1.4 Werkenden die 20 jaar afgestudeerd zijn

In totaal ondervroegen we 106 werkenden die twintig jaar geleden een diploma van een zorgopleiding behaald hebben. Deze groep bestond uit slechts 19 mannen (17,9%) en 87 vrouwen (82,1%). Bijna allen hadden ze de Belgische nationaliteit, één iemand was van Duitse afkomst.

Van deze groep werkenden is 40,6% in het bezit van een diploma maatschappelijk assistent, ruim 29% heeft een diploma verpleegkunde op zak, 24,4% heeft orthopedagogie gestudeerd en de overige 2,8% is vroedkundige.

Tabel 14 Werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Man	11	25,6	3	9,7	5	17,2	/	/	19	17,9
Vrouw	32	74,4	28	90,3	24	82,8	3	100,0	87	82,1
Totaal	43	100,0	31	100,0	29	100,0	3	100,0	106	100,0

In deze groep hebben de meesten werk gevonden in de gezondheidssector (26,4%) en de welzijnssector (25,5%). Wanneer we gaan kijken naar de behaalde diploma, dan blijkt dat maatschappelijk assistenten vooral in de welzijnssector werken (46,5%), verpleegkundigen in de gezondheidssector (67,7%) en orthopedagogen in de gehandicaptensector (55,2%).

Van deze groep werkenden werken 10 personen in een andere sector dan degenen die wij aangeboden hebben. We zullen per diploma een overzicht geven. Het getal dat tussen haakjes achter het beroep staat, duidt op het aantal mensen die in dit beroep werken.

Maatschappelijk assistent

- onderwijs (2),
- openbare sector (2),
- kinderopvang (1).

Verpleegkunde

- zelfstandige in zorgberoep (2).

Orthopedagogie

- onderwijs (1),
- kinderopvang (1).

Vroedkunde

- zelfstandige verloskunde (1).

Tabel 15 De sector waarin degenen die twintig jaar geleden zijn afgestudeerd tewerkgesteld zijn, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. assistenten		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bejaardensector	3	7,0	7	22,6	/	/	1	33,3	11	10,4
Jeugdsector	4	9,3	/	/	4	13,8	/	/	8	7,5
Gezondheidssector	5	11,6	21	67,7	1	3,4	1	33,3	28	26,4
Welzijnssector	20	46,5	1	3,2	6	20,7	/	/	27	25,5
Gehandicaptensector	4	9,3	/	/	16	55,2	/	/	20	18,9
Justitiële sector	2	4,7	/	/	/	/	/	/	2	1,9
Andere	5	11,6	2	6,5	2	6,9	1	33,3	10	9,4
Totaal	43	100,0	31	100,0	29	100,0	3	100,0	106	100,0

Ruim 56% heeft een eerder uitvoerende taak, terwijl 22,6% een eerder leidinggevende functie uitoefent. 19,8% van de ondervraagden verklaarde een coördinerende functie te hebben. Het zijn vooral de verpleegkundigen en de orthopedagogen die uitvoerende functies vervullen, terwijl ruim 53% van de maatschappelijk assistenten een eerder leidinggevende of coördinerende functie hebben.

Tabel 16 De functie die werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn uitvoeren, per hogeschooldiploma, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. assistenten		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Uitvoerende functie	20	46,5	21	70,0	18	62,1	1	33,3	60	57,1
Coördinerende functie	13	30,2	3	10,0	5	17,2	/	/	21	20,0
Leidinggevende functie	10	23,3	6	20,0	6	20,7	2	66,7	24	22,9
Totaal	43	100,0	30	100,0	29	100,0	3	100,0	105	100,0

3.2 Beeld van de zorgopleiding

In dit deel beschrijven we welk beeld de leerlingen uit het secundair onderwijs, de hogeschoolstudenten en de werkenden hebben van de studies die leiden tot een zorgberoep. We starten onze beschrijving met een weergave van het aantal leerlingen uit het secundair onderwijs die

we bevestigd hebben en uit welke studierichtingen ze komen. Vervolgens beschrijven we hoe de onderzoeksgroep naar een studie voor het zorgberoep kijkt. Zo reconstrueren we het imago van de zorgopleiding. We vroegen waarom ze al dan niet voor een zorgopleiding kozen en om welke redenen. Ook vroegen we hen de zwaarte van de zorgopleiding in te schatten. Dit deel sluiten we af met een beoordeling van de gevolgde studies door de hogeschoolstudenten en de werkenden, wat ons meer informatie verschaft over de identiteit van de opleiding.

3.2.1 Leerlingen uit het secundair onderwijs en verder studeren voor een zorgberoep

Van de 164 bevestigde leerlingen uit het secundair onderwijs, zijn er 158 leerlingen die na het zesde jaar secundair onderwijs willen verder studeren. De leerlingen uit het secundair onderwijs die niet willen verder studeren, komen allemaal uit het BSO.

Tabel 17 Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet willen verder studeren, per onderwijsvorm, in aantallen (N)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	N	N	N	N
Verder studeren	48	65	45	158
Niet verder studeren	/	/	6	6
Totaal	48	65	51	164

Er zijn 66 leerlingen uit het secundair onderwijs die willen kiezen voor een hogeschoolopleiding ter voorbereiding van het zorgberoep. Dat is bijna 42% van het totaal aantal leerlingen uit het secundair onderwijs die willen verder studeren. We verklaren dit hoge percentage doordat we een relatief groot aantal leerlingen uit het secundair onderwijs bevestigd hebben uit richtingen die een voorbereiding kunnen vormen op een studie op hogeschoolliveau voor het zorgberoep. 31,3% van de leerlingen uit het ASO wil voor een zorgberoep studeren, terwijl 46,2% uit het TSO komt en 46,7% uit het BSO.

Tabel 18 Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%)

	Zorgberoep		Zorgberoep		Totaal	
	Ja		Neen			
	N	%	N	%	N	%
Onderwijsvorm ASO	15	31,3	33	68,8	48	100
Onderwijsvorm TSO	30	46,2	35	53,8	65	100
Onderwijsvorm BSO	21	46,7	24	53,3	45	100
Totaal	66	41,8	92	58,2	158	100

In onderstaande tabellen worden de verschillende richtingen uit het secundair onderwijs weergegeven. Hieruit blijkt dat vooral leerlingen uit de richtingen Menswetenschappen (ASO), Sociale en

Technische Wetenschappen en Verpleegaspirant (TSO), en Verzorging (BSO, na een zevende jaar) doorstromen naar een studie voor het zorgberoep op hogeschoolniveau.

Tabel 19 Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per ASO-richting, in aantallen (N)

	Zorgberoep	Zorgberoep	Totaal
	Ja	Neen	
	N	N	N
Latijn – Moderne Talen	2	10	12
Latijn – Wiskunde	/	3	3
Economie – Moderne Talen	/	2	2
Moderne Talen – Wetenschappen	/	1	1
Moderne Talen – Wiskunde	1	4	5
Menswetenschappen	12	7	19
Menswetenschappen – Moderne Talen	/	1	1
Sport – Wetenschappen	/	5	5
Totaal	15	33	48

Tabel 20 Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per TSO-richting, in aantallen (N)

	Zorgberoep	Zorgberoep	Totaal
	Ja	Neen	
	N	N	N
Apotheekhulp	2	/	2
Sociale en Technische Wetenschappen	19	24	43
Techniek – Wetenschappen	1	6	7
Verpleegaspirant	8	4	12
Ziekenhuisverpleegkunde	/	1	1
Totaal	30	35	65

Tabel 21 *Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per BSO-richting, in aantallen (N)*

	Zorgberoep		Totaal N
	Ja N	Neen N	
Verzorging	17	13	30
Kantoor – Verkoop	/	5	5
Organisatiehulp	4	4	8
Totaal	21	22	43

3.2.2 Redenen om voor een studie voor het zorgberoep op hogeschoolniveau te kiezen

We vroegen aan de respondenten die van plan zijn om een zorgopleiding te volgen, welke redenen meespelen in een keuze voor deze opleiding. Ze konden een score geven van 1 tot 5 op een aantal stellingen.

De belangrijkste redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs opgeven om voor een zorgberoep op hogeschoolniveau te willen studeren, zijn (tussen de haakjes worden de gemiddelde scores weergegeven):

- omdat ze een beroep willen met veel contact met mensen (4,43),
- omdat ze willen leren om mensen te helpen (4,39),
- omdat ze een zinvolle functie willen vervullen (3,95).

De redenen die nog vrij positief zijn, zijn de volgende:

- omdat het vakkenpakket me interesseert (3,85),
- omdat de studie leidt tot een job met veel afwisseling (3,81),
- omdat helpen op een professionele manier moet gebeuren (3,72).

De minst belangrijke redenen zijn:

- geen universiteit mogen doen van de ouders (1,20),
- weg van huis willen zijn (1,25),
- oud-studenten vertellen over de richting (1,69).

De leerlingen uit het secundair onderwijs denken eerder niet dat de studie leidt tot een goed betaalde job. Bovendien stellen we enkele significante verschillen vast tussen de onderwijsvormen. Indien verschillen significant zijn, duiden we dit aan met een sterretje, en onderstrepen we de gemiddelde scores in de tabel. De leerlingen uit het ASO en TSO vinden de redenen ‘het vakkenpakket is interessant’, ‘in de studie komen mijn lievelingsvakken uit het secundair onderwijs aan bod’ en ‘de studie draagt bij tot mijn persoonlijke ontwikkeling’ significant meer van toepassing dan de leerlingen uit het BSO.

Tabel 22 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor een zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
In de sociale/medische sector valt nog heel wat te verbeteren.	3,00	2,54	2,55	2,65
Ik wil een zinvolle functie vervullen in de latere samenleving.	4,07	3,82	4,05	3,95
De studie leidt tot een beroep met heel veel contact met mensen.	4,53	4,29	4,55	4,43
Ik wil leren mensen te helpen.	4,6	4,29	4,38	4,39
Ik vind dat helpen op een professionele manier moet gebeuren.	4,13	3,5	3,73	3,72
De studie stemt overeen met mijn roeping.	3,47	3,62	3,29	3,47
Ik mag geen universitaire studies doen van mijn ouders.	1,07	1,36	1,09	1,20
Ik wil van huis weg zijn.	1,13	1,36	1,18	1,25
Er zit nog toekomst in die richting (en).	3,27	3,71	3,27	3,46
De kans om werk te vinden is er hoger dan in veel andere studies.	3,07	3,04	2,82	2,97
De studie leidt tot een vrij goed betaalde job.	2,53	2,85	2,57	2,68
De studie leidt tot een job met veel afwisseling.	3,93	4,04	3,40	3,81
Het vakkenpakket interesseert me (*).	<u>4,00</u>	<u>4,29</u>	<u>3,18</u>	<u>3,85</u>
Het is een goede voortzetting van mijn vorige studies.	3,80	3,54	3,48	3,58
In deze studie komen mijn lievelingsvakken uit het secundair onderwijs aan bod (*).	<u>3,53</u>	<u>3,25</u>	<u>2,41</u>	<u>3,03</u>
De studie draagt bij tot mijn persoonlijke ontwikkeling (*).	<u>3,67</u>	<u>3,59</u>	<u>2,95</u>	<u>3,40</u>
Ik wil mezelf beter leren kennen.	3,20	2,70	2,24	2,67
Oud-studenten vertellen over de richting (en).	1,53	1,63	1,86	1,69
Mensen uit het werkveld vertellen over de richting (en).	2,13	2,41	2,23	2,28

65 leerlingen hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 15 ASO-leerlingen, 28 TSO-leerlingen en 22 BSO-leerlingen

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 1, 2, 3 en 4 in bijlage.

3.2.3 Redenen om niet voor studie voor een zorgberoep op hogeschoolniveau te kiezen

Aan de respondenten die niet voor een zorgberoep op hogeschoolniveau willen studeren, vragen we te beoordelen in welke mate een aantal redenen meespelen bij hun keuze. Zij konden een score geven van 1 tot 5 op een aantal stellingen. Belangrijke redenen die meespelen in de keuze van de leerlingen uit het secundair onderwijs, hebben we niet gevonden. Enkele redenen die eerder belangrijk zijn, zijn (tussen de haakjes worden de gemiddelde scores weergegeven):

- het vakkenpakket interesseert me niet (3,10),
- ik kan me in de studie niet ontplooien zoals ik wil (2,81),
- de studie leidt tot jobs met onregelmatige uren (2,79).

De minst belangrijke redenen zijn:

- ik mag niet verder studeren van mijn ouders (1,19),
- oud-studenten zijn negatief over de studie (1,54),
- ik oefen liever een job uit waarin ik weinig contact heb met mensen (1,60),
- een job waarin het helpen van mensen centraal staat, interesseert me niet (1,77),
- mensen uit het werkveld zijn negatief over de studie (1,85).

De leerlingen uit het secundair onderwijs blijken dus geen duidelijk uitgesproken redenen te hebben waarom ze niet voor het zorgberoep zouden willen studeren, in tegenstelling tot de hoge scores van hen die wel voor een zorgberoep willen studeren.

Als we op zoek gaan naar significante verschillen tussen de onderwijsvormen, vinden we er slechts twee. De reden 'het studieniveau ligt beneden mijn mogelijkheden' is namelijk het minste van toepassing voor de TSO- en BSO-leerlingen en scoort het meest voor de ASO-leerlingen. De reden 'de studie sluit niet aan bij mijn vorige studies' is het minste van toepassing voor de TSO-leerlingen en meer van toepassing voor de ASO- en BSO-leerlingen.

Tabel 23 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor een zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
De sociale/medische sector interesseert me niet.	2,73	2,38	2,15	2,46
Ik oefen liever een job uit waarin ik weinig contact heb met mensen.	1,79	1,47	1,50	1,60
Een job waarin het helpen van mensen centraal staat, interesseert me niet.	2,00	1,68	1,55	1,77
Ik wil een universitaire studie doen.	2,64	1,74	2,55	2,26
De studie leidt tot een beroep met weinig doorgroeimogelijkheden.	2,42	2,06	1,74	2,13
De kans om werk te vinden ligt in andere studies veel hoger.	2,39	2,09	2,15	2,22
De studie leidt tot jobs die niet goed betaald zijn.	2,21	2,12	2,00	2,13
De studie leidt tot saaie jobs.	2,21	2,09	2,20	2,16
De studie leidt tot jobs met onregelmatige uren.	2,85	2,82	2,65	2,79
De studie leidt tot jobs met veel stress.	2,70	2,50	2,30	2,53
De studie leidt tot jobs die lichamelijk zwaar zijn.	2,33	2,50	2,20	2,37
Het vakkenpakket interesseert me niet.	3,30	2,97	3,00	3,10
Ik mag niet verder studeren van mijn ouders.	1,00	1,24	1,40	1,19
Ik kan me niet ontplooiën in de studie zoals ik wil.	2,73	3,00	2,65	2,81
Het studieniveau ligt beneden mijn mogelijkheden (*).	<u>2,45</u>	<u>1,62</u>	<u>2,00</u>	<u>2,02</u>
De studie is te zwaar voor mij.	1,73	1,97	2,10	1,91
De studie sluit niet aan bij mijn vorige studies (*).	<u>2,67</u>	<u>1,65</u>	<u>2,55</u>	<u>2,24</u>
Oud-studenten vertellen negatief over de studie.	1,39	1,68	1,55	1,54
Mensen uit het werkveld vertellen negatief over hun job.	1,82	1,97	1,70	1,85

87 leerlingen hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 33 ASO-leerlingen, 34 TSO-leerlingen en 20 BSO-leerlingen

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 5, 6, 7 en 8 in bijlage.

3.2.4 Inschatting van de zwaarte van de studie voor het zorgberoep door leerlingen uit het secundair onderwijs

Om te achterhalen hoe zwaar ze de studie voor het zorgberoep inschatten, vroegen we de leerlingen uit het secundair onderwijs de zwaarte van verschillende aspecten van het beroep te scoren op een schaal van 1 tot vijf. De meesten scoorden matig tot zwaar. De leerlingen uit het secundair onderwijs denken dat de studies dus tamelijk zwaar zijn. De emotionele dimensie van de studie wordt duidelijk het zwaarste ingeschat door de ASO-leerlingen (4,21). Ook op sociaal vlak bekijken de ASO-leerlingen de studie als iets zwaarder dan de beide andere groepen (3,63) (maar niet zo zwaar als het emotionele). De moeilijkheidsgraad van lessen, taken en opdrachten wordt door de leerlingen uit het TSO en vooral uit het BSO als iets zwaarder ingeschat in vergelijking met de leerlingen uit het ASO. Voor de andere aspecten zien we geen significante verschillen tussen de onderwijsvormen.

Tabel 24 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)*

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
STAGE:				
Studie op lichamelijk vlak (heffen, tillen)	3,15	3,29	3,46	3,30
Studie op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd-delinquenten) (*)	<u>4,21</u>	<u>3,67</u>	<u>3,50</u>	3,78
Studie op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding) (*)	<u>3,63</u>	<u>3,40</u>	<u>3,14</u>	3,39
LESSEN:				
Moeilijkheidsgraad van de lessen (*)	<u>2,98</u>	<u>3,44</u>	<u>3,74</u>	3,40
Moeilijkheidsgraad van taken en opdrachten (*)	<u>3,19</u>	<u>3,42</u>	<u>3,59</u>	3,40
ANDERE:				
Kostprijs	3,17	3,14	3,28	3,19
Combinatie stage en het volgen van lessen	3,30	3,31	3,24	3,28

161 leerlingen uit het secundair onderwijs hebben op deze vraag geantwoord, waarvan 48 ASO-leerlingen, 63 TSO-leerlingen en 50 BSO-leerlingen

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 9 en 10 in bijlage.

De inschatting van de zwaarte verschilt op een aantal aspecten significant tussen leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet willen verder studeren voor een zorgberoep. Namelijk zij die voor de studie van een zorgberoep kiezen, zullen de studie op lichamelijk vlak iets minder zwaar inschatten

(3,11), maar zullen vooral de moeilijkheidsgraad van de lessen (3,80), taken en opdrachten (3,79) zwaarder inschatten dan de personen die niet voor een studie voor een zorgberoep kiezen. Deze laatsten schatten de lessen matig zwaar in, respectievelijk 3,10 en 3,13. Globaal is de inschatting door zowel de ene als de andere groep behoorlijk zwaar.

Tabel 25 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Gem)*

	Zorgberoep Ja Gem	Zorgberoep Neen Gem	Totaal Gem
STAGE:			
Studie op lichamelijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>3,11</u>	<u>3,70</u>	<u>3,29</u>
Studie op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd-delinquenten)	3,70	3,89	3,81
Studie op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,42	3,36	3,39
LESSEN:			
Moeilijkheidsgraad van de lessen (*)	<u>3,80</u>	<u>3,10</u>	<u>3,40</u>
Moeilijkheidsgraad van taken en opdrachten (*)	<u>3,77</u>	<u>3,13</u>	<u>3,40</u>
ANDERE:			
Kostprijs	3,32	3,09	3,19
Combinatie stage en het volgen van lessen	3,37	3,24	3,29

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 11 en 12 in bijlage.

3.2.5 Beoordeling van de studies door hogeschoolstudenten en werkenden

Omdat we wilden weten hoe tevreden studenten en werkenden zijn of waren met hun opleiding, legden we hen vier stellingen voor. We vroegen hun een keuze te maken uit deze stellingen en vervolgens die keuze te motiveren. We geven eerst de percentages van de verschillende groepen weer, en vervolgens bespreken we de verkregen informatie.

Tabel 26 *Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Maatsch. Assistent		Verpleeg-kunde		Orthope-dagogie		Vroed-kunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ontgoocheld in opleiding	1	1,9	/	/	/	/	/	/	1	0,7
Enigszins teleurgesteld in opleiding	3	5,8	/	/	2	3,4	1	4,5	6	4,0
Opleiding voldoet aan verwachtingen	41	78,8	15	100	47	81,0	20	90,9	123	83,7
Opleiding is beter dan verwacht	7	13,5	/	/	9	15,5	1	4,5	17	11,6
Totaal	52	100	15	100	58	100	22	100	147	100

De verschillende stellingen waaruit de respondenten kunnen kiezen zijn:

1: Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou er niet meer aan beginnen

2: Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan

3: De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt

4: De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 13 en 14 in bijlage.

95,2% van de hogeschoolstudenten is tevreden tot zeer tevreden over de opleiding die ze op het moment van de bevraging volgt. Dit is een zeer hoog aantal. Significante verschillen tussen groepen hebben we niet gevonden.

112 hogeschoolstudenten hebben één of meerdere redenen aangegeven waarom ze voor een bepaalde stelling kiezen. De hogeschoolstudenten die tevreden zijn en dus de derde of vierde stelling kozen, halen verschillende redenen aan, namelijk (tussen de haakjes wordt telkens het aantal hogeschoolstudenten weergegeven):

- de opleiding bevat interessante vakken die aansluiten bij de eigen interesses (22),
- de opleiding biedt een persoonsontwikkeling waarin men veel leert over zichzelf (20),
- de opleiding biedt een goede afwisseling tussen theorie en praktijk (19),
- men oefent het beroep graag uit (tijdens de stages), het beroep is boeiend en men kijkt ernaar uit om het uit te oefenen in de toekomst (17),
- de opleiding voldoet aan de eigen verwachtingen (15),
- de opleiding biedt voldoende stage-ervaringen zodat men weet wat het beroep inhoudt (11),
- de opleiding biedt een goede voorbereiding op het toekomstige beroep (9),
- de opleiding biedt een brede waaier aan beroepsmogelijkheden (8),
- op het einde van de opleiding heeft men het gevoel veel te hebben bijgeleerd (9),
- men heeft het gevoel dat men de opleiding altijd heeft willen doen, het is een soort van roeping (5),
- docenten komen uit het werkveld en kunnen veel over de actualiteit en over hun ervaringen vertellen (4),
- de zelfstandigheid in de opleiding, men kan zelf veel ontdekken (2),
- goede begeleiding bij de stages (2).

De belangrijkste redenen die de hogeschoolstudenten opgeven, hebben vooral betrekking op zichzelf. Ze kiezen namelijk een zorgopleiding omdat die hen interesseert en omdat die kansen tot ontwikkeling van hun persoonlijkheid biedt.

De hogeschoolstudenten die ontevreden zijn en de eerste of de tweede stelling kozen, halen volgende redenen aan:

- sommige vakken zijn overbodig in het kader van de opleiding en niet interessant (4),
- sommige vakken zijn te oppervlakkig, en zouden uitgebreider moeten zijn (3),
- slechte organisatie van de school (2),
- er ontbreken een aantal vakken zoals informatica en talen (1),
- te weinig stage (1).

Tabel 27 *Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Maatsch. Assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ontgoocheld in opleiding	1	1,0	4	4,9	1	1,4	1	5,9	7	2,6
Enigszins teleurgesteld in opleiding	5	4,9	12	14,6	3	4,2	4	23,5	24	8,8
Opleiding voldoet aan verwachtingen	86	84,3	63	76,8	54	76,1	11	64,7	214	78,7
Opleiding is beter dan verwacht	10	9,8	3	3,7	13	18,3	7	5,9	27	9,9
Totaal	102	100	82	100	71	100	17	100	272	100

$\text{Chi}^2 < 0,05$

De verschillende stellingen waaruit de respondenten kunnen kiezen zijn:

- 1: Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou er niet meer aan beginnen
- 2: Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan
- 3: De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt
- 4: De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 15 en 16 in bijlage.

De ondervraagden die één jaar afgestudeerd zijn, zijn niet allemaal even positief over de opleiding. Namelijk 11,4% is ontgoocheld of enigszins teleurgesteld in de opleiding. Wanneer we dan de verschillende opleidingen bekijken, zien we dat de ontevredenheid zich vooral situeert bij de verpleegkundigen en vroedkundigen (significante verschillen).

149 personen die één jaar afgestudeerd zijn, hebben één of meerdere redenen opgegeven waarom ze voor een bepaalde stelling kiezen. De personen die tevreden zijn over de opleiding, geven de volgende redenen op:

- het praktijkgerichte in de opleiding: men krijgt voldoende stages, waarin men veel ervaringen opdoet, en voeling krijgt met de praktijk (23),

- de opleiding is een goede voorbereiding op het beroep (25),
- in de opleiding doet men een goede theoretische basiskennis op, men krijgt een voldoende theoretische achtergrond (16),
- men heeft bij het afstuderen een ruime keuze aan werkmogelijkheden (16),
- de opleiding biedt interessante, boeiende vakken, zowel theoretisch als praktisch (16),
- de opleiding biedt een vorming, men leert zichzelf beter kennen tijdens de opleiding (12),
- de opleiding biedt een goede afwisseling tussen theorie en praktijk (12),
- men heeft het gevoel in de huidige job nog zaken te kunnen gebruiken die men tijdens de opleiding geleerd heeft (10),
- men doet de huidige job graag (6),
- men wilde die opleiding altijd al doen, een soort van roeping (5),
- de opleiding voldoet aan de verwachtingen (3),
- men krijgt een goede begeleiding bij de stages (4),
- tijdens de opleiding komt men met zeer veel verschillende doelgroepen/sectoren in contact (2),
- tijdens de opleiding krijgt men een realistisch beeld van het beroep (1).

In tegenstelling tot de hogeschoolstudenten hebben de belangrijkste redenen van de één jaar afgestudeerden vooral te maken met de uitoefening van het beroep.

De afgestudeerden die ontevreden zijn en de eerste of de tweede stelling kiezen, halen volgende redenen aan:

- de opleiding biedt teveel nutteloze vakken, waar men in het verdere beroepsleven niets meer aan heeft (5),
- tijdens de opleiding beseft men niet voor welke job men studeert. Dit is een job die lichamelijk zeer zwaar is, met veel verantwoordelijkheid, en onderbetaald en ondergewaardeerd is (5),
- in de opleiding is er te weinig stage (4),
- de opleiding bevat te weinig praktijkvakken (3),
- de opleiding bevat te weinig theorie, en die blijft ook te oppervlakkig (2),
- slechte organisatie van de school (2),
- de opleiding is te weinig toegespitst op de concrete, actuele werksituatie (2).

Tabel 28 Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. Assistent		Verpleeg-kunde		Orthope-dagogie		Vroed-kunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ontgoocheld in opleiding	1	2,3	/	/	2	6,9	/	/	3	2,9
Enigszins teleurgesteld in opleiding	4	9,3	2	6,7	5	17,2	/	/	11	10,5
Opleiding voldoet aan verwachtingen	33	76,7	28	93,3	20	69,0	3	100	84	80,0
Opleiding is beter dan verwacht	5	11,6	/	/	2	6,9	/	/	7	6,7
Totaal	43	100	30	100	29	100	3	100	105	100

De verschillende stellingen waaruit de respondenten kunnen kiezen zijn:

- 1: Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou er niet meer aan beginnen
 - 2: Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan
 - 3: De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt
 - 4: De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden
- Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 17 en 18 in bijlage.

In de groep van de respondenten die 20 jaar afgestudeerd zijn, kiest 13,4% voor de eerste of de tweede stelling, en is dus ontevreden over de opleiding. Er zijn geen significante verschillen tussen de personen uit de verschillende hogeschoolopleidingen, en de opmerking dat het vooral de orthopedagogen zouden zijn die de ontevreden groep vormen, kunnen we zeker niet veralgemenen.

77 personen die 20 jaar afgestudeerd zijn, hebben één of meerdere redenen opgegeven waarom ze voor een bepaalde stelling kiezen. De personen die tevreden zijn over de opleiding, geven de volgende redenen op:

- de opleiding biedt een goede basis, het biedt een goede voorbereiding op de latere tewerkstelling (25),
- de opleiding is een verrijking van je persoonlijkheid (11),
- men doet de job nog steeds graag, men is tevreden met de huidige job (9),
- de stages en lessen tijdens de opleiding zijn interessant (10),
- de opleiding biedt een brede waaier aan tewerkstellingsmogelijkheden (5),
- de opleiding bevat een goede evenwichtige combinatie tussen theorie en praktijk (5),
- de opleiding voldoet aan de verwachtingen (2),
- men wilde dat beroep en die studie altijd al doen, een soort van roeping (4),
- het gevoel veel geleerd te hebben tijdens de opleiding (2),
- de theorie komt tijdens de latere job nog van pas (1).

Ook bij de 20 jaar afgestudeerden heeft de belangrijkste reden om de tevredenheid te verklaren betrekking op de uitoefening van de job.

De afgestudeerden die ontevreden zijn en de eerste of de tweede stelling kiezen, halen volgende redenen aan:

- de opleiding geeft niet voldoende informatie over de inhoud van het beroep, namelijk dat het beroep bijvoorbeeld moeilijk te combineren is met een gezins- en sociaal leven (4),
- bijkomende opleidingen moeten volgen om tijdens de job goed te kunnen functioneren (2),
- de opleiding biedt geen goede stagebegeleiding (2),
- de opleiding is te oppervlakkig (1),
- men heeft niet het gevoel veel te hebben bijgeleerd (1).

In onderstaande tabel geven we in percentages het aantal respondenten weer die tevreden zijn met hun opleiding. Wanneer we de drie groepen met elkaar vergelijken, vinden we geen significante verschillen. We stellen dat de hogeschoolstudenten meer tevreden zijn met hun opleiding dan de beide andere groepen, maar dit verschil is dus niet significant. Wanneer we de één jaar afgestudeerden met de 20 jaar afgestudeerden vergelijken, krijgen we een verdeeld beeld. Tussen de maatschappelijk assistenten zijn er geen grote verschillen, maar de verpleegkundigen die 20 jaar afgestudeerd zijn, zijn meer tevreden met hun opleiding in vergelijking met de één jaar afgestudeerden. De orthopedagogen

die 20 jaar afgestudeerd zijn, zijn minder tevreden met hun opleiding in vergelijking met de één jaar afgestudeerden. Tenslotte zijn de vroedkundigen die 20 jaar afgestudeerd zijn allemaal tevreden, en dus veel meer tevreden dan de één jaar afgestudeerden. Omdat het aantal vroedkundigen dat 20 jaar afgestudeerd is zeer klein is, mogen we deze conclusie zeker niet veralgemenen.

Tabel 29 Tevredenheid over de opleiding, weergave van de scores op de derde en vierde stelling samen, bij hogeschoolstudenten, één jaar en 20 jaar afgestudeerden, in procenten (%)

	Maatsch. Assistent %	Verpleeg- kunde %	Orthope- dagogie %	Vroed- kunde %
Hogeschoolstudenten	92,3	100	96,5	95,4
Eén jaar afgestudeerden	94,1	80,5	94,4	70,6
20 jaar afgestudeerden	88,3	93,3	75,9	100

De verschillende stellingen waaruit de respondenten kunnen kiezen zijn:

- 1: Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou er niet meer aan beginnen
- 2: Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan
- 3: De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt
- 4: De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden

3.2.6 Samenvatting

42% van de bevroegde leerlingen uit het secundair onderwijs wil verder studeren voor een zorgberoep op hogeschoolniveau. Hiervan komt 31,3% uit het ASO, 46,2% uit het TSO en 46,7% uit het BSO. De leerlingen uit het BSO moeten hun keuze nog wel een jaar uitstellen want zij kunnen pas doorstromen naar het hogeschoolonderwijs na een zevende jaar gevolgd te hebben. We moeten hier bovendien vermelden dat we een relatief groot aantal leerlingen uit het secundair onderwijs bevroegd hebben uit richtingen die een voorbereiding kunnen vormen op een studie op hogeschoolniveau voor het zorgberoep.

De leerlingen uit het secundair onderwijs willen voor een zorgberoep studeren omdat ze een beroep willen met veel contact met mensen, omdat ze willen leren om mensen te helpen en omdat ze een zinvolle functie willen vervullen. De redenen 'weg van huis willen', 'geen universiteit mogen doen van de ouders' en 'oud-studenten vertellen over de richting' worden zeer weinig als redenen opgegeven bij de keuze voor een studie voor het zorgberoep op hogeschoolniveau. De leerlingen uit het secundair onderwijs zien nog toekomst in de studie voor het zorgberoep. Ze denken niet dat de studie leidt tot een vrij goed betaalde job.

Bij de redenen om niet voor een zorgberoep te kiezen, scoort de reden dat het vakkenpakket hen niet interesseert matig. Daarnaast zijn de redenen 'ik kan me niet ontplooien zoals ik wil' en 'de studie leidt tot jobs met onregelmatige uren' ook nog een beetje van toepassing. Maar echt uitgesproken redenen om niet te kiezen voor een studie voor een zorgberoep zijn bij de leerlingen uit het secundair onderwijs niet aanwezig.

Over het algemeen denken de leerlingen uit het secundair onderwijs dat de studies voor het zorgberoep behoorlijk zwaar zijn. Vooral de emotionele dimensie van de opleiding beoordelen ze als zwaar; de leerlingen uit het ASO scoren het hoogst op die dimensie. Leerlingen uit het BSO beoordelen dan weer de moeilijkheidsgraad van de lessen, taken en opdrachten als het zwaarst.

Tenslotte hebben we in dit deel naar de mening gevraagd van de hogeschoolstudenten en de werkenden i.v.m. de opleiding die ze volgen of gevolgd hebben. De hogeschoolstudenten zijn zeer tevreden over de opleiding. Bij de werkenden zien we dat 11,4% (één jaar werkenden) en 13,4% (20 jaar werkenden) ontevreden zijn over de opleiding. De ontevredenheid over de opleiding kan vooral toegeschreven worden aan het ontbreken van of het overbodig zijn van een aantal vakken, te weinig of geen goede stagebegeleiding, en niet goed geïnformeerd zijn tijdens de opleiding over het latere beroep.

3.3 Beeld van het zorgberoep

In dit deel peilen we naar het beeld dat de respondenten hebben over het zorgberoep. Door middel van een semantische differentiaal probeerden we het beeld dat bij de vier onderzoeksgroepen leeft te achterhalen. In een tweede paragraaf gaan we kijken naar het beeld bij de leerlingen uit het laatste jaar secundair onderwijs en bij de studenten uit het laatste jaar hoger onderwijs.

3.3.1 Krachtlijnen in het beeld van het zorgberoep

Om een inzicht te krijgen in het beeld dat de verschillende groepen respondenten over het zorgberoep hanteren, ontwikkelden we een eigen schaal in de vorm van een semantische differentiaal. Om dat beeld te achterhalen vertrokken we van 30 contrastparen waarop de bevroegden konden scoren van 1 tot 5. Die methode vertrekt van volgende uitgangspunten. Een beschrijving van of een oordeel over een verschijnsel kunnen we opvatten als het plaatsen van dat verschijnsel op een continuüm dat bepaald wordt door contrasterende adjectieven (bv. warm-koud). Veel continuüms overlappen elkaar. Ze kunnen door één betekenis vervangen worden. Bijvoorbeeld: dwaas/wijs, goed/slecht, vuil/schoon... zijn contrasten die verwijzen naar de dimensie waardering. Het aantal betekenissen dat mensen over een verschijnsel hanteren is beperkt. De globale resultaten van de semantische differentiaal geven we eerst onbewerkt weer in tabel 30. Nadien gaan we op zoek naar onderliggende dimensies. Een inzicht in dat beeld is belangrijk omdat de bevroegden dat beeld wellicht impliciet gebruiken om hun beroep te evalueren.

Een eerste blik op de tabel maakt duidelijk dat de respondenten de zorgberoepen het sterkst associëren met creativiteit (4,22), oprechtheid (4,20), bekwaamheid (4,19), boeiend (4,14) en zelfvertrouwen (4,10). Aan de zwakke zijde staan onvoorspelbaarheid (2,64), gespannenheid (2,75), beïnvloedbaarheid (2,94) en afhankelijkheid (2,91). Toch blijft het globale beeld vrij tot zeer positief.

Tabel 30 *Beeld over het zorgberoep op basis van de semantische differentiaal*

	1	2	3	4	5
Labiel				3,27	Stabiel
Toegeeflijk				3,09	Vasthoudend
Onderworpen			2,89		Dominant
Afhankelijk			2,91		Niet afhankelijk
Naïef				3,84	Realistisch
Agressief					4,03 Vredelievend
Zwak				3,92	Sterk
Onvoorspelbaar			2,64		Voorspelbaar
Passief					4,02 Actief
Langzaam				3,90	Snel
Gespannen			2,75		Ontspannen
Onverdraagzaam				3,75	Tolerant
Onzeker				3,66	Zeker
Besluiteloos				3,77	Besluitvaardig
Bang				3,94	Moedig
Onbescheiden				3,59	Bescheiden
Beïnvloedbaar			2,94		Onbeïnvloedbaar
Onbetrouwbaar				3,76	Betrouwbaar
Onoprecht					4,20 Oprecht
Ongelukkig				3,99	Gelukkig
Ouderwets				3,78	Modern
Saai					4,14 Boeiend
Fantasieloos					4,22 Creatief
Zelftwijfel					4,10 Zelfvertrouwen
Onbekwaam					4,19 Bekwaam
Niet geliefd				3,96	Geliefd
Volgzaam				3,14	Opstandig
Pessimistisch				3,68	Optimistisch
Onintelligent				3,96	Intelligent
Zuinig				3,46	Vrijgevig

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 19, 20, 21 en 22 in bijlage.

Uiteraard geven die 30 contrastparen een gefragmenteerd beeld. Daarom gingen we op zoek naar onderliggende dimensies via de methode van de factoranalyse. Op die manier konden we zeven onderliggende dimensies onderscheiden.

- 1 competentie: verwijst naar bekwaamheid en zelfvertrouwen.
- 2 geloofwaardigheid: verwijst naar betrouwbaarheid, activiteit, tolerantie en realiteitszin
- 3 progressiviteit: modern, creatief, opstandig
- 4 duidelijkheid: voorspelbaarheid, onbeïnvloedbaarheid en ontspannen

- 5 autonomie: dominantie, onafhankelijkheid, vasthoudendheid
- 6 daadkracht: stabiliteit, snelheid, sterkte
- 7 humaniteit: vredelievendheid en bescheidenheid

Samen verklaren deze zeven factoren 56,22 % van de variantie in het beeld over de zorgberoepen.

We hebben vervolgens de scores van de vier groepen van respondenten op deze factoren berekend.

Tabel 31 Gemiddelde scores per factor en per groep van respondenten, met gemiddelden (Gem.)

	Secundair Onderwijs	Hoger Onderwijs	1 jaar afgestudeerd	20 j afgestudeerd	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem	Gem
Competent (**)	3,93	4,07	3,81	3,82	3,90
Geloofwaardig (**)	4,18	3,05	4,10	4,21	3,91
Progressief (**)	3,60	4,05	3,86	3,82	3,83
Duidelijk (**)	2,58	3,65	2,49	2,75	2,80
Autonoom	2,98	3,10	2,90	2,99	2,98
Daadkrachtig (**)	3,60	3,91	3,63	3,76	3,70
Humaan (**)	3,65	3,99	3,76	3,98	3,82

* significantie < 0,05

**significantie: 0,000

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 19, 20, 21 en 22 in bijlage.

In deze tabel bekijken we eerst de resultaten voor de vier groepen samen (totaal). Geloofwaardigheid wordt het hoogst gescoord, onmiddellijk gevolgd door competentie, progressiviteit en humaniteit. De laagste score betreft duidelijkheid en autonomie. Toch verschillen alle scores significant voor de verschillende groepen zoals blijkt uit tabel.

Globaal kunnen we stellen dat de scores van de leerlingen uit het laatste jaar secundair het laagst zijn voor de factoren progressiviteit, duidelijkheid, daadkracht en humaniteit. In het laatste jaar van het hoger onderwijs zijn alle scores het hoogst behalve die van geloofwaardigheid die het laagst is. Na een jaar tewerkstelling dalen de scores omlaag behalve voor geloofwaardigheid. Na twintig jaar zijn de scores voor de meeste factoren hoger dan na een jaar, behalve voor progressiviteit weer hoger te worden.

Het laatste jaar hoger onderwijs verschilt van de andere groepen op volgende punten. Competentie en progressiviteit zijn de belangrijkste factoren en geloofwaardigheid de zwakste.

3.3.2 Het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs

In dit deel peilen we naar het beeld dat leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten hebben over het zorgberoep. In wat volgt vergelijken we telkens de mening van de leerlingen uit het secundair onderwijs met de mening van de hogeschoolstudenten. Daarnaast bespreken we bij de

leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten interessante verschillen tussen de verschillende onderwijsvormen, de hogeschoolopleidingen, de keuze om al dan niet voor een zorgberoep te studeren, enzovoort. We starten dit deel met de resultaten op de vraag welke taken volgens de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten voorkomen in het zorgberoep. Vervolgens vroegen we de mening van beide groepen over een aantal uitspraken over de eigenheid van het zorgberoep (en dat doen we verder in de bespreking nog eens over een aantal uitspraken die peilen naar enkele kenmerken van het beroep). Verder lieten we de leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten beoordelen welke redenen volgens hen belangrijk zijn bij de keuze voor een zorgberoep. Vervolgens lieten we de respondenten de zwaarte van het zorgberoep inschatten. Tenslotte vroegen we naar het nettoloon dat de respondenten denken te verdienen bij de start van de uitoefening van het beroep. Een vraag naar de redenen om uit het beroep te stappen die enkel gericht is aan de hogeschoolstudenten, sluit dit deel af.

3.3.2.1 Taken die voorkomen in het zorgberoep

Voor een aantal taken moesten de leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs aangeven hoe dikwijls ze voorkomen in een zorgberoep. Ze konden een score geven van 1 tot 5. Volgens de leerlingen uit het secundair onderwijs komen de meeste taken, opgesomd in de vragenlijst, eerder veel tot zeer veel voor. De taken die het hoogste scores zijn (we vermelden de gemiddelde scores tussen de haakjes):

- het praten met mensen (4,42),
- het luisteren naar problemen (4,36),
- het begeleiden van mensen (4,30),
- het toedienen van hygiënische zorgen (4,23)
- en het observeren van mensen (4,05).

De enige taak die volgens de leerlingen uit het secundair onderwijs weinig tot matig voorkomt in het zorgberoep, is het uitvoeren van administratieve handelingen (2,77).

Bij de hogeschoolstudenten scoren de taken die bij de leerlingen uit het secundair onderwijs veel voorkomen ook hoog, behalve het toedienen van hygiënische zorgen (3,39). Die krijgt bij de hogeschoolstudenten een lagere score. Het overleggen met collega's en anderen scoort bovendien zeer hoog bij de hogeschoolstudenten (4,61). Taken die volgens hen minder voorkomen in het zorgberoep zijn vooral het helpen van mensen met eten en drinken (2,86) en het doen van activiteiten met mensen (3,48).

In vergelijking met de leerlingen uit het secundair onderwijs, vinden we dus enkele significante verschillen. In de onderstaande tabel kunnen we zien dat leerlingen uit het secundair onderwijs denken dat in vergelijking met de hogeschoolstudenten in het zorgberoep veel meer hygiënische zorgen moeten worden toegediend (4,23), mensen vaker geholpen moeten worden met eten en drinken (3,84), en dat ze vaker activiteiten moeten doen met mensen (3,80) (bij dit laatste item zijn de verschillen tussen de groepen wel kleiner). De leerlingen uit het secundair onderwijs zien het zorgberoep meer dan de hogeschoolstudenten vooral als een beroep waarin praktische zorgen moeten worden toegediend. Daarnaast zullen hogeschoolstudenten in vergelijking met de leerlingen uit het secundair onderwijs een hogere score geven op het overleggen met collega's en anderen (4,61), op het uitvoeren van administratieve handelingen (3,59), op het observeren van mensen (4,41) en het

begeleiden van mensen (4,47) (bij de twee laatste items zijn de verschillen wat kleiner). De hogeschoolstudenten leggen dus veel meer de klemtoon op de relationele aspecten van het beroep.

Tabel 32 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit de hogeschoolopleidingen, met gemiddelden (Gem)

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Luisteren naar problemen van personen	4,36	4,49	4,42
Mensen observeren (*)	<u>4,05</u>	<u>4,41</u>	4,22
Met mensen activiteiten doen (*)	<u>3,80</u>	<u>3,48</u>	3,65
Hygiënische zorgen toedienen (*)	<u>4,23</u>	<u>3,39</u>	3,83
Mensen begeleiden (*)	<u>4,30</u>	<u>4,47</u>	4,38
Mensen helpen met eten en drinken (*)	<u>3,84</u>	<u>2,86</u>	3,38
Met mensen praten	4,42	4,53	4,47
Administratieve handelingen uitvoeren (*)	<u>2,77</u>	<u>3,59</u>	3,16
Overleggen met collega's en anderen (*)	<u>3,96</u>	<u>4,61</u>	4,27

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer weinig

2: weinig

3: matig

4: veel

5: zeer veel

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 23 en 24 in bijlage.

Splitsen we vervolgens de leerlingen uit het secundair onderwijs op naar onderwijsvorm, dan zien we vooral verschillen tussen het ASO en het BSO. De leerlingen uit het ASO stellen dat het luisteren naar problemen van personen (4,67), het doen van activiteiten met hen (4,13), het begeleiden van mensen (4,52) en het praten met hen (4,54) typerend is voor het zorgberoep. Mensen observeren (4,27), mensen helpen met eten en drinken (4,29) en het toedienen van hygiënische zorgen (4,43) (dit laatste is niet significant) zijn taken die leerlingen uit het BSO vaker als een taak van een zorgbeoefenaar zullen zien. Ze hebben dus meer oog voor de technische aspecten van het beroep, terwijl de leerlingen uit het ASO vooral de klemtoon leggen op de relationele aspecten van het zorgberoep.

Tabel 33 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
Luisteren naar problemen van personen (*)	<u>4,67</u>	<u>4,36</u>	<u>4,08</u>	<u>4,36</u>
Mensen observeren (*)	<u>4,13</u>	<u>3,81</u>	<u>4,27</u>	<u>4,05</u>
Met mensen activiteiten doen (*)	<u>4,13</u>	<u>3,69</u>	<u>3,65</u>	<u>3,80</u>
Hygiënische zorgen toedienen	4,06	4,19	4,43	4,23
Mensen begeleiden (*)	<u>4,52</u>	<u>4,33</u>	<u>4,04</u>	<u>4,29</u>
Mensen helpen met eten en drinken (*)	<u>3,56</u>	<u>3,69</u>	<u>4,29</u>	<u>3,84</u>
Met mensen praten	4,54	4,37	4,37	4,42
Administratieve handelingen uitvoeren	2,79	2,60	2,96	2,77
Overleggen met collega's en anderen	3,85	3,86	4,20	3,96

163 leerlingen hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 48 ASO-leerlingen, 64 TSO-leerlingen en 51 BSO-leerlingen

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer weinig

2: weinig

3: matig

4: veel

5: zeer veel

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 25 en 26 in bijlage.

Het opsplitsen van de hogeschoolstudenten naar onderwijsvorm geeft ongeveer dezelfde resultaten als voor de leerlingen uit het secundair onderwijs. De hogeschoolstudenten die in het verleden een ASO-richting gevolgd hebben, geven een hogere score op de taken 'het luisteren naar problemen' (4,64), 'het praten met mensen' (4,70) en 'het doen van activiteiten met hen' (3,73). De hogeschoolstudenten die in het verleden een TSO-richting gevolgd hebben, geven een hogere score op de meer technische taken, zoals 'het toedienen van hygiënische zorgen' (3,76) en 'het helpen van mensen met eten en drinken' (3,08). Aangezien er maar twee hogeschoolstudenten een BSO-richting in het secundair onderwijs gevolgd hebben, laten we deze groep buiten beschouwing.

Tabel 34 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Luisteren naar problemen van personen (*)	<u>4,64</u>	<u>4,33</u>	4,49
Mensen observeren	4,41	4,46	4,43
Met mensen activiteiten doen (*)	<u>3,73</u>	<u>3,28</u>	3,50
Hygiënische zorgen toedienen (*)	<u>3,08</u>	<u>3,76</u>	3,42
Mensen begeleiden	4,49	4,44	4,47
Mensen helpen met eten en drinken (*)	<u>2,68</u>	<u>3,08</u>	2,88
Met mensen praten (*)	<u>4,70</u>	<u>4,38</u>	4,54
Administratieve handelingen uitvoeren	3,57	3,58	3,58
Overleggen met collega's en anderen	4,67	4,54	4,61

145 hogeschoolstudenten hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 73 ASO-studenten en 72 TSO-studenten

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer weinig

2: weinig

3: matig

4: veel

5: zeer veel

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 27 en 28 in bijlage.

Wanneer we de hogeschoolstudenten vergelijken naar de studierichting die ze op het moment van de bevraging volgen, vinden we veel significante verschillen. Wat betreft het luisteren naar problemen en het praten met mensen, zijn het vooral de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent (4,62; 4,75) en orthopedagogie (4,60; 4,71) die een hoge score geven. De hogeschoolstudenten verpleegkunde (4,80) en vroedkunde (4,68) scoren veel hoger op het toedienen van hygiënische zorgen dan de andere groepen en de hogeschoolstudenten verpleegkunde (3,73) scoren het hoogste op het helpen van mensen met eten en drinken. Het doen van activiteiten met mensen is volgens de scores een typische activiteit voor de hogeschoolstudenten orthopedagogie (4,34). Het begeleiden van mensen krijgt een hoge score van alle groepen, behalve van de hogeschoolstudenten verpleegkunde. Vooral de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent (4,02) en vroedkunde (4,05) geven een hoge score op het uitvoeren van administratieve handelingen. De hogeschoolstudenten verpleegkunde benadrukken dus vooral de technische aspecten in de job, terwijl de andere groepen vooral het relationele benadrukken. Bij de hogeschoolstudenten vroedkunde zien we beide aspecten terugkomen.

Tabel 35 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroed- kunde Gem	Totaal Gem
Luisteren naar problemen van personen (*)	<u>4,62</u>	<u>3,93</u>	<u>4,60</u>	<u>4,27</u>	4,49
Mensen observeren (*)	<u>4,13</u>	<u>4,73</u>	<u>4,50</u>	<u>4,64</u>	4,42
Met mensen activiteiten doen (*)	<u>3,29</u>	<u>2,47</u>	<u>4,34</u>	<u>2,36</u>	3,48
Hygiënische zorgen toedienen (*)	<u>2,29</u>	<u>4,80</u>	<u>3,50</u>	<u>4,68</u>	3,39
Mensen begeleiden (*)	<u>4,52</u>	<u>3,60</u>	<u>4,71</u>	<u>4,32</u>	4,47
Mensen helpen met eten en drinken (*)	<u>2,10</u>	<u>3,73</u>	<u>3,26</u>	<u>3,00</u>	2,86
Met mensen praten (*)	<u>4,75</u>	<u>3,73</u>	<u>4,71</u>	<u>4,14</u>	4,54
Administratieve handelingen uitvoeren (*)	<u>4,02</u>	<u>3,33</u>	<u>3,11</u>	<u>4,05</u>	3,60
Overleggen met collega's en anderen (*)	<u>4,52</u>	<u>4,27</u>	<u>4,79</u>	<u>4,55</u>	4,61

147 hogeschoolstudenten hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 52 studenten maatschappelijk assistent, 15 studenten verpleegkunde, 58 studenten orthopedagogie en 22 studenten vroedkunde

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer weinig

2: weinig

3: matig

4: veel

5: zeer veel

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 29 en 30 in bijlage.

3.3.2.2 Eigenheid van het zorgberoep

Een beroep kan eerder sociaal zijn, zelfstandig zijn, assisterend of technisch zijn of een combinatie van deze verschillende aspecten. Dit vormt de eigenheid van beroep. De respondenten konden de uitspraken over de eigenheid van het beroep scoren op een schaal van 1 tot 5. De leerlingen uit het secundair onderwijs zien het zorgberoep vooral als een sociaal beroep, waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt (4,38). De uitspraak over het zelfstandig beroep scoort eerder positief (3,52). De uitspraken over het assisterend (3,19) en technisch karakter (3,14) zijn nog voldoende positief. Het beeld van de ondergeschikte rol in het zorgberoep blijkt dus behoorlijk sterk te leven. Dat kan uiteraard een rol spelen bij de latere studiekeuze. De hogeschoolstudenten bekijken het zorgberoep ook vooral als een sociaal beroep met voldoende zelfstandigheid (4,26). Op de laatste twee uitspraken scoren de hogeschoolstudenten significant lager dan de leerlingen uit het secundair onderwijs.

Tabel 36 Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt.	4,38	4,26	4,32
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen.	3,52	3,66	3,59
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert (*).	<u>3,19</u>	<u>2,57</u>	<u>2,89</u>
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt (*).	<u>3,14</u>	<u>2,64</u>	<u>2,90</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 31 en 32 in bijlage.

Vergelijken we de scores voor de leerlingen uit het secundair onderwijs naar onderwijsvorm. De leerlingen uit het TSO en het BSO scoren hoger op de uitspraken over het assisterend en het technisch beroep in vergelijking met de ASO-leerlingen. Het sociale karakter en de zelfstandigheid worden door de drie groepen eerder hoog gewaardeerd.

Tabel 37 Uitspraken over het beroep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt.	4,48	4,36	4,29	4,37
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen.	3,58	3,47	3,59	3,54
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert (*).	<u>2,98</u>	<u>3,11</u>	<u>3,51</u>	<u>3,20</u>
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt (*).	<u>2,56</u>	<u>3,30</u>	<u>3,55</u>	<u>3,16</u>

163 leerlingen hebben in het totaal op deze vraag geantwoord, waarvan 48 ASO-leerlingen, 64 TSO-leerlingen en 51 BSO-leerlingen

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 33 en 34 in bijlage.

Bekijken we vervolgens de scores van de hogeschoolstudenten voor de onderwijsvormen die ze in het secundair onderwijs gevolgd hebben. Zoals bij de leerlingen uit het secundair onderwijs zien we ook bij de hogeschoolstudenten dat zij die een ASO-richting gevolgd hebben, lager scores op de twee laatste uitspraken in vergelijking met de hogeschoolstudenten uit een TSO-richting.

Tabel 38 Uitspraken over zorgberoep bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO Gem	TSO Gem	Totaal Gem
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt.	4,27	4,22	4,25
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen.	3,73	3,60	3,66
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert (*).	<u>2,44</u>	<u>2,71</u>	<u>2,57</u>
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt (*).	<u>2,41</u>	<u>2,86</u>	<u>2,63</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 35 en 36 in bijlage.

Tenslotte vergelijken we de scores voor de verschillende studierichtingen in het hoger onderwijs. Globaal scoren voor alle studierichtingen het sociale karakter en de zelfstandigheid het hoogste. Het assisterende en het technische karakter worden vooral door de hogeschoolstudenten verpleegkunde en vroedkunde hoger gescoord en minder door de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie.

Tabel 39 Uitspraken over het beroep bij studenten, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroed- kunde Gem	Totaal Gem
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt.	4,17	4,13	4,26	4,50	4,25
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen.	3,77	3,87	3,47	3,77	3,66
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert (*).	<u>2,48</u>	<u>3,27</u>	<u>2,21</u>	<u>3,32</u>	<u>2,58</u>
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt (*).	<u>2,37</u>	<u>3,60</u>	<u>2,33</u>	<u>3,41</u>	<u>2,63</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 37 en 38 in bijlage.

3.3.2.3 Redenen om voor een zorgberoep te kiezen

We vroegen de respondenten een reeks redenen om voor het zorgberoep te kiezen te beoordelen door een score te geven van 1 tot 5. De redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten beiden het belangrijkste vinden, zijn (tussen de haakjes vermelden we de gemiddelde scores):

- uit interesse (4,50),
- veel contact met mensen (4,51),
- inzet voor de medemens (4,33).

Kenmerken die bij beide groepen vrij positief scoren, zijn:

- uit roeping (3,66),
- omwille van de afwisseling in het werk (3,65),
- goede kans op een baan als je afstudeert (3,45),
- groepswork met gedeelde verantwoordelijkheid (3,43).

Kenmerken die beide groepen het minst belangrijk achten, zijn:

- voor het aanzien (1,86),
- voor het geld (2,11).

We vinden wel significante verschillen in de hoogte van de scores. Namelijk de redenen ‘voor het geld’ (1,76) en ‘voor de roem’ (1,68) krijgen van de hogeschoolstudenten zeer lage scores. Over de reden ‘goede kans op een baan’ (3,61) zijn de leerlingen uit het secundair onderwijs iets positiever.

Tabel 40 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Gem)

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Uit interesse	4,53	4,46	4,50
Voor het geld (*)	<u>2,44</u>	<u>1,76</u>	2,11
Goede kans op een baan als je afstudeert (*)	<u>3,61</u>	<u>3,27</u>	3,45
Uit roeping	3,63	3,69	3,66
Voor de roem, het aanzien (*)	<u>2,04</u>	<u>1,68</u>	1,86
Omwille van de afwisseling in het werk	3,56	3,75	3,65
Veel contact met mensen	4,46	4,57	4,51
Inzet voor de medemens (*)	<u>4,20</u>	<u>4,47</u>	4,33
Gemakkelijk deeltijds werken (*)	<u>2,69</u>	<u>2,24</u>	2,47
Beroep met actie en spanning	3,10	3,16	3,13
Groepswork met gedeelde verantwoordelijkheid	3,51	3,34	3,43

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 39 en 40 in bijlage.

We gaan vervolgens op zoek naar verschillen tussen groepen. Bij de leerlingen uit het secundair onderwijs vinden we enkele significante verschillen tussen de onderwijsvormen. De BSO-leerlingen schatten het aanzien (2,53) en het geld (2,90) iets hoger in dan de anderen, ofschoon hun score nog vrij laag is. Ook de kans op een baan schatten zij het hoogste in (3,84), en de ASO-leerlingen het laagste.

Tabel 41 Redenen om voor zorgberoep te kiezen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
Uit interesse	4,54	4,58	4,45	4,53
Voor het geld (*)	<u>2,13</u>	<u>2,34</u>	<u>2,90</u>	2,45
Goede kans op een baan als je afstudeert (*)	<u>3,31</u>	<u>3,66</u>	<u>3,84</u>	3,61
Uit roeping	3,44	3,88	3,41	3,60
Voor de roem, het aanzien (*)	<u>1,73</u>	<u>1,86</u>	<u>2,53</u>	2,03
Omwille van de afwisseling in het werk	3,77	3,57	3,29	3,54
Veel contact met mensen	4,58	4,43	4,43	4,48
Inzet voor de medemens	4,35	4,05	4,26	4,20
Gemakkelijk deeltijds werken	2,56	2,62	2,94	2,70
Beroep met actie en spanning	2,85	3,11	3,27	3,09
Groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid	3,38	3,40	3,75	3,50

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 41 en 42 in bijlage.

Verder vergelijken we de leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren. De volgorde van belangrijkheid is voor beide groepen dezelfde. De belangrijkste redenen zijn:

- uit interesse (4,53),
- veel contact met mensen (4,46),
- inzet voor de medemens (4,20).

De redenen die vrij positief scoren zijn:

- uit roeping (3,63),
- goede kans op een baan als je afstudeert (3,61),
- omwille van de afwisseling in het werk (3,56),
- groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid (3,51).

De redenen die het minst belangrijk zijn, zijn:

- voor de roem (2,04),
- voor het geld (2,44),
- gemakkelijk deeltijds werken (2,69).

We stellen slechts enkele verschillen tussen beide groepen vast. De redenen ‘uit roeping’ (3,85), ‘afwisseling in het werk’ (3,76), ‘beroep met actie en spanning’ (3,36) en ‘groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid’ (3,73) scoren significant hoger bij de leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren in vergelijking met diegenen die er niet willen voor studeren.

Tabel 42 Redenen om voor zorgberoep te kiezen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze voor studie zorgberoep, met gemiddelden (Gem)

	Zorgberoep	Zorgberoep	Totaal
	Ja	Neen	
	Gem	Gem	Gem
Uit interesse	4,59	4,49	4,53
Voor het geld	2,62	2,30	2,44
Goede kans op een baan als je afstudeert	3,65	3,59	3,61
Uit roeping (*)	<u>3,85</u>	<u>3,47</u>	<u>3,63</u>
Voor de roem, het aanzien	2,15	1,96	2,04
Omwille van de afwisseling in het werk (*)	<u>3,76</u>	<u>3,42</u>	<u>3,56</u>
Veel contact met mensen	4,58	4,38	4,46
Inzet voor de medemens	4,17	4,22	4,20
Gemakkelijk deeltijds werken	2,56	2,78	2,69
Beroep met actie en spanning (*)	<u>3,36</u>	<u>2,91</u>	<u>3,10</u>
Groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid (*)	<u>3,73</u>	<u>3,35</u>	<u>3,51</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 43 en 44 in bijlage.

Aangezien we geen significante verschillen tussen groepen bij de hogeschoolstudenten hebben gevonden, gaan we hier niet verder op in.

3.3.2.4 Inschatting van de zwaarte van het zorgberoep

Vervolgens vroegen we om de zwaarte van het zorgberoep op een aantal vlakken te beoordelen, waarbij de respondenten een score konden geven van 1 tot 5. Zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten beoordelen de emotionele dimensie van het zorgberoep als zwaar (4,09). Het beroep wordt ook op lichamelijk, sociaal en intellectueel vlak eerder zwaar ingeschat. De leerlingen uit het secundair onderwijs schatten het beroep op lichamelijk vlak zwaarder in (3,61), in vergelijking met de hogeschoolstudenten (3,23). Deze laatsten schatten dan weer het beroep op sociaal (3,62) en intellectueel vlak (3,53) zwaarder in.

Tabel 43 *Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)*

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Op lichamenlijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>3,61</u>	<u>3,23</u>	<u>3,43</u>
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd-delinquenten)	4,06	4,13	4,09
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding) (*)	<u>3,43</u>	<u>3,62</u>	<u>3,52</u>
Op intellectueel vlak (denkwerk) (*)	<u>3,15</u>	<u>3,53</u>	<u>3,33</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 45 en 46 in bijlage.

Vervolgens gaan we op zoek naar verschillen tussen groepen. De leerlingen uit het ASO schatten het zorgberoep op emotioneel vlak (4,42) zwaarder in dan de andere twee groepen, terwijl de leerlingen uit het TSO en BSO het beroep op lichamenlijk vlak (3,71; 3,80) significant zwaarder zullen inschatten.

Tabel 44 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)*

	ASO	TSO	BSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>3,29</u>	<u>3,71</u>	<u>3,80</u>	<u>3,62</u>
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd-delinquenten) (*)	<u>4,42</u>	<u>4,06</u>	<u>3,65</u>	<u>4,04</u>
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,58	3,46	3,24	3,43
Op intellectueel vlak (denkwerk)	2,96	3,22	3,24	3,15

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 47 en 48 in bijlage.

Zoals bij de leerlingen uit het secundair onderwijs zien we dat bij de hogeschoolstudenten de personen die uit een ASO-richting komen, het beroep op lichamelijk vlak minder zwaar zullen inschatten (3,04), maar op emotioneel vlak zwaarder (4,21) (dit laatste is niet significant verschillend).

Tabel 45 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)*

	ASO	TSO	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>3,04</u>	<u>3,49</u>	<u>3,26</u>
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd-delinquenten)	4,21	4,04	4,12
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,60	3,65	3,63
Op intellectueel vlak (denkwerk)	3,47	3,58	3,52

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 49 en 50 in bijlage.

Eén significant verschil tussen de leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor de studie voor een zorgberoep kiezen, is dat de leerlingen die voor de studie kiezen, het beroep op intellectueel vlak zwaarder inschatten (3,56) dan diegenen die niet voor een zorgberoep willen studeren (2,86).

Tabel 46 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Gem)*

	Zorgberoep	Zorgberoep	Totaal
	Ja	Neen	
	Gem	Gem	Gem
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen)	3,52	3,67	3,61
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten)	3,95	4,14	4,06
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,48	3,39	3,43
Op intellectueel vlak (denkwerk) (*)	<u>3,56</u>	<u>2,86</u>	3,15

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: zeer licht

2: licht

3: matig

4: zwaar

5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 51 en 52 in bijlage.

Bekijken we vervolgens de verschillen tussen de geslachten. Een significant verschil is dat vrouwen denken dat het beroep op lichamelijk vlak zwaarder is (3,77) dan mannen (2,86).

Tabel 47 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, met gemiddelden (Gem)*

	Man	Vrouw	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>2,86</u>	<u>3,77</u>	3,62
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten)	3,86	4,07	4,04
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,46	3,42	3,43
Op intellectueel vlak (denkwerk)	3,00	3,18	3,15

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

- 1: zeer licht
 2: licht
 3: matig
 4: zwaar
 5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 53 en 54 in bijlage.

Kijkend naar de hogeschoolstudenten, stellen we vast dat het beroep op emotioneel vlak vooral zwaar wordt ingeschat door de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent (4,37) en orthopedagogie (4,14). De hogeschoolstudenten verpleegkunde (4,36) (en in wat mindere mate ook vroedkunde (3,95)) zullen vooral de lichamelijke dimensie van het beroep als zwaar beoordelen.

Tabel 48 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroed- kunde Gem	Totaal Gem
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen) (*)	<u>2,37</u>	<u>4,36</u>	<u>3,47</u>	<u>3,95</u>	<u>3,23</u>
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten) (*)	<u>4,37</u>	<u>3,87</u>	<u>4,14</u>	<u>3,73</u>	<u>4,13</u>
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)	3,58	3,73	3,67	3,55	3,63
Op intellectueel vlak (denkwerk)	3,52	3,80	3,48	3,45	3,52

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

- 1: zeer licht
 2: licht
 3: matig
 4: zwaar
 5: zeer zwaar

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 55 en 56 in bijlage.

3.3.2.5 Kenmerken van het zorgberoep

Vervolgens vroegen we de respondenten een aantal sociologische kenmerken te beoordelen, waarbij ze een score kunnen geven van 1 tot 5. Zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten gaan niet akkoord met de uitspraken dat het zorgberoep een typisch beroep voor meisjes is (1,86) en vooral voor mensen uit de lagere klassen (1,65). Over de uitspraak dat het beroep vooral geschikt is voor jongere mensen, hebben de respondenten geen duidelijke mening (2,74). Dat het beroep vooral geschikt is voor mensen die graag praktisch bezig zijn, scoort eerder positief (3,22). De leerlingen uit het secundair onderwijs scoren op deze laatste uitspraak significant hoger (3,41). Nog een significant verschil tussen beide groepen is dat de hogeschoolstudenten lager scoren op de uitspraken over de klassenverdeling en over de leeftijd in vergelijking met de leerlingen

uit het secundair onderwijs. Het minste gaan de hogeschoolstudenten akkoord met de uitspraak over het klassenverschil (1,51).

Tabel 49 Sociologische kenmerken volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Het zorgberoep is een typisch beroep voor meisjes	1,87	1,84	1,86
Het zorgberoep is het meest geschikt voor mensen die graag praktisch bezig zijn (*)	<u>3,41</u>	<u>3,02</u>	3,22
Vooraf mensen uit de lagere klassen kiezen voor een zorgberoep (*)	<u>1,78</u>	<u>1,51</u>	1,65
Het zorgberoep is vooral geschikt voor jongere mensen (*)	<u>2,88</u>	<u>2,59</u>	2,74

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: helemaal niet akkoord

2: eerder niet akkoord

3: geen mening

4: eerder akkoord

5: helemaal akkoord

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 57 en 58 in bijlage.

Eén significant verschil tussen de leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor de studie voor een zorgberoep, is dat diegenen die voor het beroep willen studeren lager scoren op de uitspraak dat het beroep typisch voor meisjes is (1,62), dan de andere groep (2,05).

Tabel 50 Sociologische kenmerken volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Gem)

	Zorgberoep Ja	Zorgberoep Neen	Totaal
	Gem	Gem	Gem
Het zorgberoep is een typisch beroep voor meisjes (*)	<u>1,62</u>	<u>2,05</u>	1,87
Het zorgberoep is het meest geschikt voor mensen die graag praktisch bezig zijn	3,35	3,45	3,41
Vooraf mensen uit de lagere klassen kiezen voor een zorgberoep	1,62	1,90	1,78
Het zorgberoep is vooral geschikt voor jongere mensen	2,85	2,90	2,88

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: helemaal niet akkoord

2: eerder niet akkoord

3: geen mening

4: eerder akkoord

5: helemaal akkoord

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 59 en 60 in bijlage.

Vergelijken we vervolgens de onderwijsvormen. Eén significant verschil is dat de leerlingen uit het BSO lager scoren op de uitspraak dat het beroep typisch is voor meisjes (1,49), in vergelijking met de TSO- (1,86) en ASO-leerlingen (2,33).

Tabel 51 Uitspraken over het beroep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	ASO Gem	TSO Gem	BSO Gem	Totaal Gem
Het zorgberoep is een typisch beroep voor meisjes (*)	<u>2,33</u>	<u>1,86</u>	<u>1,49</u>	1,88
Het zorgberoep is het meest geschikt voor mensen die graag praktisch bezig zijn	3,44	3,31	3,53	3,41
Vooraf mensen uit de lagere klassen kiezen voor een zorgberoep	1,83	1,65	1,84	1,76
Het zorgberoep is vooral geschikt voor jongere mensen	3,02	2,86	2,78	2,88

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: helemaal niet akkoord

2: eerder niet akkoord

3: geen mening

4: eerder akkoord

5: helemaal akkoord

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 61 en 62 in bijlage.

Bij de hogeschoolstudenten stellen we geen verschillen tussen de groepen vast zodat we hier niet verder op in gaan.

3.3.2.6 Inschatting van het beginnettoloon per maand van een zorgbeoefenaar

Voor de beoordeling van het beginnettoloon van een zorgbeoefenaar hebben we een vijftal categorieën opgemaakt waaruit de respondenten een keuze moeten maken. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, denken de leerlingen uit het secundair onderwijs dat het beginnettoloon van een zorgbeoefenaar vooral in de eerste drie categorieën gesitueerd is, namelijk bijna 93% van de leerlingen uit het secundair onderwijs situeert het nettoloon in de eerste drie categorieën. De hogeschoolstudenten schatten het loon over het algemeen hoger in (significant verschil). Heel weinig hogeschoolstudenten (4 studenten) kiezen voor de eerste categorie, terwijl ruim 92% van de hogeschoolstudenten het loon situeert in de tweede, derde en vierde categorie.

Tabel 52 *Inschatting beginnettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met procenten (%)*

	Leerlingen uit het secundair onderwijs %	Studenten uit het hoger onderwijs %
(1) 31.000 BEF – 36.000 BEF	22,3%	2,8%
(2) 36.000 BEF – 41.000 BEF	43,2%	23,4%
(3) 41.000 BEF – 46.000 BEF	27,2%	50,4%
(4) 46.000 BEF – 51.000 BEF	4,3%	18,6%
(5) 51.000 BEF – 56.000 BEF	3,0%	4,8%
Totaal	100%	100%

Omwille van de herkenbaarheid van de Belgische Frank hebben we gekozen om deze munt nog te gebruiken in plaats van de EURO.
Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 63 en 64 in bijlage.

Verschillen tussen de leerlingen uit verschillende onderwijsvormen in het secundair onderwijs hebben we niet gevonden. Ook wat betreft de hogeschoolstudenten hebben we tussen de opleidingen geen verschillen gevonden.

3.3.2.7 Redenen om uit het beroep te stappen

Enkel aan de hogeschoolstudenten vroegen we waarom iemand volgens hen uit het zorgberoep zou stappen. Zij kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5. De redenen die globaal de hoogste score krijgen, zijn:

- het werk is geestelijk te zwaar (4,20),
- teveel stress (4,03).

De redenen die globaal nog voldoende sterk scoren, zijn:

- niet meer op onregelmatige uren willen werken (3,61),
- niet voldoende gewaardeerd worden (3,46),
- het werk is lichamelijk te zwaar (3,37).

De redenen die de laagste score krijgen, zijn:

- het werk biedt niet voldoende afwisseling (2,19),
- niet goed met afdelingshoofd kunnen opschieten (2,73),
- capaciteiten niet volledig kunnen benutten (2,81).

Wanneer we de verschillende hogeschoolopleidingen bekijken, zien we dat de hogeschoolstudenten verpleegkunde (4,13) en vroedkunde (4,27) de reden dat het werk lichamelijk te zwaar is, een hogere score geven dan de andere hogeschoolstudenten. Een tweede significant verschil is dat de reden 'te weinig verdienen' voor de hogeschoolstudenten vroedkunde (2,64) minder van toepassing is, en vooral voor de hogeschoolstudenten verpleegkunde (3,53) het meest van toepassing is.

Tabel 53 Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroed- kunde Gem	Totaal Gem
Niet goed opschieten met collega's.	2,87	3,13	3,10	3,18	3,03
Niet goed met afdelingshoofd opschieten.	2,79	2,80	2,66	2,77	2,73
Het werk is lichamelijk te zwaar (*).	<u>2,63</u>	<u>4,13</u>	<u>3,48</u>	<u>4,27</u>	<u>3,37</u>
Het werk is geestelijk te zwaar.	4,27	4,00	4,24	4,05	4,20
Niet meer in onregelmatige uren willen werken.	3,48	3,80	3,59	3,82	3,61
Capaciteiten niet volledig kunnen benutten.	2,90	2,80	2,72	2,82	2,81
Teveel stress ervaren.	4,23	4,07	3,88	3,95	4,03
Te weinig verdienen (*).	<u>3,29</u>	<u>3,53</u>	<u>3,12</u>	<u>2,64</u>	<u>3,15</u>
Niet voldoende gewaardeerd worden.	3,65	3,53	3,44	3,05	3,46
Werk biedt niet voldoende afwisseling.	2,21	2,47	2,14	2,09	2,19

(*) significantie < 0,05

1: absoluut niet van toepassing

2: in mindere mate van toepassing

3: matig van toepassing

4: in meerdere mate van toepassing

5: absoluut van toepassing

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 65 en 66 in bijlage.

3.3.3 Samenvatting

In dit deel reconstrueerden we het beeld van het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten. De belangrijkste taken in het zorgberoep zijn volgens beide groepen het praten met mensen, het luisteren naar problemen, het begeleiden en het observeren van mensen. In vergelijking met de hogeschoolstudenten denken de leerlingen uit het secundair onderwijs dat in het zorgberoep meer hygiënische zorgen worden toegediend en mensen geholpen worden met eten en drinken. De hogeschoolstudenten denken dat in het zorgberoep veel meer overlegd wordt, dat er meer geobserveerd wordt en dat er meer administratieve handelingen worden uitgevoerd. Bij de groepen stellen we verschillen vast wat betreft de onderwijsvorm die ze volgen of gevolgd hebben. Leerlingen in het ASO en hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond leggen meer de klemtoon op het relationele aspect in het beroep, namelijk het praten met mensen, het luisteren naar mensen, en met mensen activiteiten doen. De leerlingen uit het BSO en de hogeschoolstudenten met een TSO-achtergrond leggen vooral de nadruk op de technische aspecten van het beroep, namelijk het toedienen van hygiënische zorgen en het helpen van mensen met eten en drinken. Ook bij de hogeschoolstudenten vinden we significante verschillen. De hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie beklemtonen vooral de relationele aspecten van het beroep, namelijk het luisteren naar problemen en het praten met mensen. De hogeschoolstudenten verpleegkunde benadrukken meer het technische aspect van het beroep, namelijk het toedienen van hygiënische

zorgen en het helpen van mensen met eten en drinken. Bij de hogeschoolstudenten vroedkunde zien we beide aspecten terugkomen.

Zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten vinden het zorgberoep vooral een sociaal beroep, waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt. De uitspraken over het assisterend en het technisch beroep blijken significante verschillen te vertonen wanneer we de groepen onderverdelen naar de verschillende onderwijsvormen en de hogeschoolopleidingen. Zo zien we onder andere dat de leerlingen uit het BSO en TSO een hogere score geven op deze twee uitspraken dan de ASO-leerlingen.

De belangrijkste redenen om voor een zorgberoep te kiezen volgens de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten zijn 'uit interesse', 'veel contact met mensen' en 'inzet voor de medemens'. Een zorgberoep wordt volgens beide groepen het minste gekozen voor het aanzien en het geld. De hogeschoolstudenten scoren op deze laatste twee items nog lager dan de leerlingen uit het secundair onderwijs.

Op emotioneel vlak (het contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten) schatten zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten het zorgberoep erg zwaar in. Op lichamelijk, sociaal en intellectueel vlak wordt het beroep eerder zwaar ingeschat. De ASO-leerlingen en de hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond zullen het beroep op emotioneel vlak zwaarder inschatten, terwijl de leerlingen uit het TSO en BSO en de hogeschoolstudenten met een TSO-achtergrond het beroep op lichamelijk vlak zwaarder zullen inschatten. De hogeschoolstudenten verpleegkunde (en in mindere mate vroedkunde) zullen vooral het lichamelijke in het beroep als zwaar beoordelen, terwijl de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie vooral de emotionele dimensie van het beroep als zwaar beoordelen.

Zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten gaan niet akkoord met de uitspraken dat het zorgberoep een typisch beroep voor meisjes en voor mensen uit de lagere klassen zou zijn. De uitspraak dat het zorgberoep het meest geschikt is voor mensen die graag praktisch bezig zijn, wordt wel beaamd door beide groepen. Dat het zorgberoep vooral geschikt is voor jongere mensen, krijgt van de hogeschoolstudenten een wat lagere score dan van de leerlingen uit het secundair onderwijs.

De leerlingen uit het secundair onderwijs denken dat het begin – nettoloon van een zorgbeoefenaar gesitueerd is tussen 31.000 BEF en 46.000 BEF, waarbij de grootste groep het loon situeert tussen 36.000 BEF en 41.000 BEF. De hogeschoolstudenten schatten het loon hoger in. Zij denken dat het loon gesitueerd is tussen 36.000 BEF en 51.000 BEF, waarbij 50% van de hogeschoolstudenten denkt dat het loon tussen 41.000 BEF en 46.000 BEF ligt.

De redenen die de hogeschoolstudenten aangeven waarom zorgbeoefenaars uit het beroep zouden stappen, zijn dat het werk geestelijk te zwaar is en dat men teveel stress ervaart. De reden dat de job lichamelijk te zwaar is, krijgt een hogere score van de hogeschoolstudenten verpleegkunde en vroedkunde.

3.4 Arbeidssituatie van de zorgbeoefenaar

We willen met dit onderzoek de identiteit van het beroep achterhalen. Daarvoor hebben we ons gericht op de zorgbeoefenaars. We peilden naar de inhoud van en de tevredenheid met de huidige job, naar de fysieke werkomstandigheden, naar de mate waarin de job beantwoordt aan hun verwachtingen en naar het belang van een aantal aspecten van hun job. Verder hebben we gevraagd in hoeverre zij opnieuw zouden studeren voor het zorgberoep, mochten ze dat kunnen overdoen.

3.4.1 Tevredenheid met de huidige job

Om aan te geven hoe arbeidstevreden de respondenten zijn, konden zij een score van één tot vijf geven op een aantal stellingen. Aan de hand van deze scores hebben we de gemiddelden berekend. We zullen eerst de gemiddelde scores van de één jaar en van de twintig jaar afgestudeerden bespreken. Daarna splitsen we de groep werkenden op naar hogeschoolopleiding.

3.4.1.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

Zowel zij die één jaar als 20 jaar afgestudeerd zijn, scoren zeer hoog op volgende aspecten:

- het gevoel verantwoordelijk te zijn voor de taken die ze uitvoeren (4,61),
- het werk is boeiend (4,41),
- steun van collega's (4,39),
- het gevoel gelukkig te zijn om hier te kunnen werken (4,36),
- takenpakket is uitgebreid (4,35),
- het gevoel dat de collega's graag met hen samenwerken (4,33),
- het zelf mogen bepalen van de volgorde waarin ze hun taken uitvoeren (4,14).

Andere aspecten die ze als positief ervaren zijn:

- het werk altijd al willen doen (3,99),
- relatie met chef (3,98),
- waardering voor het werk (3,72),
- werkzekerheid in de sector (3,70),
- het werktempo zelf bepalen (3,44),
- loon (3,44),
- het leiden van een normaal familiaal en sociaal leven (3,40),
- feedback bij de uitvoering van de taken (3,42).

Minder tevreden, hoewel niet echt ontevreden zijn ze over:

- de mogelijkheid tot promotie die ze hebben (3,00)
- het gevoel niet steeds te werken onder tijdsdruk (2,80),

Tussen de werkenden die één jaar geleden hun einddiploma behaald hebben en zij die reeds twintig jaar een zorgberoep uitoefenen, stellen we een aantal significante verschillen vast (onderlijnd in de tabel). De jongere generatie krijgt meer steun van de collega's en meer feedback dan de oudere generatie. Ouderen zijn iets meer tevreden met de werkzekerheid in de sector dan de jongeren. Ze vinden ook meer dan jongeren dat ze een normaal en sociaal leven kunnen leiden. Ze hebben echter wel meer het gevoel om tegen de tijd te moeten werken. Voor niemand is het loon een probleem, wel zijn de jongeren er meer tevreden mee dan de ouderen.

Tabel 54 Terredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die twintig jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)

	1 jaar afgestudeerd Gem	20 jaar afgestudeerd Gem	Totaal Gem
Ik voel me over het algemeen gelukkig hier te kunnen werken.	4,39	4,30	4,36
Ik heb dit werk altijd al willen doen.	3,99	3,99	3,99
Het werk dat ik uitoefen is boeiend.	4,45	4,30	4,41
Het werk dat ik doe wordt gewaardeerd.	3,72	3,71	3,72
Mijn takenpakket is uitgebreid.	4,31	4,46	4,35
Ik heb het gevoel verantwoordelijk te zijn voor de taken die ik uitvoer.	4,58	4,68	4,61
Ik mag zelf de volgorde waarin ik mijn taken uitvoer bepalen.	4,11	4,20	4,14
Ik mag zelf mijn werktempo bepalen.	3,43	3,45	3,44
Ik heb het gevoel niet steeds onder tijdsdruk te moeten werken. (*)	<u>2,86</u>	<u>2,66</u>	<u>2,80</u>
Ik krijg feedback bij de uitvoering van mijn taken. (*)	<u>3,53</u>	<u>3,14</u>	<u>3,42</u>
Ik heb een goede relatie met mijn chef.	3,99	3,97	3,98
Ik heb het gevoel dat mijn collega's graag met mij samenwerken.	4,36	4,25	4,33
Ik krijg steun van mijn collega's. (*)	<u>4,44</u>	<u>4,25</u>	<u>4,39</u>
Ik ben tevreden met mijn loon. (*)	<u>3,53</u>	<u>3,22</u>	<u>3,44</u>
Ik ben tevreden met de mogelijkheden tot promotie die ik heb.	2,99	3,02	3,00
Ik ben tevreden met de werkzekerheid in de sector. (*)	<u>3,62</u>	<u>3,89</u>	<u>3,70</u>
Dit werk laat me toe een normaal familiaal en sociaal leven te leiden. (*)	<u>3,29</u>	<u>3,68</u>	<u>3,40</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5; op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 67, 68, 69 en 70 in bijlage.

3.4.1.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

Over de uitspraak 'het werk altijd al willen doen' zijn vooral vroedvrouwen (4,45) en verpleegkundigen (4,26) het meest positief. Vroedvrouwen vinden ook meer dan anderen dat hun

werk gewaardeerd wordt (4,40). Maatschappelijk assistenten antwoorden het meest positief over het zelf bepalen van de volgorde van de taken (4,56) en het werktempo (3,85). De verpleegkundigen neigen het meest naar het midden op de vraag over de tevredenheid van het loon (3,12) en zijn minder positief over het kunnen leiden van een normaal familiaal en sociaal leven (2,88). Ze zijn wel tevreden over de werkzekerheid in de sector (4,16).

Tabel 55 *Tevredenheid met de job bij de werkenden, per hoegeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)*

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- Kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroedkunde Gem	Totaal Gem
Ik voel me over het algemeen gelukkig hier te kunnen werken.	4,33	4,41	4,27	4,70	4,36
Ik heb dit werk altijd al willen doen. (*)	<u>3,79</u>	<u>4,26</u>	<u>3,89</u>	<u>4,45</u>	3,99
Het werk dat ik uitoefen is boeiend.	4,43	4,36	4,34	4,80	4,41
Het werk dat ik doe wordt gewaardeerd. (*)	<u>3,67</u>	<u>3,61</u>	<u>3,78</u>	<u>4,40</u>	3,72
Mijn takenpakket is uitgebreid.	4,39	4,30	4,34	4,35	4,35
Ik heb het gevoel verantwoordelijk te zijn voor de taken die ik uitvoer.	4,62	4,63	4,54	4,80	4,61
Ik mag zelf de volgorde waarin ik mijn taken uitvoer bepalen. (*)	<u>4,56</u>	<u>3,75</u>	<u>3,93</u>	<u>4,30</u>	4,14
Ik mag zelf mijn werktempo bepalen. (*)	<u>3,85</u>	<u>2,98</u>	<u>3,33</u>	<u>3,50</u>	3,44
Ik heb het gevoel niet steeds onder tijdsdruk te moeten werken.	2,82	2,61	3,01	2,80	2,80
Ik krijg feedback bij de uitvoering van mijn taken.	3,31	3,38	3,61	3,55	3,42
Ik heb een goede relatie met mijn chef.	3,87	4,10	4,04	3,89	3,98
Ik heb het gevoel dat mijn collega's graag met mij samenwerken.	4,34	4,31	4,28	4,60	4,33
Ik krijg steun van mijn collega's.	4,42	4,36	4,32	4,75	4,39
Ik ben tevreden met mijn loon. (*)	<u>3,49</u>	<u>3,12</u>	<u>3,70</u>	<u>3,50</u>	3,44
Ik ben tevreden met de mogelijkheden tot promotie die ik heb. (*)	<u>2,85</u>	<u>3,26</u>	<u>2,94</u>	<u>2,83</u>	3,00
Ik ben tevreden met de werkzekerheid in de sector. (*)	<u>3,49</u>	<u>4,16</u>	<u>3,41</u>	<u>4,00</u>	3,70
Dit werk laat me toe een normaal familiaal en sociaal leven te leiden. (*)	<u>4,02</u>	<u>2,88</u>	<u>3,11</u>	<u>3,25</u>	3,40

(*) significantie < 0,05.

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5; op basis van die scores worden de gemiddelden berekend

1: geheel oneens

2: eerder oneens

3: geen mening

4: eerder eens

5: geheel mee eens

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 71, 72, 73 en 74 in bijlage.

3.4.2 Fysische werkomstandigheden

Vervolgens wilden we de beleving van de fysische werkomstandigheden in kaart brengen. De respondenten moesten met een score van één tot drie de temperatuur, lucht, licht en het geluid in hun huidige situatie beoordelen. We zullen eerst de gemiddelden scores van de één jaar en de twintig jaar afgestudeerden bespreken. Daarna splitsen we de groep werkenden op naar hogeschoolopleiding.

3.4.2.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

Globaal genomen zijn de zorgbeoefenaars tevreden met de fysische werkomstandigheden. Ze scoren op alle punten van middelmatig tot goed. Zowel de één jaar afgestudeerden als de twintig jaar afgestudeerden, stellen zich het meest tevreden over het licht (2,59) en het geluid (2,52). Wat betreft de luchtkwaliteit, drukken werkenden die twintig jaar geleden zijn afgestudeerd zich positiever uit (2,48) dan zij die één jaar afgestudeerd zijn (2,29).

Tabel 56 Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)

	Globaal Gem	Temp. Gem	Lucht (*) Gem	Licht Gem	Geluid Gem
Één jaar afgestudeerd	2,57	2,41	<u>2,29</u>	2,58	2,54
Twintig jaar afgestudeerd	2,61	2,51	<u>2,48</u>	2,61	2,49
Totaal	2,58	2,44	<u>2,34</u>	2,59	2,52

(*) significantie < 0,05

De respondenten konden op deze vraag een score geven van 1 tot 3, op basis van die scores werden de gemiddelden berekend.

1: slecht

2: middelmatig

3: goed

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 75 en 76 in bijlage.

3.4.2.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

In onze volgende tabel vergelijken we de zorgberoepen. We vinden een aantal significante verschillen tussen de opleidingen. Maatschappelijk assistenten (2,65) en orthopedagogen (2,64) vinden de fysische werkomstandigheden globaal genomen beter dan de andere groepen. De temperatuur en de

lucht scoren minder hoog bij de verpleegkundigen en de vroedvrouwen. Wat betreft het licht zijn orthopedagogen (2,73) en vroedkundigen (2,70) meer tevreden dan de twee andere groepen.

Tabel 57 *Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)*

	Globaal (*) Gem	Temp. (*) Gem	Lucht (*) Gem	Licht (*) Gem	Geluid Gem
Maatsch. Assistent	<u>2,65</u>	<u>2,52</u>	<u>2,44</u>	<u>2,56</u>	2,50
Verpleegkunde	<u>2,44</u>	<u>2,28</u>	<u>2,10</u>	<u>2,48</u>	2,55
Orthopedagogie	<u>2,64</u>	<u>2,55</u>	<u>2,51</u>	<u>2,73</u>	2,49
Vroedkunde	<u>2,50</u>	<u>2,20</u>	<u>2,10</u>	<u>2,70</u>	2,70
Totaal	<u>2,58</u>	<u>2,44</u>	<u>2,34</u>	<u>2,59</u>	2,52

(*) significantie < 0,05

De respondenten konden op deze vraag een score geven van 1 tot 3, op basis van die scores werden de gemiddelden berekend.

1: slecht

2: middelmatig

3: goed

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 77 en 78 in bijlage.

3.4.3 Vervulling van de verwachtingen

We gingen na in hoeverre de job die men nu uitvoert overeen komt met de verwachtingen die men had als student. We boden hen een aantal stellingen aan waarop zij een score konden geven van één tot drie. We zullen eerst de gemiddelde scores van de één en de twintig jaar afgestudeerden bespreken. Daarna splitsen we de groep op naar hogeschoolopleiding.

3.4.3.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

In het algemeen zijn de verwachtingen die men over de job had wel goed ingelost. Volgende aspecten komen het best overeen met de verwachtingen.:

- de zelfstandigheid bij het uitvoeren van de taken (2,71),
- de relatie met de collega's (2,67),
- verantwoordelijkheid voor de taken (2,65),
- afwisseling in de uitvoering van de taken (2,58),
- inhoud van de taken (2,49),
- manier van samenwerken (2,47),
- werkzekerheid in de sector (2,39),
- relatie met de chef (2,38).

Beide onderzoeksgroepen vinden dat volgende aspecten maar gedeeltelijk overeenkomen met hun verwachtingen:

- waardering krijgen voor de uitvoerende taken (2,13),
- het krijgen van feedback over de uitvoering van de taken (2,09),
- de kans om promotie te maken (2,04).

Tussen beide groepen treden twee significante verschillen op. De verantwoordelijkheid voor de taken en de werkzekerheid in de sector komen bij degene die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, meer overeen met de verwachtingen dan de jongere generatie werkkenden.

Tabel 58 De mate waarin de job die men nu uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij de werkkenden die één en twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem).

	Één jaar afgestudeerd Gem	Twintig jaar afgestudeerd Gem	Totaal Gem
Inhoud van de taken	2,49	2,49	2,49
Afwisseling in de uitvoering van de taken	2,57	2,60	2,58
Verantwoordelijkheid voor de taken (*)	<u>2,61</u>	<u>2,75</u>	<u>2,65</u>
Zelfstandigheid in het uitvoeren van de taken	2,70	2,75	2,71
Feedback krijgen over de uitvoering van de taken	2,13	2,00	2,09
Waardering krijgen voor de uitgevoerde taken	2,15	2,08	2,13
Fysische werkomstandigheden	2,29	2,35	2,31
Relatie met chef	2,39	2,35	2,38
Relatie met collega's	2,71	2,59	2,67
Manier van samenwerken	2,49	2,42	2,47
Het loon	2,24	2,10	2,21
Kansen om promotie te maken	2,03	2,05	2,04
Mogelijkheid tot inspraak	2,21	2,30	2,24
Werkzekerheid in de sector (*)	<u>2,35</u>	<u>2,51</u>	<u>2,39</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 3, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: Komt niet overeen met mijn verwachtingen

2: Komt gedeeltelijk overeen met mijn verwachtingen

3: Komt volledig overeen met mijn verwachtingen

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 79, 80, 81 en 82 in bijlage.

3.4.3.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

Vergelijken we vervolgens de zorgopleidingen, dan stellen we een aantal significante verschillen vast. De inhoud van de taken (2,85), de zelfstandigheid bij het uitvoeren van de taken (2,71) en de waardering (2,50) voldoet bij de vroedkundigen het best aan de verwachtingen. De fysische werkomstandigheden (2,12) komt bij de verpleegkundigen het minst overeen met de verwachtingen.

Tabel 59 De mate waarin de job die men nu uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hoogeschoollopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent Gem	Verpleeg- kunde Gem	Orthope- dagogie Gem	Vroedkunde Gem	Totaal Gem
Inhoud van de taken (*)	<u>2,49</u>	<u>2,50</u>	<u>2,39</u>	<u>2,85</u>	<u>2,49</u>
Afwisseling in de uitvoering van de taken	2,61	2,50	2,56	2,80	2,58
Verantwoordelijkheid voor de taken	2,63	2,71	2,58	2,85	2,65
Zelfstandigheid in het uitvoeren van de taken (*)	<u>2,73</u>	<u>2,75</u>	<u>2,60</u>	<u>2,90</u>	<u>2,71</u>
Feedback krijgen over de uitvoering van de taken	2,06	2,03	2,19	2,21	2,09
Waardering krijgen voor de uitgevoerde taken (*)	<u>2,10</u>	<u>2,04</u>	<u>2,18</u>	<u>2,50</u>	<u>2,13</u>
Fysische werkomstandigheden (*)	<u>2,34</u>	<u>2,12</u>	<u>2,45</u>	<u>2,35</u>	<u>2,31</u>
Relatie met chef	2,30	2,45	2,41	2,41	2,38
Relatie met collega's	2,63	2,64	2,73	2,90	2,67
Manier van samenwerken	2,45	2,46	2,48	2,70	2,47
Het loon	2,21	2,08	2,33	2,25	2,21
Kansen om promotie te maken	2,06	2,08	1,97	2,00	2,04
Mogelijkheid tot inspraak	2,22	2,14	2,32	2,45	2,24
Werkzekerheid in de sector (*)	<u>2,30</u>	<u>2,61</u>	<u>2,26</u>	<u>2,55</u>	<u>2,39</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 3, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: Komt niet overeen met mijn verwachtingen

2: Komt gedeeltelijk overeen met mijn verwachtingen

3: Komt volledig overeen met mijn verwachtingen

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 83, 84, 85 en 86 in bijlage.

3.4.4 Belang van een aantal kenmerken van het beroep

Bij de vraag welk belang men hecht aan de bepaalde kenmerken van een job, vroegen we de respondenten om een score te geven van één tot vijf. We zullen eerst de gemiddelde scores van de één en twintig jaar geleden afgestudeerden vergelijken. Daarna splitsen we de groep werkenden naar het behaalde hogeschooldiploma.

3.4.4.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

De ondervraagden vinden de meeste kenmerken eerder tot zeer belangrijk. De hoogste scores worden gegeven aan volgende kenmerken:

- relatie met collega's (4,80),
- manier van samenwerken (4,73),
- mogelijkheid tot inspraak (4,55),
- taakhoud van de job ((4,54),
- werkzekerheid (4,45),
- feedback krijgen over de uitgevoerde taken (4,41),
- relatie met chef (4,39).

Volgende kenmerken worden als minder belangrijk beschouwd, de scores blijven echter wel hoog:

- fysische werkomstandigheden (3,95),
- kans om promotie te maken (3,60).

We vinden geen significante verschillen tussen zij die één jaar en twintig jaar afgestudeerd zijn

3.4.4.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

Er zijn wel significante verschillen tussen de verschillende opleidingen. Verpleegkundigen en vroedvrouwen hechten meer belang aan de fysische werkomstandigheden, het loon en de kans om promotie te maken dan de twee overige groepen. De maatschappelijk assistenten scoren significant hoger op de taakhoud van de job.

Tabel 60 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)

	Één jaar afgestudeerd	Twintig jaar afgestudeerd	Totaal
	Gem	Gem	Gem
De taakhoud van de job	4,51	4,62	4,54
Feedback krijgen over uitgevoerde taken	4,44	4,31	4,41
Fysische werkomstandigheden	3,91	4,08	3,95
Relatie met chef	4,38	4,42	4,39
Relatie met collega's	4,81	4,77	4,80
Manier van samenwerken	4,72	4,76	4,73
Het loon	4,00	4,15	4,04
Kansen om promotie te maken	3,64	3,51	3,60
Mogelijkheid tot inspraak	4,52	4,60	4,55
Werkzekerheid	4,49	4,37	4,45

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: zeer onbelangrijk

2: eerder onbelangrijk

3: geen mening

4: eerder belangrijk

5: zeer belangrijk

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 87 en 88 in bijlage.

Tabel 61 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden opgesplitst naar diploma, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. Assistent	Verpleegkunde	Orthopedagogie	Vroedkunde	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem	Gem
De taakhoud van de job (*)	<u>4,68</u>	<u>4,40</u>	<u>4,49</u>	<u>4,55</u>	4,54
Feedback krijgen over uitgevoerde taken	4,38	4,31	4,52	4,60	4,41
Fysische werkomstandigheden (*)	<u>3,78</u>	<u>4,28</u>	<u>3,83</u>	<u>4,05</u>	3,95
Relatie met chef	4,38	4,44	4,33	4,47	4,39
Relatie met collega's	4,81	4,79	4,75	4,95	4,80
Manier van samenwerken	4,68	4,76	4,74	4,90	4,73
Het loon (*)	<u>3,92</u>	<u>4,29</u>	<u>3,91</u>	<u>4,20</u>	4,04
Kansen om promotie te maken (*)	<u>3,39</u>	<u>3,79</u>	<u>3,67</u>	<u>3,72</u>	3,60
Mogelijkheid tot inspraak	4,52	4,52	4,61	4,60	4,55
Werkzekerheid	4,39	4,57	4,39	4,60	4,45

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, en op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: zeer onbelangrijk

2: eerder onbelangrijk

3: geen mening

4: eerder belangrijk

5: zeer belangrijk

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 89 en 90 in bijlage.

3.4.5 Kiezen voor dezelfde job?

In het kader over hun tevredenheid van hun job, stelden wij de vraag of ze opnieuw dezelfde keuze zouden maken wanneer ze opnieuw voor een job zouden kiezen.

3.4.5.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

Van de 370 werknemers die we ondervraagd hebben, zouden er 77 (20,8%) een andere job kiezen. Bij de 269 werkenden die één jaar geleden hun zorgdiploma behaald hebben, zouden vijftig ondervraagden (8,6%) een andere keuze maken.

Tabel 62 Al dan niet kiezen voor een nieuwe job, in aantallen (N) en procenten (%)

	Werkenden die één jaar geleden afgestudeerd zijn		Werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Geen nieuwe job	219	81,4	74	73,3	293	78,8
Nieuwe job	50	18,6	27	26,7	77	20,7
Totaal	269	100,0	101	100,0	370	100,0

Velen van degene die één jaar tewerkgesteld zijn in een zorgberoep hebben niet nader gespecificeerd welke job ze wel zouden willen doen, ze hebben ze eerder omschreven. We zullen kort een overzicht geven. Het getal tussen de haakjes geeft weer hoeveel mensen deze stelling opgegeven hebben:

- een job met normale werkuren (9),
- een beter betaalde job (6),
- een job met meer waardering (4),
- een universitair diploma, omwille van meer diepgang, breder takenpakket, meer verantwoordelijkheid, mogelijkheid en kansen (4)
- een job dat een normaal en familiaal leven toelaat (3),
- een job die fysiek minder zwaar is (3),
- een job met minder stress (2),
- een job waarbij je niet tegen de tijd moet werken (2),
- een job met meer promotiekansen (1).

Een aantal hebben een specifiek beroep opgegeven. We zullen dit hieronder even verduidelijken:

- een ander zorgberoep (7),
- psycholoog (3),
- leraar (3),
- bureauwerk (3),
- ingenieur (3),
- architect (1),
- laborante (1)
- kapster (1),
- zelfstandige (1),
- vertegenwoordiger (1).

In welke mate dat voor het kiezen van één van deze beroepen bovenstaande elementen meespelen, is niet meteen duidelijk.

Van de 101 ondervraagden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, zijn er 27 (26,7%) die voor een andere job zouden kiezen. Een aantal onder hen zouden een job willen hebben waarin volgende aspecten inzitten:

- een job met meer promotiekansen (2),
- een job met meer loon (2),
- een minder belastende job (2),
- een job met meer regelmatige uren (1),
- een job met meer waardering (1),
- een creatiever job (1).

Andere waren meer specifiek en wilden volgende functies uitoefenen:

- leraar (7),
- een ander zorgberoep (5),
- een universitair diploma (5),
- bureauwerk (3),
- een taalopleiding (1),
- architect (1),
- advocaat (1).

3.4.5.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

Wanneer we gaan kijken naar de verschillende zorgberoepen, dan zijn het vooral de verpleegkundigen die een andere job willen uitoefenen. Dit geldt echter enkel maar voor onze steekproef. De verschillen tussen de verschillende zorgberoepen zijn immers niet significant.

Tabel 63 Al dan niet kiezen voor een nieuwe job, per hogeschooldiploma, in aantallen (N) en procenten (%)

	Maatsch. Assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen nieuwe job	118	83,7	82	72,6	76	77,6	17	85,0	293	78,8
Nieuwe job	22	15,6	31	27,4	21	21,4	3	15,0	77	20,7
Totaal	140	100,0	113	100,0	97	100,0	20	100,0	370	100,0

3.4.6 Samenvatting

In dit deel hebben we de arbeidstevredenheid van de werkende respondenten in kaart gebracht. We hebben daarbij gepeild naar hun tevredenheid over hun job, de fysische omstandigheden waarin ze werken, of hun job tegemoet gekomen is aan hun verwachtingen en welke aspecten in hun job hun belang wegdraagt.

Over het algemeen zijn de respondenten eerder tevreden over hun job. Ze zijn gelukkig dat ze hun job kunnen uitoefenen en vinden hun werk boeiend. Hun takenpakket - waarvoor ze zich verantwoordelijk voelen - wordt als uitgebreid ervaren en ze krijgen steun van hun collega's.

Ze zijn minder tevreden over de kansen tot promotie die ze krijgen, het loon en ze antwoorden eerder gematigd op de stelling of ze een normaal familiaal en sociaal leven kunnen leiden. Ze hebben ook eerder het gevoel onder tijdsdruk te moeten werken. Vooral de verpleegkundigen zijn het minst tevreden met hun loon en met de stelling dat hun werk een normaal familiaal en sociaal leven toelaat. Ze hebben ook eerder het gevoel om tegen de klok te moeten werken.

In het algemeen vinden ze de fysische werkomstandigheden eerder goed. De licht- en geluidskwaliteit scoren goed. De luchtkwaliteit wordt minder hoog gescoord. De verpleeg- en de vroedkundigen zijn met de lucht en de temperatuur eerder middelmatig tevreden.

De job die ze nu uitvoeren, komt redelijk overeen met de verwachtingen. De kans die ze hebben om promotie te maken, de feedback die men krijgt, de waardering en het loon voldoen eerder gedeeltelijk aan de verwachtingen.

De respondenten hechten veel belang aan de relatie met de collega's, de manier van samenwerken en de taakhoud. Ook de mogelijkheid tot inspraak, de werkzekerheid en het loon zijn belangrijk. Over de kans om promotie te maken, is men gematigder. Het zijn vooral de vroedkundigen en de verpleegkundigen die het loon en de kans op promotie te maken belangrijk vinden.

3.5 Waardering van het zorgberoep

In wat volgt bespreken we de resultaten van de beroepsstratificatie opgesteld door de respondenten en geven we weer hoe de familie, gezin en vrienden van de respondenten het zorgberoep waarderen. Tenslotte gaan we kijken of het beeld in de samenleving volgens de respondenten eerder positief of negatief is.

3.5.1 Rangschikking van de beroepen volgens aanzien

Bij deze vraag moesten ze een reeks beroepen rangschikken van laagste naar hoogste aanzien. We zullen eerst kijken naar rangschikking per onderzoeksgroep en de algemene rangschikking. Vervolgens bekijken we de gemiddelde scores van onze vier onderzoeksgroepen. Daarna gaan we per groep nog eens controleren voor enkele variabelen.

Tabel 64 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen en een algemene rangorde, van hoogste naar laagste aanzien

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Werkenden die één jaar geleden afgestudeerd zijn	Werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn	Algemene rangorde
1	Ingenieur	Ingenieur	Ingenieur	Ingenieur	Ingenieur
2	Informaticus	Informaticus	Informaticus	Informaticus	Informaticus
3	Boekhouder	Boekhouder	Boekhouder	Vroedvrouw	Boekhouder
4	Orthopedagoog	Maatsch.assistent	Leraar	Leraar	Leraar
5	Politieagent	Leraar	Maatsch. assistent	Verpleegkundige	Verpleegkundige
6	Verpleegkundige	Verpleegkundige	Verpleegkundige	Maatsch.assistent	Maatsch.assistent
7	Leraar	Vroedvrouw	Politieagent	Boekhouder	Vroedvrouw
8	Maatsch.assistent	Politieagent	Vroedvrouw	Orthopedagoog	Politieagent
9	Vroedvrouw	Orthopedagoog	Orthopedagoog	Secretaresse	Orthopedagoog
10	Secretaresse	Secretaresse	Secretaresse	Politieagent	Secretaresse

De 640 respondenten kennen de hoogste score toe aan een ingenieur, de laagste score aan een secretaresse.

Wanneer we de verschillende groepen gaan bekijken met de gemiddelde scores, dan stellen we vast dat de leerlingen uit het secundair onderwijs het beroep van opvoeder en politieagent hoger scoren dan de andere groepen. De werkenden die één jaar geleden afgestudeerd zijn, kennen een lage score toe aan een secretaresse. Dit wordt bij de werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn hoger gescoord dan in de andere groepen. Ook scoren zij het beroep van vroedvrouw significant hoger dan de andere groepen. De oudere generatie werkenden scoren het minst op het beroep van politieagent. Ze scoren significant lager dan de andere groepen.

Tabel 65 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Gem*

	Leerlingen uit het secundair onderwijs	Studenten uit het hoger onderwijs	Werkenden die één jaar afgestudeerde zijn	Werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem	Gem
Boekhouder	6,04	5,45	6,01	5,34	5,80
Secretaresse (*)	<u>3,64</u>	<u>3,05</u>	<u>2,98</u>	<u>4,21</u>	3,33
Maatsch. Assistent	4,81	5,40	5,18	5,35	5,16
Politieagent (*)	<u>5,19</u>	<u>4,93</u>	<u>5,00</u>	<u>3,95</u>	4,88
Informaticus	6,93	7,17	7,54	6,95	7,23
Verpleegkundige	5,03	5,26	5,11	5,42	5,17
Orthopedagoog (*)	<u>5,56</u>	<u>4,82</u>	<u>4,45</u>	<u>4,59</u>	4,82
Leraar	4,87	5,33	5,26	5,50	5,22
Vroedvrouw (*)	<u>4,75</u>	<u>5,18</u>	<u>4,81</u>	<u>5,92</u>	5,03
Ingenieur	8,20	8,38	8,69	7,76	8,37

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 10, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: laagste aanzien

10: hoogste aanzien

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 91 en 92 in bijlage.

3.5.1.1 Rangschikking van de beroepen door de leerlingen uit het secundair onderwijs

We vergelijken vervolgens de scores per onderwijsvorm in het secundair onderwijs. De leerlingen uit het ASO waarderen ingenieur en boekhouder meer dan de twee andere groepen. Het beroep van vroedkundige en maatschappelijk assistent waarderen zij veel minder dan de leerlingen uit het BSO en TSO. Maatschappelijk assistent wordt vooral door de TSO- leerlingen hoger gewaardeerd.

Tabel 66 *Maatschappelijk aanzien van de verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)*

	ASO Gem	TSO Gem	BSO Gem	Totaal Gem
Boekhouder (*)	<u>7,04</u>	<u>5,40</u>	<u>5,89</u>	<u>6,04</u>
Secretaresse	4,21	3,09	3,82	3,64
Maatsch. Assistent (*)	<u>4,06</u>	<u>5,53</u>	<u>4,57</u>	<u>4,81</u>
Politieagent	5,30	4,81	5,61	5,19
Informaticus	7,53	6,69	6,64	6,93
Verpleegkundige	4,36	5,27	5,41	5,03
Opvoeder	4,91	6,13	5,43	5,56
Leraar	4,83	5,03	4,68	4,87
Vroedvrouw (*)	<u>3,55</u>	<u>5,12</u>	<u>5,48</u>	<u>4,75</u>
Ingenieur (*)	<u>9,19</u>	<u>7,92</u>	<u>7,55</u>	<u>8,20</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 10, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: laagste aanzien

10: hoogste aanzien

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 93 en 94 in bijlage.

Vergelijken we de rangschikking van de leerlingen die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, dan blijkt dat de zorgberoepen telkens hoger gewaardeerd worden door die leerlingen die ervoor willen studeren. Deze vaststelling geldt enkel maar voor onze steekproef, de verschillen zijn immers niet significant. Enkel het beroep van boekhouder wordt hoger gewaardeerd door die leerlingen die niet voor een zorgberoep willen studeren.

Tabel 67 *Maatschappelijk aanzien van de verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, met gemiddelden (Gem)*

	Zorgberoep Ja Gem	Zorgberoep Neen Gem	Totaal Gem
Boekhouder (*)	<u>5,44</u>	<u>6,47</u>	<u>6,04</u>
Secretaresse	3,71	3,57	3,63
Maatsch. Assistent	5,17	4,62	4,85
Politieagent	5,11	5,20	5,16
Informaticus	6,46	7,25	6,92
Verpleegkundige	5,22	4,91	5,04
Opvoeder	5,67	5,54	5,59
Leraar	5,00	4,82	4,89
Vroedvrouw	5,21	4,36	4,71
Ingenieur	8,00	8,30	8,17

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 10, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: laagste aanzien

10: hoogste aanzien

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 95 en 96 in bijlage.

3.5.1.2 Rangschikking van de beroepen door studenten uit het hoger onderwijs

De studenten maatschappelijk assistenten en vroedkunde waarderen het eigen zorgberoep dat zij in de toekomst zullen uitoefenen meer waarderen dan de andere studenten. Dit geldt echter niet voor de studenten verpleegkunde en zeker niet voor de orthopedagogen in spe, zij geven namelijk de laagste score aan het eigen zorgberoep!

Tabel 68 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Maatsch. assistent	Verpleeg- kunde	Orthope- dagogie	Vroedkunde	Totaal
	Gem	Gem	Gem	Gem	Gem
Boekhouder (*)	<u>5,11</u>	<u>4,18</u>	<u>6,50</u>	<u>3,81</u>	<u>5,43</u>
Secretaresse	3,00	4,27	3,09	2,48	3,06
Maatsch. Assistent (*)	<u>6,11</u>	<u>4,91</u>	<u>5,00</u>	<u>5,24</u>	<u>5,40</u>
Politieagent	4,20	4,45	5,53	4,95	4,91
Informaticus (*)	<u>7,27</u>	<u>5,45</u>	<u>7,84</u>	<u>5,90</u>	<u>7,16</u>
Verpleegkundige (*)	<u>5,87</u>	<u>6,09</u>	<u>4,16</u>	<u>6,67</u>	<u>5,27</u>
Opvoeder (*)	<u>5,44</u>	<u>5,91</u>	<u>3,88</u>	<u>5,52</u>	<u>4,82</u>
Leraar	4,87	6,09	5,50	5,52	5,34
Vroedvrouw (*)	<u>4,93</u>	<u>6,27</u>	<u>4,40</u>	<u>7,52</u>	<u>5,21</u>
Ingenieur	8,11	7,55	9,09	7,38	8,37

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 10, op basis van die scores worden de gemiddelden berekend.

1: laagste aanzien

10: hoogste aanzien

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 97 en 98 in bijlage.

3.5.2 Waardering van het zorgberoep door de omgeving van de respondenten

Aan de leerlingen, de studenten en degene die één jaar geleden afgestudeerd zijn, vroegen we hoe hun ouders en vrienden naar het zorgberoep kijken. Aan degene die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, vroegen we bovendien hoe hun gezin staat tegenover het zorgberoep.

Over het algemeen staan zowel de ouders als de vrienden zeer positief tegenover het zorgberoep. Zij het dat de ouders iets hoger scoren dan de vrienden. Wat de vrienden betreft, zijn vooral de vrienden van de hogeschoolstudenten het meest positief.

Tabel 69 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Gem)

	Ouders (*) Gem	Vrienden (*) Gem
Leerlingen uit het secundair onderwijs	<u>4,06</u>	3,64
Studenten uit het hoger onderwijs	<u>4,26</u>	4,23
Één jaar werkenden	<u>4,39</u>	4,01
Twintig jaar werkenden	<u>4,13</u>	3,79
Totaal	<u>4,25</u>	3,94

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

1: zeer negatief

2: eerder negatief

3: geen mening

4: eerder positief

5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 99 en 100 in bijlage.

Vervolgens vergelijken we de waardering van de omgeving bij de hogeschoolstudenten en de werkenden, opgesplitst naar het zorgberoep waarin zij werken of waarvoor zij studeren. De ouders van de verpleegkundigen en de vroedvrouwen zijn het meest positief. De houding van de vrienden verschilt niet significant tussen de verschillende zorgberoepen.

Tabel 70 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)

	Ouders (*) Gem	Vrienden Gem
Maatsch. Assistenten	<u>4,35</u>	3,98
Verpleegkunde	<u>4,45</u>	3,90
Orthopedagogie	<u>4,10</u>	3,94
Vroedkunde	<u>4,55</u>	4,15
Totaal	<u>4,32</u>	3,95

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

1: zeer negatief

2: eerder negatief

3: geen mening

4: eerder positief

5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 101 en 102 in bijlage.

3.5.2.1 Waardering van de omgeving bij leerlingen uit het secundair onderwijs

Bij de leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren, staan de ouders positiever tegenover het zorgberoep dan bij die leerlingen die niet voor een zorgberoep willen studeren. De vrienden scoren hier niet significant verschillend.

Tabel 71 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep studeren, met gemiddelden (Gem)

	Ouders (*) Gem	Vrienden Gem
Studeren voor een zorgberoep	<u>4,38</u>	3,70
Niet studeren voor een zorgberoep	<u>3,80</u>	3,61
Totaal	<u>4,04</u>	3,65

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

1: zeer negatief

2: eerder negatief

3: geen mening

4: eerder positief

5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 103 en 104 in bijlage.

De vergelijking tussen de verschillende onderwijsvormen leveren significante verschillen op. De ouders van leerlingen uit het TSO en BSO staan positiever tegenover het zorgberoep dan leerlingen uit het ASO. Hetzelfde geldt voor de vrienden van de leerlingen, maar de scores liggen algemeen wat lager.

Tabel 72 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)

	Ouders (*) Gem	Vrienden Gem
ASO	<u>3,66</u>	3,38
TSO	<u>4,17</u>	3,75
BSO	<u>4,29</u>	3,73
Totaal	<u>4,06</u>	3,64

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

- 1: zeer negatief
 2: eerder negatief
 3: geen mening
 4: eerder positief
 5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 105 en 106 in bijlage.

3.5.2.2 Waardering van de omgeving bij leerlingen uit het hoger onderwijs

Bij de studenten uit het hoger onderwijs, staan zowel de ouders als de vrienden positief tegenover het zorgberoep. We kunnen stellen dat de ouders en vrienden van de studenten vroedkunde iets positiever tegenover het zorgberoep staan dan die van de andere studenten.

Tabel 73 Waardering voor het zorgberoep bij ouders en vrienden van de studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)

	Ouders (*) Gem	Vrienden (*) Gem
Maatsch. Assistenten	<u>4,19</u>	<u>4,04</u>
Verpleegkunde	<u>4,13</u>	<u>4,00</u>
Orthopedagogie	<u>4,16</u>	<u>4,24</u>
Vroedkunde	<u>4,77</u>	<u>4,77</u>
Totaal	<u>4,26</u>	<u>4,22</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

- 1: zeer negatief
 2: eerder negatief
 3: geen mening
 4: eerder positief
 5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 107 en 108 in bijlage.

3.5.2.3 Waardering van de omgeving bij werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn

Bij de zorgbeoefenaars die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, kijken zowel de ouders als het gezin positief naar het zorgberoep. De mening van de familie en vrienden neigt een beetje naar het midden. De vergelijking van de functie levert enkele significante verschillen op. Voor de drie groepen (maar enkel voor het gezin en vrienden/familie is er een significant verschil) is het beeld van het zorgberoep positiever naarmate de zorgbeoefenaar een hogere functie uitoefent.

Tabel 74 Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, met gemiddelden (gem)

	Ouders Gem	Gezin (*) Gem	Vrienden/familie (*) Gem
Uitvoerende functie	4,07	<u>3,88</u>	<u>3,68</u>
Coördinerende functie	3,90	<u>4,16</u>	<u>3,65</u>
Leidinggevende functie	4,43	<u>4,57</u>	<u>4,17</u>
Totaal	4,12	<u>4,09</u>	<u>3,79</u>

(*) significantie < 0,05

De respondenten kunnen op deze vraag een score geven van 1 tot 5, op basis van die score worden de gemiddelden berekend.

1: zeer negatief

2: eerder negatief

3: geen mening

4: eerder positief

5: zeer positief

Een meer uitgebreide weergave van de resultaten vindt men in de tabellen 109 en 110 in bijlage.

3.5.3 Visie van de zorgbeoefenaars op het positieve of negatieve beeld van het zorgberoep in de samenleving

In onze enquête vroegen we de aan de respondenten of het beeld van de zorgberoepen dat in de samenleving leeft eerder negatief of positief is. Ze konden verder motiveren waaruit dat positieve of negatieve beeld bleek en hoe een eerder negatief beeld positief gemaakt kon worden.

3.5.3.1 Vergelijking tussen de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden

Van de 366 werkenden respondenten zeggen slechts 167 (45,6%) dat het beeld in de samenleving eerder positief is. Van degene die één jaar geleden afgestudeerd zijn, menen 116 personen (43,4%) dat er een positief beeld leeft in de samenleving. Zij halen volgende aspecten aan waaruit dit positieve beeld blijkt:

- waardering voor het beroep of de bewondering voor het willen uitvoeren van het beroep (89),
- mensen hebben hulp nodig, er is nu eenmaal nood aan (18),
- media-aandacht (3),
- uitbreiding van zorgvoorzieningen (3),
- leerlingenaantal orthopedagogie stijgt (2).

Bij de oudere generatie werkenden, denken 51 zorgbeoefenaars (51,5%) dat er een positief beeld heerst in de samenleving. Dit positieve beeld blijkt volgens hen uit het volgende:

- waardering voor het beroep of de bewondering voor het willen uitvoeren van het beroep (39),
- mensen hebben hulp nodig, er is nu eenmaal nood aan (4),
- media-aandacht (2),
- uitbreiding van zorgvoorzieningen (2),

Een meerderheid van de zorgbeoefenaars vindt dat er een eerder negatief beeld van het zorgberoep bestaat in de samenleving. Bij de jonge generatie werkenden denken 151 zorgbeoefenaars (56,3%) dat er een eerder negatief beeld leeft. Dit negatieve beeld blijkt volgens hen uit het volgende:

- een gebrek aan kennis over het zorgberoep bij de bevolking, men weet niet wat het precies inhoudt, een te éénzijdig beeld van het zorgberoep leeft bij de bevolking (49),
- een gebrek aan respect (30),
- het loon is te laag (19),
- men heeft een negatief beeld over de hulpbehoevenden, doelgroep wordt gemarginaliseerd (17),
- onregelmatige uren (10),
- negatieve media-aandacht (6),
- werking wordt niet altijd duidelijk gemaakt door hoger hand, dit zorgt voor moeilijke samenwerking met cliënt (4),
- studentenaantal daalt (2),
- te weinig personeel (2).

48 personen (48,5%) die reeds 20 jaar in een zorgberoep werken, menen dat er een negatief beeld bestaat in de samenleving. Zij geven hiervoor volgende redenen op:

- het loon is te laag (16),
- een gebrek aan kennis over het zorgberoep bij de bevolking, men weet niet wat het precies inhoudt, een te éénzijdig beeld van het zorgberoep leeft bij de bevolking (8),
- een gebrek aan respect (8),
- men heeft een negatief beeld over de hulpbehoevenden, doelgroep wordt gemarginaliseerd (5),
- het bestempelen van de sector als een 'soft-sector' (5),
- werking die niet duidelijk gemaakt wordt van hoger hand (4),
- ontbreken van een statuut (orthopedagogie) (3),
- onregelmatige uren (2),
- negatieve media-aandacht (2),
- te weinig personeel (2),
- te weinig promotiekansen (1).

De zorgbeoefenaars konden zelf een aantal voorstellen geven om van het negatieve beeld positiever te maken. Ze hebben volgende suggesties gegeven:

- beroepen moeten zich duidelijker profileren naar de buitenwereld, de bevolking moet meer informatie krijgen (10),
- niet enkel het negatieve moet in de media komen, men moet ook het positieve toelichten (4),
- verhoging van het loon (3),
- anderen voor een bepaalde periode laten meedraaien in het beroep (3),
- nadruk leggen op professionaliteit (2),
- reële doorgroeimogelijkheden (1),
- meer middelen aanbieden (1),
- regelmatige uren (1).

Tabel 75 *Aantal zorgbeoefenaars die het beeld in de samenleving positief of negatief vinden, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Werkenden die één jaar geleden afgestudeerd zijn		Werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Positief beeld	116	43,4	51	51,5	167	45,6
Negatief beeld	151	56,3	48	48,5	199	54,4
Totaal	267	100,0	99	100,0	366	100,0

3.5.3.2 Vergelijking tussen de verschillende zorgopleidingen

Wanneer we naar het behaalde diploma gaan kijken, dan stellen we een aantal significante verschillen vast. De overgrote meerderheid van de vroedvrouwen (94,4%) meent dat er een positief beeld heerst in de samenleving. De meerderheid van de drie andere groepen denkt dat er een eerder negatief beeld bestaat in de samenleving.

Tabel 76 *Aantal zorgbeoefenaars die het beeld in de samenleving positief of negatief vinden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)*

	Maatsch.assistent		Verpleegkunde		Orthopedagogie		Vroedkunde		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Positief beeld	64	45,7	49	44,1	37	38,1	17	94,4	167	45,5
Negatief beeld	76	54,3	62	55,9	60	61,2	1	5,6	199	54,4
Totaal	140	100,0	111	100,0	97	100,0	18	100,0	366	100,0

3.5.4 Samenvatting

We hebben aan de respondenten gevraagd om een beroepsstratificatie op te stellen. Op deze wijze zouden we kunnen vaststellen welk aanzien zij aan het zorgberoep geven. Uit de algemene rangorde blijkt dat de wiskundige beroepen hoog op de maatschappelijke ladder staan, terwijl we de zorgberoepen in het midden en in de tweede helft van de tabel vinden. De leerlingen uit het secundair onderwijs kennen een hoge score toe aan een orthopedagoog. De werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn schatten het beroep van vroedvrouw significant hoger in. De studenten maatschappelijk assistenten, de studenten verpleegkunde en de studenten vroedkunde lopen hoog op met het beroep dat zij in de toekomst zullen uitoefenen. Dit geldt echter niet voor de studenten orthopedagogie. Met een gemiddelde score van 3,88, waarderen zij hun beroep wel erg laag.

De omgeving van de respondenten stellen zich zeer positief op tegenover het zorgberoep. Over het algemeen scoren de ouders iets beter dan de vrienden. De ouders van de verpleegkundigen en vroedkundigen reageren nog positiever dan in de twee andere groepen. De ouders van de ASO-

leerlingen en de ASO-leerlingen waarderen het zorgberoep minder dan de ouders en leerlingen uit de andere onderwijsvormen.

De meerderheid van de zorgbeoefenaars denkt dat het beeld dat in de samenleving leeft eerder negatief is. De informatie over het zorgberoep bij de bevolking is beperkt. Verder ervaren zij weinig respect voor hun werk. Ook het hebben van minder goede arbeidsvoorwaarden wordt als reden opgegeven voor het negatieve beeld in de samenleving.

Het positieve beeld blijkt uit de positieve reacties en de blijken van waardering. Zij denken dat het beeld bij de bevolking positief is omdat mensen nu eenmaal niet zonder hen kunnen en er nood aan is.

4 **BESPREKING**

In dit deel formuleren we een aantal besluiten bij onze bevindingen. Eerst stellen we de oorspronkelijke vraag nog eens duidelijk en vermelden we hoe we de informatie verzameld hebben. Daarna gaan we uitvoeriger in op de resultaten die we trachten te verklaren. Hieraan worden een aantal voorstellen gekoppeld waarmee de opdrachtgever verder kan werken.

4.1 **De vraagstelling en wijze van informatie verzamelen**

De schoolbevolking in de richting verpleegkunde daalt en de zorgsector wordt geconfronteerd met een vroege uitstroom van werkenden. Om de kwaliteit en de kwantiteit van de zorg te waarborgen, is het dan ook belangrijk dat deze sector aan aantrekkelijkheid wint. Het doel van dit onderzoek was te peilen naar het imago van het zorgberoep en de zorgopleiding. Uit de verzamelde informatie kunnen we voorstellen doen om het imago te verbeteren.

Onze doelstelling hebben we verder uitgewerkt in een aantal onderzoeksvragen:

- Hoe denken laatstejaarsleerlingen uit het secundair onderwijs over de zorgopleiding en het zorgberoep?
- Hoe ervaren laatstejaarsstudenten uit de zorgopleiding hun opleiding en hoe denken zij over het beroep?
- Hoe ervaren werknemers die een zorgberoep uitoefenen hun job en hoe hebben zij hun opleiding ervaren?

Om op deze vragen een antwoord te vinden, hebben we eerst een aantal begrippen gedefinieerd die nuttig zijn voor ons onderzoek. Het gaat hier namelijk over identiteit en imago. Mensen en dingen presenteren zichzelf, zeggen iets over zichzelf en profileren zich naar de buitenwereld. Dit hebben we identiteit genoemd. Het zegt iets over de werkelijkheid. Het beeld dat anderen door deze profilering krijgen en de waardering die zij daarvan hebben is het imago. Het imago is echter niet alleen afhankelijk van de identiteit, ook maatschappelijke en persoonlijke factoren hebben een invloed. Het belang van een imago is groot. Mensen handelen immers op basis van het beeld dat ze hebben en niet op basis van de werkelijkheid. Het is voor een organisatie en voor mensen die zich profileren dan ook belangrijk dat ze een met de werkelijkheid overeenstemmend beeld bij de bevolking hebben.

Met deze informatie in ons achterhoofd, hebben we het imago van het zorgberoep in het onderzoek onderzocht bij de leerlingen uit het secundair onderwijs en de studenten uit het hoger onderwijs. De identiteit van het zorgberoep werd nagegaan bij de zorgbeoefenaars. Het imago van de zorgopleiding onderzochten we bij de leerlingen uit het secundair onderwijs; de identiteit van de zorgopleiding werd getoetst bij de studenten uit het hoger onderwijs en de werkenden.

Deze informatie hebben we verzameld door middel van een gestandaardiseerde vragenlijst, die we bij vier verschillende onderzoeksgroepen afgenomen hebben. Deze onderzoeksgroepen waren laatstejaarsleerlingen uit het secundair onderwijs, laatstejaarsstudenten uit het hoger onderwijs, mensen die één jaar geleden en twintig jaar geleden hun diploma behaald hebben en die nu een zorgberoep uitoefenen.

Om deze groepen te bereiken, hebben we een aantal secundaire scholen en hogescholen gecontacteerd. Deze gaven ons de toelating om hun leerlingen of studenten een vragenlijst te laten invullen of ze gaven ons contactadressen van oud-leerlingen en afgestudeerden. Deze groepen hebben we via groepsênquetes en postênquetes ondervraagd. In totaal hebben we 782 ingevulde enquêtes teruggekregen. Deze waren afkomstig van 164 leerlingen uit het secundair onderwijs, 147 studenten uit het hoger onderwijs, 329 werkenden die sinds één jaar in een zorgberoep werken en 142 personen die reeds 20 jaar een zorgberoep uitoefenen.

4.2 De antwoorden en interpretaties

De doelstelling van het onderzoek is het willen achterhalen welk beeld de leerlingen uit het secundair onderwijs, de hogeschoolstudenten en de werkenden hebben van de studie die leidt tot een zorgberoep. Aan de hand van een aantal vragen, waarvan we in wat volgt de antwoorden bondig zullen beschrijven, probeerden we wat meer te weten te komen over het imago van de zorgopleiding bij de leerlingen uit het secundair onderwijs. Vervolgens bespreken we op welke manier de hogeschoolstudenten en de werkenden de zorgopleiding beoordelen, en beschrijven we dus de identiteit van de zorgopleiding. In een volgend deel bespreken we de arbeidssituatie van de zorgbeoefenaars en gaan we dieper in op de waardering van het beroep.

4.2.1 Onderzoeksgroep

Uit de beschrijving van onze onderzoeksgroepen komen een aantal opvallende gegevens naar voren. Zowel bij de studenten uit het hoger onderwijs en de werkenden die één jaar geleden hun diploma behaald hebben, blijkt dat de onderwijsvorm die men in het secundair onderwijs gevolgd heeft, vrij sterk gericht is op een bepaalde zorgopleiding. Maatschappelijk assistenten hebben meestal een ASO-achtergrond, verpleegkundigen hebben meer een TSO-achtergrond, orthopedagogen rekruteert uit beide onderwijsvormen ongeveer evenveel studenten.

Het behaalde diploma heeft op zijn beurt een invloed op de sector waarin men tewerkgesteld wordt. Maatschappelijk assistenten komen vooral terecht in de welzijnssector. Verpleegkundigen en vroedvrouwen komen in de gezondheidssector terecht. Orthopedagogen vinden vooral werk in de gehandicaptensector en de jeugdsector.

Een derde vaststelling is dat de zorgbeoefenaar over het algemeen een vrouw is. Zoals reeds eerder gezegd heeft de gezondheidssector en de sector van de maatschappelijke dienstverlening het hoogst aantal deeltijdwerkenden. Het is dan ook eens interessant om na te gaan of de arbeidsorganisatie in bedrijven waar vooral vrouwen werken anders is dan in andere bedrijven. Moeten deze bedrijven meer flexibiliteit aan de dag leggen?

4.2.2 Imago van de zorgopleiding

In deze paragraaf zien we wie er voor een zorgopleiding kiest, welke redenen aangehaald worden om al dan niet voor een zorgopleiding te studeren en hoe zwaar men de studies inschat.

4.2.2.1 Wie kiest er voor een zorgopleiding?

Van de 164 bevroegde leerlingen uit het laatste jaar secundair onderwijs, zijn er 158 die willen verder studeren na het zesde jaar secundair onderwijs. Zes leerlingen uit het BSO willen niet verder studeren. Bijna 42% van de leerlingen uit het secundair onderwijs die willen verder studeren, willen kiezen voor een studie voor het zorgberoep. Dit volgens ons hoge percentage kan verklaard worden doordat we een relatief groot aantal leerlingen uit het secundair onderwijs bevroegd hebben uit richtingen die een voorbereiding kunnen vormen op een studie op hogeschoolniveau voor het zorgberoep. Van de leerlingen uit het secundair onderwijs die willen studeren voor een zorgberoep, komt 31,3% uit het ASO, 46,2% uit het TSO en 46,7% uit het BSO. Maar aangezien de BSO-leerlingen nog een zevende jaar moeten doen vooraleer ze voor een studie op hogeschoolniveau toegelaten worden, veronderstellen we dat er nog leerlingen uit het secundair onderwijs zullen afvallen op het moment dat ze de effectieve keuze zullen maken. Wanneer we de richtingen bekijken waaruit de leerlingen uit het secundair onderwijs komen die willen verder studeren voor een zorgberoep, kunnen we zeggen dat uit de richtingen Menswetenschappen (ASO), Sociale en Technische Wetenschappen en Verpleegaspirant (TSO), en Verzorging (BSO, mits nog een zevende jaar) de bevroegde leerlingen uit het secundair onderwijs vooral doorstromen naar een studie op hogeschoolniveau voor het zorgberoep. Het studentenaantal in deze richtingen moet dus voldoende hoog blijven, aangezien een groot aantal van deze leerlingen uit het secundair onderwijs doorstroomt naar een zorgberoep. Het aantrekkelijk maken en houden van deze richtingen is dus zeer belangrijk. Bovendien moeten deze leerlingen uit het secundair onderwijs zeker goed geïnformeerd worden over de inhoud van de zorgberoepen en moeten de studies voor het zorgberoep positief benaderd worden.

De percentages die in bovenstaande alinea worden weergegeven over de onderwijsvormen waaruit de leerlingen uit het secundair onderwijs doorstromen naar een zorgberoep, kunnen een vertekend beeld geven, aangezien we maar enkele richtingen hebben bevroegd. Indien we alle richtingen hadden kunnen bevroegen in het secundair onderwijs, hadden we er een meer representatief beeld van kunnen geven.

4.2.2.2 Redenen voor het studeren voor een zorgberoep

De redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs aanhalen om voor een zorgberoep te willen studeren op hogeschoolniveau, zijn vooral omdat ze een beroep willen met veel contact met mensen, omdat ze willen leren om mensen te helpen, en omdat ze een zinvolle functie willen vervullen. Redenen die ook meespelen (maar niet zo sterk als de drie bovenvermelde) zijn dat de studie leidt tot een beroep met veel afwisseling en het vakkenpakket interessant is. De redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs heel weinig van toepassing achten bij hun keuze voor de studie, zijn eerder extrinsiek motiverend, namelijk 'geen universiteit willen doen', 'weg van huis willen' en 'oud-studenten vertellen over de richting'. De leerlingen uit het secundair onderwijs laten zich dus weinig beïnvloeden door oud-studenten en ook niet veel door mensen uit het werkveld. De kans om werk te vinden, schatten de leerlingen uit het secundair onderwijs niet echt hoger in voor de studies voor een zorgberoep dan voor andere studies. Ze denken bovendien redelijk positief over het feit dat er nog toekomst in de richting zit. Wat betreft het loon tenslotte denken ze niet dat de studie tot een vrij goed betaalde betrekking leidt. We kunnen dus zeggen dat het imago van de studie voor het zorgberoep bij de leerlingen uit het secundair onderwijs positief is, namelijk een studie met interessante vakken die hen leert om mensen te helpen. Zij willen later een zinvolle functie vervullen

met veel contact met mensen. Het beeld dat de leerlingen uit het secundair onderwijs hebben van het beroep is ook eerder positief, namelijk een betrekking met veel afwisseling, met veel contact met mensen, maar minder goed betaald.

We kunnen besluiten dat de leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren, sociaal geëngageerde mensen zijn die anderen willen helpen. Hierbij stellen we ons de vraag of er nog andere kenmerken belangrijk zijn in het profiel van iemand die voor een zorgopleiding wil kiezen? Verder onderzoek zou het profiel kunnen verduidelijken van iemand die voor een zorgopleiding wil kiezen.

4.2.2.3 Redenen voor het niet studeren voor een zorgberoep

Aan de respondenten die niet voor een zorgberoep willen studeren, vroegen we vervolgens welke redenen meespelen in hun keuze. Het feit dat de vakken hen niet interesseren, dat ze zich niet kunnen ontplooien zoals ze willen, en dat de studie leidt tot jobs met onregelmatige uren, zijn de redenen die hiervoor het hoogst scoren. Al moeten we er direct bij vermelden dat deze hoogste score relatief laag blijven (matig van toepassing). De redenen die zeer weinig van toepassing zijn bij hun keuze om niet voor een zorgberoep te willen studeren, zijn eerder extrinsiek, waarbij we kunnen zeggen dat ook hier de leerlingen uit het secundair onderwijs zich niet laten beïnvloeden door oud-studenten en mensen uit het werkveld die negatief over de studie vertellen. Het gegeven dat de leerlingen uit het secundair onderwijs niet voor een studie voor het zorgberoep kiezen, heeft dus te maken met het feit dat het hen niet interesseert. Dit impliceert evenwel niet dat ze een negatief beeld van de studie en van het beroep hebben. Eventueel denken ze dat indien ze voor die studie zouden kiezen in hun betrekking te maken krijgen met onregelmatige werkuren. Maar echt uitgesproken redenen om niet te kiezen voor de studie, hebben de leerlingen uit het secundair onderwijs dus niet gegeven.

4.2.2.4 Zwaarte van de studie

De leerlingen uit het secundair onderwijs vinden de studie voor het zorgberoep behoorlijk zwaar. Vooral het emotionele aspect (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten en jeugddelinquenten) wordt zwaar ingeschat, en dan vooral door de leerlingen uit het ASO. De moeilijkheidsgraad van de lessen, taken en opdrachten zullen de leerlingen uit het BSO en TSO zwaarder inschatten. De leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren, schatten de studie op lichamelijk vlak minder zwaar in, maar schatten vooral de moeilijkheidsgraad van de lessen, taken en opdrachten zwaarder in, in vergelijking met de leerlingen uit het secundair onderwijs die niet voor de studie willen kiezen. We kunnen dit laatste gegeven verklaren doordat leerlingen uit het secundair onderwijs ter bescherming van zichzelf, over de eigen studiekeuze niet zullen zeggen dat deze gemakkelijk of licht is. Hiermee willen we totaal geen oordeel vellen over de werkelijke moeilijkheidsgraad van de studie.

4.2.3 Identiteit van de zorgopleiding

Tenslotte hebben we de mening gevraagd van de hogeschoolstudenten en de werkenden over de gevolgde studie. De grote meerderheid van de hogeschoolstudenten die op het moment van de bevraging in het laatste jaar zitten van de zorgopleiding, zijn tevreden tot zeer tevreden over de opleiding. De redenen die de hogeschoolstudenten opgeven ter verantwoording van hun keuze, hebben vooral te maken met het feit dat de opleiding interessante theorie bevat en voldoende stage

voorziet (waardoor de hogeschoolstudenten een duidelijk beeld krijgen op het toekomstige beroep). Bovendien biedt de opleiding een persoonsontwikkeling waarbij men veel leert over zichzelf. De belangrijkste redenen om de tevredenheid over de opleiding te verklaren, hebben dus betrekking op de studenten zelf. Negatieve opmerkingen over de opleiding gaan vooral over het ontbreken van een aantal vakken of het in vraag stellen van de zinvolheid van een aantal vakken.

De werkenden tonen iets meer ontevredenheid over de opleiding. Dit kan te maken hebben met het feit dat ze de inhoud en de zinvolheid van de opleiding reeds in de werkelijkheid hebben kunnen toetsen. Bij de één jaar afgestudeerden zijn er 11,4% ontgoocheld of enigszins teleurgesteld in de opleiding, bij de 20 jaar afgestudeerden zijn er dat 13,4%, wat volgens ons nog steeds vrij weinig is. De redenen die de respondenten opgeven ter verklaring van de tevredenheid, hebben in tegenstelling met de hogeschoolstudenten, vooral te maken met de uitoefening van het beroep. De reden die namelijk bij beide groepen het belangrijkste is, is dat de opleiding een goede voorbereiding biedt voor de latere tewerkstelling. Daarnaast blijken vooral de verpleegkundigen en vroedkundigen die één jaar afgestudeerd zijn, ontevreden over de opleiding, met als voornaamste redenen dat de opleiding te weinig praktijkvakken en teveel nutteloze vakken aanbiedt. Ook blijkt men niet voldoende voorbereid op de job, die niet overeenkomt met de verwachtingen. Deze laatste reden zien we ook terugkomen bij de 20 jaar afgestudeerden. De redenen die men opgeeft ter verklaring van de ontevredenheid, hebben ook vooral betrekking op het beroep.

4.2.4 Imago van het beroep

Hier bespreken we hoe leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs denken over het beroep. We zullen het beeld over de taakhoud van het beroep, enkele kenmerken van het beroep en het beeld over de zwaarte van het beroep bespreken.

4.2.4.1 Taakhoud van het beroep

Over de taakhoud van een zorgbeoefenaar verschilt het beeld van de leerlingen uit het secundair onderwijs met dat van de hogeschoolstudenten. Wat volgens beiden veel voorkomt in het zorgberoep, is het praten met mensen, het luisteren naar problemen, het begeleiden en het observeren van mensen. In vergelijking met de hogeschoolstudenten denken de leerlingen uit het secundair onderwijs dat in het zorgberoep meer hygiënische zorgen worden toegediend en mensen geholpen worden met eten en drinken. De hogeschoolstudenten denken dat er veel meer overlegd wordt, dat er meer geobserveerd wordt en dat er meer administratieve handelingen worden uitgevoerd. Een mogelijke verklaring voor dit verschil is dat leerlingen uit het secundair onderwijs nog een eerder stereotiep beeld van een zorgbeoefenaar hebben waarin meer de uitvoerende, lichamelijke taken beklemtoond worden, terwijl het beeld van de hogeschoolstudenten al wat meer met de werkelijkheid kan overeenstemmen. Door het volgen van enkele stages kunnen zij namelijk gemerkt hebben dat de zorgbeoefenaars regelmatig moeten overleggen en administratieve taken moeten volbrengen.

Bovendien zien we bij beide groepen een verschil wat betreft de onderwijsvorm die ze volgen of gevolgd hebben. Leerlingen uit het ASO en hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond leggen meer de klemtoon op het relationele aspect van het beroep, namelijk het praten met mensen, het luisteren naar mensen, en met mensen activiteiten doen. De leerlingen uit het BSO en de hogeschoolstudenten met een TSO-achtergrond leggen meer de klemtoon op het technische aspect

van het beroep, namelijk het toedienen van hygiënische zorgen en het helpen van mensen met eten en drinken. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten uit het TSO en BSO meer praktijkvakken in de middelbare opleiding krijgen, en op die manier meer vertrouwd zijn met uitvoerende taken, die ze dan ook in het zorgberoep meer beklemtonen. De ASO-richtingen zijn meer theoretische richtingen, waarin het intellectuele meer benadrukt wordt. Op die manier leggen zij meer de nadruk op het praten met mensen en het luisteren naar mensen.

Bovendien leggen de hogeschoolstudenten specifieke klemtonen. De hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie leggen meer de klemtoon op het relationele aspect van het zorgberoep, namelijk naar mensen luisteren en met mensen praten. De hogeschoolstudenten verpleegkunde beklemtonen meer het technische aspect van het beroep, namelijk hygiënische zorgen toedienen en het helpen van mensen met eten en drinken. Bij de hogeschoolstudenten vroedkunde zien we beide aspecten terugkomen. Het doen van activiteiten met mensen is tenslotte een typische activiteit voor de hogeschoolstudenten orthopedagogie. Het leggen van deze verschillende klemtonen in het zorgberoep, kan zijn oorzaak vinden in de inhoud van de verschillende opleidingen, namelijk een hogeschoolstudent verpleegkunde zal meer geconfronteerd worden met verzorgende taken, dan een hogeschoolstudent maatschappelijk assistent of orthopedagogie. Deze laatste twee zullen in de opleiding eventueel vaker geconfronteerd worden met het aanleren van luister- en gesprekstechnieken. Daarenboven hebben we in één van de eerste delen van dit document reeds beschreven dat de leerlingen uit het ASO vooral doorstromen naar de richting maatschappelijk assistent, terwijl een groot deel van de verpleegkundigen en vroedvrouwen in het secundair onderwijs een TSO-richting gevolgd hebben.

4.2.4.2 Eigenheid van het beroep

Zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten zijn het erover eens dat het zorgberoep een sociaal beroep is, waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt. Over de uitspraak dat het zorgberoep een beroep is waarin je de deskundigen en specialisten assisteert, en dat het zorgberoep een technisch beroep is waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt, scoren de hogeschoolstudenten lager dan de leerlingen uit het secundair onderwijs. De hogeschoolstudenten verpleegkunde en vroedkunde herkennen zich beter in de uitspraken over het assiterend en technisch beroep dan de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie, die er lager op scoren. De ASO-leerlingen en de hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond scoren lager op de beide uitspraken dan de andere groepen.

4.2.4.3 Redenen om voor het beroep te kiezen

De redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten aanhalen voor de keuze voor een zorgberoep, zijn vooral uit interesse, omwille van het contact met mensen en omwille van de inzet voor de medemens. Deze redenen liggen zeer sterk in de lijn van de redenen die de leerlingen uit het secundair onderwijs aanhalen om voor de zorgopleiding te willen studeren. Personen die voor een zorgopleiding en voor het zorgberoep kiezen, zijn dus sociaal geëngageerde mensen die zich willen inzetten voor de medemens. Daarentegen zien de respondenten het zorgberoep niet als een manier om veel geld te verdienen of om een hoog aanzien te verwerven. De hogeschoolstudenten scoren nog lager op de beide items dan de leerlingen uit het secundair onderwijs. De leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren, scoren

op enkele redenen hoger dan de leerlingen uit het secundair onderwijs die niet voor een zorgberoep willen studeren, onder andere op de redenen uit roeping en omwille van de afwisseling in het werk. Maar wat betreft de redenen die in het begin van deze alinea besproken werden en het meeste van toepassing zijn, blijken er geen significante verschillen te zijn tussen beide groepen.

4.2.4.4 Zwaarte van het beroep

Het zorgberoep wordt door de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten op emotioneel vlak (het contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugd delinquenten) zwaar ingeschat. De ASO-leerlingen en hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond schatten het beroep op emotioneel vlak het zwaarste in (net zoals de inschatting van de zorgopleiding). Het beroep wordt op lichamelijk, sociaal en intellectueel vlak behoorlijk zwaar ingeschat. Het lichamelijke zal wederom als bij de inschatting van de zorgopleiding, door de TSO- en BSO-leerlingen en hogeschoolstudenten met een TSO-achtergrond zwaarder worden ingeschat dan door de ASO-leerlingen en hogeschoolstudenten met een ASO-achtergrond. Een mogelijke verklaring die we reeds geuit hebben en die hier ook van toepassing kan zijn, is dat er een verschil is in het vakkenpakket tussen de richtingen, waarbij de ASO-richtingen vooral theoretische vakken krijgen, en de TSO- en BSO-richtingen meer praktijkvakken volgen. Deze verschillen kunnen eventueel veroorzaken dat in het zorgberoep andere klemtonen gelegd worden. Nog een ander verschil, is dat de leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgopleiding kiezen, het beroep op intellectueel vlak zwaarder zullen inschatten. De verklaring die we toen reeds vermeld hebben, kan ook hier meespelen. Tenslotte zal het beroep op emotioneel vlak vooral zwaar worden ingeschat door de hogeschoolstudenten maatschappelijk assistent en orthopedagogie, terwijl de hogeschoolstudenten verpleegkunde vooral het lichamelijke in het beroep als zwaar beoordelen. Voor een mogelijke verklaring hiervoor verwijzen we naar de verklaring eerder beschreven over het leggen van andere klemtonen door de verschillende hogeschoolstudenten wat betreft de taakhoud van de job.

We kunnen dus besluiten dat bij de inschatting van de zwaarte van de opleiding en van het beroep, er andere klemtonen worden gelegd als we verschillende groepen onderscheiden. Vanuit het beleid kan het dus heel belangrijk zijn om bij het benaderen van een specifieke groep, die delen van het zorgberoep die het zwaarste ervaren worden, positief in de verf te zetten.

4.2.4.5 Kenmerken van het beroep

Hoewel uit onze cijfers blijkt dat het merendeel van de zorgbeoefenaars vrouwen zijn, gaan zowel de leerlingen uit het secundair onderwijs als de hogeschoolstudenten niet akkoord met de uitspraak dat het zorgberoep typisch voor meisjes is. Er blijkt geen significant verschil te zijn tussen de manier waarop vrouwen en mannen hierop geantwoord hebben. Omdat er veel meer vrouwen in onze steekproef aanwezig zijn, zouden we kunnen veronderstellen dat zij zich willen verzetten tegen deze uitspraak en daarom negatief reageren. De respondenten gaan ook niet akkoord met de uitspraak dat het zorgberoep vooral voor mensen uit de lagere klassen zou zijn. We bespreken het verschil in klassen wat verder als we het zullen hebben over de waardering van de zorgberoepen. De uitspraak dat het zorgberoep het meest geschikt is voor mensen die graag praktisch bezig zijn, wordt wel beaamd door de respondenten. Over de uitspraak dat het zorgberoep vooral geschikt is voor jongere mensen, hebben de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten geen duidelijke mening.

Zoals we reeds besproken hebben, denken de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten niet dat iemand voor een zorgberoep kiest, omwille van het geld. Bovendien gaan de leerlingen uit het secundair onderwijs niet akkoord met het feit dat de zorgopleiding leidt tot een goed betaalde job. Dit komt dan ook tot uiting in de bevraging hoeveel een zorgbeoefenaar bij het begin van zijn loopbaan netto zou verdienen. 93% van de leerlingen uit het secundair onderwijs situeert het loon tussen 31.000 BEF en 46.000 BEF, waarbij het merendeel van de leerlingen uit het secundair onderwijs het loon situeert in de categorie van 36.000 BEF tot 41.000 BEF. De hogeschoolstudenten schatten het loon significant hoger in dan de leerlingen uit het secundair onderwijs, namelijk het merendeel bevindt zich in de categorie 41.000 BEF tot 46.000 BEF. De hogeschoolstudenten blijken het meest realistische beeld te hebben van het begin – nettoloon, want op basis van de cijfers van de Salarisenquête 2000, uitgegeven door Vacature, kunnen we zeggen dat het netto startloon van iemand uit de gezondheids- en de socio-culturele sector gesitueerd is rond 42.000 BEF à 43.000 BEF. De leerlingen uit het secundair onderwijs blijken het loon van een zorgbeoefenaar dus te onderschatten.

Tenslotte hebben we aan de hogeschoolstudenten gevraagd waarom zij denken dat iemand uit een zorgberoep zou stappen. Dit geeft ons ook weer informatie over het beeld dat hogeschoolstudenten van het beroep hebben. Vooral omdat het werk geestelijk te zwaar is, en omdat men teveel stress ervaart, zijn mogelijke redenen om uit het beroep te stappen volgens de hogeschoolstudenten. Zoals we reeds geschreven hebben, schatten de leerlingen uit het secundair onderwijs en de hogeschoolstudenten het zorgberoep op emotioneel vlak zwaar in. Dit zien we hier terugkomen in het feit dat de zwaarte op geestelijk vlak een reden zou kunnen zijn om uit het beroep te stappen. Daarenboven denken de hogeschoolstudenten dus ook dat in het zorgberoep de nodige stress aanwezig is. Een reden die de hogeschoolstudenten minder van toepassing achten om uit het zorgberoep te stappen, is dat het werk niet voldoende afwisseling biedt.

4.2.5 Identiteit van het beroep

Om meer te weten te komen over de arbeidssituatie van de zorgbeoefenaar, hebben we bij de werkenden gevraagd hoe zij hun werksituatie ervaren en hoe tevreden zij zijn met hun job. Dit hebben we proberen in kaart te brengen door te peilen naar bepaalde aspecten in hun job, hun tevredenheid over hun werk, de fysieke werkomstandigheden, in welke mate de job die ze nu uitoefenen tegemoet gekomen is aan hun verwachtingen en waaraan ze belang hechten.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat zorgbeoefenaars over het algemeen tevreden zijn met hun job. Ze vinden hun takenpakket uitgebreid en hun werk boeiend. Zorgbeoefenaars vinden de inhoud van hun job belangrijk en dit blijkt ook te voldoen aan de verwachtingen. Zowel de inhoud van de job als de afwisseling van de taken, wordt als positief ervaren. De volgorde waarin ze hun taken mogen uitvoeren kunnen ze over het algemeen zelf bepalen, al zijn maatschappelijk assistenten en vroedkundigen er iets vrijer in dan de andere twee groepen. Bij de uitvoering van hun taken voelen zij zich ook zeer verantwoordelijk. Dat dit aspect een deel zou uitmaken van hun beroep hadden ze op voorhand ook ingecalculerd. De mogelijkheid tot inspraak wordt zeer belangrijk gevonden, maar dit komt maar gedeeltelijk overeen met de verwachtingen. De fysieke werkomstandigheden worden als eerder belangrijk beschouwd en komen goed overeen met de verwachtingen. Alleen zijn de vroedkundigen en de verpleegkundigen minder tevreden met de temperatuur en de luchtkwaliteit.

Een goede relatie met de chef en vooral met de collega's wordt geapprecieerd. Ook aan de manier waarop ze onderling met elkaar samenwerken, wordt veel belang gehecht. Op de werkvloer ervaart men de onderlinge verhoudingen alvast als positief, zij het dat de relatie met de collega's als meer gunstig beschouwd wordt als de relatie met de chef. Ze hebben het gevoel dat collega's graag met hen samenwerken en voelen zich gesteund. Degenen die één jaar geleden afgestudeerd zijn, ervaren meer steun dan degene die twintig jaar geleden afgestudeerd. Ook krijgen één jaar afgestudeerden meer feedback dan degene die twintig jaar geleden een zorgdiploma behaald hebben. Beide aspecten lijken logisch, aangezien zij de arbeidsmarkt pas betreden hebben en meer begeleid worden tijdens de uitvoering van hun taken.

Over het krijgen van feedback bij de uitvoering van de taken is men in het algemeen minder tevreden. Ze stellen het krijgen van feedback en informatie over de taken die ze uitvoeren op prijs, maar in de werkelijkheid krijgen ze die niet zoals ze dat zouden willen. Een ander minpunt is dat men het gevoel heeft om tegen de tijd te moeten werken. Vooral de oudere generatie werkenden vindt dit meer dan de jongere generatie.

In vergelijking met andere kenmerken van het beroep, neemt het loon geen prioritaire plaats in. Maar met een score van 4,04 op vijf beschouwen ze het toch als een eerder belangrijk gegeven. Het blijkt echter maar gedeeltelijk overeen te komen met hun verwachtingen, maar met een globale score van 3,44 op vijf kunnen we niet over ontevredenheid spreken. Wellicht worden de inspanningen die het beleid de laatste jaren op dit vlak gevoerd heeft, geapprecieerd. Aan de kans om promotie te maken wordt niet echt belang gehecht, maar men vindt het zeker niet onbelangrijk. Verpleegkundigen en vroedkundigen hechten wel meer belang aan dit thema dan anderen. Uit de bespreking van onze onderzoeksgroepen, blijkt dat deze groepen meer dan andere groepen vooral terecht komen in eerder uitvoerende functies. De zekerheid over het werk wordt als zeer belangrijk ervaren. De verpleegkundigen en vroedvrouwen tonen zich zeer tevreden met hun situatie. De orthopedagogen scoren hierop lager dan de anderen. Wellicht heeft dit te maken met het gebrek aan een beschermd statuut dat zij hebben. Zij krijgen ook concurrentie van anderen op de werkvloer die geen graduaatdiploma orthopedagogie in hun bezit hebben.

Van de 370 werknemers die we ondervraagd hebben, zouden 77 of 20,8% een andere job willen uitoefenen. Als we gaan kijken naar de redenen die ze opgeven om een ander beroep te kiezen, dan stellen we vast dat niet zozeer te maken heeft met de inhoud van de job, maar eerder met de werkuren, het loon en het gebrek aan waardering. Indien ze voor een andere job zouden kiezen, blijft het contact met mensen centraal staan. Ongeveer een derde zou ofwel kiezen voor een ander zorgberoep, voor het beroep van leraar of psycholoog. We kunnen niet inschatten of het aantal zorgbeoefenaars die willen kiezen voor een ander beroep nu eerder hoog of laag is. Hiervoor zouden we onze cijfers moeten kunnen leggen naast cijfers van andere beroepen uit andere sectoren.

4.2.6 Waardering van het zorgberoep

Om een zicht te krijgen op hoe de zorgberoepen gewaardeerd worden en welk aanzien zij hebben in de maatschappij, hebben we aan onze respondenten gevraagd een beroepsprestige classificatie op te stellen. Verder hebben we gevraagd welke houding hun familie en vrienden hebben ten aanzien van het zorgberoep.

4.2.6.1 Beroepsprestige classificatie

Aan onze vier onderzoeksgroepen werd gevraagd een aantal beroepen te rangschikken volgens het aanzien dat deze beroepen volgens hen hebben in de samenleving. Het doel van deze vraag was om na te gaan hoe zij het zorgberoep inschatten en of er verschillen gevonden worden tussen de groepen.

Uit de rangorde opgesteld door onze steekproef, blijkt vooral dat beroepen uit de 'harde' sectoren bovenaan staan en dat de zorgberoepen vooral voorkomen in het midden en de tweede helft van de lijst. Verpleegkunde scoort het best, gevolgd door maatschappelijk assistent en vroedkunde. Orthopedagoog bekleedt een negende plaats. We merken wel op dat de gemiddelde scores van het beroep leraar, verpleegkundige, maatschappelijk assistent en vroedkundige niet zo ver uit elkaar liggen.

De vier onderzoeksgroepen kennen allen een zelfde aanzien toe aan maatschappelijk assistent en verpleegkunde. Wat betreft het beroep van orthopedagoog en vroedkunde stellen we significante verschillen vast. Orthopedagogen worden vooral gewaardeerd door de leerlingen uit het secundair onderwijs. Vroedvrouwen worden vooral hoog gewaardeerd door de werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn.

Bij de hogeschoolstudenten zijn het vooral de vroedkundigen en de maatschappelijk assistenten die het zorgberoep waarvoor zij studeren significant hoger inschatten dan de andere studenten. De orthopedagogen in spe daarentegen waarderen het eigen zorgberoep minder dan dat andere hogeschoolstudenten dat doen. De significante verschillen verdwijnen bij de werkenden. Alleen de vroedvrouwen die één jaar geleden afgestudeerd zijn, vinden dat hun zorgberoep significant meer aanzien heeft dan dat anderen dat van hun zorgberoep vinden.

Een reden waarom beroepen als ingenieur, informaticus en boekhouder hoger scoren dan de andere beroepen kan te maken hebben met hun graad van techniciteit en complexiteit. Uit een eerder gevoerd onderzoek bleek al dat hoe (medisch)-technischer een bepaald beroep was, hoe meer aanzien en waardering dat dit beroep kreeg. Wellicht is deze redenering ook op de drie hoger genoemde beroepen van toepassing. Een ander aspect is dat in deze beroepen en de opleiding tot het beroep vooral mannen werken en studeren. Mannenberoepen hebben over het algemeen een hogere status en een hogere beloning dan vrouwenberoepen. (Lammertyn, 1996, hfdst.3, p.4) De hoge feminiseringsgraad van de zorgberoepen en het minder technische karakter ervan doet het aanzien van het beroep geen goed.

Het zou interessant zijn, om bovenstaande stratificatie te vergelijken met een algemene beroepsprestige classificatie. Deze werd gevonden bij Elchardus (Elchardus, 1979). Het is een classificatie uit 1979. De gegevens die onderaan beschreven worden, moeten we dus enigszins relativiseren. Het beroep van orthopedagoog vonden we zelfs niet. Dit hebben we toch de code 010790 gegeven als zijnde 'andere, niet elders gerangschikte beroepen in de gezondheidszorg van mensen en dieren'. Ook het beroep van informaticus als dusdanig vonden we niet. We hebben dit gelijk gesteld met het beroep van programmeur, dat de volgende definitie heeft: 'stelt een functioneel schema op en schrijft de nodige instructies om binnen een algemeen systeem, de computer de nodige verrichtingen te laten uitvoeren'. De rangschikking die we uit de beroepsprestige classificatie van Elchardus gehaald hebben, is geordend van hoogste naar laagste aanzien. Elk beroep kreeg een codenummer en een prestigenummer. Hoe hoger dit laatste nummer is, hoe hoger het prestige. Ter

vergelijking: het hoogste prestige in de beroepsclassificatie wordt gegeven aan een staatshoofd of eerste minister (90), het laagste prestige aan een ongeschoolde seizoensarbeider (8).

Uit deze rangschikking blijkt dat ingenieur en boekhouder een hoog maatschappelijk aanzien hebben. Programmeur staat iets lager op de rangschikking. Dit kan te maken hebben met het feit dat toen de technologie nog niet zo vergevorderd en complex was als nu het geval is. De zorgberoepen bevinden zich in deze stratificatie eerder in het midden en in de tweede helft van de verdeling. De verschillen tussen de verschillende prestigescores zijn bij de zorgberoepen niet echt groot. Het beroep van secretaresse en politieagent staat in de rangschikking onderaan.

Tabel 77 *Beroepsprestige classificatie opgesteld door de onderzoeksgroepen en Elchardus*

	Beroepsprestige classificatie opgesteld door onze steekproef, met gemiddelden		Beroepsprestige classificatie opgesteld door Elchardus	Code van het beroep/prestigescore
1	Ingenieur	8,73	Ingenieur	010200/65
2	Informaticus	7,23	Leraar	011320/60
3	Boekhouder	5,80	Boekhouder	011020/55
4	Leraar	5,22	Verpleger	010711/54
5	Verpleegkundige	5,17	Maatschappelijk assistent	010930/52
6	Maatschappelijk assistent	5,16	Programmeur	010840/51
7	Vroedvrouw	5,03	Orthopedagoog	010790/50
8	Politieagent	4,88	Vroedvrouw	010750/46
9	Orthopedagoog	4,82	Secretaresse	030300/46
10	Secretaresse	3,33	Politieagent	050921/40

4.2.6.2 Waardering van de omgeving voor het beroep

Om een zicht te krijgen op hoe de omgeving van onze vier onderzoeksgroepen het beroep waardeert, hebben we aan onze respondenten gevraagd om weer te geven hoe zij denken dat hun familie en vrienden het zorgberoep zien. Dit kan dus enerzijds een (licht) vertekend beeld geven, omdat we de mensen uit de omgeving niet rechtstreeks bevragen, anderzijds duidt dit bij de studenten en bij de werkenden op de mate waarin ze zich gesteund voelen bij de uitoefening van hun functie.

Uit de resultaten blijkt dat de waardering van de ouders, familie en vrienden van onze onderzoeksgroepen voor het zorgberoep als zeer positief te omschrijven valt.

Bij de leerlingen uit het secundair onderwijs zijn de ouders van de ASO-leerlingen minder positief dan de ouders van de TSO- en BSO-leerlingen. De ASO-leerlingen zelf waarderen alle zorgberoepen minder dan TSO- en BSO-leerlingen. Voor het beroep van maatschappelijk assistent en vroedvrouw is dit significant. Dit kan te maken hebben met het feit dat de leerlingen uit het TSO die wij ondervraagd hebben vooral uit een menswetenschappelijke richting komen en dat bij hen de kans om verder te studeren voor een zorgberoep ook groter is. De leerlingen die eerder uit een hoger sociaal milieu komen, hebben in het secundair onderwijs meer kans om in een moeilijkere richting af te studeren (ASO). Wanneer zij verder studeren zullen zij eerder kiezen voor beroepen met goede

carrière mogelijkheden, een hogere sociale status en meer financieel voordeel. (Verhoeven, 2000) Hierdoor zullen zowel deze leerlingen zelf, als hun ouders het zorgberoep minder waarderen.

Bij de hogeschoolstudenten worden vooral de verpleeg- en vroedkundigen significant meer gesteund door hun ouders dan bij de twee andere groepen. Degene die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, worden door hun gezin, meer gewaardeerd als zij die een meer coördinerende of leidinggevende functie uitvoeren.

De werkenden uit onze steekproef moesten ook meedelen, hoe zij denken dat het beeld van het zorgberoep in de samenleving is. Hierover zijn ze heel wat minder positief. 54,2% van de werkenden denkt dat dit beeld eerder negatief is. Dit zou voor een groot deel te wijten zijn aan een gebrek aan informatie over de zorgberoepen bij de bevolking. Velen halen immers aan dat mensen een verkeerd of een éénzijdig beeld hebben van het beroep. Anderen halen ook het gebrek aan respect aan. Dit kan een gevolg zijn van het vorige. Mensen kennen de precieze inhoud van het beroep niet, hebben een oppervlakkig beeld en kijken minachtend naar de zorgbeoefenaars. Het is dus belangrijk om de inhoud van de beroepen bekend te maken bij de bevolking.

Volgens de zorgbeoefenaars spelen ook de minder goede arbeidsvoorwaarden een rol. Velen associëren het zorgberoep met een laag loon en onregelmatige uren. De sector is omwille van deze redenen meermaals in het nieuws gekomen (witte woede). Uit ons onderzoek blijkt echter dat de zorgbeoefenaars niet zo negatief over hun loon zijn en dat het niet hun eerste prioriteit is. Zij hebben echter door de negatieve publiciteit die indruk gegeven. Ook het feit dat de hulpbehoevenden (gehandicapten, jongeren uit de bijzondere jeugdzorg, vluchtelingen,...) in de media in een slecht daglicht komen te staan, stoort hen. Ze willen niet dat enkel het negatieve in de media gebracht wordt, ook het positieve en de resultaten van hun werk moeten toegelicht worden.

Uit dit laatste stellen we vast dat er een kloof gaapt tussen de identiteit en het imago van het beroep. De zorgbeoefenaars zijn over het algemeen tevreden over hun werksituatie en ze voelen zich gesteund door hun omgeving. Deze omgeving weet ook meestal goed wat de zorgbeoefenaar doet en hebben hiervoor respect. De zorgbeoefenaar is wel geneigd om te zeggen dat de 'anderen' een eerder negatief beeld heeft over het zorgberoep. Hun identiteit als tevreden werknemer komt blijkbaar niet over bij het brede publiek. Dit kan te maken hebben met een slechte of onvoldoende profilering van het zorgberoep zelf. In ons conceptueel kader hebben we echter ook gesteld dat het imago niet alleen afhankelijk is van de uitstraling van de identiteit. Ook de persoonlijke en maatschappelijke factoren spelen een rol bij de vorming van het imago. Hoe we naar een beroep kijken heeft ook te maken met de eigen ingesteldheid. Misschien is de ingesteldheid van de sociaal werker en de verpleegkundige anders dan die van de 'anderen'. Eerstgenoemden tonen misschien iets meer sociaal engagement en zijn minder materialistisch ingesteld dan de buitenstaander. Een verder onderzoek naar het profiel van de zorgbeoefenaar zou hierover meer duidelijkheid kunnen brengen.

Ook zou moeten nagegaan worden of het vermeende negatieve beeld dat volgens de zorgbeoefenaars in de samenleving aanwezig is, werkelijk negatief is. In ons onderzoek hebben we gepeild naar het imago bij leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten. Hieruit blijkt dat het beeld over de zorgberoepen eerder positief is. Zoals we eerder reeds geschreven hebben.

4.3 Kritische bemerkingen

In dit deel formuleren we kort enkele kritische bemerkingen bij het gevoerde onderzoek. Daarnaast beschrijven we welke vragen we in dit onderzoek niet hebben kunnen beantwoorden en geven we een aantal suggesties voor verder onderzoek.

Vooreerst liet de beperkte tijd die we ter beschikking hadden voor dit onderzoek ons niet toe om grotere groepen te bevragen en diepgaandere analyses te maken. Daarom zien we dit onderzoek als een eerste stap in een veel uitvoerigere analyse van de problematiek van de toekomstige zorgverstrekking. Wat bijvoorbeeld dringend nodig is, is een toekomstgerichte inschatting van de mate waarin er voldoende zorgbeoefenaars zullen zijn om aan de steeds groeiende vraag naar verzorging te voldoen. Een dergelijk onderzoek is noodzakelijk wil men in Vlaanderen 'Nederlandse toestanden' vermijden waarin afdelingen van verzorgingsinstellingen moeten gesloten worden bij gebrek aan verzorgend personeel. Het volstaat duidelijk niet dat de overheid allerlei initiatieven neemt om het zorgaanbod te verbreden als er niet tegelijk gewerkt wordt aan de personeelsvoorziening.

Aangezien we in het secundair onderwijs maar een beperkt aantal richtingen bevraagd hebben, moeten we ons hoeden voor een vertekend beeld van enkele onderzoeksresultaten. We bevroegen namelijk een groot aantal leerlingen uit richtingen die reeds een voorbereiding kunnen vormen voor een zorgberoep. Indien we een meer representatieve steekproef hadden kunnen bevragen, zouden de resultaten misschien gediversifieerder zijn.

Enkel bij de hogeschoolstudenten hebben we de vraag gesteld waarom zij denken dat iemand uit een zorgberoep zou stappen. Meer was binnen het bestek van dit onderzoek niet mogelijk. Verder onderzoek over de redenen waarom zorgbeoefenaars uit het zorgberoep stappen, zou veel interessante informatie kunnen verschaffen over de kwaliteit van het werk in de zorgsector. Vooral een bevraging van zorgbeoefenaars die effectief gestopt zijn, lijkt ons noodzakelijk. Ook de redenen die leerlingen aanhalen om niet voor een zorgberoep te kiezen, zou bij een meer representatieve onderzoeksgroep waarbij leerlingen uit verschillende richtingen komen meer informatie verschaft kunnen hebben.

Zowel bij de leerlingen uit het secundair onderwijs die voor een zorgberoep willen studeren als bij de zorgbeoefenaars hebben we slechts enkele elementen van een mogelijk profiel kunnen bevragen. Voor een gericht promotiebeleid en voor een accurate personeelsvoorziening is het volgens ons noodzakelijk om een nauwkeurig profiel van de huidige en toekomstige zorgbeoefenaars te reconstrueren.

We hebben in dit onderzoek bij de zorgbeoefenaars gepeild naar het imago dat ze zelf denken dat hun beroep heeft bij het grote publiek. Het lijkt ons nodig om vervolgens bij het brede publiek zelf te onderzoeken welk het beeld is dat daar leeft. Enkel op die manier kunnen we te weten komen in welke mate de overtuiging van de zorgbeoefenaars dat de samenleving hun beroep niet erg waardeert, overeenstemt met de werkelijkheid.

Zoals we beschreven hebben, zou ongeveer 20% van de bevroegde zorgbeoefenaars een andere betrekking willen uitoefenen. Indien we deze vraag zouden voorleggen aan werknemers uit andere sectoren, kunnen we de cijfers vergelijken, en op die manier meer waardevolle conclusies trekken.

4.4 Beleidsvoorstellen

Aangezien de tevredenheid over de zorgopleiding bij zowel studenten als zorgbeoefenaars groot is, hebben we hierover zeer weinig voorstellen geformuleerd. De voorstellen die we formuleren ter ondersteuning van het beleid hebben vooral betrekking op het zorgberoep. Sommigen hebben we bij de bespreking reeds aangehaald. In wat volgt zetten we ze nog eens op een rijtje.

Wat zeer duidelijk naar voren komt, is dat er volgens de zorgbeoefenaars een verkeerd of een éézijdig beeld van de zorgberoepen aanwezig is in de maatschappij. Het gevoel van gebrek aan respect kan hier gedeeltelijk mee samenhangen. Mensen kennen de precieze inhoud van het beroep niet, hebben een oppervlakkig beeld en kijken minachtend naar de zorgbeoefenaars. Een duidelijke profilering van de inhoud van de zorgberoepen is hier absoluut aan de orde. De zorgbeoefenaars kunnen zelf een grote rol spelen in het opzetten van initiatieven om de organisaties waarin ze werken en de taakhoud van de betrekking kenbaar te maken. De media moeten de zorgbeoefenaars hierin ondersteunen. Daarnaast moet de bevolking ook open staan voor dergelijke initiatieven en bereid zijn het eventuele éézijdige beeld dat ze hanteert, te herzien.

Een duidelijk en realistisch beeld verwerven van het zorgberoep start natuurlijk reeds in het onderwijs. Zowel in het secundair onderwijs als in het hoger onderwijs moeten de onderwijsverstrekkers trachten een zo realistisch mogelijk beeld van het zorgberoep aan de leerlingen en studenten te presenteren. Ook hier spelen de media een zeer belangrijke rol. In campagnes en televisieprogramma's moet het beeld van een zorgbeoefenaar zo aantrekkelijk en realistisch mogelijk worden voorgesteld. De arbeidstevredenheid van de zorgbeoefenaars die we in dit onderzoek beschreven hebben, kan ook naar de leerlingen en studenten worden overgebracht.

Een ander onderwerp dat bij de zorgbeoefenaars aan bod komt, is dat sommige doelgroepen (bijvoorbeeld asielzoekers, vluchtelingen, migranten, sommige groepen uit de bijzondere jeugdzorg) negatief in de media worden gebracht. Hierdoor kan er in de bevolking minder waardering en begrip ontstaan voor de hulpverlening aan die bepaalde doelgroepen. Zorgbeoefenaars verlangen dat sommige doelgroepen positiever in de media gebracht worden, en dat er ook positieve resultaten getoond worden die met de hulpverlening kunnen bereikt worden. Hierdoor heeft de bevolking misschien meer waardering en respect voor de doelgroepen en voor de zorgbeoefenaars die de hulp bieden.

Hoewel uit dit onderzoek blijkt dat het loon voor de zorgbeoefenaars geen hoogste prioriteit heeft, en dat er geen ontevredenheid over bestaat, verlangen sommigen toch een verbetering van de arbeidsvoorwaarden. Aangezien een grote groep werkt in een betrekking met onregelmatige uren, zouden zij toch 'loon willen naar werken'. Een verhoging van het loon zou de tevredenheid in de sector en vooral het gevoel van waardering kunnen verhogen.

Tenslotte willen we nog één belangrijk punt aanhalen dat door de orthopedagogen werd aangebracht. Zij verlangen dat hun beroep beschermd wordt. Personen die namelijk geen diploma orthopedagogie verworven hebben, kunnen zich toch die deskundigheid toekennen. Op die manier ondervinden orthopedagogen concurrentie van andere diplomahouders. Gegradueerden orthopedagogie ontvangen soms weinig waardering en krijgen de opmerking dat iedereen de baan kan uitoefenen.

BIBLIOGRAFIE

- Cornelis, W., 2001, Reactie LBC-NVK op artikel De Morgen. *Internet*. (http://www.lbc-nvk.be/tips/sectornieuws.asp?sector_id=77)
- De Man, P., Deschamps, M, Pacolet, J., 1998, *Vraag naar en aanbod van zorgberoepen in de Vlaamse Gemeenschap, prognoses tot 200 en scenario's tot 2010. 1: Verpleegkundigen en het verplegend werk*. Leuven, Katholieke Universiteit Leuven: Hoger Instituut voor de arbeid.
- De Witte, K., Goethals, J, Quaethoven, P., 1989, *Rapport over het onderzoek van het afdelingsklimaat, de arbeidstevredenheid, en de betrokkenheid op de afdeling, op werken, en op de job, in vier Vlaamse openbare ziekenhuizen: methode en presentatie van de gegevens*. Leuven, Centrum voor ziekenhuiswetenschap.
- Economisch Hoger Onderwijs in samenwerking met significant, 2001, *Hoe denken jongeren over verpleegkunde?* Leuven.
- Elchardus, M., 1979, *Een internationale beroepenclassificatie (IBK) en een gestandaardiseerde internationale beroepsprestigeschaal (GIBS)*. Brussel, Centrum voor bevolkings- en gezinsstudien.
- Hoevenberg, J., Van der Velden, RKW, 1996, *Allochtonen in de zorgsector*. Maastricht, Rijksuniversiteit Limburg Maastricht.
- Instituut voor Psycho-Sociale Opleiding, 2001, *Tevredenheidsenquête Graduaat orthopedagogie*. Kortrijk, Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen
- Kruijswijk Jansen, J., 1999, Beeldvorming van en over de verpleging. *Tijdschrift voor verpleegkundigen*, jrg 109, nr 12 (19juni 1999), p. 374-378.
- Lammertyn, F., 1996, *Samenleving. Feiten en problemen*. Leuven, Acco.
- Maso I., Smaling, A., 1998, *Kwalitatief onderzoek: praktijk en theorie*. Amsterdam, Boom.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs, *Statistisch Jaarboek van Het Vlaamse Onderwijs*. Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. *Internet*. (<http://www.ond.vlaanderen.be>)
- Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, Indeling van de inrichtingen en werknemers naar activiteitstak op 30 juni 2000, 2000. Brussel, Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. *Internet*. (<http://www.onssapl.fgov.be>)
- Salarisenquête 2000. *Internet*. (<http://www.vacature.com>)
- Scheepens, J.E., 1998, *Literatuuronderzoek. Beeldvorming en leeftijd*. Utrecht, Landelijk Bureau voor leeftijdsdiscriminatie.
- Sels, L., 1998, *Inleiding tot het personeelsbeleid*. Leuven, Acco.
- Simoens, P., 1994, *Beschrijvende studie met betrekking tot het beeld van de verpleegkundige bij laatstejaarsstudenten van de humaniora en studenten verpleegkunde*. Leuven, KUL. (Licentieverhandeling)
- Van Cleuvenbergen, R., Inschrijvingen opleiding verpleegkunde dalen. *Internet*, 14 november 2001. (<http://home2.planetinternet.be/rietvcl/persberichten/VPL%20inschrijvingen%20dalen%20141101.htm>)

Van der Zwaard, J., 1999, *Beeldvorming. Verpleging en verzorging*. Utrecht, Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging.

Van Riel, C.B.M., 1992, *Identiteit en imago. Een inleiding in de corporate communication*. Schoonhoven, Academic Service.

Vandenbroucke, F., Meerjarenplan voor de gezondheidssector. *Internet*.
(<http://vandenbroucke.fgov.be/Arsociale.htm>)

Verhoeven, J. C., Vandeputte, L. Vanpée, K., 2000, *Universiteiten en hogescholen. Elk hun eigen roeping?* Leuven, K.U. Leuven: Departement Sociologie.

Verpleegkundigen gezocht. *Internet*, 16 april 2002, (<http://www.destandaard.be>)

Verpleging: Het zit in je bloed, 2001. *Internet*, 21 maart 2001.
(http://minsoc.fgov.be/press_releases/nl/aelvoet/2001/2001_03_21_verpleging.htm)

Vogelaar, A.L.W., 1990, *Arbeidssatisfactie: een consequentie van behoeftenstructuur en kenmerken van en werken werksituatie*. Leiden, Rijksuniversiteit Leiden. (Doctoraatsverhandeling).

Waarom een imago-onderzoek. *Internet*.
(http://docs.vercomnet.com/tourism/Amusementparks_vc/NHTV/curacao/hfdstk4.htm)

Werkgelegenheid en werkloosheid , 2002. Brussel, Nationaal Instituut voor de Statistiek. *Internet*.
(http://statbel.fgov.be/figures/d31_nl.asp)

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1	Het informatieverwerkingsproces volgens Engel, Blackwell, Miniard.....	14
Figuur 2	De behoeftepiramide van Maslow	15
Figuur 3	Conceptueel kader	17

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1	Evolutie van het aantal eerstejaarsstudenten in drie opleidingen vanaf 1983 tot 2001, in aantallen (N) en procenten (%)	6
Tabel 2	De werkgelegenheid in de gezondheidssector en de maatschappelijke dienstverlening van 1996 tot 2000, in aantallen (N) en procenten (%).	7
Tabel 3	Opkomende gedachten bij het woord ‘verpleegkunde’ bij verschillende doelgroepen. ...	11
Tabel 4	Aantal laatstejaars leerlingen middelbaar onderwijs in onze steekproef naar school.....	21
Tabel 5	Aantal laatstejaars studenten hoger onderwijs in onze steekproef naar hogeschool.....	21
Tabel 6	Aantal mensen in onze steekproef die 1 jaar afgestudeerd zijn en in een zorgberoep werken	21
Tabel 7	Aantal mensen in onze steekproef die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn en in een zorgberoep werken.....	22
Tabel 8	Leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)	24
Tabel 9	Studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)	25
Tabel 10	Studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%) 25	
Tabel 11	Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)	26
Tabel 12	Werkenden die één jaar afgestudeerd zijn, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%).	26
Tabel 13	De sector waarin werkenden die één jaar afgestudeerd zijn tewerkgesteld zijn, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	27
Tabel 14	Werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn, per hogeschoolopleiding en geslacht, in aantallen (N) en procenten (%)	28
Tabel 15	De sector waarin degenen die twintig jaar geleden zijn afgestudeerd tewerkgesteld zijn, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	29
Tabel 16	De functie die werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn uitvoeren, per hogeschooldiploma, in aantallen (N) en procenten (%)	29
Tabel 17	Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet willen verder studeren, per onderwijsvorm, in aantallen (N)	30
Tabel 18	Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, in aantallen (N) en procenten (%).	30
Tabel 19	Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per ASO-richting, in aantallen (N).....	31

Tabel 20	Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per TSO-richting, in aantallen (N).....	31
Tabel 21	Leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per BSO-richting, in aantallen (N).....	32
Tabel 22	Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor een zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem).....	33
Tabel 23	Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor een zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	35
Tabel 24	Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	36
Tabel 25	Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Gem) 37	
Tabel 26	Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	38
Tabel 27	Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	39
Tabel 28	Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	40
Tabel 29	Tevredenheid over de opleiding, weergave van de scores op de derde en vierde stelling samen, bij hogeschoolstudenten, één jaar en 20 jaar afgestudeerden, in procenten (%)..	42
Tabel 30	Beeld over het zorgberoep op basis van de semantische differentiaal.....	44
Tabel 31	Gemiddelde scores per factor en per groep van respondenten, met gemiddelden (Gem.) 45	
Tabel 32	Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit de hogeschoolopleidingen, met gemiddelden (Gem)	47
Tabel 33	Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	48
Tabel 34	Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	49
Tabel 35	Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	50
Tabel 36	Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)	51
Tabel 37	Uitspraken over het beroep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	51

Tabel 38	Uitspraken over zorgberoep bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem).....	52
Tabel 39	Uitspraken over het beroep bij studenten, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	53
Tabel 40	Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Gem).....	54
Tabel 41	Redenen om voor zorgberoep te kiezen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	55
Tabel 42	Redenen om voor zorgberoep te kiezen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze voor studie zorgberoep, met gemiddelden (Gem)	56
Tabel 43	Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem)	57
Tabel 44	Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	58
Tabel 45	Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	58
Tabel 46	Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Gem).....	59
Tabel 47	Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, met gemiddelden (Gem).....	59
Tabel 48	Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	60
Tabel 49	Sociologische kenmerken volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem).....	61
Tabel 50	Sociologische kenmerken volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Gem)	61
Tabel 51	Uitspraken over het beroep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	62
Tabel 52	Inschatting beginnettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs, met procenten (%).....	63
Tabel 53	Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	64
Tabel 54	Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die twintig jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)	67
Tabel 55	Tevredenheid met de job bij de werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	69

Tabel 56	Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die twintig jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)	70
Tabel 57	Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem).....	71
Tabel 58	De mate waarin de job die men nu uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij de werkenden die één en twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem) .	72
Tabel 59	De mate waarin de job die men nu uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hoegeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	73
Tabel 60	Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Gem)	75
Tabel 61	Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden opgesplitst naar diploma, met gemiddelden (Gem).....	75
Tabel 62	Al dan niet kiezen voor een nieuwe job, in aantallen (N) en procenten (%).....	76
Tabel 63	Al dan niet kiezen voor een nieuwe job, per hogeschooldiploma, in aantallen (N) en procenten (%).....	78
Tabel 64	Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen en een algemene rangorde, van hoogste naar laagste aanzien	79
Tabel 65	Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Gem).....	80
Tabel 66	Maatschappelijk aanzien van de verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem)	81
Tabel 67	Maatschappelijk aanzien van de verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, met gemiddelden (Gem).....	81
Tabel 68	Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem)	82
Tabel 69	Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Gem)	83
Tabel 70	Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Gem).....	83
Tabel 71	Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep studeren, met gemiddelden (Gem).....	84
Tabel 72	Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Gem).....	84
Tabel 73	Waardering voor het zorgberoep bij ouders en vrienden van de studenten uit het hoger onderwijs, met gemiddelden (Gem).....	85

Tabel 74	Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, met gemiddelden (gem).....	86
Tabel 75	Aantal zorgbeoefenaars die het beeld in de samenleving positief of negatief vinden, in aantallen (N) en procenten (%)	88
Tabel 76	Aantal zorgbeoefenaars die het beeld in de samenleving positief of negatief vinden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en procenten (%)	88
Tabel 77	Beroepsprestige classificatie opgesteld door de onderzoeksgroepen en Elchardus	100

BIJLAGEN

Bijlage 1: Vragenlijsten

Bijlage 2: Statistische termen

Bijlage 3: Tabellen

Bijlage 1

Vragenlijsten

Beeldvorming over zorgberoepen

Een onderzoek rond de beeldvorming over
zorgberoepen, in opdracht van het
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Voordat u start met het invullen van de vragenlijst, willen we u vragen de richtlijnen bovenaan op het volgende blad aandachtig te lezen. Eén belangrijke regel die we nu reeds willen vermelden en die voor de hele vragenlijst geldt, is dat u de vragen eerst volledig moet doorlezen voordat u uw antwoord kiest!

Vragenlijst leerlingen secundair onderwijs

Met deze vragenlijst willen we nagaan hoe jullie denken over de zorgberoepen: dit zijn beroepen waarin de zorg voor mensen centraal staat. Studierichtingen in het hogeschoolonderwijs zoals maatschappelijk assistent, verpleegkunde en orthopedagogie (= opvoedkunde) bereiden mensen voor op een zorgberoep.

De vragenlijst is volledig naamloos. Aarzel dus niet om je eigen mening te geven!

In de vragenlijst zet je telkens één kruisje of kleur je één bolletje bij het antwoord dat het beste overeenkomt met jouw mening. Volg ook de verwijzingen indien die op jouw antwoord van toepassing zijn. De kadertjes die donkerder gekleurd zijn, geven de verschillende antwoordmogelijkheden weer. In de tabellen worden dan nog enkel de cijfers weergegeven.

MODULE 1: DE STUDIERICHTING

Deze reeks vragen handelt specifiek over studeren en de keuze voor een bepaalde studierichting.

1 Denk je eraan om volgend jaar verder te studeren?

0 Ja ⇒ *Ga door naar vraag 2*

0 Nee ⇒ *Ga door naar vraag 6*

2 Zo ja, wat zou je willen studeren?

0 Universiteit

0 Hogeschool

0 Zevende specialisatiejaar

0 Andere:

3 Denk je eraan om voor een zorgberoep te studeren op hogeschoolniveau? (zie omschrijving zorgberoep bovenaan in het kader)

0 Ja

0 Nee ⇒ *Ga door naar vraag 5*

- 4 Om welke redenen zou je willen studeren voor een zorgberoep op hogeschoolniveau?**
(zet telkens een kruisje in het vak wat het best overeenstemt met je mening, per uitspraak mag je maar 1 kruisje zetten!)

Dit zijn de verschillende antwoordmogelijkheden, je kan scoren van 1 tot 5
1 : Absoluut niet van toepassing
2 : In mindere mate van toepassing
3 : Matig van toepassing
4 : In meerdere mate van toepassing
5 : Absoluut van toepassing

Ik wil voor een zorgberoep studeren omdat:	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
... ik vind dat in de sociale / medische sector nog heel wat te verbeteren valt					
... ik in de latere samenleving een zinvolle functie wil vervullen					
... de studie leidt tot een beroep met veel contact met mensen					
... ik wil leren mensen te helpen					
... ik vind dat helpen op een professionele manier moet gebeuren					
... deze studie overeenstemt met mijn roeping					
... ik geen universitaire studies mag doen van mijn ouders					
... ik van huis weg wil zijn					
... er nog toekomst in die richting (en) zit					
... de kans om werk te vinden er hoger is dan in veel andere studies					
... de studie leidt tot een vrij goed betaalde job					
... de studie leidt tot een job met veel afwisseling					
... het vakkenpakket me interesseert					
... ik het een goede voortzetting van mijn vorige studies vind					
... in deze studie mijn lievelingsvakken uit het middelbaar onderwijs aan bod komen					
... de studie bijdraagt tot mijn persoonlijke ontwikkeling					
... ik mezelf beter wil leren kennen					
... oud-studenten over de richting (en) vertellen					
... mensen uit het werkveld over de richting (en) vertellen					

⇒ *Ga nu door naar vraag 6*

5 Om welke redenen wil je NIET studeren voor een zorgberoep op hogeschoolniveau?

(zet telkens een kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening, per uitspraak mag je maar 1 kruisje zetten!)

Dit zijn de verschillende antwoordmogelijkheden, je kan scoren van 1 tot 5

1 : Absoluut niet van toepassing

2 : In mindere mate van toepassing

3 : Matig van toepassing

4 : In meerdere mate van toepassing

5 : Absoluut van toepassing

Ik studeer NIET voor een zorgberoep omdat:	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
... de sociale / medische sector me niet interesseert					
... ik liever een job uitoefen waarin ik weinig contact heb met mensen					
... een job waarin het helpen van mensen centraal staat, me niet interesseert					
... ik een universitaire studie wil doen					
... de studie leidt tot een beroep met weinig doorgroeimogelijkheden					
... de kans om werk te vinden in andere studies veel hoger ligt					
... de studie leidt tot jobs die niet goed betaald zijn					
... de studie leidt tot saaie jobs					
... de studie leidt tot jobs met onregelmatige uren					
... de studie leidt tot jobs met veel stress					
... de studie leidt tot jobs die lichamelijk zwaar zijn					
... het vakkenpakket me niet interesseert					
... ik niet mag verder studeren van mijn ouders					
... ik me in de studie niet kan ontplooien zoals ik wil					
... het studieniveau beneden mijn mogelijkheden ligt					
... de studie te zwaar is voor mij					
... de studie niet aansluit bij mijn vorige studies					
... oud-studenten negatief over de studie vertellen					
... mensen uit het werkveld negatief over hun job vertellen					

6 Hoe zwaar schat je zelf de studies op hogeschoolniveau in voor de zorgberoepen?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Zeer licht

2 : Licht

3 : Matig

4 : Zwaar

5 : Zeer zwaar

Hoe zwaar schat je zelf de studies voor de zorgberoepen in?	1	2	3	4	5
STAGE: Op lichamelijk vlak (heffen, tillen)					
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten)					
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)					
LESSEN: Moeilijkheidsgraad van de lessen					
Moeilijkheidsgraad van taken en opdrachten					
ANDERE: Kostprijs					
Combinatie stage en het volgen van lessen					

**8 In welke mate komen volgens jou de onderstaande taken voor in het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje dat het beste overeenstemt met je mening)**

Dit zijn de verschillende antwoordmogelijkheden, je kan een score geven van 1 tot 5
 1 : Zeer weinig
 2 : Weinig
 3 : Matig
 4 : Veel
 5 : Zeer veel

In welke mate komen volgens jou onderstaande taken voor in het zorgberoep?	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Luisteren naar problemen van personen					
Mensen observeren					
Met mensen activiteiten doen					
Hygiënische zorgen toedienen					
Mensen begeleiden					
Mensen helpen met eten en drinken					
Met mensen praten					
Administratieve handelingen uitvoeren					
Overleggen met collega's en anderen					

**9 In welke mate ben je het eens met volgende uitspraken over het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje dat het beste overeenstemt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5
 1 : Geheel oneens
 2 : Eerder oneens
 3 : Geen mening
 4 : Eerder eens
 5 : Geheel mee eens

In welke mate ben je het eens met volgende uitspraken?	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt					
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen					
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert					
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt					

- 10 Naar welk beroep wordt in de maatschappij volgens jou het meeste opgekeken? Rangschik de volgende beroepen van LAAG naar HOOG op basis van hun maatschappelijk aanzien.**

Je kan een score geven van 1 tot en met 10, waarbij je elk cijfer maar één keer mag gebruiken!

1 : Laagste aanzien (= wordt het minste naar opgekeken)

10 : Hoogste aanzien (= wordt het meeste naar opgekeken)

Beroep	Vermeld hier telkens het nummer
Boekhouder	
Secretaresse	
Maatschappelijk assistent	
Politieagent	
Informaticus	
Verpleegkundige	
Orthopedagoog - Opvoeder	
Leraar	
Vroedvrouw	
Ingenieur	

- 11 Waarom denk je dat iemand voor een zorgberoep zou kiezen? (zet telkens 1 kruisje in het vakje dat het beste overeenstemt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Absoluut niet van toepassing

2 : In mindere mate van toepassing

3 : Matig van toepassing

4 : In meerdere mate van toepassing

5 : Absoluut van toepassing

Waarom denk je dat iemand voor een zorgberoep kiest?	1	2	3	4	5
Uit interesse					
Voor het geld					
Goede kans op een baan als je afstudeert					
Uit roeping					
Voor de roem, het aanzien					
Omwille van de afwisseling in het werk					
Veel contact met mensen					
Inzet voor de medemens					
Gemakkelijk deeltijds werken					
Beroep met actie en spanning					
Groepswork met gedeelde verantwoordelijkheid					

12 Hoe zwaar schat je zelf het zorgberoep in op de volgende vlakken?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje dat het beste overeenstemt met je mening)

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Zeer licht

2 : Licht

3 : Matig

4 : Zwaar

5 : Zeer zwaar

Hoe zwaar schat je zelf het zorgberoep in op de volgende vlakken?	1	2	3	4	5
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen)					
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten)					
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)					
Op intellectueel vlak (denkwerk)					

13 In welke mate ga je akkoord met volgende uitspraken over het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje dat het beste overeenstemt met je mening)

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Helemaal niet akkoord

2 : Eerder niet akkoord

3 : Geen mening

4 : Eerder akkoord

5 : Helemaal akkoord

In welke mate ga je akkoord met volgende uitspraken?	1	2	3	4	5
Het zorgberoep is een typisch beroep voor meisjes					
Het zorgberoep is het meest geschikt voor mensen die graag praktisch bezig zijn					
Vooraf mensen uit de lagere klassen kiezen voor een zorgberoep					
Het zorgberoep is vooral geschikt voor jongere mensen					

**14 Hoe kijken je ouders en je vrienden naar de zorgberoepen?
Geef twee keer je mening: 1 keer over je ouders en 1 keer over je vrienden.**

Antwoordmogelijkheden	Ouders	Vrienden
(1) Ze staan er zeer negatief tegenover		
(2) Ze staan er eerder negatief tegenover		
(3) Ze hebben er geen mening over		
(4) Ze staan er eerder positief tegenover		
(5) Ze staan er zeer positief tegenover		

15 Wat denk je dat het begin – nettoloon per maand is van iemand die in een zorgberoep stapt (inclusief premies)?

Enkele looncategorieën	Zet hier 1 kruisje
(1) 31.000 BEF – 36.000 BEF	
(2) 36.000 BEF – 41.000 BEF	
(3) 41.000 BEF – 46.000 BEF	
(4) 46.000 BEF – 51.000 BEF	
(5) 51.000 BEF – 56.000 BEF	

WE WILLEN JE ALVAST HARTELIJK DANKEN VOOR HET INVULLEN VAN DE VRAGENLIJST!

Graag hadden we nog enkele van jouw gegevens gehad (*kruis aan wat op jou van toepassing is*):

Mijn geslacht: 0 Man
 0 Vrouw

Mijn leeftijd: jaar

Ik zit momenteel in het: 0 ASO, en volg de richting:
 0 TSO, en volg de richting:
 0 BSO, en volg de richting:

In het vierde middelbaar zat ik in het 0 ASO, en volgde de richting:
 0 TSO, en volgde de richting:
 0 BSO, en volgde de richting:

Ik heb 0 de Belgische nationaliteit
 0 een andere nationaliteit, welke?

BEDANKT!!

Beeldvorming over zorgberoepen

Een onderzoek rond de beeldvorming over
zorgberoepen, in opdracht van het
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Voordat u start met het invullen van de vragenlijst, willen we u vragen de richtlijnen bovenaan op het volgende blad aandachtig te lezen. Eén belangrijke regel die we nu reeds willen vermelden en die voor de hele vragenlijst geldt, is dat u de vragen eerst volledig moet doorlezen voordat u uw antwoord kiest!

Vragenlijst Hogeschoolstudenten

Deze vragenlijst kadert in het onderzoek rond zorgberoepen: dit zijn beroepen waarin de zorg voor mensen centraal staat. Studierichtingen zoals maatschappelijk assistent, verpleegkunde en orthopedagogie (= opvoedkunde) bereiden mensen voor op een zorgberoep. Ook studierichtingen op universitair niveau zoals geneeskunde en pedagogie bereiden mensen voor op een zorgberoep, maar dit onderzoek handelt specifiek over de keuze voor een hogeschoolopleiding ter voorbereiding voor een zorgberoep.

De vragenlijst is volledig naamloos. Aarzel dus niet om je eigen mening te geven!

In de vragenlijst zet je telkens één kruisje of kleur je één bolletje bij het antwoord dat het beste overeenkomt met jouw mening. Volg ook de verwijzingen indien die op jouw antwoord van toepassing zijn. De kadertjes die donkerder gekleurd zijn, geven de verschillende antwoordmogelijkheden weer. In de daarop volgende tabellen worden dan nog enkel de cijfers van de antwoordmogelijkheden weergegeven.

MODULE 1: DE STUDIERICHTING

De eerste vraag handelt over de studierichting die je nu volgt.

- 1 Bij welke van de volgende stellingen kan jij je het beste aansluiten? Zet een kruisje achter een stelling en vermeld onderaan de twee voornaamste redenen waarom je die stelling kiest.

Beschrijving van de stellingen	Zet hier één kruisje
Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou er niet meer aan beginnen	1
Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan	2
De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt	3
De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden	4

Reden (en) waarom je die stelling kiest:

-
-
-

**3 In welke mate komen volgens jou de onderstaande taken voor in het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

Dit zijn de verschillende antwoordmogelijkheden, je kan een score geven van 1 tot 5
 1 : Zeer weinig
 2 : Weinig
 3 : Matig
 4 : Veel
 5 : Zeer veel

	1	2	3	4	5
Luisteren naar problemen van personen					
Mensen observeren					
Met mensen activiteiten doen					
Hygiënische zorgen toedienen					
Mensen begeleiden					
Mensen helpen met eten en drinken					
Met mensen praten					
Administratieve handelingen uitvoeren					
Overleggen met collega's en anderen					

**4 In welke mate ben je het eens met volgende uitspraken over het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5
 1 : Geheel oneens
 2 : Eerder oneens
 3 : Geen mening
 4 : Eerder eens
 5 : Geheel mee eens

	1	2	3	4	5
Sociaal beroep waarin het helpen van de andere een bepalende rol speelt					
Zelfstandig beroep waarin eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid een bepalende rol spelen					
Beroep waarin je de deskundigen en specialisten assisteert					
Technisch beroep waarin het uitvoeren van technieken een bepalende rol speelt					

- 5 Welke beroep geniet volgens jou het hoogste maatschappelijk aanzien?
Rangschik de volgende beroepen van LAAG naar HOOG op basis van hun maatschappelijk aanzien.**

Je kan een score geven van 1 tot en met 10

1 : Laagste aanzien

10 : Hoogste aanzien

Beroep	Vermeld hier telkens het nummer
Boekhouder	
Secretaresse	
Maatschappelijk assistent	
Politieagent	
Informaticus	
Verpleegkundige	
Orthopedagoog - Opvoeder	
Leraar	
Vroedvrouw	
Ingenieur	

- 6 Waarom denk je dat iemand voor een zorgberoep zou kiezen?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Absoluut niet van toepassing

2 : In mindere mate van toepassing

3 : Matig van toepassing

4 : In meerdere mate van toepassing

5 : Absoluut van toepassing

	1	2	3	4	5
Uit interesse					
Voor het geld					
Goede kans op een baan als je afstudeert					
Uit roeping					
Voor de roem, het aanzien					
Omwille van de afwisseling in het werk					
Veel contact met mensen					
Inzet voor de medemens					
Gemakkelijk deeltijds werken					
Beroep met actie en spanning					
Groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid					

**7 Hoe zwaar schat je zelf het zorgberoep in op de volgende vlakken?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Zeer licht

2 : Licht

3 : Matig

4 : Zwaar

5 : Zeer zwaar

	1	2	3	4	5
Op lichamelijk vlak (heffen, tillen)					
Op emotioneel vlak (contact met mensen met problemen, zieken, gehandicapten, jeugddelinquenten)					
Op sociaal vlak (onregelmatige uren, vrijetijdsbesteding)					
Op intellectueel vlak (denkwerk)					

**8 In welke mate ga je akkoord met volgende uitspraken over het zorgberoep?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

Je kan een score geven van 1 tot 5

1 : Helemaal niet akkoord

2 : Eerder niet akkoord

3 : Geen mening

4 : Eerder akkoord

5 : Helemaal akkoord

	1	2	3	4	5
Het zorgberoep is een typisch beroep voor meisjes					
Het zorgberoep is het meest geschikt voor mensen die graag praktisch bezig zijn					
Vooraf mensen uit de lagere klassen kiezen voor een zorgberoep					
Het zorgberoep is vooral geschikt voor jongere mensen					

- 9 Hoe kijken je ouders en je vrienden naar het zorgberoep dat je in de toekomst mogelijks zult uitoefenen?
Geef twee keer je mening: 1 keer over je ouders en 1 keer over je vrienden.**

Antwoordmogelijkheden	Ouders	Vrienden
(1) Ze staan er zeer negatief tegenover		
(2) Ze staan er eerder negatief tegenover		
(3) Ze hebben er geen mening over		
(4) Ze staan er eerder positief tegenover		
(5) Ze staan er zeer positief tegenover		

- 10 Wat denk je dat het begin – nettoloon per maand is van iemand die in een zorgberoep stapt (inclusief premies)?**

Enkele looncategorieën	Zet hier 1 kruisje
(1) 31.000 BEF – 36.000 BEF	
(2) 36.000 BEF – 41.000 BEF	
(3) 41.000 BEF – 46.000 BEF	
(4) 46.000 BEF – 51.000 BEF	
(5) 51.000 BEF – 56.000 BEF	

- 11 Waarom denk je dat sommige mensen uit het zorgberoep zouden willen stappen?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

*Je kan een score geven van 1 tot 5
1 : Absoluut niet van toepassing
2 : In mindere mate van toepassing
3 : Matig van toepassing
4 : In meerdere mate van toepassing
5 : Absoluut van toepassing*

	1	2	3	4	5
Omdat ze niet goed met hun collega's kunnen opschieten					
Omdat ze niet goed met hun afdelingshoofd kunnen opschieten					
Omdat het werk lichamelijk te zwaar is					
Omdat het werk geestelijk te zwaar is					

Vervolg vraag 11 Waarom denk je dat sommige mensen uit het zorgberoep zouden willen stappen?

- 1 : Absoluut niet van toepassing
 2 : In mindere mate van toepassing
 3 : Matig van toepassing
 4 : In meerdere mate van toepassing
 5 : Absoluut van toepassing

	1	2	3	4	5
Omdat niet meer in onregelmatige diensten willen werken					
Omdat ze hun capaciteiten niet volledig kunnen benutten					
Omdat ze te veel stress ervaren					
Omdat ze te weinig verdienen					
Omdat ze niet voldoende gewaardeerd worden					
Omdat het werk niet voldoende afwisseling biedt					

WE WILLEN JE ALVAST HARTELIJK DANKEN VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST!

Gelieve tot slot nog op het volgende te antwoorden (*kruis aan wat op jou van toepassing is*):

Mijn geslacht: 0 Man
 0 Vrouw

Mijn leeftijd: jaar

Ik volg momenteel de opleiding: 0 Maatschappelijk Assistent, optie:
 0 Verpleegkunde, optie:
 0 Orthopedagogie, optie:
 0 Vroedkunde, optie:

In het middelbaar onderwijs ben ik afgestudeerd in de onderwijsvorm:

0 ASO
 0 TSO
 0 BSO
 0 KSO

Ik heb 0 de Belgische nationaliteit
 0 een andere nationaliteit, welke?:

Beeldvorming over zorgberoepen

Een onderzoek rond de beeldvorming over
zorgberoepen, in opdracht van het
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Voordat u start met het invullen van de vragenlijst, willen we u vragen de richtlijnen bovenaan op het volgende blad aandachtig te lezen. Eén belangrijke regel die we nu reeds willen vermelden en die voor de hele vragenlijst geldt, is dat u de vragen eerst volledig moet doorlezen voordat u uw antwoord kiest!

Vragenlijst één jaar afgestudeerden

Deze vragenlijst kadert in het onderzoek rond zorgberoepen: dit zijn beroepen waarin de zorg voor mensen centraal staat. Studierichtingen zoals maatschappelijk assistent, verpleegkunde en orthopedagogie (= opvoedkunde) bereiden mensen voor op een zorgberoep. Ook studierichtingen op universitair niveau zoals geneeskunde en pedagogie bereiden mensen voor op een zorgberoep, maar dit onderzoek handelt specifiek over de keuze voor een hogeschoolopleiding ter voorbereiding voor een zorgberoep.

De vragenlijst is volledig naamloos. Aarzel dus niet om uw eigen mening te geven!

In de vragenlijst zet u telkens één kruisje of kleurt u één bolletje bij het antwoord dat het beste overeenkomt met uw mening. Volg ook de verwijzingen indien die op uw antwoord van toepassing zijn. De kadertjes die donkerder gekleurd zijn, geven de verschillende antwoordmogelijkheden weer. In de daarop volgende tabellen worden dan nog enkel de cijfers van de antwoordmogelijkheden weergegeven.

MODULE 1: DE OPLEIDING

De eerste vraag handelt over de hogeschoolopleiding die u gevolgd heeft.

- 1 Bij welke van de volgende stellingen kunt u zich het beste aansluiten? Zet een kruisje achter een stelling en vermeld onderaan de twee voornaamste redenen waarom u die stelling kiest.

Beschrijving van de stellingen	Zet hier 1 kruisje
Ik ben ontgoocheld in de opleiding en zou niet opnieuw dezelfde keuze maken	1
Ik ben enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan	2
De opleiding voldoet aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt	3
De opleiding is beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden	4

Reden (en) waarom u die stelling kiest:

-
-

- 3 Bent u tevreden met de job die u op dit moment uitvoert?**
Eerst worden de verschillende antwoordmogelijkheden weergegeven in het grijze kader. In de hierop volgende tabel zet u dan na iedere uitspraak 1 kruisje in het vakje dat het beste met uw mening overeenstemt.

U kan een score geven van 1 tot 5

1 : Geheel oneens

2 : Eerder oneens

3 : Geen mening

4 : Eerder eens

5 : Geheel mee eens

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Ik voel me over het algemeen gelukkig hier te kunnen werken					
Ik heb dit werk altijd al willen doen					
Het werk dat ik uitoefen, is boeiend					
Het werk dat ik doe, wordt gewaardeerd					
Mijn takenpakket is uitgebreid					
Ik heb het gevoel verantwoordelijk te zijn voor de taken die ik uitvoer					
Ik mag zelf de volgorde waarin ik mijn taken uitvoer, bepalen					
Ik mag zelf mijn werktempo bepalen					
Ik heb het gevoel niet steeds onder tijdsdruk te moeten werken					
Ik krijg feedback bij de uitvoering van mijn taken					
Ik heb een goede relatie met mijn chef					
Ik heb het gevoel dat mijn collega's graag met mij samenwerken					
Ik krijg steun van mijn collega's					
Ik ben tevreden met mijn loon					
Ik ben tevreden met de mogelijkheden tot promotie die ik heb					
Ik ben tevreden met de werkzekerheid in de sector					
Dit werk laat me toe een normaal familiaal en sociaal leven te leiden					

4 Hoe ervaart u uw fysieke werkomstandigheden?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

U kan een score geven van 1 tot 3

1 : Slecht

2 : Middelmatig

3 : Goed

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Globaal genomen			
Temperatuur			
Lucht			
Licht			
Geluid			

5 In welke mate komt de job die u nu uitvoert overeen met uw verwachtingen?
We vermelden een aantal thema's in het kader van de uitoefening van uw job.
Hierover kan u dan telkens uw mening geven.
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

U kan een score geven van 1 tot 3

1 : Komt niet overeen mijn verwachtingen

2 : Komt gedeeltelijk overeen met mijn verwachtingen

3 : Komt volledig overeen met mijn verwachtingen

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Inhoud van de taken			
Afwisseling in de uitvoering van de taken			
Verantwoordelijkheid voor de taken			
Zelfstandigheid in het uitvoeren van de taken			
Feedback krijgen over de uitvoering van de taken			
Waardering krijgen voor de uitgevoerde taken			
Fysische werkomstandigheden			
Relatie met de chef			
Relatie met de collega's			
Manier van samenwerken			
Het loon			
Kansen om promotie te maken			
Mogelijkheid tot inspraak			
Werkzekerheid in de sector			

6 Welk belang hecht u in uw job aan de volgende thema's?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

U kan een score geven van 1 tot 5

1 : Zeer onbelangrijk

2 : Eerder onbelangrijk

3 : Geen mening

4 : Eerder belangrijk

5 : Zeer belangrijk

	1	2	3	4	5
De taakinhoud van de job					
Feedback krijgen over uitgevoerde taken					
Fysische werkomstandigheden					
Relatie met chef					
Relatie met collega's					
Manier van samenwerken					
Het loon					
Kansen om promotie te maken					
Mogelijkheid tot inspraak					
Werkzekerheid					

7 Welke beroep geniet volgens u het hoogste maatschappelijk aanzien?
Rangschik de volgende beroepen van LAAG naar HOOG op basis van hun maatschappelijk aanzien.

U kan een score geven van 1 tot en met 10

1 : Laagste aanzien

10 : Hoogste aanzien

Beroep	Vermeld hier telkens het nummer
Boekhouder	
Secretaresse	
Maatschappelijk assistent	
Politieagent	
Informaticus	
Verpleegkundige	
Orthopedagoog - Opvoeder	
Leraar	
Vroedvrouw	
Ingenieur	

**8 Hoe kijken uw ouders en uw vrienden naar het zorgberoep dat u uitoefent?
Geef twee keer uw mening: 1 keer over uw ouders en 1 keer over uw vrienden.**

Antwoordmogelijkheden	Ouders	Vrienden
(1) Ze staan er zeer negatief tegenover		
(2) Ze staan er eerder negatief tegenover		
(3) Ze hebben er geen mening over		
(4) Ze staan er eerder positief tegenover		
(5) Ze staan er zeer positief tegenover		

9 Indien u opnieuw voor een job zou kunnen kiezen, zou u dan dezelfde keuze maken?

0 Ja ⇒ *Ga door naar vraag 11*

0 Nee ⇒ *Ga door naar vraag 10*

10 Welke job zou u dan kiezen en waarom?

.....

11 Is het beeld van het zorgberoep in de samenleving volgens u

0 Eerder positief? ⇒ *Ga door naar vraag 12*

0 Eerder negatief? ⇒ *Ga door naar vraag 13*

12 Waaruit blijkt dat eerder positieve beeld in de samenleving?

.....

13 Waaruit blijkt dat eerder negatieve beeld in de samenleving? En op welke manier zou dat volgens u positiever kunnen worden?

.....

ALVAST HARTELIJK BEDANKT VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST!

Gelieve tot slot nog de volgende vragen te willen beantwoorden:

Mijn geslacht: 0 Man
 0 Vrouw

Mijn leeftijd: jaar

Ik bezit het diploma van 0 Maatschappelijk assistent, optie:
 0 Verpleegkunde, optie:
 0 Orthopedagogie, optie:
 0 Vroedkunde, optie:

In het middelbaar onderwijs ben ik afgestudeerd in de onderwijsvorm:

 0 ASO
 0 TSO
 0 BSO
 0 KSO

Ik ben momenteel tewerkgesteld in de 0 Bejaardensector
 0 Jeugdsector
 0 Gezondheidssector
 0 Welzijnssector
 0 Gehandicaptensector
 0 Justitiële sector
 0 Andere:

Ik heb 0 de Belgische nationaliteit
 0 een andere nationaliteit, welke:

BEDANKT!!

Beeldvorming over zorgberoepen

Een onderzoek rond de beeldvorming over
zorgberoepen, in opdracht van het
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Voordat u start met het invullen van de vragenlijst, willen we u vragen de richtlijnen bovenaan op het volgende blad aandachtig te lezen. Eén belangrijke regel die we nu reeds willen vermelden en die voor de hele vragenlijst geldt, is dat u de vragen eerst volledig moet doorlezen voordat u uw antwoord kiest!

Vragenlijst 20 jaar afgestudeerden

Deze vragenlijst kadert in het onderzoek rond zorgberoepen: dit zijn beroepen waarin de zorg voor mensen centraal staat. Studierichtingen zoals maatschappelijk assistent, verpleegkunde en orthopedagogie (= opvoedkunde) bereiden mensen voor op een zorgberoep. Ook studierichtingen op universitair niveau zoals geneeskunde en pedagogie bereiden mensen voor op een zorgberoep, maar dit onderzoek handelt specifiek over de keuze voor een hogeschoolopleiding ter voorbereiding voor een zorgberoep.

De vragenlijst is volledig naamloos. Aarzel dus niet om uw eigen mening te geven!

In de vragenlijst zet u telkens één kruisje of kleurt u één bolletje bij het antwoord dat het beste overeenkomt met uw mening. Volg ook de verwijzingen indien die op uw antwoord van toepassing zijn. De kadertjes die donkerder gekleurd zijn, geven de verschillende antwoordmogelijkheden weer. In de daarop volgende tabellen worden dan nog enkel de cijfers van de antwoordmogelijkheden weergegeven.

MODULE 1: DE OPLEIDING

De eerste vraag handelt over de hogeschoolopleiding die u ongeveer 20 jaar geleden gevolgd heeft.

- 1 Bij welke van de volgende stellingen kunt u zich het beste aansluiten? Zet een kruisje achter een stelling en vermeld onderaan de twee voornaamste redenen waarom u die stelling kiest.

Beschrijving van de stellingen	Zet hier 1 kruisje
Ik was ontgoocheld in de opleiding en zou niet opnieuw dezelfde keuze maken	1
Ik was enigszins teleurgesteld en raad de opleiding niet aan anderen aan	2
De opleiding voldeed aan mijn verwachtingen en ik ben blij die keuze te hebben gemaakt	3
De opleiding was beter dan ikzelf gedacht had, ik kan ze ten stelligste aanraden	4

Reden (en) waarom u die stelling kiest:

-
-

- 3 Bent u tevreden met de job die u op dit moment uitvoert?**
Eerst worden de verschillende antwoordmogelijkheden weergegeven in het grijze kader. In de hierop volgende tabel zet u dan na iedere uitspraak 1 kruisje in het vakje dat het beste met uw mening overeenstemt.

U kan een score geven van 1 tot 5

1 : Geheel oneens

2 : Eerder oneens

3 : Geen mening

4 : Eerder eens

5 : Geheel mee eens

	1	2	3	4	5
Ik voel me over het algemeen gelukkig hier te kunnen werken					
Ik heb dit werk altijd al willen doen					
Het werk dat ik uitoefen, is boeiend					
Het werk dat ik doe, wordt gewaardeerd					
Mijn takenpakket is uitgebreid					
Ik heb het gevoel verantwoordelijk te zijn voor de taken die ik uitvoer					
Ik mag zelf de volgorde waarin ik mijn taken uitvoer, bepalen					
Ik mag zelf mijn werktempo bepalen					
Ik heb het gevoel niet steeds onder tijdsdruk te moeten werken					
Ik krijg feedback bij de uitvoering van mijn taken					
Ik heb een goede relatie met mijn chef					
Ik heb het gevoel dat mijn collega's graag met mij samenwerken					
Ik krijg steun van mijn collega's					
Ik ben tevreden met mijn loon					
Ik ben tevreden met de mogelijkheden tot promotie die ik heb					
Ik ben tevreden met de werkzekerheid in de sector					
Dit werk laat me toe een normaal familiaal en sociaal leven te leiden					

4 Hoe ervaart u uw fysieke werkomstandigheden?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

U kan een score geven van 1 tot 3

1 : Slecht

2 : Middelmatig

3 : Goed

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Globaal genomen			
Temperatuur			
Lucht			
Licht			
Geluid			

5 In welke mate komt de job die u nu uitvoert overeen met uw verwachtingen?
We vermelden een aantal thema's in het kader van de uitoefening van uw job.
Hierover kan u dan telkens uw mening geven.
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)

U kan een score geven van 1 tot 3

1 : Komt niet overeen mijn verwachtingen

2 : Komt gedeeltelijk overeen met mijn verwachtingen

3 : Komt volledig overeen met mijn verwachtingen

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Inhoud van de taken			
Afwisseling in de uitvoering van de taken			
Verantwoordelijkheid voor de taken			
Zelfstandigheid in het uitvoeren van de taken			
Feedback krijgen over de uitvoering van de taken			
Waardering krijgen voor de uitgevoerde taken			
Fysische werkomstandigheden			
Relatie met de chef			
Relatie met de collega's			
Manier van samenwerken			
Het loon			
Kansen om promotie te maken			
Mogelijkheid tot inspraak			
Werkzekerheid in de sector			

**6 Welk belang hecht u in uw job aan de volgende thema's?
(zet telkens 1 kruisje in het vakje wat het beste overeenkomt met je mening)**

U kan een score geven van 1 tot 5

1 : Zeer onbelangrijk

2 : Eerder onbelangrijk

3 : Geen mening

4 : Eerder belangrijk

5 : Zeer belangrijk

	1	2	3	4	5
De taakinhoud van de job					
Feedback krijgen over uitgevoerde taken					
Fysische werkomstandigheden					
Relatie met chef					
Relatie met collega's					
Manier van samenwerken					
Het loon					
Kansen om promotie te maken					
Mogelijkheid tot inspraak					
Werkzekerheid					

**7 Welke beroep geniet volgens u het hoogste maatschappelijk aanzien?
Rangschik de volgende beroepen van LAAG naar HOOG op basis van hun maatschappelijk aanzien.**

U kan een score geven van 1 tot en met 10

1 : Laagste aanzien

10 : Hoogste aanzien

Beroep	Vermeld hier telkens het nummer
Boekhouder	
Secretaresse	
Maatschappelijk assistent	
Politieagent	
Informaticus	
Verpleegkundige	
Orthopedagoog - Opvoeder	
Leraar	
Vroedvrouw	
Ingenieur	

8 Hoe kijken uw ouders, uw gezin en uw familie/vrienden naar het zorgberoep dat u uitoefent?
Geef drie keer uw mening: over uw ouders, gezin en familie/vrienden.

Antwoordmogelijkheden	Ouders	Gezin	Familie Vrienden
(1) Ze staan er zeer negatief tegenover			
(2) Ze staan er eerder negatief tegenover			
(3) Ze hebben er geen mening over			
(4) Ze staan er eerder positief tegenover			
(5) Ze staan er zeer positief tegenover			
(9) Niet van toepassing			

9 Indien u opnieuw voor een job zou kunnen kiezen, zou u dan dezelfde keuze maken?

0 Ja ⇒ *Ga door naar vraag 11*

0 Nee ⇒ *Ga door naar vraag 10*

10 Welke job zou u dan kiezen en waarom?

.....

11 Is het beeld van het zorgberoep in de samenleving volgens u

0 Eerder positief ⇒ *Ga door naar vraag 12*

0 Eerder negatief ⇒ *Ga door naar vraag 13*

12 Waaruit blijkt dat eerder positieve beeld in de samenleving?

.....

13 Waaruit blijkt dat eerder negatieve beeld in de samenleving? En op welke manier zou dat volgens u wat positiever kunnen worden?

.....

ALVAST HARTELIJK BEDANKT VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST!

Gelieve tot slot nog de volgende vragen te willen beantwoorden:

Mijn geslacht: 0 Man
 1 Vrouw

Mijn leeftijd: jaar

Ik bezit het diploma van 0 Maatschappelijk assistent, optie:
 0 Verpleegkunde, optie:
 0 Orthopedagogie, optie:

In het middelbaar onderwijs ben ik afgestudeerd in de onderwijsvorm:

0 ASO
0 TSO
0 BSO
0 KSO

Ik ben momenteel tewerkgesteld in de 0 Bejaardensector
 1 Jeugdsector
 1 Gezondheidssector
 1 Welzijnssector
 1 Gehandicaptensector
 0 Justitiële sector
 0 Andere:

Ik heb momenteel een 0 eerder uitvoerende functie
 0 eerder coördinerende functie
 0 eerder leidinggevende functie

Ik heb 0 de Belgische nationaliteit
 1 een andere nationaliteit, welke:

BEDANKT!!

Bijlage 2

Statistische termen

EEN BESCHRIJVING VAN ENKELE STATISTISCHE TERMEN EN TECHNIEKEN

- Significant:** Men noemt die uitkomsten significant, die een kleine kans hebben om bij toeval te gebeuren. Als kleine kans hebben we in ons onderzoek 5 op 100 genomen (0,05). Dit is ons significantieniveau. We hebben dan een kans van 5% dat we een verschil significant vinden terwijl dit niet het geval is.
- Standaardafwijking:** Dit vinden we in onze tabellen terug onder de afkorting 'St.Dev.' Dit is een getal dat de spreiding aanduidt. De standaardafwijking van een reeks getallen duidt aan in welke mate de scores van elkaar verschillen en afwijken van het gemiddelde. Hoe groter de standaardafwijking, des te meer verschillen de scores onderling en des te minder scores zullen er gelijk zijn aan het gemiddelde.
- Factoranalyse:** Deze methode hebben we toegepast wanneer we het beeld over het zorgberoep wilden te weten komen op basis van een semantische differentiaal. Per respondent hebben we gegevens verzameld op meerdere variabelen (labiel, toegeeflijk, onderworpen,...). We wilden de onderlinge samenhang tussen deze variabelen bondig beschrijven in termen van een kleiner aantal nieuwe variabelen. De dertig verschillende variabelen vielen in een aantal verschillende groepen uiteen, groepen van variabelen die onderling sterk samenhangen, maar die weinig te maken hebben met de andere (groepen) variabelen. We gingen hiernaar op zoek en hebben zeven nieuwe variabelen gevonden. Bij een factoranalyse wordt dus aangenomen dat de waargenomen verbanden tussen de variabelen toe te schrijven zijn aan één of meer eraan ten grondslag liggende variabelen of hypothetische grootheden. Een dergelijke statistische grootheid wordt een latente variabele of factor genoemd.
- Variantie-analyse / F-test:** Variantie-analyse is een techniek om een aantal groepsgemiddelden tegelijkertijd met elkaar te vergelijken. Laten we als voorbeeld de fysische werkomstandigheden bekijken bij werkenden die één jaar geleden afgestudeerd zijn en zij die twintig jaar geleden afgestudeerd zijn (tabel 75 en 76 in bijlage). De gemiddelden van de één jaar afgestudeerden en de twintig jaar afgestudeerden kunnen we gaan

vergelijken. Wat de temperatuur betreft stellen we vast dat de één jaar afgestudeerden een gemiddelde hebben van 2,4126 tegenover een gemiddelde van 2,5143 voor de twintig jaar geleden afgestudeerden. Zijn deze verschillen nu toevallig of zijn ze systematisch? Dit kunnen we nagaan door een F-test. Hierbij wordt nagegaan in welke mate de twee groepsgemiddelden van elkaar verschillen (tussen-groepen variantie) én hoe de spreiding is binnen elke groep (binnen-groepvariantie). Er wordt dan nagegaan of de variantie tussen de groepen groot genoeg is ten opzichte van binnen de groepen. Men kijkt naar de verhouding tussen-groepen variantie/binnen-groep variantie. Het effect is sterker naarmate de groepsgemiddelden meer van elkaar verschillen en/of naarmate de binnen-groep variantie kleiner is. Als beide groepen dezelfde varianties hebben, dan verwachten we een F-waarde van ongeveer 1. In ons voorbeeld hebben we een F-waarde van 1,693. Dit is meer dan 1, maar het verschil blijkt niet significant te zijn ($0,194 > 0,05$). De verschillen die wij vast stellen tussen de twee gemiddelden berusten dus op toeval en kunnen we niet veralgemenen naar de bevolking.

Chi-kwadraat:

Deze toets duidt de samenhang tussen twee kwalitatieve variabelen aan. In ons onderzoek gaan we onder meer na of het al dan niet ontgoocheld zijn in de opleiding samenhangt met het behaalde diploma (tabel 15 en 16 in bijlage). Deze twee variabelen hangen samen als de waarde van de ene variabele informatie verschaft over de waarde van de andere variabele. In de kruistabel is er sprake van een verband als tussen de twee variabelen de frequentieverdelingen per rij en per kolom van elkaar verschillen. Dit toetsen we dus door de chi-kwadraattest. Deze berekent hoeveel men in ieder vakje van de tabel zou verwachten als er geen verband zou bestaan tussen beide variabelen. Vervolgens wordt nagegaan in hoeverre de in het onderzoek gevonden frequenties hiervan afwijken. Hoe groter de afwijkingen, des te meer aanwijzing vormt dit dat beide variabelen niet onafhankelijk zijn. In ons voorbeeld hebben we een chi-kwadraat gevonden van 24,065. De kans dat dit bepaald wordt door toeval is 0,004 of 0,4%. Dit is klein, er is een kans van 99,6% dat er wel degelijk een samenhang is van deze variabelen. We kunnen dus besluiten dat er een samenhang is tussen het behaalde diploma en het

al dan niet ontgoocheld zijn in de opleiding op een significantieniveau van 0,05. De sterkte van de samenhang kunnen we met deze maat niet bepalen.

Bijlage 3

Tabellen

- Tabel 1 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 2 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg
- Tabel 3 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse
- Tabel 4 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse, vervolg
- Tabel 5 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 6 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg
- Tabel 7 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse
- Tabel 8 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse, vervolg
- Tabel 9 Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 10 Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 11 Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 12 Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 13 Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, in aantallen en kolompercentages
- Tabel 14 Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, uitkomst van χ^2
- Tabel 15 Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en kolompercentages
- Tabel 16 Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, χ^2

- Tabel 17 Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en kolompercentages
- Tabel 18 Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, Chi²
- Tabel 19 Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse
- Tabel 20 Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse
- Tabel 21 Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse
- Tabel 22 Beeld van het beroep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse
- Tabel 23 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 24 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst variantieanalyse
- Tabel 25 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 26 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 27 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 28 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 29 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 30 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 31 Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 32 Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 33 Uitspraken over het beroep, bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 34 Uitspraken over het beroep, bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 35 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

- Tabel 36 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 37 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 38 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 39 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 40 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 41 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 42 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 43 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 44 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze studie zorgberoep, uitkomst variantieanalyse
- Tabel 45 Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 46 Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), uitkomst variantieanalyse
- Tabel 47 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 48 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 49 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 50 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 51 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

- Tabel 52 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 53 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 54 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 55 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 56 Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 57 Uitspraken over het zorgberoep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 58 Uitspraken over het zorgberoep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 59 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 60 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 61 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 62 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 63 Inschatting begin – nettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met aantallen en rij- en kolompercentages
- Tabel 64 Inschatting begin – nettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, Chi²
- Tabel 65 Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 66 Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 67 Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

- Tabel 68 Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg
- Tabel 69 Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 70 Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse, vervolg
- Tabel 71 Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 72 Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 73 Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 74 Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 75 Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die 20 jaar zijn afgestudeerd, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 76 Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die 20 jaar zijn afgestudeerd, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 77 Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 78 Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 79 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 80 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg
- Tabel 81 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 82 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse, vervolg
- Tabel 83 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

- Tabel 84 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg
- Tabel 85 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 86 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse, vervolg
- Tabel 87 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Means), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 88 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 89 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden, opgesplitst naar diploma, met gemiddelden (Means), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 90 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden, opgesplitst naar diploma, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 91 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 92 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 93 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 94 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 95 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 96 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 97 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 98 Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 99 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 100 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, uitkomst van variantieanalyse

- Tabel 101 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 102 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 103 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 104 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 105 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 106 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 107 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 108 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse
- Tabel 109 Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)
- Tabel 110 Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, uitkomst van variantieanalyse

Tabel 1 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		verbeteren	zinvol	contact	mensen helpen	professioneel helpen	roeping	geen universiteit	weg van huis willen	toekomst in richting	kans op werk
ASO	Mean	3,0000	4,0667	4,5333	4,6000	4,1333	3,4667	1,0667	1,1333	3,2667	3,0667
	N	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	St. Dev.	,9258	,9612	,6399	,5071	,8338	1,3020	,2582	,5164	1,3870	,8837
TSO	Mean	2,5357	3,8214	4,2857	4,2857	3,5000	3,6154	1,3571	1,3571	3,7143	3,0357
	N	28	28	28	28	28	26	28	28	28	28
	St. Dev.	,8812	1,1880	,8968	,8100	1,0000	1,3290	1,0616	,4880	,9759	1,1380
BSO	Mean	2,5455	4,0455	4,5455	4,3810	3,7273	3,2857	1,0909	1,1818	3,2727	2,8182
	N	22	22	22	21	22	21	22	22	22	22
	St. Dev.	1,1843	1,2902	,6710	,9735	1,2414	1,2705	,4264	,5011	1,4535	1,3675
Total	Mean	2,6462	3,9538	4,4308	4,3906	3,7231	3,4677	1,2000	1,2462	3,4615	2,9692
	N	65	65	65	64	65	62	65	65	65	65
	St. Dev.	1,0067	1,1650	,7699	,8090	1,0681	1,2895	,7542	,5010	1,2510	1,1588

Tabel 2 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg

nu onderwijsvorm		goed betaald	job met afwisseling	interessante vakken	voortzetting studies	lievelings vakken	persoonlijke ontw	zichzelf beter kennen	oud-studenten vertellen	mensen uit werkveld
ASO	Mean	2,5333	3,9333	4,0000	3,8000	3,5333	3,6667	3,2000	1,5333	2,1333
	N	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	St. Dev.	1,1872	,7988	1,0690	1,3732	1,0601	,9759	1,3732	,7432	1,2459
TSO	Mean	2,8519	4,0357	4,2857	3,5357	3,2500	3,5926	2,7037	1,6296	2,4074
	N	27	28	28	28	28	27	27	27	27
	St. Dev.	1,1335	1,0357	,8100	,9993	1,1426	,8439	1,2030	,8389	1,1851
BSO	Mean	2,5714	3,4000	3,1818	3,4762	2,4091	2,9524	2,2381	1,8636	2,2273
	N	21	20	22	21	22	21	21	22	22
	St. Dev.	1,1650	1,3534	1,4355	1,1233	1,2968	1,0235	1,0911	1,0372	1,0660
Total	Mean	2,6825	3,8095	3,8462	3,5781	3,0308	3,3968	2,6667	1,6875	2,2812
	N	63	63	65	64	65	63	63	64	64
	St. Dev.	1,1476	1,1196	1,2020	1,1241	1,2496	,9762	1,2443	,8886	1,1474

Tabel 3 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
verbeteren * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,443	2	1,221	1,213	,304
	Within Groups		62,419	62	1,007		
	Total		64,862	64			
zinvol * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,867	2	,433	,312	,733
	Within Groups		85,995	62	1,387		
	Total		86,862	64			
contact * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,036	2	,518	,871	,424
	Within Groups		36,902	62	,595		
	Total		37,938	64			
mensen helpen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,968	2	,484	,733	,485
	Within Groups		40,267	61	,660		
	Total		41,234	63			
professioneel helpen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,918	2	1,959	1,758	,181
	Within Groups		69,097	62	1,114		
	Total		73,015	64			
roeping * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,263	2	,631	,372	,691
	Within Groups		100,173	59	1,698		
	Total		101,435	61			
geen universiteit * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,220	2	,610	1,075	,348
	Within Groups		35,180	62	,567		
	Total		36,400	64			
weg van huis willen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,627	2	,313	1,259	,291
	Within Groups		15,435	62	,249		
	Total		16,062	64			
toekomst in richting * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,143	2	1,571	1,004	,372
	Within Groups		97,011	62	1,565		
	Total		100,154	64			
kans op werk * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,768	2	,384	,280	,757
	Within Groups		85,170	62	1,374		
	Total		85,938	64			

Tabel 4 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse, vervolg

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
goed betaald * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,367	2	,684	,511	,603
	Within Groups		80,284	60	1,338		
	Total		81,651	62			
job met afwisseling * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	5,017	2	2,508	2,070	,135
	Within Groups		72,698	60	1,212		
	Total		77,714	62			
interessante vakken * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	15,475	2	7,737	6,231	,003
	Within Groups		76,987	62	1,242		
	Total		92,462	64			
voortzetting studies * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,007	2	,503	,391	,678
	Within Groups		78,602	61	1,289		
	Total		79,609	63			
lievelingsvakken * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	13,637	2	6,818	4,898	,011
	Within Groups		86,302	62	1,392		
	Total		99,938	64			
persoonlijke ontw * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	6,275	2	3,138	3,565	,034
	Within Groups		52,804	60	,880		
	Total		59,079	62			
zichzelf beter kennen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	8,161	2	4,080	2,787	,070
	Within Groups		87,839	60	1,464		
	Total		96,000	62			
oud-studenten vertellen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,129	2	,565	,709	,496
	Within Groups		48,621	61	,797		
	Total		49,750	63			
mensen uit werkveld * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,822	2	,411	,305	,738
	Within Groups		82,115	61	1,346		
	Total		82,938	63			

Tabel 5 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		geen interesse in sector	job met weinig contact	geen interesse in helpen	wil universiteit doen	job met weinig doorgroei	minder kans op werk	minder betaalde jobs	saaie jobs	onregel matige uren	veel stress
ASO	Mean	2,2723	1,7879	2,0000	2,6364	2,4242	2,3939	2,2121	2,2121	2,8485	2,6970
	N	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33
	St. Dev.	1,3526	1,1926	1,1990	1,7645	1,2508	1,2232	,8929	1,2185	1,3721	1,2371
TSO	Mean	2,3824	1,4706	1,6765	1,7353	2,0588	2,0882	2,1176	2,0882	2,8235	2,5000
	N	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34
	St. Dev.	1,1810	1,1867	1,1473	1,4834	1,2046	1,3112	1,2251	1,3341	1,6044	1,5025
BSO	Mean	2,1500	1,5000	1,5500	2,5500	1,7368	2,1500	2,0000	2,2000	2,6500	2,3000
	N	20	20	20	20	19	20	20	20	20	20
	St. Dev.	1,4609	1,2354	,8870	1,8489	1,4080	1,4244	1,2978	1,5079	1,3485	1,3416
Total	Mean	2,4598	1,5977	1,7701	2,2644	2,1279	2,2184	2,1264	2,1609	2,7931	2,5287
	N	87	87	87	87	86	87	87	87	87	87
	St. Dev.	1,3190	1,1955	1,1175	1,7149	1,2815	1,2978	1,1186	1,3196	1,4478	1,3626

Tabel 6 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.),
vervolg

nu onderwijsvorm		lichamelijk zwaar	vakken niet interessant	niet mag verderstu deren	niet kunnen ontplooiën	studieniveau beneden mgheden	studie is te zwaar	niet aansluit bij vorige studies	oud-studen ten zijn negatief	mensen uit werkveld zijn neg.
ASO	Mean	2,3333	3,3030	1,0000	2,7273	2,4545	1,7273	2,6667	1,3939	1,8182
	N	33	33	33	33	33	33	33	33	33
	St. Dev.	1,2666	1,5709	,0000	1,2568	1,2770	1,0687	1,5138	,7882	1,0740
TSO	Mean	2,5000	2,9706	1,2424	3,0000	1,6176	1,9706	1,6471	1,6765	1,9697
	N	34	34	33	33	34	34	34	34	33
	St. Dev.	1,4196	1,4246	,9692	1,3919	1,2313	1,4870	1,1776	1,3421	1,2115
BSO	Mean	2,2000	3,0000	1,4000	2,6500	2,0000	2,1000	2,5500	1,5500	1,7000
	N	20	20	20	20	20	20	20	20	20
	St. Dev.	1,4364	1,5560	1,2312	1,4244	1,0260	1,4105	1,5381	,8256	,8645
Total	Mean	2,3678	3,1034	1,1860	2,8140	2,0230	1,9080	2,2414	1,5402	1,8488
	N	87	87	86	86	87	87	87	87	86
	St. Dev.	1,3564	1,5022	,8473	1,3417	1,2480	1,3174	1,4624	1,0433	1,0794

Tabel 7 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
geen interesse in sector * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	4,484	2	2,242	1,298	,279
	Within Groups		145,125	84	1,728		
	Total		149,609	86			
job met weinig contact * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,934	2	,967	,671	,514
	Within Groups		120,986	84	1,440		
	Total		122,920	86			
geen interesse in helpen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,011	2	1,506	1,211	,303
	Within Groups		104,391	84	1,243		
	Total		107,402	86			
wil universiteit doen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	15,716	2	7,858	2,783	,068
	Within Groups		237,204	84	2,824		
	Total		252,920	86			
job met weinig doorgroei * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	5,966	2	2,983	1,853	,163
	Within Groups		133,627	83	1,610		
	Total		139,593	85			
minder kans op werk * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,686	2	,843	,495	,611
	Within Groups		143,164	84	1,704		
	Total		144,851	86			
minder betaalde jobs * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,565	2	,282	,222	,802
	Within Groups		107,045	84	1,274		
	Total		107,609	86			
saaie jobs * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,297	2	,148	,083	,920
	Within Groups		149,450	84	1,779		
	Total		149,747	86			
onregelmatige uren * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,542	2	,271	,127	,881
	Within Groups		179,734	84	2,140		
	Total		180,276	86			
veel stress * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,008	2	1,004	,535	,588
	Within Groups		157,670	84	1,877		
	Total		159,678	86			

Tabel 8 Redenen van leerlingen uit het secundair onderwijs om niet te kiezen voor een studie voor het zorgberoep, per onderwijsvorm, uitkomst van de variantieanalyse, vervolg

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
lichamelijk zwaar * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,197	2	,598	,320	,727
	Within Groups		157,033	84	1,869		
	Total		158,230	86			
vakken niet interessant * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,129	2	1,064	,466	,629
	Within Groups		191,940	84	2,285		
	Total		194,069	86			
niet mag verder studeren * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,163	2	1,081	1,525	,224
	Within Groups		58,861	83	,709		
	Total		61,023	85			
niet kunnen ontplooiën * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,928	2	,964	,529	,591
	Within Groups		151,095	83	1,820		
	Total		153,023	85			
studieniveau beneden mogelijkheden * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	11,743	2	5,871	4,036	,021
	Within Groups		122,211	84	1,455		
	Total		133,954	86			
studie is te zwaar * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,948	2	,974	,555	,576
	Within Groups		147,316	84	1,754		
	Total		149,264	86			
niet aansluit bij vorige studies * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	19,883	2	9,941	5,090	,008
	Within Groups		164,048	84	1,953		
	Total		183,931	86			
oud-studenten zijn negatief * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,339	2	,670	,610	,546
	Within Groups		92,270	84	1,098		
	Total		93,609	86			
mensen uit werkveld zijn neg. * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,956	2	,478	,405	,669
	Within Groups		98,079	83	1,182		
	Total		99,035	85			

Tabel 9 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

nu onderwijsvorm		studie op lichamelijk vlak	studie op emotioneel vlak	studie op sociaal vlak	moeilijkheidsgraad lessen	moeilijkheidsgr. taken&opdrachten	kostprijs van de studie	combinatie stage en lessen
ASO	Mean	3,1458	4,2083	3,6250	2,9792	3,1875	3,1667	3,2979
	N	48	48	48	48	48	48	47
	St. Dev.	1,0312	,7707	,7889	,6355	,7897	,7532	,6566
TSO	Mean	3,2857	3,6667	3,3968	3,4444	3,4237	3,1429	3,3051
	N	63	63	63	63	59	63	59
	St. Dev.	,9576	,8980	,7939	,7987	,7475	,8587	,7011
BSO	Mean	3,4600	3,5000	3,1429	3,7400	3,5870	3,2800	3,2391
	N	50	50	49	50	46	50	46
	St. Dev.	,9082	,8631	,6455	,8762	,8320	,6713	,8990
Total	Mean	3,2981	3,7764	3,3875	3,3975	3,3987	3,1925	3,2829
	N	161	161	160	161	153	161	152
	St. Dev.	,9672	,8943	,7688	,8313	,7975	,7707	,7495

Tabel 10 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
studie op lichamelijk vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,433	2	1,217	1,305	,274
	Within Groups		147,256	158	,932		
	Total		149,689	160			
studie op emotioneel vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	13,534	2	6,767	9,344	,000
	Within Groups		114,417	158	,724		
	Total		127,950	160			
studie op sociaal vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	5,646	2	2,823	5,017	,008
	Within Groups		88,329	157	,563		
	Total		93,975	159			
moeilijkheidsgraad lessen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	14,404	2	7,202	11,834	,000
	Within Groups		96,155	158	,609		
	Total		110,559	160			
moeilijkheidsgr. taken&opdrachten * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,808	2	1,904	3,075	,049
	Within Groups		92,871	150	,619		
	Total		96,680	152			
kostprijs van de studie * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,570	2	,285	,477	,622
	Within Groups		94,461	158	,598		
	Total		95,031	160			
combinatie stage en lessen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,128	2	,064	,112	,894
	Within Groups		84,708	149	,569		
	Total		84,836	151			

Tabel 11 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

zorgeberoep		studie op lichamelijk vlak	studie op emotioneel vlak	studie op sociaal vlak	moeilijkheidsgraad lessen	moeilijkheidsgr. taken&opdrachten	kostprijs van de studie	combinatie stage en lessen
ja	Mean	3,1061	3,6970	3,4242	3,8030	3,7742	3,3182	3,3651
	N	66	66	66	66	62	66	63
	St. Dev.	,9787	,7436	,6807	,7279	,7110	,8069	,7026
neen	Mean	3,4270	3,8876	3,3636	3,1011	3,1294	3,0899	3,2410
	N	89	89	88	89	85	89	83
	St. Dev.	,9640	,9821	,8330	,7840	,7682	,7330	,7423
Total	Mean	3,2903	3,8065	3,3896	3,4000	3,4014	3,1871	3,2945
	N	155	155	154	155	147	155	146
	St. Dev.	,9801	,8908	,7696	,8343	,8080	,7711	,7256

Tabel 12 *Inschatting door leerlingen uit het secundair onderwijs van zwaarte studie zorgberoep op hogeschoolniveau, onderverdeeld naar keuze studie zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
studie op lichamelijk vlak * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	3,903	1	3,903	4,146	,043
	Within Groups		144,033	153	,941		
	Total		147,935	154			
studie op emotioneel vlak * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	1,378	1	1,378	1,745	,189
	Within Groups		120,816	153	,790		
	Total		122,194	154			
studie op sociaal vlak * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	,139	1	,139	,233	,630
	Within Groups		90,485	152	,595		
	Total		90,623	153			
moeilijkheidsgraad lessen * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	18,671	1	18,671	32,268	,000
	Within Groups		88,529	153	,579		
	Total		107,200	154			
moeilijkheidsgr. taken&opdrachten * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	14,905	1	14,905	26,875	,000
	Within Groups		80,415	145	,555		
	Total		95,320	146			
kostprijs van de studie * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	1,975	1	1,975	3,373	,068
	Within Groups		89,599	153	,586		
	Total		91,574	154			
combinatie stage en lessen * zorgeberoep	Between Groups	(Combined)	,552	1	,552	1,048	,308
	Within Groups		75,784	144	,526		
	Total		76,336	145			

Tabel 13 *Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, in aantallen en kolompercentages*

			opleiding die men nu volgt				Total
			maatschappelijk assistent	verpleegkunde	orthopedagogie	vroedkunde	
stelling die het beste bij je past	ontgoocheld in opleiding en niet meer opnieuw aan beginnen	Count % within stelling die het beste bij je past % within opleiding die men nu volgt	1 1,9%				1 ,7%
	enigszins teleurgesteld in de opleiding en raad deze niet aan	Count % within stelling die het beste bij je past % within opleiding die men nu volgt	3 5,8%		2 3,4%	1 4,5%	6 4,1%
	opleiding voldoet aan verwachtingen, blij met die keuze	Count % within stelling die het beste bij je past % within opleiding die men nu volgt	41 78,8%	15 100,0%	47 81,0%	20 90,9%	123 83,7%
	opleiding is beter dan jezelf verwachtte en kunt ze aanraden	Count % within stelling die het beste bij je past % within opleiding die men nu volgt	7 13,5%		9 15,5%	1 4,5%	17 11,6%
Total	Count % within stelling die het beste bij je past % within opleiding die men nu volgt	52 100,0%	15 100,0%	58 100,0%	22 100,0%	147 100,0%	

Tabel 14 *Tevredenheid over opleiding bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, uitkomst van Chi²*

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,296 ^a	9	,606
Likelihood Ratio	10,026	9	,348
Linear-by-Linear Association	,115	1	,735
N of Valid Cases	147		

Tabel 15 *Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en kolompercentages*

			diploma				Total
			maatschappelijk assistent	verpleegkunde	orthopedagogie	vroedkunde	
stelling die het beste bij je past	ontgoocheld in opleiding en niet meer opnieuw aan beginnen	Count	1	4	1	1	7
		% within diploma	1,0%	4,9%	1,4%	5,9%	2,6%
	enigzins teleurgesteld in de opleiding en raad deze niet aan	Count	5	12	3	4	24
		% within diploma	4,9%	14,6%	4,2%	23,5%	8,8%
	opleiding voldoet aan verwachtingen, blij met	Count	86	63	54	11	214
		% within diploma	84,3%	76,8%	76,1%	64,7%	78,7%
	opleiding is beter dan jezelf verwachtte en kunt	Count	10	3	13	1	27
		% within diploma	9,8%	3,7%	18,3%	5,9%	9,9%
Total		Count	102	82	71	17	272
		% within diploma	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 16 *Tevredenheid over opleiding bij één jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, Chi²*

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24,065 ^a	9	,004
Likelihood Ratio	22,911	9	,006
Linear-by-Linear Association	,341	1	,559
N of Valid Cases	272		

Tabel 17 *Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, in aantallen (N) en kolompercentages*

			diploma				Total
			maatschappelijk assistent	verpleegkunde	orthopedagogie	vroedkunde	
stelling die het beste bij je past	ontgoocheld in opleiding en niet meer opnieuw aan beginnen	Count	1		2		3
		% within diploma	2,3%		6,9%		2,9%
	enigzins teleurgesteld in de opleiding en raad deze niet aan	Count	4	2	5		11
		% within diploma	9,3%	6,7%	17,2%		10,5%
	opleiding voldoet aan verwachtingen, blij met	Count	33	28	20	3	84
		% within diploma	76,7%	93,3%	69,0%	100,0%	80,0%
	opleiding is beter dan jezelf verwachtte en kunt	Count	5		2		7
		% within diploma	11,6%		6,9%		6,7%
Total		Count	43	30	29	3	105
		% within diploma	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 18 *Tevredenheid over opleiding bij 20 jaar afgestudeerden, per hogeschoolopleiding, Chi²*

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,800 ^a	9	,367
Likelihood Ratio	12,327	9	,195
Linear-by-Linear Association	1,963	1	,161
N of Valid Cases	105		

Tabel 19 *Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse*

	Mean	Std. Deviation	Analysis N
stabiel	3,2720	,9427	647
vasthoudend	3,0912	1,0120	647
dominant	2,8995	,9164	647
niet afhankelijk	2,9119	1,0586	647
realistisch	3,8408	1,0279	647
vredelievend	4,0386	,8763	647
sterk	3,9258	,9347	647
voorspelbaar	2,6430	1,3005	647
actief	4,0263	1,1688	647
snel	3,9057	1,0827	647
ontspannen	2,7589	1,0763	647
tolerant	3,7512	1,0146	647
zeker	3,6631	1,0443	647
besluitvaardig	3,7790	,9070	647
moedig	3,9459	,8356	647
bescheiden	3,5904	,9364	647
onbeïnvloedbaar	2,9474	,9703	647
betrouwbaar	3,7635	1,0221	647
oprecht	4,2087	,7758	647
gelukkig	3,9907	,8691	647
modern	3,7883	,9311	647
boeiend	4,1484	,9292	647
creatief	4,2257	,8860	647
zelfvertrouwen	4,1005	,8424	647
bekwaam	4,1994	,7311	647
geliefd	3,9614	,8989	647
opstandig	3,1453	,9129	647
optimistisch	3,6893	,8907	647
intelligent	3,9660	,7395	647
vrijgevig	3,4683	1,0192	647

Tabel 20 *Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse*

	Initial	Extraction
stabiel	1,000	,593
vasthoudend	1,000	,463
dominant	1,000	,612
niet afhankelijk	1,000	,474
realistisch	1,000	,492
vredelievend	1,000	,653
sterk	1,000	,549
voorspelbaar	1,000	,652
actief	1,000	,677
snel	1,000	,623
ontspannen	1,000	,461
tolerant	1,000	,623
zeker	1,000	,588
besluitvaardig	1,000	,562
moedig	1,000	,499
bescheiden	1,000	,545
onbeïnvloedbaar	1,000	,514
betrouwbaar	1,000	,682
oprecht	1,000	,519
gelukkig	1,000	,600
modern	1,000	,518
boeiend	1,000	,706
creatief	1,000	,607
zelfvertrouwen	1,000	,590
bekwaam	1,000	,568
geliefd	1,000	,499
opstandig	1,000	,491
optimistisch	1,000	,562
intelligent	1,000	,505
vrijgevig	1,000	,439

Tabel 21 Beeld van het zorgberoep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6,957	23,190	23,190	6,957	23,190	23,190	3,861	12,869	12,869
2	3,253	10,842	34,033	3,253	10,842	34,033	3,689	12,296	25,165
3	1,937	6,458	40,491	1,937	6,458	40,491	2,357	7,856	33,022
4	1,372	4,573	45,064	1,372	4,573	45,064	2,111	7,036	40,058
5	1,290	4,300	49,364	1,290	4,300	49,364	1,728	5,761	45,818
6	1,051	3,502	52,867	1,051	3,502	52,867	1,621	5,403	51,221
7	1,006	3,354	56,221	1,006	3,354	56,221	1,500	4,999	56,221
8	,961	3,205	59,425						
9	,835	2,783	62,209						
10	,783	2,611	64,820						
11	,776	2,585	67,405						
12	,752	2,508	69,913						
13	,714	2,379	72,292						
14	,688	2,294	74,586						
15	,648	2,161	76,747						
16	,626	2,085	78,832						
17	,619	2,064	80,896						
18	,585	1,952	82,847						
19	,574	1,914	84,761						
20	,537	1,789	86,550						
21	,498	1,660	88,210						
22	,487	1,624	89,834						
23	,482	1,608	91,442						
24	,449	1,496	92,938						
25	,400	1,333	94,271						
26	,380	1,266	95,538						
27	,377	1,256	96,793						
28	,342	1,139	97,932						
29	,324	1,080	99,013						
30	,296	,987	100,000						

Tabel 22 *Beeld van het beroep, uitkomst van factoranalyse, principale componenten analyse*

	Component						
	1	2	3	4	5	6	7
stabiel	-4,25E-02	,333	5,453E-02	,284	,117	,606	,126
vasthoudend	3,443E-02	-4,32E-02	5,862E-02	7,875E-02	,647	,156	8,382E-02
dominant	4,999E-02	7,477E-02	3,513E-02	5,879E-02	,770	-2,67E-02	-7,27E-02
niet afhankelijk	-,190	,218	,192	,341	,402	,268	5,666E-02
realistisch	,190	,567	-1,90E-02	-7,04E-02	,223	,270	-7,24E-02
vredelievend	,254	,309	-6,41E-02	1,502E-04	,141	5,991E-02	,683
sterk	,386	,214	,193	4,099E-02	,291	,452	,160
voorspelbaar	4,379E-02	-,325	-4,95E-02	,576	,125	,232	,375
actief	-7,04E-03	,715	6,497E-02	-,350	-5,01E-03	9,378E-02	-,174
snel	,384	-,220	5,475E-02	4,200E-03	2,464E-02	,651	-1,16E-02
ontspannen	,180	-8,55E-02	8,845E-02	,604	,129	-3,47E-02	,175
tolerant	2,204E-02	,697	,226	-2,32E-02	-,173	-7,79E-02	,222
zeker	,462	,153	-1,71E-02	,465	6,310E-02	,351	8,450E-02
besluitvaardig	,471	,495	-4,69E-02	,152	,105	,242	1,206E-02
moedig	,589	,295	,173	1,201E-02	3,165E-03	,187	4,282E-03
bescheiden	-4,32E-02	-,126	,336	9,276E-02	-,323	,190	,515
onbeïnvloedbaar	5,095E-02	-8,46E-03	5,517E-02	,681	1,456E-02	7,645E-02	-,196
betrouwbaar	,158	,792	-1,85E-02	-8,52E-03	6,294E-02	5,841E-02	,152
oprecht	,387	,414	,273	8,878E-02	2,178E-02	-1,13E-02	,339
gelukkig	,482	,186	,457	,310	5,620E-02	3,439E-02	,156
modern	,309	6,448E-02	,596	9,644E-02	,201	7,156E-02	9,507E-02
boeiend	,162	,346	,739	-6,38E-02	-2,11E-02	9,109E-02	-2,84E-02
creatief	,410	2,697E-02	,661	3,399E-02	1,005E-02	1,343E-02	-8,35E-03
zelfvertrouwen	,688	,109	,202	,199	-2,67E-02	,103	-,116
bekwaam	,691	,203	,191	-6,50E-02	2,064E-03	9,354E-02	-6,22E-03
geliefd	,624	4,593E-02	,148	,129	-1,27E-03	-4,48E-02	,260
opstandig	6,671E-02	-,295	,432	,302	,331	-4,92E-02	9,345E-02
optimistisch	,321	,618	,213	7,901E-02	2,863E-02	-,153	-2,89E-02
intelligent	,483	,120	,302	-,246	2,643E-02	,228	,231
vrijgevig	,473	-,183	9,450E-02	,172	,207	-7,91E-02	,306

Tabel 23 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort	luisteren naar problemen v. pers.	mensen observeren	activiteiten doen met mensen	hygiënische zorgen toedienen	mensen begeleiden	mensen helpen met eten en drinken	met mensen praten	administratieve handelingen uitvoeren	overleggen met collega's en anderen
middelbaar	Mean N Std. Deviatio	4,3620 163 ,8665	4,0491 163 ,8735	3,8037 163 ,8739	4,2270 163 ,8840	4,2945 163 ,7109	3,8405 160 ,7727	4,4188 162 1,0110	2,7716 163 ,9019
hogeschool	Mean N Std. Deviatio	4,4932 148 ,7423	4,4122 148 ,7462	3,4797 148 1,1156	3,3878 147 1,2411	4,4730 148 ,7042	2,8630 146 1,1303	4,5338 148 ,7507	3,5850 147 ,9278
Total	Mean N Std. Deviatio	4,4244 311 ,8112	4,2219 311 ,8341	3,6495 311 1,0077	3,8290 310 1,1462	4,3794 311 ,7122	3,3786 309 1,1770	4,4740 308 ,7631	3,1586 309 1,0526

Tabel 24 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
luisteren naar problemen v. pers. * soort	Between Groups	(Combined)	1,337	1	1,337	2,039	,154
	Within Groups		202,637	309	,656		
	Total		203,974	310			
mensen observeren * soort	Between Groups	(Combined)	10,226	1	10,226	15,379	,000
	Within Groups		205,465	309	,665		
	Total		215,691	310			
activiteiten doen met mensen * soort	Between Groups	(Combined)	8,140	1	8,140	8,203	,004
	Within Groups		306,657	309	,992		
	Total		314,797	310			
hygiënische zorgen toedienen * soort	Between Groups	(Combined)	54,440	1	54,440	47,702	,000
	Within Groups		351,499	308	1,141		
	Total		405,939	309			
mensen begeleiden * soort	Between Groups	(Combined)	2,471	1	2,471	4,935	,027
	Within Groups		154,757	309	,501		
	Total		157,228	310			
mensen helpen met eten en drinken * soort	Between Groups	(Combined)	73,586	1	73,586	63,976	,000
	Within Groups		353,113	307	1,150		
	Total		426,699	308			
met mensen praten * soort	Between Groups	(Combined)	1,017	1	1,017	1,751	,187
	Within Groups		177,775	306	,581		
	Total		178,792	307			
administratieve handelingen uitvoeren * soort	Between Groups	(Combined)	50,993	1	50,993	53,939	,000
	Within Groups		290,236	307	,945		
	Total		341,230	308			
overleggen met collega's en anderen * soort	Between Groups	(Combined)	32,262	1	32,262	55,063	,000
	Within Groups		181,049	309	,586		
	Total		213,312	310			

Tabel 25 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		luisteren naar problemen v. pers.	mensen observeren	activiteiten doen met mensen	hygiënische zorgen toedienen	mensen begeleiden	mensen helpen met eten en drinken	met mensen praten	administratieve handelingen uitvoeren	overleggen met collega's en anderen
ASO	Mean	4,6667	4,1250	4,1250	4,0625	4,5208	3,5625	4,5417	2,7917	3,8542
	N	48	48	48	48	48	48	48	48	48
	St. Dev.	,5955	,8903	,5696	,8850	,5454	1,0086	,6510	1,0306	,8249
TSO	Mean	4,3594	3,8125	3,6875	4,1875	4,3281	3,6875	4,3651	2,6032	3,8594
	N	64	64	64	64	64	64	63	63	64
	St. Dev.	,8041	,8522	1,0216	,9407	,7139	1,1109	,8093	1,0402	,9406
BSO	Mean	4,0784	4,2745	3,6471	4,4314	4,0392	4,2941	4,3673	2,9608	4,1961
	N	51	51	51	51	51	51	49	51	51
	St. Dev.	1,0553	,8265	,8444	,7812	,7736	,7292	,8340	,9372	,8949
Total	Mean	4,3620	4,0491	3,8037	4,2270	4,2945	3,8405	4,4188	2,7716	3,9632
	N	163	163	163	163	163	163	160	162	163
	St. Dev.	,8665	,8735	,8739	,8840	,7109	1,0179	,7727	1,0110	,9019

Tabel 26 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
luisteren naar problemen v. pers. * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	8,557	2	4,278	6,053	,003
	Within Groups		113,087	160	,707		
	Total		121,644	162			
mensen observeren * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	6,450	2	3,225	4,405	,014
	Within Groups		117,157	160	,732		
	Total		123,607	162			
activiteiten doen met mensen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	7,071	2	3,535	4,849	,009
	Within Groups		116,647	160	,729		
	Total		123,718	162			
hygiënische zorgen toedienen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,529	2	1,764	2,294	,104
	Within Groups		123,072	160	,769		
	Total		126,601	162			
mensen begeleiden * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	5,855	2	2,927	6,162	,003
	Within Groups		76,010	160	,475		
	Total		81,865	162			
mensen helpen met eten en drinken * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	15,702	2	7,851	8,256	,000
	Within Groups		152,151	160	,951		
	Total		167,853	162			
met mensen praten * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,036	2	,518	,866	,423
	Within Groups		93,908	157	,598		
	Total		94,944	159			
administratieve handelingen uitvoeren * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,632	2	1,816	1,794	,170
	Within Groups		160,918	159	1,012		
	Total		164,549	161			
overleggen met collega's en anderen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	4,026	2	2,013	2,521	,084
	Within Groups		127,753	160	,798		
	Total		131,779	162			

Tabel 27 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

onderwijsvorm middelb. ond.		luisteren naar problemen v. pers.	mensen observeren	activiteiten doen met mensen	hygiënische zorgen toedienen	mensen begeleiden	mensen helpen met eten en drinken	met mensen praten	administra tieve handeling en uitvoeren	overleggen met collega's en anderen
ASO	Mean	4,6438	4,4110	3,7260	3,0822	4,4932	2,6806	4,6986	3,5694	4,6712
	N	73	73	73	73	73	72	73	72	73
	St. Dev.	,6946	,7039	,9612	1,1874	,7288	1,0855	,6387	,9468	,5285
TSO	Mean	4,3333	4,4583	3,2778	3,7606	4,4444	3,0845	4,3750	3,5833	4,5417
	N	72	72	72	71	72	71	72	72	72
	St. Dev.	,7691	,7494	1,2129	1,1888	,6897	1,1433	,8297	,8841	,6266
Total	Mean	4,4897	4,4345	3,5034	3,4167	4,4690	2,8811	4,5379	3,5764	4,6069
	N	145	145	145	144	145	143	145	144	145
	St. Dev.	,7464	,7247	1,1126	1,2319	,7076	1,1289	,7548	,9128	,5809

Tabel 28 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
luisteren naar problemen v. pers. * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	3,495	1	3,495	6,512	,012
	Within Groups		76,740	143	,537		
	Total		80,234	144			
mensen observeren * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,081	1	,081	,154	,695
	Within Groups		75,546	143	,528		
	Total		75,628	144			
activiteiten doen met mensen * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	7,283	1	7,283	6,092	,015
	Within Groups		170,965	143	1,196		
	Total		178,248	144			
hygiënische zorgen toedienen * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	16,564	1	16,564	11,735	,001
	Within Groups		200,436	142	1,412		
	Total		217,000	143			
mensen begeleiden * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,086	1	,086	,171	,680
	Within Groups		72,024	143	,504		
	Total		72,110	144			
mensen helpen met eten en drinken * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	5,833	1	5,833	4,696	,032
	Within Groups		175,146	141	1,242		
	Total		180,979	142			
met mensen praten * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	3,797	1	3,797	6,938	,009
	Within Groups		78,245	143	,547		
	Total		82,041	144			
administratieve handelingen uitvoeren * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,007	1	,007	,008	,928
	Within Groups		119,153	142	,839		
	Total		119,160	143			
overleggen met collega's en anderen * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,609	1	,609	1,813	,180
	Within Groups		47,985	143	,336		
	Total		48,593	144			

Tabel 29 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

opleiding die men nu volgt		luisteren naar problemen v. pers.	mensen observeren	activiteiten doen met mensen	hygiënische zorgen toedienen	mensen begeleiden	mensen helpen met eten en drinken	met mensen praten	administratieve handelingen uitvoeren	overleggen met collega's en anderen
maatschappelijk assistent	Mean	4,6154	4,1346	3,2885	2,2941	4,5192	2,0980	4,7500	4,0192	4,5192
	N	52	52	52	51	52	51	52	52	52
	St. Dev	,6904	,8863	,8708	1,1366	,7273	1,0441	,5192	,8042	,6101
verpleegkunde	Mean	3,9333	4,7333	2,4667	4,8000	3,6000	3,7333	3,7333	3,3333	4,2667
	N	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	St. Dev	1,2228	,5936	1,0601	,4140	,7368	1,1629	1,0328	,8997	,7037
orthopedagogie	Mean	4,6034	4,5000	4,3448	3,5000	4,7069	3,2586	4,7069	3,1053	4,7931
	N	58	58	58	58	58	58	58	57	58
	St. Dev	,4935	,5997	,5789	,6556	,4592	,8284	,4959	,8385	,4495
vroedkunde	Mean	4,2727	4,6364	2,3636	4,6818	4,3182	3,0000	4,1364	4,0455	4,5455
	N	22	22	22	22	22	21	22	22	22
	St. Dev	,8270	,6580	1,0022	,4767	,7162	1,0488	1,0372	,7222	,5958
Total	Mean	4,4898	4,4150	3,4830	3,3904	4,4694	2,8621	4,5374	3,5959	4,6054
	N	147	147	147	146	147	145	147	146	147
	St. Dev	,7436	,7480	1,1187	1,2450	,7052	1,1342	,7519	,9216	,5800

Tabel 30 Taken die voorkomen in het zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
luisteren naar problemen v. pers. * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	7,251	3	2,417	4,703	,004
	Within Groups		73,484	143	,514		
	Total		80,735	146			
mensen observeren * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	7,105	3	2,368	4,541	,005
	Within Groups		74,582	143	,522		
	Total		81,687	146			
activiteiten doen met mensen * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	88,107	3	29,369	44,394	,000
	Within Groups		94,601	143	,662		
	Total		182,707	146			
hygiënische zorgen toedienen * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	128,486	3	42,829	63,179	,000
	Within Groups		96,261	142	,678		
	Total		224,747	145			
mensen begeleiden * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	15,242	3	5,081	12,663	,000
	Within Groups		57,371	143	,401		
	Total		72,612	146			
mensen helpen met eten en drinken * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	50,678	3	16,893	17,700	,000
	Within Groups		134,564	141	,954		
	Total		185,241	144			
met mensen praten * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	17,253	3	5,751	12,596	,000
	Within Groups		65,291	143	,457		
	Total		82,544	146			
administratieve handelingen uitvoeren * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	28,520	3	9,507	14,265	,000
	Within Groups		94,637	142	,666		
	Total		123,158	145			
overleggen met collega's en anderen * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	4,230	3	1,410	4,492	,005
	Within Groups		44,886	143	,314		
	Total		49,116	146			

Tabel 31 Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		sociaal beroep	zelfstandig beroep	assiterend beroep	technisch beroep
so	Mean	4,3822	3,5223	3,1911	3,1401
	N	157	157	157	157
	Std. Deviation	,7385	1,0164	,9815	1,1737
hogeschool	Mean	4,2568	3,6622	2,5743	2,6351
	N	148	148	148	148
	Std. Deviation	,8091	,9444	,9338	1,0826
Total	Mean	4,3213	3,5902	2,8918	2,8951
	N	305	305	305	305
	Std. Deviation	,7748	,9830	1,0056	1,1566

Tabel 32 Uitspraken over het beroep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
sociaal beroep * soort	Between Groups (Combined)	1,198	1	1,198	2,002	,158
	Within Groups	181,313	303	,598		
	Total	182,511	304			
zelfstandig beroep * soort	Between Groups (Combined)	1,490	1	1,490	1,545	,215
	Within Groups	292,280	303	,965		
	Total	293,770	304			
assiterend beroep * soort	Between Groups (Combined)	28,980	1	28,980	31,535	,000
	Within Groups	278,450	303	,919		
	Total	307,430	304			
technisch beroep * soort	Between Groups (Combined)	19,428	1	19,428	15,203	,000
	Within Groups	387,214	303	1,278		
	Total	406,643	304			

Tabel 33 Uitspraken over het beroep, bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		sociaal beroep	zelfstandig beroep	assisterend beroep	technisch beroep
ASO	Mean	4,4792	3,5833	2,9792	2,5625
	N	48	48	48	48
	St. Dev.	,7143	1,0280	1,0415	1,2012
TSO	Mean	4,3594	3,4687	3,1094	3,2969
	N	64	64	64	64
	St. Dev.	,6514	,9590	,9278	1,1364
BSO	Mean	4,2941	3,5882	3,5098	3,5490
	N	51	51	51	51
	St. Dev.	,8554	1,0803	,9669	1,0259
Total	Mean	4,3742	3,5399	3,1963	3,1595
	N	163	163	163	163
	St. Dev.	,7377	1,0138	,9929	1,1860

Tabel 34 Uitspraken over het beroep, bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
sociaal beroep * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,870	2	,435	,797	,452
	Within Groups		87,302	160	,546		
	Total		88,172	162			
zelfstandig beroep * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,534	2	,267	,257	,773
	Within Groups		165,957	160	1,037		
	Total		166,491	162			
assisterend beroep * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	7,759	2	3,880	4,085	,019
	Within Groups		151,959	160	,950		
	Total		159,718	162			
technisch beroep * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	26,053	2	13,027	10,328	,000
	Within Groups		201,799	160	1,261		
	Total		227,853	162			

Tabel 35 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

onderwijsvorm middelb. ond.		sociaal beroep	zelfstandig beroep	assisterend beroep	technisch beroep
ASO	Mean	4,2740	3,7260	2,4384	2,4110
	N	73	73	73	73
	St. Dev.	,8377	,9318	,8973	1,0519
TSO	Mean	4,2222	3,5972	2,7083	2,8611
	N	72	72	72	72
	St. Dev.	,7912	,9737	,9559	1,0655
Total	Mean	4,2483	3,6621	2,5724	2,6345
	N	145	145	145	145
	St. Dev.	,8125	,9518	,9335	1,0789

Tabel 36 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
sociaal beroep * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,097	1	,097	,146	,703
	Within Groups		94,965	143	,664		
	Total		95,062	144			
zelfstandig beroep * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,601	1	,601	,662	,417
	Within Groups		129,840	143	,908		
	Total		130,441	144			
assisterend beroep * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	2,642	1	2,642	3,075	,082
	Within Groups		122,848	143	,859		
	Total		125,490	144			
technisch beroep * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	7,345	1	7,345	6,553	,012
	Within Groups		160,282	143	1,121		
	Total		167,628	144			

Tabel 37 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

opleiding die men nu volgt		sociaal beroep	zelfstandig beroep	assisterend beroep	technisch beroep
maatschappelijk assistent	Mean	4,1731	3,7692	2,4808	2,3654
	N	52	52	52	52
	St. Dev.	,9439	,8991	,7794	1,0484
verpleegkunde	Mean	4,1333	3,8667	3,2667	3,6000
	N	15	15	15	15
	St. Dev.	1,0601	1,1255	,7037	,6325
orthopedagogie	Mean	4,2586	3,4655	2,2069	2,3276
	N	58	58	58	58
	St. Dev.	,6639	,9950	,8113	,9438
vroedkunde	Mean	4,5000	3,7727	3,3182	3,4091
	N	22	22	22	22
	St. Dev.	,5976	,7516	1,0861	1,0538
Total	Mean	4,2517	3,6599	2,5782	2,6327
	N	147	147	147	147
	St. Dev.	,8096	,9472	,9358	1,0859

Tabel 38 Uitspraken over het beroep, bij hogeschoolstudenten, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
sociaal beroep * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	1,891	3	,630	,961	,413
	Within Groups		93,796	143	,656		
	Total		95,687	146			
zelfstandig beroep * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	3,734	3	1,245	1,399	,246
	Within Groups		127,259	143	,890		
	Total		130,993	146			
assisterend beroep * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	27,646	3	9,215	13,151	,000
	Within Groups		100,204	143	,701		
	Total		127,850	146			
technisch beroep * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	36,412	3	12,137	12,785	,000
	Within Groups		135,752	143	,949		
	Total		172,163	146			

Tabel 39 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort	Mean	uit interesse	voor het geld	goede kans op een baan	uit roeping	voor de roem, het aanzien	afwisseling in het werk	veel contact met mensen	inzet voor de medemens	gemakkelijk deeltijds werken	beroep met actie en spanning	groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid
soort	Mean	4,5316	2,4367	3,6115	3,6282	2,0382	3,5633	4,4620	4,1975	2,6899	3,1013	3,5063
	N	158	158	157	156	157	158	158	157	158	158	158
	Std. Deviatie	,8421	1,0493	,9651	1,1925	1,0246	1,0493	,8031	1,0028	,9436	1,2008	,9082
hogeschool	Mean	4,4595	1,7568	3,2721	3,6892	1,6757	3,7483	4,5676	4,4730	2,2432	3,1554	3,3446
	N	148	148	147	148	148	147	148	148	148	148	148
	Std. Deviatie	,7412	,9230	,9691	1,0092	,7930	,8427	,5491	,6111	,9230	1,0862	,9669
Total	Mean	4,4967	2,1078	3,4474	3,6579	1,8623	3,6525	4,5131	4,3311	2,4739	3,1275	3,4281
	N	306	306	304	304	305	305	306	305	306	306	306
	Std. Deviatie	,7944	1,0456	,9803	1,1057	,9358	,9583	,6929	,8460	,9586	1,1452	,9390

Tabel 40 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
uit interesse * soort	Between Groups	(Combined)	,398	1	,398	,630	,428
	Within Groups		192,099	304	,632		
	Total		192,497	305			
voor het geld * soort	Between Groups	(Combined)	35,331	1	35,331	36,029	,000
	Within Groups		298,110	304	,981		
	Total		333,441	305			
goede kans op een baan * soort	Between Groups	(Combined)	8,743	1	8,743	9,349	,002
	Within Groups		282,415	302	,935		
	Total		291,158	303			
uit roeping * soort	Between Groups	(Combined)	,282	1	,282	,230	,632
	Within Groups		370,139	302	1,226		
	Total		370,421	303			
voor de roem, het aanzien * soort	Between Groups	(Combined)	10,013	1	10,013	11,842	,001
	Within Groups		256,203	303	,846		
	Total		266,216	304			
afwisseling in het werk * soort	Between Groups	(Combined)	2,606	1	2,606	2,856	,092
	Within Groups		276,554	303	,913		
	Total		279,161	304			
veel contact met mensen * soort	Between Groups	(Combined)	,851	1	,851	1,777	,183
	Within Groups		145,596	304	,479		
	Total		146,448	305			
inzet voor de medemens * soort	Between Groups	(Combined)	5,783	1	5,783	8,275	,004
	Within Groups		211,771	303	,699		
	Total		217,554	304			
gemakkelijk deeltijds werken * soort	Between Groups	(Combined)	15,244	1	15,244	17,484	,000
	Within Groups		265,047	304	,872		
	Total		280,291	305			
beroep met actie en spanning * soort	Between Groups	(Combined)	,224	1	,224	,170	,680
	Within Groups		399,805	304	1,315		
	Total		400,029	305			
groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid * soort	Between Groups	(Combined)	1,999	1	1,999	2,277	,132
	Within Groups		266,919	304	,878		
	Total		268,918	305			

Tabel 41 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

		uit interesse	voor het geld	goede kans op een baan	uit roeping	voor de roem, het aanzien	afwisseling in het werk	veel contact met mensen	inzet voor de medemens	gemakkelijk deeltijds werken	beroep met actie en spanning	groepswork met gedeelde verantwoord elijkh
nu onderwijsvorm												
ASO	Mean	4,5417	2,1250	3,3125	3,4375	1,7292	3,7708	4,5833	4,3542	2,5625	2,8542	3,3750
	N	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48
	St. Dev.	,7426	,8411	,8031	1,2188	,7920	,8053	,7096	,9563	,7693	1,1667	,8411
TSO	Mean	4,5846	2,3385	3,6615	3,8769	1,8594	3,5692	4,4308	4,0462	2,6154	3,1077	3,4000
	N	65	65	65	65	64	65	65	65	65	65	65
	St. Dev.	,7884	1,0198	,9727	1,0681	1,0058	1,0602	,8655	1,0067	,8605	1,1473	,9487
BSO	Mean	4,4510	2,9020	3,8400	3,4082	2,5294	3,2941	4,4314	4,2600	2,9412	3,2745	3,7451
	N	51	51	50	49	51	51	51	50	51	51	51
	St. Dev.	,9657	1,1359	,9971	1,2570	1,0460	1,1882	,7812	1,0063	1,1732	1,2662	,9131
Total	Mean	4,5305	2,4512	3,6135	3,6049	2,0307	3,5427	4,4756	4,2025	2,7012	3,0854	3,5000
	N	164	164	163	162	163	164	164	163	164	164	164
	St. Dev.	,8321	1,0526	,9514	1,1867	1,0148	1,0471	,7945	,9948	,9540	1,1951	,9168

Tabel 42 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
uit interesse * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,519	2	,259	,372	,690
	Within Groups		112,329	161	,698		
	Total		112,848	163			
voor het geld * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	16,296	2	8,148	7,984	,000
	Within Groups		164,314	161	1,021		
	Total		180,610	163			
goede kans op een baan * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	7,064	2	3,532	4,049	,019
	Within Groups		139,586	160	,872		
	Total		146,650	162			
uit roeping * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	8,051	2	4,026	2,927	,056
	Within Groups		218,665	159	1,375		
	Total		226,716	161			
voor de roem, het aanzien * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	18,927	2	9,464	10,236	,000
	Within Groups		147,919	160	,924		
	Total		166,847	162			
afwisseling in het werk * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	5,695	2	2,848	2,650	,074
	Within Groups		173,006	161	1,075		
	Total		178,701	163			
veel contact met mensen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	,788	2	,394	,621	,539
	Within Groups		102,115	161	,634		
	Total		102,902	163			
inzet voor de medemens * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,858	2	1,429	1,452	,237
	Within Groups		157,461	160	,984		
	Total		160,319	162			
gemakkelijk deeltijds werken * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	4,339	2	2,170	2,425	,092
	Within Groups		144,021	161	,895		
	Total		148,360	163			
beroep met actie en spanning * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	4,423	2	2,211	1,559	,214
	Within Groups		228,382	161	1,419		
	Total		232,805	163			
groepswork met gedeelde verantwoordelijk * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	4,464	2	2,232	2,711	,069
	Within Groups		132,536	161	,823		
	Total		137,000	163			

Tabel 43 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze studie zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

zorgberoep		uit interesse	voor het geld	goede kans op een baan	uit roeping	voor de roem, het aanzien	afwisseling in het werk	veel contact met mensen	inzet voor de medemens	gemakkelijk deeltijds werken	beroep met actie en spanning	groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid
ja	Mean	4,5909	2,6212	3,6462	3,8485	2,1515	3,7576	4,5758	4,1667	2,5606	3,3636	3,7273
	N	66	66	65	66	66	66	66	66	66	66	66
	St. Dev.	,6319	1,0636	1,0221	,9960	,9646	1,0086	,5834	1,0013	,9467	1,0323	,8866
neen	Mean	4,4891	2,3043	3,5870	3,4667	1,9560	3,4239	4,3804	4,2198	2,7826	2,9130	3,3478
	N	92	92	92	90	91	92	92	91	92	92	92
	St. Dev.	,9664	1,0243	,9276	1,3000	1,0637	1,0611	,9239	1,0089	,9356	1,2809	,8949
Total	Mean	4,5316	2,4367	3,6115	3,6282	2,0382	3,5633	4,4620	4,1975	2,6899	3,1013	3,5063
	N	158	158	157	156	157	158	158	157	158	158	158
	St. Dev.	,8421	1,0493	,9651	1,1925	1,0246	1,0493	,8031	1,0028	,9436	1,2008	,9082

Tabel 44 Redenen om voor zorgberoep te kiezen, volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze studie zorgberoep, uitkomst variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
uit interesse * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,398	1	,398	,560	,455
	Within Groups		110,944	156	,711		
	Total		111,342	157			
voor het geld * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	3,859	1	3,859	3,562	,061
	Within Groups		169,009	156	1,083		
	Total		172,867	157			
goede kans op een baan * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,133	1	,133	,143	,706
	Within Groups		145,166	155	,937		
	Total		145,299	156			
uit roeping * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	5,551	1	5,551	3,978	,048
	Within Groups		214,885	154	1,395		
	Total		220,436	155			
voor de roem, het aanzien * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	1,462	1	1,462	1,396	,239
	Within Groups		162,309	155	1,047		
	Total		163,771	156			
afwisseling in het werk * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	4,278	1	4,278	3,959	,048
	Within Groups		168,589	156	1,081		
	Total		172,867	157			
veel contact met mensen * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	1,466	1	1,466	2,292	,132
	Within Groups		99,806	156	,640		
	Total		101,272	157			
inzet voor de medemens * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,108	1	,108	,107	,744
	Within Groups		156,771	155	1,011		
	Total		156,879	156			
gemakkelijk deeltijds werken * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	1,894	1	1,894	2,142	,145
	Within Groups		137,910	156	,884		
	Total		139,804	157			
beroep met actie en spanning * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	7,803	1	7,803	5,569	,020
	Within Groups		218,577	156	1,401		
	Total		226,380	157			
groepswerk met gedeelde verantwoordelijkheid * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	5,533	1	5,533	6,963	,009
	Within Groups		123,960	156	,795		
	Total		129,494	157			

Tabel 45 *Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

soort		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
so	Mean	3,6076	4,0633	3,4304	3,1519
	N	158	158	158	158
	Std. Deviation	,9958	,8422	,8089	,8828
hogeschool	Mean	3,2313	4,1284	3,6216	3,5270
	N	147	148	148	148
	Std. Deviation	1,0984	,7217	,7038	,6111
Total	Mean	3,4262	4,0948	3,5229	3,3333
	N	305	306	306	306
	Std. Deviation	1,0616	,7856	,7647	,7851

Tabel 46 *Inschatting zwaarte zorgberoep, vergelijking leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), uitkomst variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichamenlijk vlak * soort	Between Groups	(Combined)	10,783	1	10,783	9,847	,002
	Within Groups		331,807	303	1,095		
	Total		342,590	304			
beroep op emotioneel vlak * soort	Between Groups	(Combined)	,324	1	,324	,524	,470
	Within Groups		187,928	304	,618		
	Total		188,252	305			
beroep op sociaal vlak * soort	Between Groups	(Combined)	2,795	1	2,795	4,840	,029
	Within Groups		175,545	304	,577		
	Total		178,340	305			
beroep op intellectueel vlak * soort	Between Groups	(Combined)	10,754	1	10,754	18,444	,000
	Within Groups		177,246	304	,583		
	Total		188,000	305			

Tabel 47 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

nu onderwijsvorm		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
ASO	Mean	3,2917	4,4167	3,5833	2,9583
	N	48	48	48	48
	St. Dev.	1,0306	,7096	,7945	,8495
TSO	Mean	3,7077	4,0615	3,4615	3,2154
	N	65	65	65	65
	St. Dev.	,9957	,7881	,9027	,9269
BSO	Mean	3,8039	3,6471	3,2353	3,2353
	N	51	51	51	51
	St. Dev.	,8722	,8677	,6508	,7896
Total	Mean	3,6159	4,0366	3,4268	3,1463
	N	164	164	164	164
	St. Dev.	,9870	,8428	,8069	,8669

Tabel 48 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichamelijk vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	7,397	2	3,698	3,933	,021
	Within Groups		151,402	161	,940		
	Total		158,799	163			
beroep op emotioneel vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	14,713	2	7,356	11,719	,000
	Within Groups		101,068	161	,628		
	Total		115,780	163			
beroep op sociaal vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,125	2	1,562	2,442	,090
	Within Groups		102,997	161	,640		
	Total		106,122	163			
beroep op intellectueel vlak * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	2,410	2	1,205	1,616	,202
	Within Groups		120,078	161	,746		
	Total		122,488	163			

Tabel 49 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

onderwijsvorm middelb. ond.		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
ASO	Mean	3,0411	4,2055	3,6027	3,4658
	N	73	73	73	73
	St. Dev.	1,1719	,6864	,7405	,6473
TSO	Mean	3,4930	4,0417	3,6528	3,5833
	N	71	72	72	72
	St. Dev.	,9239	,7588	,6747	,5753
Total	Mean	3,2639	4,1241	3,6276	3,5241
	N	144	145	145	145
	St. Dev.	1,0773	,7254	,7066	,6133

Tabel 50 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichamenlijk vlak * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	7,349	1	7,349	6,579	,011
	Within Groups		158,623	142	1,117		
	Total		165,972	143			
beroep op emotioneel vlak * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,973	1	,973	1,860	,175
	Within Groups		74,793	143	,523		
	Total		75,766	144			
beroep op sociaal vlak * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,091	1	,091	,181	,671
	Within Groups		71,799	143	,502		
	Total		71,890	144			
beroep op intellectueel vlak * onderwijsvorm middelb. ond.	Between Groups	(Combined)	,501	1	,501	1,335	,250
	Within Groups		53,664	143	,375		
	Total		54,166	144			

Tabel 51 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

zorgberoep		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
ja	Mean	3,5152	3,9545	3,4848	3,5606
	N	66	66	66	66
	St. Dev.	,9960	,7531	,8085	,7469
neen	Mean	3,6739	4,1413	3,3913	2,8587
	N	92	92	92	92
	St. Dev.	,9957	,8967	,8114	,8591
Total	Mean	3,6076	4,0633	3,4304	3,1519
	N	158	158	158	158
	St. Dev.	,9958	,8422	,8089	,8828

Tabel 52 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichame- lijk vlak * zorg- beroep	Between Groups	(Combined)	,969	1	,969	,977	,325
	Within Groups		154,702	156	,992		
	Total		155,671	157			
beroep op emotio- neel vlak * zorg- beroep	Between Groups	(Combined)	1,340	1	1,340	1,900	,170
	Within Groups		110,027	156	,705		
	Total		111,367	157			
beroep op sociaal vlak * zorg- beroep	Between Groups	(Combined)	,336	1	,336	,512	,475
	Within Groups		102,398	156	,656		
	Total		102,734	157			
beroep op intellect- ueel vlak * zorg- beroep	Between Groups	(Combined)	18,934	1	18,934	28,560	,000
	Within Groups		103,421	156	,663		
	Total		122,354	157			

Tabel 53 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

geslacht		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
man	Mean	2,8571	3,8571	3,4643	3,0000
	N	28	28	28	28
	St. Dev.	1,2387	,8034	,8812	,9428
vrouw	Mean	3,7721	4,0735	3,4191	3,1765
	N	136	136	136	136
	St. Dev.	,8517	,8488	,7940	,8510
Total	Mean	3,6159	4,0366	3,4268	3,1463
	N	164	164	164	164
	St. Dev.	,9870	,8428	,8069	,8669

Tabel 54 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, per geslacht, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichamelijk vlak * geslacht	Between Groups	(Combined)	19,436	1	19,436	22,594	,000
	Within Groups		139,362	162	,860		
	Total		158,799	163			
beroep op emotioneel vlak * geslacht	Between Groups	(Combined)	1,087	1	1,087	1,536	,217
	Within Groups		114,693	162	,708		
	Total		115,780	163			
beroep op sociaal vlak * geslacht	Between Groups	(Combined)	,047	1	,047	,072	,788
	Within Groups		106,075	162	,655		
	Total		106,122	163			
beroep op intellectueel vlak * geslacht	Between Groups	(Combined)	,723	1	,723	,962	,328
	Within Groups		121,765	162	,752		
	Total		122,488	163			

Tabel 55 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

opleiding die men nu volgt		beroep op lichamelijk vlak	beroep op emotioneel vlak	beroep op sociaal vlak	beroep op intellectueel vlak
maatschappelijk assistent	Mean	2,3654	4,3654	3,5769	3,5192
	N	52	52	52	52
	St. Dev	1,1207	,5611	,7234	,6101
verpleegkunde	Mean	4,3571	3,8667	3,7333	3,8000
	N	14	15	15	15
	St. Dev	,6333	,8338	,7988	,5606
orthopedagogie	Mean	3,4655	4,1379	3,6724	3,4828
	N	58	58	58	58
	St. Dev	,6273	,7362	,7105	,6280
vroedkunde	Mean	3,9545	3,7273	3,5455	3,4545
	N	22	22	22	22
	St. Dev	,7854	,7673	,5958	,5958
Total	Mean	3,2329	4,1293	3,6259	3,5238
	N	146	147	147	147
	St. Dev	1,1020	,7241	,7043	,6119

Tabel 56 *Inschatting zwaarte zorgberoep volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
beroep op lichamelijk vlak * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	71,425	3	23,808	32,303	,000
	Within Groups		104,658	142	,737		
	Total		176,082	145			
beroep op emotioneel vlak * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	7,493	3	2,498	5,172	,002
	Within Groups		69,051	143	,483		
	Total		76,544	146			
beroep op sociaal vlak * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	,566	3	,189	,375	,771
	Within Groups		71,856	143	,502		
	Total		72,422	146			
beroep op intellectueel vlak * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	1,349	3	,450	1,206	,310
	Within Groups		53,318	143	,373		
	Total		54,667	146			

Tabel 57 Uitspraken over het zorgberoep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		typisch beroep voor meisjes	mensen die graag praktisch bezig zijn	vooral mensen uit de lagere klassen	vooral geschikt voor jongere mensen
so	Mean	1,8734	3,4051	1,7848	2,8797
	N	158	158	158	158
	Std. Deviation	1,0751	,9906	,9862	1,1857
hogeschool	Mean	1,8446	3,0204	1,5068	2,5878
	N	148	147	148	148
	Std. Deviation	1,0544	,9685	,8123	1,0558
Total	Mean	1,8595	3,2197	1,6503	2,7386
	N	306	305	306	306
	Std. Deviation	1,0635	,9972	,9154	1,1324

Tabel 58 Uitspraken over het zorgberoep, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
typisch beroep voor meisjes * soort	Between Groups	(Combined)	,063	1	,063	,056	,813
	Within Groups		344,894	304	1,135		
	Total		344,958	305			
mensen die graag praktisch bezig zijn * soort	Between Groups	(Combined)	11,267	1	11,267	11,731	,001
	Within Groups		291,015	303	,960		
	Total		302,282	304			
vooral mensen uit de lagere klassen * soort	Between Groups	(Combined)	5,908	1	5,908	7,194	,008
	Within Groups		249,677	304	,821		
	Total		255,585	305			
vooral geschikt voor jongere mensen * soort	Between Groups	(Combined)	6,512	1	6,512	5,147	,024
	Within Groups		384,573	304	1,265		
	Total		391,085	305			

Tabel 59 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

zorgberoep		typisch beroep voor meisjes	mensen die graag praktisch bezig zijn	vooral mensen uit de lagere klassen	vooral geschikt voor jongere mensen
ja	Mean	1,6212	3,3485	1,6212	2,8485
	N	66	66	66	66
	St. Dev.	,9075	1,0596	,8551	1,2184
neen	Mean	2,0543	3,4457	1,9022	2,9022
	N	92	92	92	92
	St. Dev.	1,1518	,9419	1,0593	1,1679
Total	Mean	1,8734	3,4051	1,7848	2,8797
	N	158	158	158	158
	St. Dev.	1,0751	,9906	,9862	1,1857

Tabel 60 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, opgesplitst naar keuze zorgberoep, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
typisch beroep voor meisjes * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	7,210	1	7,210	6,454	,012
	Within Groups		174,259	156	1,117		
	Total		181,468	157			
mensen die graag praktisch bezig zijn * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,363	1	,363	,368	,545
	Within Groups		153,713	156	,985		
	Total		154,076	157			
vooral mensen uit de lagere klassen * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	3,034	1	3,034	3,162	,077
	Within Groups		149,650	156	,959		
	Total		152,684	157			
vooral geschikt voor jongere mensen * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,111	1	,111	,078	,780
	Within Groups		220,604	156	1,414		
	Total		220,715	157			

Tabel 61 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		typisch beroep voor meisjes	mensen die graag praktisch bezig zijn	vooral mensen uit de lagere klassen	vooral geschikt voor jongere mensen
ASO	Mean	2,3333	3,4375	1,8333	3,0208
	N	48	48	48	48
	St. Dev.	1,0980	,9432	,7810	1,1576
TSO	Mean	1,8615	3,3077	1,6462	2,8615
	N	65	65	65	65
	St. Dev.	1,1575	1,0742	1,0522	1,2232
BSO	Mean	1,4902	3,5294	1,8431	2,7800
	N	51	51	51	50
	St. Dev.	,7035	,8798	1,0464	1,1480
Total	Mean	1,8841	3,4146	1,7622	2,8834
	N	164	164	164	163
	St. Dev.	1,0648	,9777	,9774	1,1779

Tabel 62 Uitspraken over het zorgberoep bij leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
typisch beroep voor meisjes * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	17,633	2	8,817	8,491	,000
	Within Groups		167,166	161	1,038		
	Total		184,799	163			
mensen die graag praktisch bezig zijn * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,440	2	,720	,751	,473
	Within Groups		154,365	161	,959		
	Total		155,805	163			
vooral mensen uit de lagere klassen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,452	2	,726	,758	,470
	Within Groups		154,273	161	,958		
	Total		155,726	163			
vooral geschikt voor jongere mensen * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	1,472	2	,736	,527	,591
	Within Groups		223,313	160	1,396		
	Total		224,785	162			

Tabel 63 *Inschattin begin – nettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, met aantallen en rij- en kolompercentages*

			begin - nettoloon per maand					Total
			31.000 BEF - 36.000 BEF	36.000 BEF - 41.000 BEF	41.000 BEF - 46.000 BEF	46.000 BEF - 51.000 BEF	51.000 BEF - 56.000 BEF	
SOORT	secundair	Count	36	70	44	7	5	162
		% within SOORT	22,2%	43,2%	27,2%	4,3%	3,1%	100,0%
		% within begin - nettoloon per maand	87,8%	67,3%	37,0%	20,6%	41,7%	52,3%
	hogeschool	Count	5	34	75	27	7	148
		% within SOORT	3,4%	23,0%	50,7%	18,2%	4,7%	100,0%
		% within begin - nettoloon per maand	12,2%	32,7%	63,0%	79,4%	58,3%	47,7%
Total	Count	41	104	119	34	12	310	
	% within SOORT	13,2%	33,5%	38,4%	11,0%	3,9%	100,0%	
	% within begin - nettoloon per maand	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 64 *Inschattin begin – nettoloon per maand van een zorgbeoefenaar, vergelijking tussen leerlingen uit het secundair onderwijs en hogeschoolstudenten, Chi²*

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	55,555 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	59,587	4	,000
Linear-by-Linear Association	45,401	1	,000
N of Valid Cases	310		

Tabel 65 Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

opleiding die men nu volgt		niet goed met collega's opschieten	niet goed met afdelingshoofd opschieten	werk is lichamenteel te zwaar	werk is geestelijk te zwaar	niet meer op onregelmatige uren willen werken	capaciteiten niet volledig kunnen benutten	teveel stress	te weinig verdienen	niet voldoende gewaardeerd	niet voldoende afwisseling
maatschappelijk assistent	Mean	2,8654	2,7885	2,6346	4,2692	3,4808	2,9038	4,2308	3,2885	3,6471	2,2115
	N	52	52	52	52	52	52	52	52	51	52
	St. Dev.	,8638	,7498	1,1552	,5282	,7273	,7985	,6141	,9769	,7436	,9359
verpleegkunde	Mean	3,1333	2,8000	4,1333	4,0000	3,8000	2,8000	4,0667	3,5333	3,5333	2,4667
	N	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	St. Dev.	,9155	,9411	,5164	,6547	,8619	,6761	,7037	1,1255	1,1872	,7432
orthopedagogie	Mean	3,1034	2,6552	3,4828	4,2414	3,5862	2,7241	3,8793	3,1228	3,4386	2,1379
	N	58	58	58	58	58	58	58	57	57	58
	St. Dev.	,8724	,7387	,9777	,6834	,8591	,7676	,7274	,8878	,8664	,9449
vroedkunde	Mean	3,1818	2,7727	4,2727	4,0455	3,8182	2,8182	3,9545	2,6364	3,0455	2,0909
	N	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
	St. Dev.	,7950	1,0204	,7025	,9989	,7327	,6645	,7222	,5811	,8985	,4264
Total	Mean	3,0340	2,7347	3,3673	4,1973	3,6054	2,8095	4,0340	3,1507	3,4621	2,1905
	N	147	147	147	147	147	147	147	146	145	147
	St. Dev.	,8634	,8052	1,1473	,6888	,7986	,7525	,6965	,9347	,8821	,8627

Tabel 66 Redenen om uit het zorgberoep te stappen volgens studenten uit het hoger onderwijs, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
niet goed met collega's opschieten * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	2,387	3	,796	1,069	,364
	Within Groups		106,443	143	,744		
	Total		108,830	146			
niet goed met afdelingshoofd opschieten * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	,613	3	,204	,311	,818
	Within Groups		94,040	143	,658		
	Total		94,653	146			
werk is lichamenteel te zwaar * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	55,526	3	18,509	19,370	,000
	Within Groups		136,637	143	,956		
	Total		192,163	146			
werk is geestelijk te zwaar * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	1,473	3	,491	1,035	,379
	Within Groups		67,806	143	,474		
	Total		69,279	146			
niet meer op onregelmatige uren willen werken * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	2,393	3	,798	1,257	,291
	Within Groups		90,722	143	,634		
	Total		93,116	146			
capaciteiten niet volledig kunnen benutten * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	,889	3	,296	,518	,671
	Within Groups		81,778	143	,572		
	Total		82,667	146			
teveel stress * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	3,556	3	1,185	2,520	,060
	Within Groups		67,274	143	,470		
	Total		70,830	146			
te weinig verdienen * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	9,047	3	3,016	3,640	,014
	Within Groups		117,638	142	,828		
	Total		126,685	145			
niet voldoende gewaardeerd * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	5,671	3	1,890	2,506	,062
	Within Groups		106,370	141	,754		
	Total		112,041	144			
niet voldoende afwisseling * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	1,546	3	,515	,688	,561
	Within Groups		107,121	143	,749		
	Total		108,667	146			

Tabel 67 *Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

soort		gelukkig op werkplek	werk altijd al willen doen	werk is boeiend	werk wordt gewaardeerd	takenpakket is uitgebreid	verantwoordelijk voor taken	volgorde van taken zelf bepalen	werktempo zelf bepalen	niet steeds onder tijdsdruk moeten werken
1 jaar	Mean	4,3852	3,9926	4,4498	3,7228	4,3071	4,5836	4,1111	3,4296	2,8619
	N	270	270	269	267	267	269	270	270	268
	Std. Deviation	,8179	1,1176	,8025	1,0787	,9710	,7001	1,0251	1,3249	1,2208
20 jaar	Mean	4,2952	3,9903	4,2952	3,7143	4,4571	4,6762	4,1981	3,4528	2,6604
	N	105	103	105	105	105	105	106	106	106
	Std. Deviation	,8652	1,0891	,9499	1,2067	,8774	,4902	1,0639	1,3103	1,2938
Total	Mean	4,3600	3,9920	4,4064	3,7204	4,3495	4,6096	4,1356	3,4362	2,8048
	N	375	373	374	372	372	374	376	376	374
	Std. Deviation	,8312	1,1083	,8480	1,1146	,9468	,6488	1,0355	1,3191	1,2435

Tabel 68 *Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg*

soort		feedback krijgen over uitgevoerde taken	goede relatie met mijn chef	gevoel dat collega's graag met me samenwerken	steun krijgen van collega's	tevreden met loon	tevreden met promotie mogelijkheden	tevreden met werkzekerheid in sector	normaal familiaal en sociaal leven kunnen leiden
1 jaar	Mean	3,5296	3,9888	4,3643	4,4444	3,5259	2,9888	3,6222	3,2889
	N	270	269	269	270	270	268	270	270
	Std. Deviation	1,1329	1,0275	,7338	,7333	1,1937	1,0792	1,1067	1,3762
20 jaar	Mean	3,1429	3,9706	4,2453	4,2547	3,2170	3,0194	3,8857	3,6792
	N	105	102	106	106	106	103	105	106
	Std. Deviation	1,1964	1,0941	,7661	,7936	1,3381	1,3502	1,0407	1,3133
Total	Mean	3,4213	3,9838	4,3307	4,3910	3,4388	2,9973	3,6960	3,3989
	N	375	371	375	376	376	371	375	376
	Std. Deviation	1,1625	1,0448	,7440	,7546	1,2421	1,1590	1,0937	1,3684

Tabel 69 *Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
gelukkig op werkplek * soort	Between Groups (Combined)		,612	1	,612	,885	,347
	Within Groups		257,788	373	,691		
	Total		258,400	374			
werk altijd al willen doen * soort	Between Groups (Combined)		,000	1	,000	,000	,986
	Within Groups		456,975	371	1,232		
	Total		456,976	372			
werk is boeiend * soort	Between Groups (Combined)		1,804	1	1,804	2,520	,113
	Within Groups		266,420	372	,716		
	Total		268,225	373			
werk wordt gewaardeerd * soort	Between Groups (Combined)		,006	1	,006	,004	,947
	Within Groups		460,919	370	1,246		
	Total		460,925	371			
takenpakket is uitgebreid * soort	Between Groups (Combined)		1,696	1	1,696	1,897	,169
	Within Groups		330,874	370	,894		
	Total		332,570	371			
verantwoordelijk voor taken * soort	Between Groups (Combined)		,647	1	,647	1,539	,216
	Within Groups		156,359	372	,420		
	Total		157,005	373			
volgorde van taken zelf bepalen * soort	Between Groups (Combined)		,576	1	,576	,537	,464
	Within Groups		401,506	374	1,074		
	Total		402,082	375			
werktempo zelf bepalen * soort	Between Groups (Combined)		,041	1	,041	,023	,878
	Within Groups		652,427	374	1,744		
	Total		652,468	375			
niet steeds onder tijdsdruk moeten werken * soort	Between Groups (Combined)		3,086	1	3,086	2,001	,158
	Within Groups		573,665	372	1,542		
	Total		576,751	373			

Tabel 70 *Tevredenheid over de job bij werkenden die één jaar afgestudeerd zijn en zij die 20 jaar afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse, vervolg*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
feedback krijgen over uitgevoerde taken * soort	Between Groups (Combined)		11,309	1	11,309	8,537	,004
	Within Groups		494,120	373	1,325		
	Total		505,429	374			
goede relatie met mijn chef * soort	Between Groups (Combined)		,025	1	,025	,023	,881
	Within Groups		403,878	369	1,095		
	Total		403,903	370			
gevoel dat collega's graag met me samenwerken * soort	Between Groups (Combined)		1,077	1	1,077	1,951	,163
	Within Groups		205,920	373	,552		
	Total		206,997	374			
steun krijgen van collega's * soort	Between Groups (Combined)		2,740	1	2,740	4,861	,028
	Within Groups		210,789	374	,564		
	Total		213,529	375			
tevreden met loon * soort	Between Groups (Combined)		7,265	1	7,265	4,756	,030
	Within Groups		571,328	374	1,528		
	Total		578,593	375			
tevreden met promotiemogelijkheden * soort	Between Groups (Combined)		,070	1	,070	,052	,820
	Within Groups		496,928	369	1,347		
	Total		496,997	370			
tevreden met werkzekerheid in sector * soort	Between Groups (Combined)		5,249	1	5,249	4,428	,036
	Within Groups		442,095	373	1,185		
	Total		447,344	374			
normaal familiaal en sociaal leven kunnen leiden * soort	Between Groups (Combined)		11,599	1	11,599	6,282	,013
	Within Groups		690,561	374	1,846		
	Total		702,160	375			

Tabel 71 *Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

diploma		gelukkig op werkplek	werk altijd al willen doen	werk is boeiend	werk wordt gewaardeerd	takenpakket is uitgebreid	verantwoordelijk voor taken	volgorde van taken zelf bepalen	werktempo zelf bepalen	niet steeds onder tijdsdruk moeten werken
maatschappelijk assistent	Mean	4,3333	3,7902	4,4336	3,6713	4,3944	4,6154	4,5556	3,8542	2,8182
	N	144	143	143	143	142	143	144	144	143
	Std. Deviation	,8446	1,1619	,9004	1,1245	,9450	,6810	,7735	1,2174	1,2426
verpleegkunde	Mean	4,4144	4,2613	4,3604	3,6091	4,2973	4,6339	3,7500	2,9821	2,6071
	N	111	111	111	110	111	112	112	112	112
	Std. Deviation	,7683	1,0154	,6980	1,1013	,9302	,5694	1,1508	1,3219	1,2033
orthopedagogie	Mean	4,2700	3,8889	4,3400	3,7778	4,3434	4,5354	3,9300	3,3300	3,0101
	N	100	99	100	99	99	99	100	100	99
	Std. Deviation	,9195	1,0869	,9663	1,1208	,9914	,7187	1,0661	1,2638	1,2657
vroedkunde	Mean	4,7000	4,4500	4,8000	4,4000	4,3500	4,8000	4,3000	3,5000	2,8000
	N	20	20	20	20	20	20	20	20	20
	Std. Deviation	,4702	,9445	,4104	,8826	,8751	,4104	,7327	1,4327	1,2814
Total	Mean	4,3600	3,9920	4,4064	3,7204	4,3495	4,6096	4,1356	3,4362	2,8048
	N	375	373	374	372	372	374	376	376	374
	Std. Deviation	,8312	1,1083	,8480	1,1146	,9468	,6488	1,0355	1,3191	1,2435

Tabel 72 *Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

diploma		feedback krijgen over uitgevoerde taken	goede relatie met mijn chef	gevoel dat collega's graag met me samenwerken	steun krijgen van collega's	tevreden met loon	tevreden met promotiemogelijkheden	tevreden met werkzekerheid in sector	normaal familiaal en sociaal leven kunnen leiden
maatschappelijk assistent	Mean	3,3077	3,8671	4,3403	4,4167	3,4931	2,8531	3,4861	4,0278
	N	143	143	144	144	144	143	144	144
	Std. Deviation	1,2174	1,1211	,7588	,7619	1,2460	1,1193	1,1030	1,0441
verpleegkunde	Mean	3,3750	4,0991	4,3125	4,3571	3,1250	3,2589	4,1607	2,8750
	N	112	111	112	112	112	112	112	112
	Std. Deviation	1,0998	,8629	,6979	,6556	1,2529	1,1290	,9060	1,4340
orthopedagogie	Mean	3,6100	4,0404	4,2828	4,3200	3,7000	2,9388	3,4141	3,1100
	N	100	99	99	100	100	98	99	100
	Std. Deviation	1,1538	1,0683	,8086	,8748	1,1326	1,1912	1,1429	1,3699
vroedkunde	Mean	3,5500	3,8889	4,6000	4,7500	3,5000	2,8333	4,0000	3,2500
	N	20	18	20	20	20	18	20	20
	Std. Deviation	1,0990	1,2783	,5026	,4443	1,3955	1,2948	,8584	1,3717
Total	Mean	3,4213	3,9838	4,3307	4,3910	3,4388	2,9973	3,6960	3,3989
	N	375	371	375	376	376	371	375	376
	Std. Deviation	1,1625	1,0448	,7440	,7546	1,2421	1,1590	1,0937	1,3684

Tabel 73 *Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
gelukkig op werkplek * diploma	Between Groups	(Combined)	3,553	3	1,184	1,724	,162
	Within Groups		254,847	371	,687		
	Total		258,400	374			
werk altijd al willen doen * diploma	Between Groups	(Combined)	19,118	3	6,373	5,371	,001
	Within Groups		437,857	369	1,187		
	Total		456,976	372			
werk is boeiend * diploma	Between Groups	(Combined)	3,880	3	1,293	1,810	,145
	Within Groups		264,344	370	,714		
	Total		268,225	373			
werk wordt gewaardeerd * diploma	Between Groups	(Combined)	11,270	3	3,757	3,075	,028
	Within Groups		449,654	368	1,222		
	Total		460,925	371			
takenpakket is uitgebreid * diploma	Between Groups	(Combined)	,592	3	,197	,219	,883
	Within Groups		331,978	368	,902		
	Total		332,570	371			
verantwoordelijk voor taken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,342	3	,447	1,063	,365
	Within Groups		155,663	370	,421		
	Total		157,005	373			
volgorde van taken zelf bepalen * diploma	Between Groups	(Combined)	46,817	3	15,606	16,341	,000
	Within Groups		355,266	372	,955		
	Total		402,082	375			
werktempo zelf bepalen * diploma	Between Groups	(Combined)	49,456	3	16,485	10,170	,000
	Within Groups		603,012	372	1,621		
	Total		652,468	375			
niet steeds onder tijdsdruk moeten werken * diploma	Between Groups	(Combined)	8,574	3	2,858	1,861	,136
	Within Groups		568,177	370	1,536		
	Total		576,751	373			

Tabel 74 *Tevredenheid over de job bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
feedback krijgen over uitgevoerde taken * diploma	Between Groups	(Combined)	5,978	3	1,993	1,480	,220
	Within Groups		499,452	371	1,346		
	Total		505,429	374			
goede relatie met mijn chef * diploma	Between Groups	(Combined)	3,901	3	1,300	1,193	,312
	Within Groups		400,002	367	1,090		
	Total		403,903	370			
gevoel dat collega's graag met me samenwerken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,728	3	,576	1,041	,374
	Within Groups		205,270	371	,553		
	Total		206,997	374			
steun krijgen van collega's * diploma	Between Groups	(Combined)	3,305	3	1,102	1,949	,121
	Within Groups		210,224	372	,565		
	Total		213,529	375			
tevreden met loon * diploma	Between Groups	(Combined)	18,350	3	6,117	4,061	,007
	Within Groups		560,243	372	1,506		
	Total		578,593	375			
tevreden met promotiemogelijkheden * diploma	Between Groups	(Combined)	11,457	3	3,819	2,887	,036
	Within Groups		485,540	367	1,323		
	Total		496,997	370			
tevreden met werkzekerheid in sector * diploma	Between Groups	(Combined)	40,244	3	13,415	12,225	,000
	Within Groups		407,100	371	1,097		
	Total		447,344	374			
normaal familiaal en sociaal leven kunnen leiden * diploma	Between Groups	(Combined)	96,481	3	32,160	19,752	,000
	Within Groups		605,679	372	1,628		
	Total		702,160	375			

Tabel 75 Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die 20 jaar zijn afgestudeerd, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		fysische werkomst: globaal genomen	fysische werkomst: temperatuur	fysische werkomst: lucht	fysische werkomst: licht	fysische werkomst: geluid
1 jaar	Mean	2,5672	2,4126	2,2862	2,5799	2,5390
	N	268	269	269	269	269
	Std. Deviation	,5398	,6725	,7653	,6275	,6314
20 jaar	Mean	2,6058	2,5143	2,4762	2,6095	2,4857
	N	104	105	105	105	105
	Std. Deviation	,5291	,6950	,6664	,5800	,7221
Total	Mean	2,5780	2,4412	2,3396	2,5882	2,5241
	N	372	374	374	374	374
	Std. Deviation	,5364	,6795	,7429	,6139	,6576

Tabel 76 Fysische werkomstandigheden bij werkenden die één jaar zijn afgestudeerd en werkenden die 20 jaar zijn afgestudeerd, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fysische werkomst: globaal genomen * soort	Between Groups	(Combined)	,112	1	,112	,387	,534
	Within Groups		106,628	370	,288		
	Total		106,739	371			
fysische werkomst: temperatuur * soort	Between Groups	(Combined)	,780	1	,780	1,693	,194
	Within Groups		171,426	372	,461		
	Total		172,206	373			
fysische werkomst: lucht * soort	Between Groups	(Combined)	2,725	1	2,725	4,989	,026
	Within Groups		203,150	372	,546		
	Total		205,874	373			
fysische werkomst: licht * soort	Between Groups	(Combined)	,066	1	,066	,175	,676
	Within Groups		140,522	372	,378		
	Total		140,588	373			
fysische werkomst: geluid * soort	Between Groups	(Combined)	,215	1	,215	,496	,482
	Within Groups		161,069	372	,433		
	Total		161,283	373			

Tabel 77 Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

		fysische werkomst: globaal genomen	fysische werkomst: temperatuur	fysische werkomst: lucht	fysische werkomst: licht	fysische werkomst: geluid
diploma	Mean	2,6549	2,5241	2,4414	2,5586	2,5034
maatschappelijk assistent	N	142	145	145	145	145
	Std. Deviation	,4917	,6570	,7059	,6222	,6884
verpleegkunde	Mean	2,4414	2,2818	2,1000	2,4818	2,5455
	N	111	110	110	110	110
	Std. Deviation	,5829	,6924	,7288	,6736	,5848
orthopedagogie	Mean	2,6364	2,5455	2,5051	2,7273	2,4949
	N	99	99	99	99	99
	Std. Deviation	,5240	,6589	,7336	,5310	,7196
vroedkunde	Mean	2,5000	2,2000	2,1000	2,7000	2,7000
	N	20	20	20	20	20
	Std. Deviation	,5130	,6959	,7881	,4702	,4702
Total	Mean	2,5780	2,4412	2,3396	2,5882	2,5241
	N	372	374	374	374	374
	Std. Deviation	,5364	,6795	,7429	,6139	,6576

Tabel 78 Fysische werkomstandigheden bij werkenden, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fysische werkomst: globaal genomen * diploma	Between Groups	(Combined)	3,369	3	1,123	3,998	,008
	Within Groups		103,370	368	,281		
	Total		106,739	371			
fysische werkomst: temperatuur * diploma	Between Groups	(Combined)	6,031	3	2,010	4,476	,004
	Within Groups		166,175	370	,449		
	Total		172,206	373			
fysische werkomst: lucht * diploma	Between Groups	(Combined)	11,675	3	3,892	7,415	,000
	Within Groups		194,199	370	,525		
	Total		205,874	373			
fysische werkomst: licht * diploma	Between Groups	(Combined)	3,537	3	1,179	3,183	,024
	Within Groups		137,052	370	,370		
	Total		140,588	373			
fysische werkomst: geluid * diploma	Between Groups	(Combined)	,815	3	,272	,626	,598
	Within Groups		160,468	370	,434		
	Total		161,283	373			

Tabel 79 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		verwachting en: inhoud van taken	verw: afwisseling in uitvoering taken	verw: verantwoordelijkheid voor de taken	verw: zelfstandigheid in uitvoeren taken	verw: feedback over uitvoering taken	verw: waardering voor uitgevoerde taken	verw: fysische werkomstandigheden
1 jaar	Mean	2,4870	2,5651	2,6148	2,6952	2,1264	2,1481	2,2889
	N	269	269	270	269	269	270	270
	Std. Deviation	,5367	,5799	,5910	,5219	,7063	,6737	,6775
20 jaar	Mean	2,4857	2,6038	2,7547	2,7500	2,0000	2,0755	2,3491
	N	105	106	106	104	106	106	106
	Std. Deviation	,5391	,5803	,4743	,4777	,7303	,7131	,6625
Total	Mean	2,4866	2,5760	2,6543	2,7105	2,0907	2,1277	2,3059
	N	374	375	376	373	375	376	376
	Std. Deviation	,5367	,5795	,5634	,5099	,7145	,6848	,6730

Tabel 80 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg

soort		verw: relatie met chef	verw: relatie met collega's	verw: manier van samenwerken	verw: loon	verw: kans om promotie te maken	verw: mogelijkheid tot inspraak	verw: werkzekerheid in de sector
1 jaar	Mean	2,3858	2,7063	2,4944	2,2444	2,0338	2,2082	2,3481
	N	267	269	269	270	266	269	270
	Std. Deviation	,6583	,4955	,6085	,6619	,6693	,6645	,6879
20 jaar	Mean	2,3495	2,5943	2,4245	2,1048	2,0481	2,3048	2,5048
	N	103	106	106	105	104	105	105
	Std. Deviation	,6818	,5482	,6008	,7196	,7291	,7088	,5904
Total	Mean	2,3757	2,6747	2,4747	2,2053	2,0378	2,2353	2,3920
	N	370	375	375	375	370	374	375
	Std. Deviation	,6642	,5127	,6064	,6805	,6856	,6777	,6650

Tabel 81 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
verwachtingen: inhoud van taken * soort	Between Groups	(Combined)	,000	1	,000	,000	,984
	Within Groups		107,433	372	,289		
	Total		107,433	373			
verw: afwisseling in uitvoering taken * soort	Between Groups	(Combined)	,114	1	,114	,339	,561
	Within Groups		125,470	373	,336		
	Total		125,584	374			
verw: verantwoordelijkheid voor de taken * soort	Between Groups	(Combined)	1,490	1	1,490	4,739	,030
	Within Groups		117,563	374	,314		
	Total		119,053	375			
verw: zelfstandigheid in uitvoeren taken * soort	Between Groups	(Combined)	,226	1	,226	,867	,352
	Within Groups		96,504	371	,260		
	Total		96,729	372			
verw: feedback over uitvoering taken * soort	Between Groups	(Combined)	1,215	1	1,215	2,388	,123
	Within Groups		189,703	373	,509		
	Total		190,917	374			
verw: waardering voor uitgevoerde taken * soort	Between Groups	(Combined)	,402	1	,402	,857	,355
	Within Groups		175,470	374	,469		
	Total		175,872	375			
verw: fysische werkomstandigheden * soort	Between Groups	(Combined)	,276	1	,276	,608	,436
	Within Groups		169,552	374	,453		
	Total		169,827	375			

Tabel 82 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen bij werkenden die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse, vervolg

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
verw: relatie met chef * soort	Between Groups	(Combined)	,098	1	,098	,221	,639
	Within Groups		162,683	368	,442		
	Total		162,781	369			
verw: relatie met collega's * soort	Between Groups	(Combined)	,953	1	,953	3,653	,057
	Within Groups		97,356	373	,261		
	Total		98,309	374			
verw: manier van samenwerken * soort	Between Groups	(Combined)	,371	1	,371	1,010	,315
	Within Groups		137,138	373	,368		
	Total		137,509	374			
verw: loon * soort	Between Groups	(Combined)	1,475	1	1,475	3,204	,074
	Within Groups		171,714	373	,460		
	Total		173,189	374			
verw: kans om promotie te maken * soort	Between Groups	(Combined)	,015	1	,015	,032	,858
	Within Groups		173,455	368	,471		
	Total		173,470	369			
verw: mogelijkheid tot inspraak * soort	Between Groups	(Combined)	,704	1	,704	1,536	,216
	Within Groups		170,590	372	,459		
	Total		171,294	373			
verw: werkzekerheid in de sector * soort	Between Groups	(Combined)	1,854	1	1,854	4,230	,040
	Within Groups		163,522	373	,438		
	Total		165,376	374			

Tabel 83 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

diploma		verwachting en: inhoud van taken	verw: afwisseling in uitvoering taken	verw: verantwoordel ijkheid voor de taken	verw: zelfstandighei d in uitvoeren taken	verw: feedback over uitvoering taken	verw: waardering voor uitgevoerde taken	verw: fysische werkomstandi gheden
maatschappelijk assistent	Mean	2,4931	2,6138	2,6345	2,7310	2,0552	2,1034	2,3448
	N	144	145	145	145	145	145	145
	Std. Deviation	,5419	,5914	,5871	,4895	,7433	,7044	,6706
verpleegkunde	Mean	2,4955	2,5045	2,7143	2,7455	2,0268	2,0446	2,1161
	N	111	111	112	110	112	112	112
	Std. Deviation	,5200	,5701	,5099	,4581	,6218	,6629	,6402
orthopedagogie	Mean	2,3939	2,5556	2,5758	2,6020	2,1919	2,1818	2,4545
	N	99	99	99	98	99	99	99
	Std. Deviation	,5499	,5929	,6076	,6048	,7516	,6756	,6742
vroedkunde	Mean	2,8500	2,8000	2,8500	2,9000	2,2105	2,5000	2,3500
	N	20	20	20	20	19	20	20
	Std. Deviation	,3663	,4104	,3663	,3078	,7873	,6070	,6708
Total	Mean	2,4866	2,5760	2,6543	2,7105	2,0907	2,1277	2,3059
	N	374	375	376	373	375	376	376
	Std. Deviation	,5367	,5795	,5634	,5099	,7145	,6848	,6730

Tabel 84 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.), vervolg

diploma		verw: relatie met chef	verw: relatie met collega's	verw: manier van samenwerk en	verw: loon	verw: kans om promotie te maken	verw: mogelijkheid tot inspraak	verw: werkzekerheid in de sector
maatschappelijk assistent	Mean	2,2966	2,6345	2,4483	2,2069	2,0552	2,2222	2,2966
	N	145	145	145	145	145	144	145
	Std. Deviation	,7277	,5629	,6228	,6861	,6644	,6839	,6575
verpleegkunde	Mean	2,4455	2,6396	2,4595	2,0804	2,0826	2,1351	2,6071
	N	110	111	111	112	109	111	112
	Std. Deviation	,5840	,5008	,6147	,6863	,6684	,6535	,5592
orthopedagogie	Mean	2,4082	2,7273	2,4848	2,3367	1,9694	2,3232	2,2551
	N	98	99	99	98	98	99	98
	Std. Deviation	,6232	,4699	,5953	,6413	,7244	,6826	,7080
vroedkunde	Mean	2,4118	2,9000	2,7000	2,2500	2,0000	2,4500	2,5500
	N	17	20	20	20	18	20	20
	Std. Deviation	,7952	,3078	,4702	,7164	,7670	,6863	,7592
Total	Mean	2,3757	2,6747	2,4747	2,2053	2,0378	2,2353	2,3920
	N	370	375	375	375	370	374	375
	Std. Deviation	,6642	,5127	,6064	,6805	,6856	,6777	,6650

Tabel 85 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
verwachtingen: inhoud van taken * diploma	Between Groups	(Combined)	3,506	3	1,169	4,161	,006
	Within Groups		103,927	370	,281		
	Total		107,433	373			
verw: afwisseling in uitvoering taken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,819	3	,606	1,818	,143
	Within Groups		123,765	371	,334		
	Total		125,584	374			
verw: verantwoordelijkheid voor de taken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,837	3	,612	1,943	,122
	Within Groups		117,217	372	,315		
	Total		119,053	375			
verw: zelfstandigheid in uitvoeren taken * diploma	Between Groups	(Combined)	2,067	3	,689	2,685	,046
	Within Groups		94,663	369	,257		
	Total		96,729	372			
verw: feedback over uitvoering taken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,928	3	,643	1,261	,287
	Within Groups		188,990	371	,509		
	Total		190,917	374			
verw: waardering voor uitgevoerde taken * diploma	Between Groups	(Combined)	3,920	3	1,307	2,827	,038
	Within Groups		171,952	372	,462		
	Total		175,872	375			
verw: fysische werkomstandigheden * diploma	Between Groups	(Combined)	6,482	3	2,161	4,921	,002
	Within Groups		163,345	372	,439		
	Total		169,827	375			

Tabel 86 De mate waarin de job die men uitvoert overeenkomt met de verwachtingen, per hogeschoolopleiding, uitkomst van variantieanalyse, vervolg

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
verw: relatie met chef * diploma	Between Groups	(Combined)	1,569	3	,523	1,187	,314
	Within Groups		161,212	366	,440		
	Total		162,781	369			
verw: relatie met collega's * diploma	Between Groups	(Combined)	1,660	3	,553	2,124	,097
	Within Groups		96,650	371	,261		
	Total		98,309	374			
verw: manier van samenwerken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,152	3	,384	1,045	,373
	Within Groups		136,357	371	,368		
	Total		137,509	374			
verw: loon * diploma	Between Groups	(Combined)	3,482	3	1,161	2,537	,056
	Within Groups		169,708	371	,457		
	Total		173,189	374			
verw: kans om promotie te maken * diploma	Between Groups	(Combined)	,747	3	,249	,527	,664
	Within Groups		172,724	366	,472		
	Total		173,470	369			
verw: mogelijkheid tot inspraak * diploma	Between Groups	(Combined)	2,826	3	,942	2,069	,104
	Within Groups		168,468	370	,455		
	Total		171,294	373			
verw: werkzekerheid in de sector * diploma	Between Groups	(Combined)	8,841	3	2,947	6,985	,000
	Within Groups		156,535	371	,422		
	Total		165,376	374			

Tabel 87 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, met gemiddelden (Means), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		belang: taakhoud van de job	belang: feedback over uitgevoerde taken	belang: fysieke werkomstandigheden	belang: relatie met chef	belang: relatie met collega's	belang: manier van samenwerken	belang: het loon	belang: kans om promotie te maken	belang: mogelijkheid tot inspraak	belang: werkzekerheid in de sector
1 jaar	Mean	4,5074	4,4444	3,9071	4,3769	4,8111	4,7222	4,0000	3,6357	4,5222	4,4852
	N	270	270	269	268	270	270	269	269	270	270
	Std. Deviation	,6552	,6238	,8610	,7214	,4618	,5660	,8241	,9931	,5764	,7200
20 jaar	Mean	4,6226	4,3113	4,0755	4,4216	4,7692	4,7619	4,1509	3,5096	4,6038	4,3714
	N	106	106	106	102	104	105	106	104	106	105
	Std. Deviation	,5598	,6527	,8474	,6956	,4234	,4280	,6443	1,0520	,5965	,8350
Total	Mean	4,5399	4,4069	3,9547	4,3892	4,7995	4,7333	4,0427	3,6005	4,5452	4,4533
	N	376	376	375	370	374	375	375	373	376	375
	Std. Deviation	,6312	,6340	,8594	,7137	,4513	,5307	,7796	1,0100	,5825	,7545

Tabel 88 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij personen die één jaar en 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
belang: taakhoud van de job * soort	Between Groups	(Combined)	1,011	1	1,011	2,547	,111
	Within Groups		148,391	374	,397		
	Total		149,402	375			
belang: feedback over uitgevoerde taken * soort	Between Groups	(Combined)	1,349	1	1,349	3,377	,067
	Within Groups		149,393	374	,399		
	Total		150,742	375			
belang: fysieke werkomstandigheden * soort	Between Groups	(Combined)	2,157	1	2,157	2,935	,088
	Within Groups		274,073	373	,735		
	Total		276,229	374			
belang: relatie met chef * soort	Between Groups	(Combined)	,148	1	,148	,289	,591
	Within Groups		187,809	368	,510		
	Total		187,957	369			
belang: relatie met collega's * soort	Between Groups	(Combined)	,132	1	,132	,646	,422
	Within Groups		75,828	372	,204		
	Total		75,960	373			
belang: manier van samenwerken * soort	Between Groups	(Combined)	,119	1	,119	,422	,516
	Within Groups		105,214	373	,282		
	Total		105,333	374			
belang: het loon * soort	Between Groups	(Combined)	1,732	1	1,732	2,865	,091
	Within Groups		225,585	373	,605		
	Total		227,317	374			
belang: kans om promotie te maken * soort	Between Groups	(Combined)	1,192	1	1,192	1,169	,280
	Within Groups		378,288	371	1,020		
	Total		379,480	372			
belang: mogelijkheid tot inspraak * soort	Between Groups	(Combined)	,506	1	,506	1,494	,222
	Within Groups		126,725	374	,339		
	Total		127,231	375			
belang: werkzekerheid in de sector * soort	Between Groups	(Combined)	,978	1	,978	1,722	,190
	Within Groups		211,955	373	,568		
	Total		212,933	374			

Tabel 89 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden, opgesplitst naar diploma, met gemiddelden (Means), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

diploma		belang: taakhoud van de job	belang: feedback over uitgevoerde taken	belang: fysieke werkomstandigheden	belang: relatie met chef	belang: relatie met collega's	belang: manier van samenwerken	belang: het loon	belang: kans om promotie te maken	belang: mogelijkheid tot inspraak	belang: werkzekerheid in de sector
maatschappelijk assistent	Mean	4,6759	4,3793	3,7793	4,3819	4,8138	4,6828	3,9241	3,3931	4,5172	4,3862
	N	145	145	145	144	145	145	145	145	145	145
	Std. Deviation	,5879	,6462	,8618	,6368	,3906	,5490	,8087	1,0090	,5786	,7922
verpleegkunde	Mean	4,4018	4,3125	4,2793	4,4414	4,7946	4,7589	4,2883	3,7928	4,5179	4,5714
	N	112	112	111	111	112	112	111	111	112	112
	Std. Deviation	,6218	,6156	,7029	,7222	,4274	,4697	,6927	,8751	,5532	,6938
orthopedagogie	Mean	4,4949	4,5152	3,8283	4,3265	4,7526	4,7449	3,9091	3,6667	4,6061	4,3878
	N	99	99	99	98	97	98	99	99	99	98
	Std. Deviation	,6448	,6286	,9263	,7966	,5779	,5974	,7836	1,0973	,6197	,7817
vroedkunde	Mean	4,5500	4,6000	4,0500	4,4706	4,9500	4,9000	4,2000	3,7222	4,6000	4,6000
	N	20	20	20	17	20	20	20	18	20	20
	Std. Deviation	,7592	,5982	,8256	,7998	,2236	,3078	,6959	1,0741	,5982	,5982
Total	Mean	4,5399	4,4069	3,9547	4,3892	4,7995	4,7333	4,0427	3,6005	4,5452	4,4533
	N	376	376	375	370	374	375	375	373	376	375
	Std. Deviation	,6312	,6340	,8594	,7137	,4513	,5307	,7796	1,0100	,5825	,7545

Tabel 90 Belang dat gehecht wordt aan bepaalde thema's bij werkenden, opgesplitst naar diploma, uitkomst van variantieanalyse

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
belang: taakhoud van de job * diploma	Between Groups	(Combined)	5,019	3	1,673	4,310	,005
	Within Groups		144,383	372	,388		
	Total		149,402	375			
belang: feedback over uitgevoerde taken * diploma	Between Groups	(Combined)	3,014	3	1,005	2,530	,057
	Within Groups		147,728	372	,397		
	Total		150,742	375			
belang: fysieke werkomstandigheden * diploma	Between Groups	(Combined)	17,918	3	5,973	8,578	,000
	Within Groups		258,311	371	,696		
	Total		276,229	374			
belang: relatie met chef * diploma	Between Groups	(Combined)	,808	3	,269	,527	,664
	Within Groups		187,149	366	,511		
	Total		187,957	369			
belang: relatie met collega's * diploma	Between Groups	(Combined)	,699	3	,233	1,145	,331
	Within Groups		75,261	370	,203		
	Total		75,960	373			
belang: manier van samenwerken * diploma	Between Groups	(Combined)	1,013	3	,338	1,201	,309
	Within Groups		104,320	371	,281		
	Total		105,333	374			
belang: het loon * diploma	Between Groups	(Combined)	10,995	3	3,665	6,286	,000
	Within Groups		216,322	371	,583		
	Total		227,317	374			
belang: kans om promotie te maken * diploma	Between Groups	(Combined)	11,041	3	3,680	3,686	,012
	Within Groups		368,438	369	,998		
	Total		379,480	372			
belang: mogelijkheid tot inspraak * diploma	Between Groups	(Combined)	,624	3	,208	,611	,608
	Within Groups		126,608	372	,340		
	Total		127,231	375			
belang: werkzekerheid in de sector * diploma	Between Groups	(Combined)	3,067	3	1,022	1,807	,145
	Within Groups		209,866	371	,566		
	Total		212,933	374			

Tabel 91 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

soort		boekhouder	secretaresse	maatschappelijk assistent	politieagent	informaticus	verpleegkundige	opvoeder	leraar	vroedvrouw	ingenieur
middelbaar	Mean	6,0387	3,6387	4,8129	5,1871	6,9290	5,0323	5,5613	4,8710	4,7484	8,2000
	N	155	155	155	155	155	155	155	155	155	155
	Std. Deviation	2,8028	2,5172	2,4753	2,8187	2,7754	2,5569	2,2276	2,2089	2,6300	2,9726
hogeschool	Mean	5,4485	3,0515	5,4044	4,9265	7,1691	5,2574	4,8235	5,3309	5,1838	8,3824
	N	136	136	136	136	136	136	136	136	136	136
	Std. Deviation	2,7347	2,6143	2,0453	2,5229	2,6487	2,3539	2,5557	2,0586	2,6533	3,1009
1 jaar	Mean	6,0117	2,9844	5,1829	5,0039	7,5409	5,1051	4,4475	5,2646	4,8054	8,6926
	N	257	257	257	257	257	257	257	257	257	257
	Std. Deviation	2,6831	2,5186	2,0902	2,7550	2,4462	2,2449	2,3598	2,1232	2,3670	2,7391
20 jaar	Mean	5,3370	4,2065	5,3478	3,9457	6,9457	5,4239	4,5870	5,5000	5,9239	7,7609
	N	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92
	Std. Deviation	2,6820	3,2295	1,8542	2,7431	3,0826	2,0608	2,8134	2,0408	2,0447	3,5281
Total	Mean	5,8016	3,3328	5,1641	4,8797	7,2281	5,1656	4,8172	5,2172	5,0328	8,3734
	N	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640
	Std. Deviation	2,7333	2,6825	2,1558	2,7435	2,6762	2,3210	2,4761	2,1248	2,4807	3,0070

Tabel 92 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen bij vier onderzoeksgroepen, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
boekhouder * soort	Between Groups	(Combined)	56,872	3	18,957	2,556	,054
	Within Groups		4716,927	636	7,417		
	Total		4773,798	639			
secretaresse * soort	Between Groups	(Combined)	126,690	3	42,230	6,007	,000
	Within Groups		4471,421	636	7,031		
	Total		4598,111	639			
maatschappelijk assistent * soort	Between Groups	(Combined)	30,168	3	10,056	2,176	,090
	Within Groups		2939,606	636	4,622		
	Total		2969,773	639			
politieagent * soort	Between Groups	(Combined)	99,173	3	33,058	4,463	,004
	Within Groups		4710,563	636	7,407		
	Total		4809,736	639			
informaticus * soort	Between Groups	(Combined)	46,815	3	15,605	2,191	,088
	Within Groups		4529,879	636	7,122		
	Total		4576,694	639			
verpleegkundige * soort	Between Groups	(Combined)	10,982	3	3,661	,678	,565
	Within Groups		3431,462	636	5,395		
	Total		3442,444	639			
opvoeder * soort	Between Groups	(Combined)	125,833	3	41,944	7,035	,000
	Within Groups		3791,778	636	5,962		
	Total		3917,611	639			
leraar * soort	Between Groups	(Combined)	28,274	3	9,425	2,098	,099
	Within Groups		2856,537	636	4,491		
	Total		2884,811	639			
vroedvrouw * soort	Between Groups	(Combined)	101,980	3	33,993	5,644	,001
	Within Groups		3830,331	636	6,023		
	Total		3932,311	639			
ingenieur * soort	Between Groups	(Combined)	65,376	3	21,792	2,426	,065
	Within Groups		5712,373	636	8,982		
	Total		5777,748	639			

Tabel 93 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

nu onderwijsvorm		boekhouder	secretaresse	maatschappelijk assistent	politie agent	informaticus	verpleegkundige	opvoeder	leraar	vroedvrouw	ingenieur
ASO	Mean	7,0426	4,2128	4,0638	5,2979	7,5319	4,3617	4,9149	4,8298	3,5532	9,1915
	N	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47
	St. Dev.	2,2646	2,6038	2,0473	2,7260	2,3017	2,1000	2,2634	1,9706	2,5092	2,3091
TSO	Mean	5,4063	3,0938	5,5312	4,8125	6,6875	5,2656	6,1250	5,0312	5,1250	7,9219
	N	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64
	St. Dev.	2,8769	2,3484	2,4622	2,7248	2,9270	2,6622	1,9881	2,4101	2,6156	3,1132
BSO	Mean	5,8864	3,8182	4,5682	5,6136	6,6364	5,4091	5,4318	4,6818	5,4773	7,5455
	N	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44
	St. Dev.	2,9666	2,5543	2,6711	3,0363	2,9656	2,7561	2,3566	2,1757	2,3869	3,1803
Total	Mean	6,0387	3,6387	4,8129	5,1871	6,9290	5,0323	5,5613	4,8710	4,7484	8,2000
	N	155	155	155	155	155	155	155	155	155	155
	St. Dev.	2,8028	2,5172	2,4753	2,8187	2,7754	2,5569	2,2276	2,2089	2,6300	2,9726

Tabel 94 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
boekhouder * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	73,984	2	36,992	4,951	,008
	Within Groups		1135,784	152	7,472		
	Total		1209,768	154			
secretaresse * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	35,912	2	17,956	2,904	,058
	Within Groups		939,855	152	6,183		
	Total		975,768	154			
maatschappelijk assistent * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	62,033	2	31,016	5,348	,006
	Within Groups		881,541	152	5,800		
	Total		943,574	154			
politieagent * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	17,563	2	8,781	1,107	,333
	Within Groups		1206,012	152	7,934		
	Total		1223,574	154			
informaticus * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	24,585	2	12,293	1,609	,204
	Within Groups		1161,634	152	7,642		
	Total		1186,219	154			
verpleegkundige * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	30,867	2	15,433	2,404	,094
	Within Groups		975,972	152	6,421		
	Total		1006,839	154			
opvoeder * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	40,713	2	20,356	4,277	,016
	Within Groups		723,455	152	4,760		
	Total		764,168	154			
leraar * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	3,298	2	1,649	,335	,716
	Within Groups		748,121	152	4,922		
	Total		751,419	154			
vroedvrouw * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	99,593	2	49,796	7,839	,001
	Within Groups		965,594	152	6,353		
	Total		1065,187	154			
ingenieur * nu onderwijsvorm	Between Groups	(Combined)	70,005	2	35,002	4,122	,018
	Within Groups		1290,795	152	8,492		
	Total		1360,800	154			

Tabel 95 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

zorgberoep		boekhouder	secretaresse	maatschap pelijk assistent	politie agent	informaticus	verpleeg kundige	opvoeder	leraar	vroedvrouw	ingenieur
ja	Mean	5,4444	3,7143	5,1746	5,1111	6,4603	5,2222	5,6667	5,0000	5,2063	8,0000
	N	63	63	63	63	63	63	63	63	63	63
	St. Dev.	2,9170	2,4979	2,6853	3,0006	2,9557	2,5681	2,1627	2,1327	2,8520	2,9892
neen	Mean	6,4713	3,5747	4,6207	5,1954	7,2529	4,9080	5,5402	4,8161	4,3563	8,2989
	N	87	87	87	87	87	87	87	87	87	87
	St. Dev.	2,7059	2,5547	2,2734	2,6406	2,6024	2,5728	2,2402	2,2800	2,4207	3,0390
Total	Mean	6,0400	3,6333	4,8533	5,1600	6,9200	5,0400	5,5933	4,8933	4,7133	8,1733
	N	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
	St. Dev.	2,8329	2,5235	2,4615	2,7880	2,7746	2,5669	2,2016	2,2139	2,6352	3,0117

Tabel 96 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens leerlingen uit het secundair onderwijs die al dan niet voor een zorgberoep willen studeren, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
boekhouder * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	38,526	1	38,526	4,927	,028
	Within Groups		1157,234	148	7,819		
	Total		1195,760	149			
secretaresse * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,712	1	,712	,111	,739
	Within Groups		948,122	148	6,406		
	Total		948,833	149			
maatschappelijk assistent * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	11,211	1	11,211	1,861	,175
	Within Groups		891,562	148	6,024		
	Total		902,773	149			
politieagent * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,260	1	,260	,033	,856
	Within Groups		1157,900	148	7,824		
	Total		1158,160	149			
informaticus * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	22,952	1	22,952	3,022	,084
	Within Groups		1124,088	148	7,595		
	Total		1147,040	149			
verpleegkundige * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	3,607	1	3,607	,546	,461
	Within Groups		978,153	148	6,609		
	Total		981,760	149			
opvoeder * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	,584	1	,584	,120	,730
	Within Groups		721,609	148	4,876		
	Total		722,193	149			
leraar * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	1,236	1	1,236	,251	,617
	Within Groups		729,057	148	4,926		
	Total		730,293	149			
vroedvrouw * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	26,402	1	26,402	3,875	,051
	Within Groups		1008,271	148	6,813		
	Total		1034,673	149			
ingenieur * zorgberoep	Between Groups	(Combined)	3,263	1	3,263	,358	,550
	Within Groups		1348,230	148	9,110		
	Total		1351,493	149			

Tabel 97 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens hogeschoolstudenten, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)*

opleiding die men nu volgt		boekhouder	secretaresse	maatschappelijk assistent	politieagent	informaticus	verpleegkundige	orthopedagoog - opvoeder	leraar	vroedvrouw	ingenieur
maatschappelijk assistent	Mean	5,1111	3,0000	6,1111	4,2000	7,2667	5,8667	5,4444	4,8667	4,9333	8,1111
	N	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
	St. Dev	2,6391	2,8123	1,9449	2,4177	2,6578	2,2115	2,5005	2,1170	2,3297	3,4392
verpleegkundige	Mean	4,1818	4,2727	4,9091	4,4545	5,4545	6,0909	5,9091	6,0909	6,2727	7,5455
	N	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
	St. Dev	2,5226	3,7707	2,2563	2,8762	3,1738	2,0715	2,4271	2,1192	1,5551	4,2039
orthopedagogie	Mean	6,5000	3,0862	5,0000	5,5345	7,8448	4,1552	3,8793	5,5000	4,3966	9,0862
	N	58	58	58	58	58	58	58	58	58	58
	St. Dev	2,5357	2,4227	1,9011	2,3262	2,0926	2,2069	2,3700	2,1047	2,5336	2,3267
vroedkundige	Mean	3,8095	2,4762	5,2381	4,9524	5,9048	6,6667	5,5238	5,5238	7,5238	7,3810
	N	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
	St. Dev	2,4823	1,9136	2,3001	2,8192	3,0807	1,8797	2,6004	1,6917	2,6195	3,3834
Total	Mean	5,4296	3,0593	5,4000	4,9111	7,1556	5,2741	4,8222	5,3407	5,2148	8,3704
	N	135	135	135	135	135	135	135	135	135	135
	St. Dev	2,7360	2,6224	2,0523	2,5259	2,6538	2,3545	2,5652	2,0630	2,6384	3,1093

Tabel 98 *Maatschappelijk aanzien van verschillende beroepen volgens hogeschoolstudenten, uitkomst van variantieanalyse*

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
boekhouder * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	143,263	3	47,754	7,276	,000
	Within Groups		859,819	131	6,564		
	Total		1003,081	134			
secretaresse * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	23,537	3	7,846	1,145	,334
	Within Groups		897,989	131	6,855		
	Total		921,526	134			
maatschappelijk assistent * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	35,237	3	11,746	2,908	,037
	Within Groups		529,163	131	4,039		
	Total		564,400	134			
politieagent * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	47,623	3	15,874	2,576	,057
	Within Groups		807,311	131	6,163		
	Total		854,933	134			
informaticus * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	92,793	3	30,931	4,762	,003
	Within Groups		850,940	131	6,496		
	Total		943,733	134			
verpleegkundige * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	136,480	3	45,493	9,828	,000
	Within Groups		606,379	131	4,629		
	Total		742,859	134			
orthopedagoog-opvoeder * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	92,320	3	30,773	5,107	,002
	Within Groups		789,413	131	6,026		
	Total		881,733	134			
leraar * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	18,479	3	6,160	1,462	,228
	Within Groups		551,847	131	4,213		
	Total		570,326	134			
vroedvrouw * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	166,671	3	55,557	9,500	,000
	Within Groups		766,099	131	5,848		
	Total		932,770	134			
ingenieur * opleiding die men nu volgt	Between Groups	(Combined)	60,788	3	20,263	2,150	,097
	Within Groups		1234,693	131	9,425		
	Total		1295,481	134			

Tabel 99 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

soort		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijken vrienden nr zorgberoep
middelbaar	Mean	4,0559	3,6358
	N	161	162
	Std. Deviation	,9168	,8543
hogeschool	Mean	4,2635	4,2297
	N	148	148
	Std. Deviation	,9062	,7477
1 jaar	Mean	4,3948	4,0148
	N	271	271
	Std. Deviation	,7716	,8254
20 jaar	Mean	4,1275	3,7941
	N	102	102
	Std. Deviation	,9716	,8483
Total	Mean	4,2463	3,9385
	N	682	683
	Std. Deviation	,8777	,8454

Tabel 100 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van onze onderzoeksgroepen, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * soort	Between Groups (Combined)	13,300	3	4,433	5,879	,001
	Within Groups	511,316	678	,754		
	Total	524,616	681			
hoe kijken vrienden nr zorgberoep * soort	Between Groups (Combined)	31,098	3	10,366	15,425	,000
	Within Groups	456,319	679	,672		
	Total	487,417	682			

Tabel 101 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

diploma		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijken vrienden nr zorgberoep
maatschappelijk assistent	Mean	4,3472	3,9792
	N	144	144
	Std. Deviation	,8796	,8318
verpleegkunde	Mean	4,4495	3,9000
	N	109	110
	Std. Deviation	,7514	,8773
orthopedagogie	Mean	4,1000	3,9394
	N	100	99
	Std. Deviation	,8819	,8308
vroedkunde	Mean	4,5500	4,1500
	N	20	20
	Std. Deviation	,5104	,6708
Total	Mean	4,3217	3,9544
	N	373	373
	Std. Deviation	,8383	,8364

Tabel 102 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten en de werkenden, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * diploma	Between Groups (Combined)	7,833	3	2,611	3,800	,010
	Within Groups	253,561	369	,687		
	Total	261,394	372			
hoe kijken vrienden nr zorgberoep * diploma	Between Groups (Combined)	1,201	3	,400	,570	,635
	Within Groups	259,024	369	,702		
	Total	260,225	372			

Tabel 103 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

zorgberoep		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijken vrienden nr zorgberoep
ja	Mean	4,3810	3,7031
	N	63	64
	St. Dev.	,7710	,8102
neen	Mean	3,8043	3,6087
	N	92	92
	St. Dev.	,9520	,8511
Total	Mean	4,0387	3,6474
	N	155	156
	St. Dev.	,9250	,8332

Tabel 104 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * zorgberoep	Between Groups (Combined)	12,432	1	12,432	15,940	,000
	Within Groups	119,335	153	,780		
	Total	131,768	154			
hoe kijken vrienden nr zorgberoep * zorgberoep	Between Groups (Combined)	,337	1	,337	,483	,488
	Within Groups	107,272	154	,697		
	Total	107,609	155			

Tabel 105 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

nu onderwijsvorm		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijken vrienden nr zorgberoep
ASO	Mean	3,6596	3,3750
	N	47	48
	St. Dev.	,9155	,8154
TSO	Mean	4,1692	3,7538
	N	65	65
	St. Dev.	,9282	,7912
BSO	Mean	4,2857	3,7347
	N	49	49
	St. Dev.	,7906	,9304
Total	Mean	4,0559	3,6358
	N	161	162
	St. Dev.	,9168	,8543

Tabel 106 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van leerlingen uit het secundair onderwijs, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * nu onderwijsvorm	Between Groups (Combined)	10,805	2	5,403	6,901	,001
	Within Groups	123,692	158	,783		
	Total	134,497	160			
hoe kijken vrienden nr zorgberoep * nu onderwijsvorm	Between Groups (Combined)	4,650	2	2,325	3,275	,040
	Within Groups	112,863	159	,710		
	Total	117,512	161			

Tabel 107 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

opleiding die men nu volgt		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijken vrienden nr zorgberoep
maatschappelijk assistent	Mean	4,1923	4,0385
	N	52	52
	Std. Deviation	,9297	,7660
verpleegkunde	Mean	4,1333	4,0000
	N	15	15
	Std. Deviation	1,0601	,9258
orthopedagogie	Mean	4,1552	4,2414
	N	58	58
	Std. Deviation	,8746	,6834
vroedkunde	Mean	4,7727	4,7727
	N	22	22
	Std. Deviation	,6853	,4289
Total	Mean	4,2585	4,2245
	N	147	147
	Std. Deviation	,9073	,7476

Tabel 108 Waardering van het zorgberoep bij ouders en vrienden van de hogeschoolstudenten, per onderwijsvorm, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * opleiding die men nu volgt	Between Groups (Combined)	6,900	3	2,300	2,903	,037
	Within Groups	113,277	143	,792		
	Total	120,177	146			
hoe kijken vrienden nr zorgberoep * opleiding die men nu volgt	Between Groups (Combined)	9,184	3	3,061	6,046	,001
	Within Groups	72,407	143	,506		
	Total	81,592	146			

Tabel 109 Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, met gemiddelden (Mean), aantallen (N) en standaarddeviatie (St. Dev.)

de functie die ik momenteel uitvoer		hoe kijken ouders nr zorgberoep	hoe kijkt het gezin naar zorgberoep	hoe kijken vrienden/familie naar het zorgberoep
eerder uitvoerende functie	Mean	4,0690	3,8750	3,6842
	N	58	56	57
	St. Dev.	,9526	,9158	,8693
eerder coördinerende functie	Mean	3,9000	4,1579	3,6500
	N	20	19	20
	St. Dev.	1,1653	,6882	,9333
eerder leidinggevende functie	Mean	4,4348	4,5652	4,1667
	N	23	23	24
	St. Dev.	,7878	,5069	,6370
Total	Mean	4,1188	4,0918	3,7921
	N	101	98	101
	St. Dev.	,9725	,8383	,8523

Tabel 110 Waardering van het zorgberoep bij ouders, gezin, familie en vrienden bij werkenden die 20 jaar geleden afgestudeerd zijn, per functie, uitkomst van variantieanalyse

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
hoe kijken ouders nr zorgberoep * de functie die ik momenteel uitvoer	Between Groups (Combined)	3,398	2	1,699	1,826	,166
	Within Groups	91,176	98	,930		
	Total	94,574	100			
hoe kijkt het gezin naar zorgberoep * de functie die ik momenteel uitvoer	Between Groups (Combined)	7,870	2	3,935	6,199	,003
	Within Groups	60,303	95	,635		
	Total	68,173	97			
hoe kijken vrienden/familie naar het zorgberoep * de functie die ik momenteel uitvoer	Between Groups (Combined)	4,435	2	2,217	3,186	,046
	Within Groups	68,199	98	,696		
	Total	72,634	100			